ЖЫЛДЫҚ БІРІКТІРІЛГЕН ЕСЕП

SAMRUK ENERGY

2022

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ

Тұрақты өзгерістер энергиясы

1 ТОМ

Мазмұны

бет 2 ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ АРНАУ СӨЗІ

бет 4 БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ АРНАУ СӨЗІ

бет 6 САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО 2022 САНДЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРМЕН

бет 8 2022 ЖЫЛҒЫ «САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ НЕГІЗГІ ОҚИҒАЛАРЫ

01 САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО БҮГІН

- 12 Компания келбеті
- 14 Миссия, құндылықтар және қағидаттар
- 16 «Самұрық-Энерго» АҚ тобының құрылымы
- 18 Активтер географиясы
- 20 Бизнес моделі

02 СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЕСЕП

- 24 Электр және көмір нарығына шолу
- 42 Даму стратегиясы
- 52 Инвестициялық қызмет

03 ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛЕРІ

- 62 Негізгі қаржылық көрсеткіштер
- 74 Жұмыс істеп тұрған кәсіпорындар
- 92 Сатып алу қызметін басқару

04 ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ

- 96 Тұрақты дамуды басқару
- 118 Адами капиталға инвестициялар
- 134 Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау
- 150 Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу
- 158 Біздің планетамызға қамқорлық

05 КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

- 186 Корпоративтік басқару жүйесі
- 196 Басқару органдары
- 218 Бағалы қағаздар
- 220 Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау
- 224 Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

06 ҚОСЫМШАЛАР

- 232 Есеп туралы
- 250 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
- 268 GRI көрсеткіштер кестесі
- 286 Тәуелсіз аудитордың қорытындысы
- 290 UNCTAD көрсеткіштер кестесі
- 294 Негізгі корпоративтік құжаттар
- 296 «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022 жылғы негізгі қаржылық оқиғалары
- 298 Глоссарий

Директорлар кеңесі төрағасының арнау сөзі

«Самұрық-Энерго» АҚ
директорлар кеңесінің
төрағасы

НИКОЛАЙ КАЗУТИН

Қадірлі оқырман!

Белгілі болғандай, Қазақстан ірі энергетикалық әлеуетке ие бола отырып, Орта Азия аймағындағы көшбасшылар қатарына еніп отыр. Қызметінің негізгі бағыты электр және жылу энергиясын өндіру, электр энергиясын беру, бөлу және өткізу, энергетикалық көмір өндіру болып табылатын «Самұрық-Энерго» АҚ еліміздегі энергетика локомотиві десек те болады.

«Самұрық-Энерго» АҚ – Қазақстандағы аса ірі электроэнергетикалық холдинг болып табылады. Оның құрамына энергетика және көмір кәсіпорындары, оның ішінде отандық энергетиканың флагмандары болып саналатын – «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС және «Екібастұз станциясы МАЭС-2» АҚ , ірі көмір өндіруші компания «Богатырь Көмір» ЖШС, «Алматы электр станциялары» АҚ, «Алатау Жарық компаниясы» АҚ, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, жел және күн электр станциялары кіреді.

Компания үшін 2022 жыл өте үлкен маңызға ие болды. «Самұрық-Энерго» АҚ 15 жыл толды!

Осы жылдар ішінде республикадағы негізгі электр энергетикалық ұйым қалыптасу мен дамудың маңызды жолынан өтті. Тәуелсіз Қазақстанның алғашқы жылдарындағы түбегейлі өзгерістер толқынында құрылған Компания бүгінде Қазақстан экономикасында стратегиялық рөл атқарады. «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Қазақстан Республикасының Ішкі жалпы өніміне (ІЖӨ) қосқан үлесі осы жылдар ішінде шамамен 1,2 трлн. теңгені құрады. 2007 жылы құрылған сәттен бастап «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы ел үшін бірқатар маңызды жобаларды іске асырды. Олардың ішінде Екібастұз МАЭС-1-дегі әрқайсысының қуаты 500 МВт болатын №2 және №8 энергия блоктарын қалпына келтіру, Мойнақ СЭС-ін салу, Алматы облысында бірегей күн станциясын және Ақмола облысында Қазақстанда өнеркәсіптік ауқымдағы алғашқы жел электр станциясын салу ерекше көзге түседі.

2022 жылы Компания өзінің стратегиялық мақсаттарын сәтті жүзеге асыруды және ел басшылығы мен Үкіметі алға қойған міндеттерді орындауды жалғастырды. Биылғы жылы Компания «Power China» қытай корпорациясымен серіктестікте Алматы облысында қуаттылығы 60 МВт жел электр станциясын салып, пайдалануға берді, ЕҚДБ-мен кредиттік келісімге қол қойып, Алматы ЖЭО-2 жаңғырту жобасы бойынша жұмысты практикалық іске асыру сатысына шығарды, сондай-ақ «Богатырь Көмір» ЖШС көмір кенішінде көмір өндірудің циклдік-ағындық кешенін тәжірибелік-өнеркәсіптік пайдалануды іске қосты.

Халықаралық Климаттық күн тәртібі және Париж келісімі шеңберіндегі атмосфераның жаһандық температурасының өсуін тежеу жөніндегі Қазақстанның міндеттемелеріне сүйене отырып, «Самұрық-Энерго» АҚ 2022 жылы 2022-2060 жылдарға арналған энергетикалық көшу бағдарламасын бекітті. Бұл құжат компанияның 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу мүмкіндігі бар тиімді, ресурстарды үнемдейтін, экологиялық таза технологияларды пайдалануға көшу жолындағы бағыттарын, мақсаттары мен міндеттерін анықтады.

Қазіргі уақытта операциялық тиімділікті арттыруға, қоршаған ортаға шығарындыларды азайтуға, жөндеу науқанына шығындарды азайтуға ықпал ететін өндірістік және операциялық процестерді цифрландыру үрдісі байқалады. Осы бағытты ұстана отырып, «Самұрық-Энерго» АҚ ақпараттық технологиялар мен цифрландырудың 2023-2025 жылдарға арналған Стратегиясын бекітті.

Жыл шымылдығы жабылар тұста Fitch Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі «Самұрық-Энерго» АҚ-ның шетел және ұлттық валютадағы ұзақ мерзімді кредиттік рейтингтерін «BB+» деңгейіне дейін, Самұрық-Энергоның дербес негіздегі кредит қабілеттілігін «b+» - дан «bb -» - ге дейін және қамтамасыз етілмеген кредиттер бойынша рейтингті «Bb» - ден «BB+» - ге дейін көтерді. Болжам «Тұрақты».

Мұндай маңызды жетістіктер сауатты, озық басқару шешімдері мен үлкен команданың үйлесімді әрекеттерінің арқасында мүмкін болды. «Самұрық-Энерго» АҚ-ның ауқымды жоспарлары ірі отандық электр энергетикалық холдинг өзін Қазақстан халқының игілігі үшін жұмыс істейтін жоғары әлеуметтік және экологиялық жауапкершілігі бар тиімді жоғары технологиялық операциялық энергетикалық компания ретінде көрсете отырып, тұрақты дамып келе жатқанын айғақтайды.

Осыған байланысты «Самұрық-Энерго» АҚ-на жан-жақты дамуды тілеймін. Компания нығая берсін және еліміздің энергетика саласындағы ең үздік кәсіпорындарының бірінің жалауын жоғары ұстауды жалғастыра берсін! Сіздерге сенімді серіктестер, сәтті жобалар, қаржылық әл-ауқат және үнемі кемелділікке ұмтылуды тілеймін!

Басқарма төрағасының арнау сөзі

«Самұрық-Энерго» АҚ
басқарма төрағасы

СЕРІК ТҮЙТЕБАЕВ

Құрметті әріптестер мен серіктестер!

Сіздердің назарларыңызға «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022 жылғы жылдық есебін мақтанышпен ұсынуға қуаныштымын. Бұл құжат компанияның жыл сайынғы дәстүрлі есептерінен өзгешеленеді және біз үшін ерекше маңызға ие.

Биылғы жылы Қазақстандағы ең ірі электр энергиясын өндіруші және көмір жеткізуші компания өзінің 15 жылдық мерейтойын атап өтті! 2007 жылы қолданыстағы қуатты жаңырта отырып, жаңа өндірілетін қуаттарды іске қосу жөніндегі ұзақ мерзімді мемлекеттік саясатты жүзеге асыру үшін құрылған «Самұрық-Энерго» акционерлік қоғамы әділет органдарында тіркеліп, өзінің өндірістік қызметін бастады.

Біз сияқты 15 жылдық қызметі бар компанияға, бұл көп уақыт емес сияқты. Бірақ ұйым атқарған істері мен алдына қойған міндеттері мен мақсаттары үшін бағаланады. Осы тарапта біздің электр энергетикалық холдингімізде мақтануға тұрарлық көп нәрсе бар. Компания өзінің даму көкжиегін анық байқайды. Бүгінде «Самұрық-Энерго» Қазақстанның энергожүйесінде стратегиялық жағдайға ие, бұл оның өндірістік, қаржылық және басқа да көрсеткіштерімен расталады

«Самұрық-Энерго» электр энергиясын өндіруде республика көлемінде көшбасшы болып табылады. Компанияның үлесі 31,8% құрайды. Самұрық-Энерго электр энергиясының негізгі өндірушісі ретінде қазақстандық тұтынушыларды, оның ішінде – «Қазақстан Темір Жолы Ұлттық компаниясы» АҚ, «Қазатомөнеркәсіп «Ұлттық атом компаниясы» АҚ, Астана, Алматы, Екібастұз, Көкшетау қалаларын, сондай-ақ Қостанай, Ақмола, Қарағанды, Жамбыл, Қызылорда облыстары мен және елдің басқа аймақтарын сенімді және тұрақты электрмен қамтамасыз етуді жүзеге асырады.

Самұрық-Энерго Қазақстанда шамамен 40% үлесімен көмір өндіру бойынша да көшбасшы болып табылады. Компания – Екібастұз МАЭС, Алматы электр станциялары, «Астана-Энергия» АҚ, «СевКазЭнерго» АҚ, «Қарағанды Энергоцентр» ЖШС, «Павлодарэнерго» АҚ және т. б. үшін қатты отынның негізгі жеткізушісі.

Біздің электр станцияларымыздың жалпы белгіленген қуаты бүгінде 6 275,1 МВт құрайды. Бұл Қазақстанның барлық электр станцияларының жалпы белгіленген қуатының 25,5% болып табылады.

Аталмыш саладағы сарапшыларының бағалауы бойынша, отандық ірі электр энергетикалық холдинг дұрыс бағытта дамып келеді. Мұның бәрі- біздің мыңдаған қызметкерлеріміздің жұмысының нәтижесі екенін айтқым келеді, олардың жоғары кәсібилік қабілеті елдің энергетикалық жүйесінің сенімді жұмыс істеуінің негізін қалады.

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның табысты қызметі және оның тұрақтылығы біздің компаниялардың цехтары мен шеберханаларында, учаскелері мен құрылыс алаңдарында, бөлімдерінде, кеңселері мен зертханаларында күнделікті және қиын еңбекпен қамтамасыз етіледі. Біздің үлкен ұжымға жемісті жұмысы үшін алғыс айтқым келеді. Біздің жалғыз акционеріміз – «Самұрық-Қазына» АҚ қорына, барлық әріптестерімізге және энергетика саласының мамандарына осы жылдар бойы көрсеткен қолдаулары мен қолдаулары үшін жеке алғыс айтамыз.

«Самұрық-Энерго» АҚ өзін жоғары әлеуметтік және экологиялық жауапкершілігі бар тиімді жоғары технологиялық операциялық энергетикалық компания – Қазақстан энергетикасының көшбасшысы ретінде көреді. Осыған байланысты мен оның жоғары ұмтылыстарына үлкен табыс тілеймін! «Самұрық-Энерго» АҚ барлық қызметкерлеріне, сондай-ақ бізбен бірге болған барлығына денсаулық, амандық, үлкен жеңістер серік болсын!

Самұрық-Энерго 2022 сандық көрсеткіштермен

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Электр энергиясын өндіру көлемі	35,88 млрд кВтсағ
ЖЭК объектілерінің электр энергиясын өндіру көлемі	417,5 млн кВтсағ
"Богатырь Көмір" ЖШС көмір өндіру көлемі	42,47 млн тонна
Көмірді өткізу көлемі	42,41 млн тонна

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Жалпы пайда	92 536 млн теңге
EBITDA	141 382 млн теңге
Қызметтерді сатудан түскен табыс	381 465 млн теңге
Күрделі салымдардың көлемі (СҚО-ны ескере отырып)	100 580 ҚҚС-сыз млн теңге

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

Адам саны	17 650
Өндірістік жарақаттану салдарынан болатын өлім-жітім коэффициенті	0,13
Ластаушы заттар шығарындыларының жалпы көлемі	358,08 мың тонна
Қоршаған ортаны қорғауға инвестициялар	7,1 млрд теңге

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

Корпоративтік басқару рейтингі	BB
Директорлар кеңесінің тәуелсіз мүшесінің	3
Директорлар кеңесінің отырыстарының	17
Директорлар кеңесі Комитеттерінің отырыстары	28

2022 жылғы «Самұрық-Энерго» АҚ негізгі оқиғалары

27 қаңтар	Азия даму банкі алдындағы 15,2 млрд теңге сомасындағы негізгі борышты мерзімінен бұрын өтеу жүзеге асырылды.
28 қаңтар	«Самұрық-Қазына» АҚ жаңа талаптарына сәйкес «Самұрық-Энерго» АҚ сатып алу рәсімдеріне өзгерістер енгізілді.
1 ақпан	1 млрд теңге сомасына "Мойнақ СЭС" АҚ облигацияларын кері сатып алу жүзеге асырылды.
14 наурыз	«Самұрық-Энерго» АҚ мен «АрселорМиттал Теміртау» АҚ арасында еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы ынтымақтастық туралы меморандум жасалды.
28 наурыз	tentrade.kz цифрлық сауда-сатып алу платформасында Болат Нұржанов атындағы «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС күл-қож қалдықтарын сату бойынша алғашқы аукцион жарияланды.
1 сәуір	Директорлар кеңесінің шешімімен «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2060 жылдарға арналған энергетикалық көшу Бағдарламасы бекітілді.
26 сәуір	Еуропалық Қайта Құру және даму банкі алдындағы 8 млрд теңге сомасына негізгі борышты ішінара мерзімінен бұрын өтеу жүзеге асырылды.
10 мамыр	Қазақстандағы электр энергиясының бас өндірушісі және көмір жеткізушісі - «Самұрық-Энерго» АҚ 15 жасқа толды.
16 мамыр	«МАЭС-1» ЖШС «Қазақстан Халық банкі» АҚ алдындағы негізгі қарызын 2,6 млрд теңгеге мерзімінен бұрын өтеді.
18 шілде	Екібастұз МАЭС-2 турбогенератордың жаңа қосалқы қоректендіру жүйесін өнеркәсіптік пайдалануға енгізді.
21 шілде	Алматы облысының Еңбекшіқазақ ауданында (Шелек дәлізі) «Жетісу энергиясы» ЖШС 60 МВт жел электр станциясын пайдалануға қабылдау актісіне қол қойылды.
22 шілде	«МСЭС» АҚ облигацияларын 5 млрд теңге сомасына кері сатып алу жүзеге асырылды.
26 шілде	Азия даму банкі алдындағы негізгі борышты 15,4 млрд теңге сомасына мерзімінен бұрын өтеу жүзеге асырылды.
5 қыркүйек	KASE алдындағы 3,1 млрд теңге сомасына «Самұрық-Энерго» АҚ (SNRGb2) облигацияларын толық жоспарлы өтеу жүзеге асырылды.
12 қыркүйек	«Энергия Семиречья» ЖШС 60 МВт жел электр станциясының ашылу салтанаты өткізілді, оның шеңберінде «Самұрық-Қазына» АҚ мен PowerChina Resources Limited арасында «Алматы облысында қуаты 310 МВт ЖЭС, ГЭС құрама станциясының құрылысы» жобасы бойынша ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды.
26 қыркүйек	«Самұрық-Қазына» АҚ мен CMEC Group (ҚХР) компаниясы арасында Екібастұз МАЭС-2 үшінші энергоблогын салу туралы меморандум жасалды.
7 қазан	ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі 120 млрд теңге көлемінде «Самұрық-Энерго» АҚ екінші облигациялық бағдарламасын тіркеді.
11 қазан	Көмірді жер бетіне тасымалдаудың автомобиль-конвейерлік технологиясына толық көшуді іске асыру шеңберінде әлемдегі ең ірі «Богатырь» көмір кесіндісінде «Диспетчерлік басқарудың автоматтандырылған жүйесі» жобасы іске асырылды.
7 қараша	Fitch Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі «Самұрық-Энерго» АҚ-ның: шетел және ұлттық валютадағы ұзақ мерзімді кредиттік рейтингтерін «BB+» деңгейіне дейін, сондай-ақ «Самұрық-Энерго» АҚ-ның кредит қабілеттілігін дербес негізде «b+» - дан «bb -» - ға дейін және қамтамасыз етілмеген кредиттер бойынша рейтингті «BB» - дан» BB » - ға дейін арттырды. Болжам «Тұрақты».
25 қараша	Қазақстанның Даму Банкі мен «АлЭС» АҚ Алматы ЖЭО-2-ні газдандыру жөніндегі инвестициялық жобаны қаржыландыруды ұсыну жөніндегі ниеттер туралы келісімге қол қойды.
25 қараша	«АлЭС» АҚ мен Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкі арасында Алматы ЖЭО-2-ні газдандыру жөніндегі жобаны іске асыру үшін 130 млрд теңгеге қарыз шарты жасалды.
28 қараша	Екібастұз қаласының ЖЭО апатына байланысты төтенше жағдай режимі жарияланды. Екібастұз МАЭС-1, МАЭС-2 және «Богатырь Көмір» ЖШС-нен қаланың коммуналдық қызметтеріне апат салдарын жоюға көмек көрсетілді.
19-27 желтоқсан	«Самұрық-Энерго» АҚ Корпоративтік менеджмент жүйесінің ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001, ISO 50001, ISO 37001 халықаралық стандарттар талаптарына сәйкестігіне алғашқы сертификаттау аудиті өтті.
14 желтоқсан	«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2023-2025 жылдарға арналған ақпараттық технологиялар және цифрландыру стратегиясы бекітілді.
15 желтоқсан	«Богатырь Көмір» ЖШС көмір өндірудің циклдік-ағындық кешенін тәжірибелік-өнеркәсіптік пайдалануға берді.
19 желтоқсан	Астана қаласының 2-ЖЭО-ға жаңа технология бойынша өндірілген және жөнелтілген Екібастұз көмірі бар бірінші пойыз келді.
20 желтоқсан	Қор «Алматы қаласының кабельдік желілерін қайта құру» жобасы шеңберінде «АЖК» АҚ жарғылық капиталына беру үшін «Самұрық-Энерго» АҚ жарғылық капиталына 2,5 млрд теңгеге салымды жүзеге асырды.
20 желтоқсан	2 млрд теңге сомасына «Мойнақ СЭС» АҚ облигацияларын кері сатып алу жүзеге асырылды.
22 желтоқсан	«Самұрық-Энерго» АҚ электр станциялары электр энергиясын жиынтық өндірудің жылдық жоспарын жоспарланған көлемнен 102% - ға асыра орындады.

SAMRUK ENERGY

01

Жылдық біріктірілген есебі
2022

Самұрық-Энерго бүгін

Компания келбеті 12
Миссия, құндылықтар және қағидаттар 14
«Самұрық-Энерго» АҚ тобының құрылымы 16
Активтер географиясы 18
Бизнес моделі 20

Компания келбеті

GRI 2-1

«Самұрық-Энерго» акционерлік қоғамы-өз акционерлері үшін құн құратын және энергиямен жабдықтаудың жоғары тиімді жүйесін қалыптастыруға, елдің барлық салаларының орнықты дамуын қамтамасыз ету мақсатында қолданыстағы және жаңа өндіруші қуаттарды іске қосудың ұзақ мерзімді мемлекеттік саясатын іске асыруға бағытталған халықаралық энергобалансқа табысты интеграцияланған Қазақстан Республикасының аса ірі көп бейінді энергетикалық холдингі.

«Самұрық-Энерго» АҚ Жалғыз акционері «Самұрық-Қазына» АҚ болып табылады.[1]
Компания туралы толығырақ: www.samruk-energy.kz.

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан және сол жерде өз қызметін жүзеге асырады.

«Самұрық-Энерго» АҚ бас кеңсесінің мекен-жайы: 010000, Астана қ., Қабанбай батыр даңғылы, 15А, Б блогы, «Q» Бизнес орталығы.

«Самұрық-Энерго» АҚ тобының құрамында Қазақстанның ірі өндіруші компаниялары, оның ішінде ұлттық маңызы бар – Екібастұз МАЭС-1, 2, сондай – ақ Шардара және Мойнақ СЭС, елдегі ең ірі көмір өндіруші кәсіпорын - «Богатырь Көмір» ЖШС, ЖЭК объектілері, өңірлік тарату желісі және өткізу компаниясы бар.

[1] Акционерлердің жалпы жиналысының 2007 жылғы 10 мамырдағы шешімі.

GRI 2-6

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметінің негізгі түрлері:

- Қазақстан Республикасындағы энергетикалық активтерді басқару – көмір өндіру және сату, жылу және электр энергиясын өндіру, беру, бөлу және сату
- қолданыстағы қуаттарды жаңғырту және жаңа өндіруші қуаттарды салу
- Қазақстан Республикасының энергетикасына жаңа технологияларды енгізу

Негізгі өнімдер мен қызметтер:

жылу және электр энергиясын өндіру

жылу және электр энергиясын беру және тарату

энергетикалық көмір өндіру

Негізгі сату нарықтары:

- Солтүстік аймақ-Ақмола, Ақтөбе, Шығыс Қазақстан, Қарағанды, Қостанай, Павлодар, Солтүстік Қазақстан облыстары және Астана қаласы
- Оңтүстік аймақ-Алматы, Жамбыл, Қызылорда, Оңтүстік Қазақстан облыстары және Алматы қаласы
- Өндірілетін энергетикалық көмір Қазақстанның ішкі нарығында сатылады және Ресейге мен Қырғыз Республикасына экспортталады

Миссия, құндылықтар және қағидаттар

МИССИЯ

Тұрақты даму қағидаттарын басшылыққа ала отырып, акционерлер үшін құнды құру, энергия ресурстарын сенімді жеткізу, жоғары технологиялық даму жолымен өсіп келе жатқан сұранысты қанағаттандыру.

ҚҰНДЫЛЫҚТАР

ТӘЛІМГЕРЛІК - көмек пен қолдау көрсету, барлық мүдделі тараптармен сенімді қарым-қатынас орнату, жинақталған тәжірибені сақтау және беру

СЕНІМДІЛІК – үздіксіз және сапалы жұмысты қамтамасыз ету, қоршаған орта мен экология мәселелерінде болашақ ұрпақ алдындағы жауапкершілікті сезіну, қауіпсіз, жайлы және бәсекеге қабілетті еңбек жағдайларын жасау, қабылданған міндеттемелерге адалдық

ӘДІЛДІК- кез-келген мәселені шешуде объективті бағалау және әділеттілік, тең талаптар мен мүмкіндіктер, пікірін айту және тыңдалу мүмкіндігі

КӘСІБИЛІК – қойылған міндеттерге адал көзқарас, тиімділікті арттыру үшін әртүрлі әдістер мен тәсілдерді жетілдіру, енгізу

ҚАҒИДАТТАР

КӘСІБИЛІК

Жоғары кәсібилік-біздің табысты қызметіміздің Кепілі. Біз жеке және кәсіби даму үшін тең мүмкіндіктер бере отырып, компанияның әрбір қызметкерінің жайлы жұмысы мен әлеуетін іске асыру үшін барлық жағдайларды жасауға ұмтыламыз.

КОМПЛАЕНС

Ережелерге бағыну бізге ортақ мақсаттармен, мінез-құлық мәдениетімен және дәстүрлермен біріктірілген кәсіпқойлар тобы болуға мүмкіндік береді.

ТӘУЕКЕЛГЕ БАҒЫТТАЛҒАН

Тәсіл-тәуекелдерді басқарудың маңыздылығын түсінеміз және олардың деңгейін уақтылы анықтауға және төмендетуге бағытталған шараларды қабылдаймыз.

ҚАУІПСІЗДІК

Біз энергияны өндіреміз және оны қауіпсіз әдістермен жасауға тырысамыз.

ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПКЕРШІЛІК

Біз қоршаған ортаны қорғау және өзара әрекеттесетін қауымдастықфтарды құрметтеу арқылы өндірістік қызметті жүргізуге тырысамыз

ТРАНСПАРЕНТТІЛІК

Ұзақ мерзімді ынтымақтастық, диалог, компанияның мүдделері мен мүдделі тараптар арасындағы құқықтар мен тепе-теңдікті сақтау.

«Самұрық-Энерго» АҚ тобының құрылымы

GRI 2-6

	КӨМІР КОМПАНИЯЛАР	ГЕНЕРАЦИЯ КОМПАНИЯЛАР	ТАРАТУ КОМПАНИЯЛАР	СЭС КОМПАНИЯЛАР	ЖЭК КОМПАНИЯЛАР
ЕНШІЛЕС КОМПАНИЯЛАР	Компания «Forum Muider B.V.» (50 %)	«АлЭС» АҚ (100 %) «Екібастуз МАЭС-1» ЖШС (100 %) «Екібастуз станциясы МАЭС-2» ЖШС (50 %) «Балқаш ЖЭС» АҚ (100 %)	«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС (100 %) «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ (97,4 %)	«Шардара СЭС» АҚ (100 %) «Шүлбі СЭС» АҚ (92,14 %) «Өскемен СЭС» АҚ (89.99 %) «Бухтарма СЭС» АҚ (96,32 %)	«Energy Solutions Center» ЖШС (100 %) «Ereymentay Wind Power» ЖШС (100 %) «Qazaq Green Power» PLC (100 %)
НЕМЕРЕЛЕС КОМПАНИЯЛАР	«Богатырь Көмір» ЖШС (100 %) «Ресурсэнергоуголь» ЖШҚ (100 %)				«Энергия Семиречья» ЖШС (25 %) «Бірінші жел электр станциясы» (100 %) «Samruk-Green Energy» ЖШС (100 %) «Мойнақ СЭС» АҚ (100 %) «Казгидротехэнерго» ЖШС (100 %)
ШӨБЕРЕ КОМПАНИЯЛАР					«Теплоэнергомаш» ЖШС (95 %)

Топ құрылымындағы өзгерістер

2022 жылғы шілдеде «Самұрық-Қазына» АҚ «Самұрық-Энерго» АҚ тобының құрылымында ЖЭК және СЭС саласындағы өз қызметін жүзеге асыратын топтың барлық еншілес кәсіпорындарын басқаратын және үйлестіретін «жасыл» компания құруды қамтамасыз етуді тапсырды.

2022 жылғы 15 қыркүйекте Қоғамның Директорлар кеңесі «Астана» халықаралық қаржы орталығының (АХҚО) юрисдикциясында «Public Company» ұйымдық-құқықтық нысанындағы Qazaq Green Power PLC компаниясын құру туралы шешім қабылдады. 2022 жылғы 4 қарашада Qazaq Green Power PLC АХҚО-да тіркелді, акциялар белгіленген тәртіппен орналастырылды, еншілес ұйым органдары құрылды. «Самұрық-Энерго» АҚ – Qazaq Green Power PLC жалғыз акционері.

2022 жылғы 27 қыркүйекте «Жекешелендірудің кейбір мәселелері туралы»[2] Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысын орындау шеңберінде Mettlera Corporation LTD компаниясын тарату процесі Кипрдің қолданыстағы заңды тұлғаларының тізілімінен шығарыла отырып аяқталды.

2022 жылғы 28 желтоқсанда ҚР экономикасын жаңғырту мәселелері жөніндегі мемлекеттік комиссияның шешімі шеңберінде «Тегісмұнай» ЖШС (оның құрамында «Маңғышлақ Мұнай» ЖШС) сатып алу-сату шарты негізінде «QazaqGaz» АҚ-ға берілді.

[2] Жекешелендірудің 2016-2020 жылдарға арналған кейбір мәселелері туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 30 желтоқсандағы №1141 Қаулысы.

Активтер географиясы

GRI 2-1

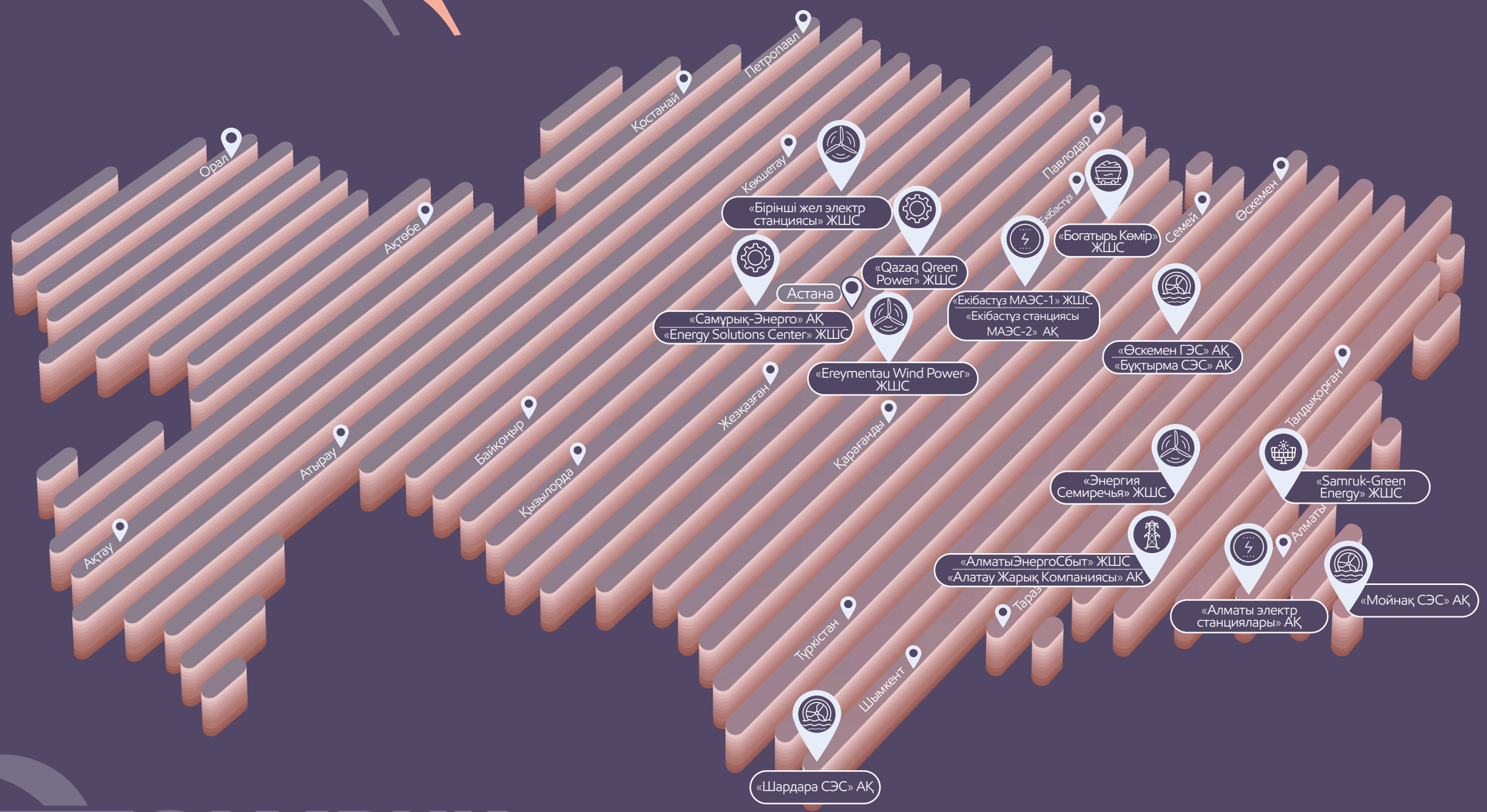

SAMRUK ENERGY

Бизнес моделі

КӨМІР ӨНДІРУ ЖӘНЕ САТУ

«Самұрық-Энерго» АҚ құрамына кіретін «Богатырь Көмір» ЖШС Қазақстанның өндіруші кәсіпорындарына энергетикалық көмір өндіреді және жеткізеді, Ресей Федерациясына экспортты қамтамасыз етеді. Компания сонымен қатар елдің ішкі нарығында коммуналдық-тұрмыстық көмір жеткізушісі болып табылады.

Көмір өндіру көлемі	42,47 млн тонна
Екібастұз көмір бассейнінде өндірілетін көмірдің жалпы көлемінен компанияның үлесі	62,1%
Компанияның Қазақстандағы көмір өндірудің жалпы көлемінен үлесі	37,3%
Ішкі нарықта сатылды	32,32 млн тонна
Ресейге экспорт	10,1 млн тонна

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУ

«Самұрық-Энерго» АҚ құрамына «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ, «Алматы электр станциялары» АҚ, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС»АҚ сияқты ірі өндіруші активтер кіреді.

«Самұрық-Энерго» АҚ электр энергиясын өндіру көлемі	35,88 млрд кВтсағ
Қазақстанда электр энергиясын өндірудің жалпы көлеміндегі «Самұрық-Энерго» АҚ үлесі	31,8%
«Самұрық-Энерго» АҚ ЖЭК объектілерінің электр энергиясын өндіру көлемі (СЭС, ЖЭС және шағын СЭС)	417,5 млн кВтсағ
Қазақстандағы ЖЭК жалпы электр энергиясын өндіруден Компанияның үлесі	8,3%
Топ өндіретін қуаттың белгіленген мөлшері	ЖЭС 5 328 МВт ГЭС 790 МВт ЖЭК (каскадты СЭС, СЭС және ЖЭС) 157,1 МВт

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН БЕРУ ЖӘНЕ ТАРАТУ

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобына «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ өңірлік тарату компаниясы кіреді.

Топтың қосалқы станцияларының қуаты	9 954,07 МВА
ЭБЖ әуе және кабельдік электр беру желілерінің ұзындығы 220-0, 4 кВ	30 388,63 км
Қосалқы станциялар саны	7 230
Электр энергиясын беру көлемі	8 154 млн кВтсағ
«Самұрық-Энерго» АҚ кәсіпорындарының белгіленген қуаты	«Самұрық-Энерго» АҚ электр станцияларының жиынтық белгіленген қуаты Қазақстанның электр станцияларының жалпы белгіленген қуатының 25,5% - құрайды
2023 жылғы 1 қаңтарға Қазақстан Республикасы электр станцияларының белгіленген қуаты	24 523,7 МВт
«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы кәсіпорындарының белгіленген қуаты	6 275,1 МВт
«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы кәсіпорындарының қолда бар қуаты	5 310,8 МВт

ЖЫЛУ ЖӘНЕ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН САТУ

«Самұрық-Энерго» АҚ тобына Алматы қаласы мен Алматы облысының 3,6 млн астам тұрғыны мен 38 мыңнан астам кәсіпорны үшін бөлшек сауда нарығында электр энергиясын сатуды қамтамасыз ететін «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС энергия сату компаниясы кіреді.

Электр энергиясын өткізу көлемі	35,4 млрд кВтсағ
«АлЭС» АҚ жылу энергиясын босату көлемі	5,5 млн Гкал
«Самұрық-Энерго» АҚ-ның Қырғыз Республикасына электр энергиясының экспорты	1 257,6 млн кВтсағ

Электр энергиясын сатудың көтерме нарығын ұлттық маңызы бар генерациялаушы компаниялар, сондай-ақ ірі тұтынушылар ұсынады, оның ішінде:

- «KEGOC» АҚ
- «АстанаЭнергоСбыт» ЖШС
- «Ақтөбеэнергоснаб» ЖШС
- «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС
- «Теміржолэнерго» ЖШС
- «Жамбылжарықсауда-2030» ЖШС
- «Энергопоток» ЖШС
- «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ
- «Богатырь Көмір» ЖШС
- «Жетісу Энерготрейд» ЖШС және басқалар бар

SAMRUK ENERGY

02

Жылдық біріктірілген есебі
2022

Стратегиялық есеп

Электр және көмір нарығына шолу 24
Даму стратегиясы 42
Инвестициялық қызмет 52

Электр және көмір нарығына шолу

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫ МЕН ҚУАТЫ НАРЫҒЫ

Қазақстан Республикасының электр энергетикасы саласы республика тұтынушыларын сенімді және сапалы электрмен жабдықтауды қамтамасыз ететін электр станцияларының, электр беру желілерінің және қосалқы станциялардың жиынтығы болып табылатын Бірыңғай электр энергетикасы жүйесі (БЭЖ) жағдайында жұмыс істейді.

Энергетика саласын реттеуді, оның ішінде ЖЭК[3] саласында да, уәкілетті мемлекеттік орган болып табылатын Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі[4] жүзеге асырады. Электр энергиясын беру, жылу энергиясын өндіру, беру, бөлу және жабдықтау жөніндегі реттеліп көрсетілетін қызметтер бөлігіндегі табиғи монополиялар саласындағы мемлекеттік саясатты Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі жанындағы Табиғи монополияларды реттеу комитеті[5] іске асырады. Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі[6] көмір өнеркәсібі саласында басшылықты жүзеге асырады.

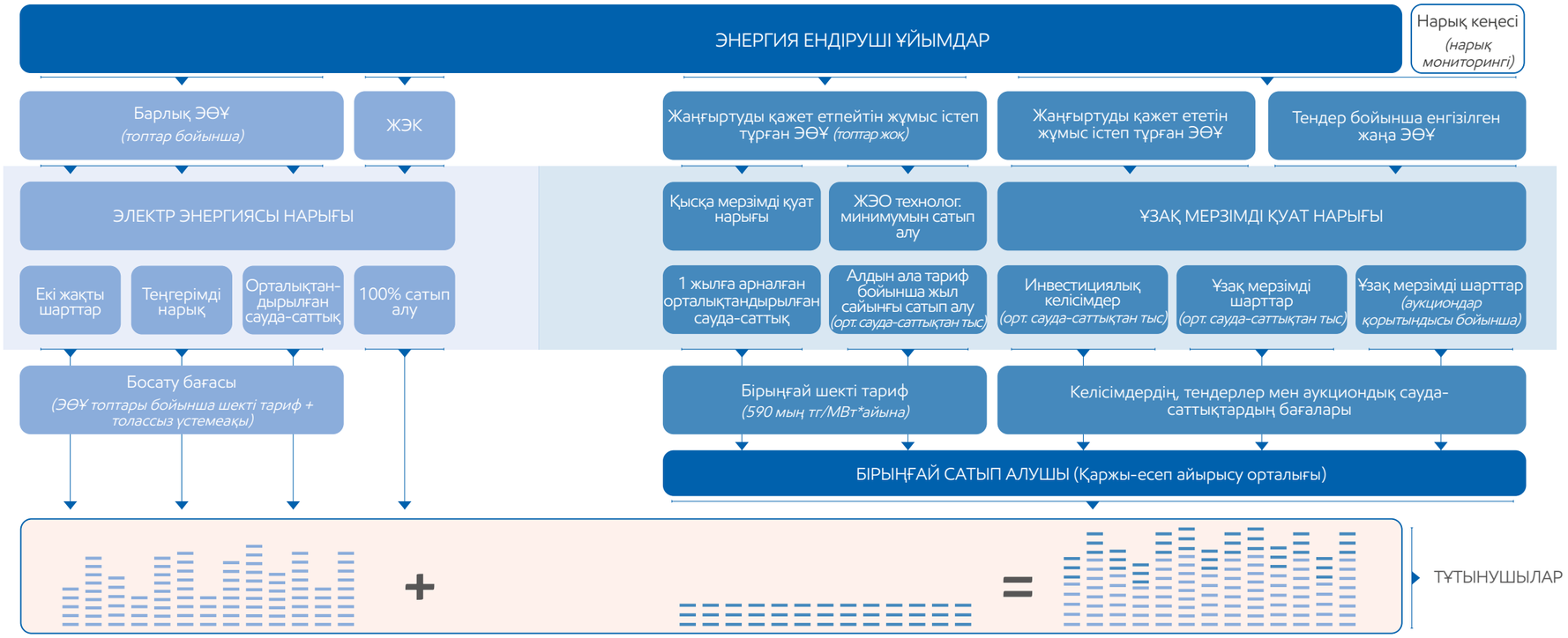

[3] "Электр энергетикасы туралы" Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 9 шілдедегі № 588-II Заңы.
[4] "Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы" Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 шілдедегі № 165-IV Заңы.
[5] "Табиғи монополиялар туралы" Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 27 желтоқсандағы №204-VI Заңы.
[6] "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының 2017 жылғы 27 желтоқсандағы № 125-VI Кодексі.

Қазақстанның электр энергиясының тепе-теңдігі

2022 жылы Бірыңғай электр энергетикалық жүйеде электр энергиясын өндіруді негізінен 78,5% мөлшермен көмірдегі жылу электр станциялары жүзеге асырды.

2023 жылғы 1 қаңтарға Қазақстан Республикасы электр станцияларының белгіленген қуаты – 24 523,7 МВт, қолда бар қуаты – 20 761,7 МВт құрайды.

Жүйелік оператордың деректеріне сәйкес 2022 жылғы қаңтар-желтоқсанда Қазақстанның электр станциялары 112,86 млрд кВтсағ электр энергиясын өндірді, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 1,4% - ға (1,58 млрд кВтсағ) аз. Есепті кезеңде Қазақстанның БЭЖ-нің бүкіл солтүстік аймағында электр энергиясын өндірудің төмендеуі байқалды және бұл тұтынудың төмендеуіне, энергия өндіруші ұйымдардың авариялылығының өсуіне, сондай-ақ цифрлық майнинг қызметіне шектеулер енгізуге және т. б. байланысты болды.

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУ/ТҰТЫНУ БАЛАНСЫ, МЛРД КВТСАҒ

Электроэнергии көрсеткіштері	2020	2021	2022	Δ 2022/2021, %
Электр энергиясының өндірілуі, соның ішінде:	108,09	114,45	112,86	-1,4
Жылу электр станциялары (ЖЭС)	86,66	91,16	88,62	-2,8
Газ турбиналы электр станциялары (ГТЭС)	9,53	10,70	10,94	2,2
Су электр станциялары (СЭС)	9,55	9,18	9,19	0,0
Жел электр станциялары (ВЭС)	1,09	1,76	2,36	34,3
Күн электр станциялары (КЭС)	1,25	1,64	1,75	7,2
Биогаз қондырғылары (БГҚ)	0,5	0,3	0,04	-84,0
Электр энергиясын тұтыну	107,34	113,89	112,94	-0,8
Сальдо-ағын « + » тапшылық, « - » артық, оның ішінде:	-0,74	-0,56	0,79	40,5
Ресей	0,12	0,46	0,47	2,0
Орталық Азия	-0,86	-1,02	-0,40	38,5

Қазақстанның бірыңғай электр энергетикалық жүйесі шартты түрде Солтүстік, Оңтүстік және Батыс болып үш аймаққа бөлінеді.

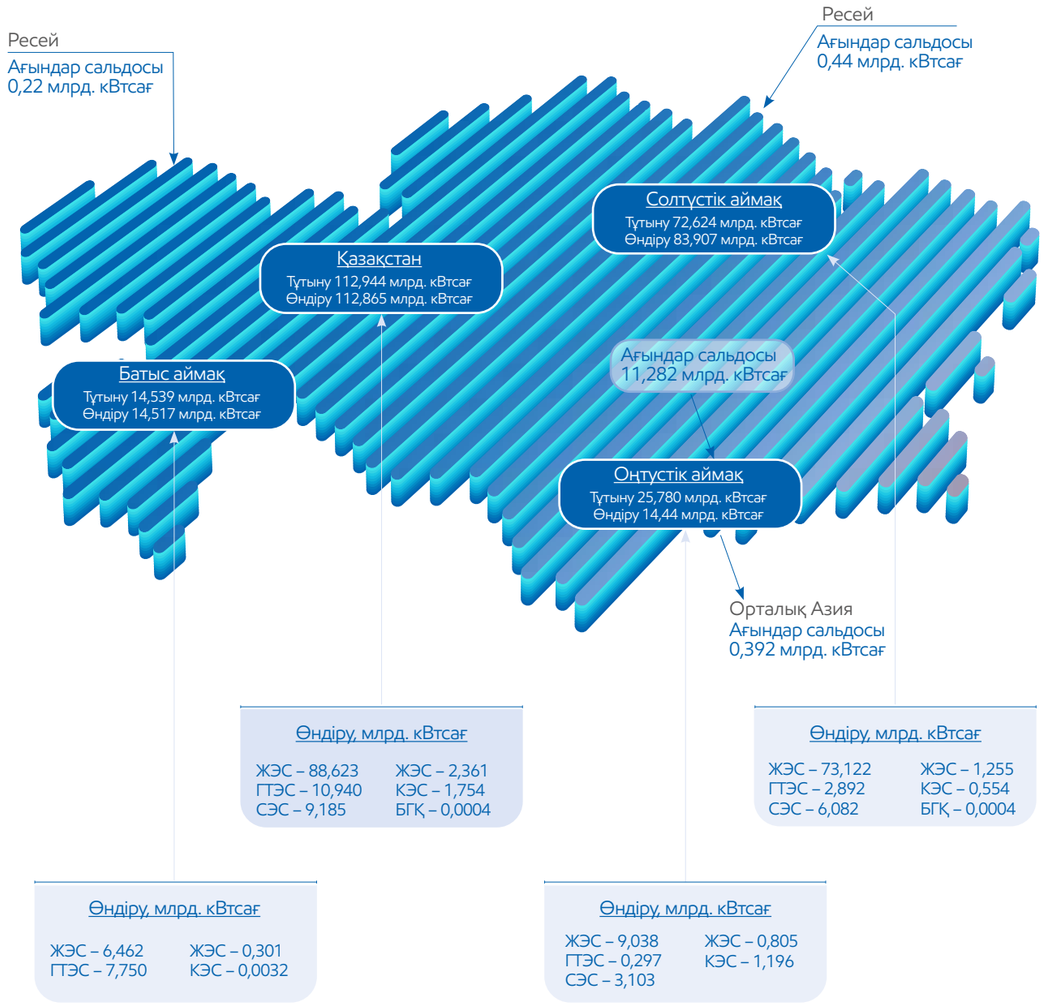

Солтүстік аймақта, атап айтқанда негізгі көмір кен орындары мен гидроэнергетикалық ресурстар орналасқан жерде 2022 жылы ел бойынша өндірілетін электр энергиясының жалпы көлемінен 74,3% (83,9 млрд кВтсағ) өндірілді. Солтүстік профициттік аймақ оңтүстік аймақтағы электр энергиясының тапшылығын жабады, сондай-ақ Қазақстанның экспорттық әлеуетін қамтамасыз етеді.

2022 жылы **Оңтүстік аймақта** электр энергиясын өндіру жалпы көлемнің 12,7% (14,4 млрд кВтсағ) құрады. Оңтүстік аймақтағы электр тапшылығы солтүстік аймақтан жеткізілім арқылы жабылды.

Есепті кезеңде **Батыс аймақта** өндірілетін электр энергиясының жалпы үлесінен 14,5 млрд кВтсағ (12,8%) өндірілді. Бұл аймақтың ерекшелігі Қазақстанның Бірыңғай электр энергетикалық жүйесінің (БЭЖ) Солтүстік және Оңтүстік аймағының электр желілерімен электр желілік байланысының болмауы болып табылады.

Есепті кезеңде Атырау, Жамбыл, Қостанай, Қызылорда және Түркістан облыстарында электр энергиясын өндіру айтарлықтай өсті. Жамбыл облысында электр энергиясын өндірудің 54,8% - ға (1,66 млрд кВтсағ) күрт өсуі Оңтүстік аймақтағы тапшылықты жабу үшін Жамбыл ГРЭС-на қосымша екі блоктың қосылуына байланысты болды.

Электр энергиясы өндірісінің төмендеуі Ақмола, Ақтөбе, Алматы, Шығыс Қазақстан, Батыс Қазақстан, Қарағанды, Маңғыстау, Павлодар және Солтүстік Қазақстан облыстарында байқалды. Сонымен қатар, табиғи өсім есебінен электр энергиясын тұтыну Түркістан облысында – 4,3% (249,3 млн кВтсағ), Ақмола облысында – 3,7% (380,5 млн кВтсағ), Ақтөбе облысында – 0,8% (55,2 млн кВтсағ), Маңғыстау облысында – 0,6% – ға (33,2 млн кВтсағ), Атырау облысында-0,2% - ға (16,1 млн кВтсағ) өсті.

Алайда, жалпы ел бойынша 2022 жылы 2021 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда электр энергиясын тұтынудың 0,8% деңгейінде төмендеуі байқалды. Сонымен, Солтүстік аймақта тұтыну 1,7% - ға, Батыс аймақта 0,1% - ға төмендеді, ал Оңтүстік аймақта тұтыну 1,1% - ға өсті.

Электр энергиясын өндіруді/тұтынуды теңестіру мақсатында 2022 жылдың қаңтар-желтоқсанында Ресейге электр энергиясының экспорты 1,26 млрд кВтсағ, ал Ресей Федерациясынан импорт 1,14 млрд кВтсағ құрады. Оның ішінде 2022 жылы «KEGOC» АҚ – ның Ресей Федерациясына экспорты – 1,21 млрд кВтсағ, ал импорт-0,97 млрд кВтсағ құрады.

Электр энергиясының экспорты және импорты

В 2022 жылы Ресей Федерациясына электр энергиясының экспорты 2021 жылмен салыстырғанда 10,9% – ға өсті, ал Ресей Федерациясынан электр энергиясының импорты 25,6% - ға төмендеді.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫНЫҢ ЭКСПОРТЫ / ИМПОРТЫ, МЛРД КВТСАҒ

Облыстар	2021	2022	Өзгеріс, %
Қазақстан экспорты:	-2,46	-1,83	-25,2
Ресейге	-1,13	-1,26	10,9
Орталық Азия ЭЫҰ-да	-1,32	-0,58	-56,1
Қазақстан импорты:	1,84	1,45	-21,2
Ресейден	1,54	1,14	-25,6
Сальдо-ағын « + » тапшылық, « - » артық	-0,62	-0,39	-37,0

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның Қазақстанның электр энергиясы нарығындағы жағдайы

Электр энергиясын өндіру

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы – Қазақстандағы электр энергиясын өндірушілер арасындағы көшбасшы.

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ-ның ел бойынша электр энергиясын жалпы өндірудегі үлесі 2021 жылмен салыстырғанда 0,8% - ға өсіп, 31,8% - құрады.

«Самұрық-Энерго» АҚ тобының кәсіпорындарының электр энергиясын өндіру көлемі 2022 жылы 35,88 млрд кВтсағ құрады. Бұл ретте, есепті кезеңде «Екібастұз МАЭС-2» АҚ, «Samruk-Green Energy» ЖШС және «Бірінші жел электр станциясы» ЖШС-де №1 ЕМАЭС-2 энергия блогын жоспардан тыс жөндеуге шығарумен, жел турбинасын жөндеумен және ауа райы жағдайымен байланысты өндірістің төмендеуі байқалды.

2022 ЖЫЛЫ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫ НАРЫҒЫНДАҒЫ ӨНДІРУШІ КОМПАНИЯЛАРДЫҢ ҮЛЕСІ, %

ҚР электр энергиясын өндірушілер	Көрсеткіш
«Самұрық-Энерго» АҚ	31,8
«ERG»	17,0
«Орталық Азия электр энергетикалық корпорациясы» АҚ	4,5
«Казцинк» ЖШС	2,4
«Казахмыс Энерджи» ЖШС	3,7
«ККС» ЖШС	5,4
«Жамбыл ГРЭС» АҚ	3,2
Басқалары	32

ҚАЗАҚСТАНДА ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУ КӨЛЕМІ, МЛРД КВТСАҒ

ҚР электр энергиясын өндірушілер	2020	2021	2022
«Самұрық-Энерго» АҚ	31,30	35,61	35,88
«ERG»	18,80	19,91	19,23
«Орталық Азия электр энергетикалық корпорациясы» АҚ	7,03	6,24	5,09
«Казцинк» ЖШС	2,94	2,97	2,69
«Казахмыс Энерджи» ЖШС	7,26	6,60	4,22
«ККС» ЖШС	6,44	6,60	6,14
«Жамбыл ГРЭС» АҚ	1,80	2,14	3,65

ЖЭО, ЖЭС, МЛН КВТСАҒ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУ КӨЛЕМІ

Көрсеткіш	2021	2022
ЕМАЭС-1	22 788	23 048
ЕМАЭС-2	6 433	6 002
АлЭС (КСЭС- сіз)	4 009	4 039

2022 жылы электр энергиясын өндіру көлемі 35 884 млн кВтсағ құрады, ол өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 1% - ға жоғары немесе бұл тиісінше 275 млн кВтсағ болып шықты. Өсім негізінен «ШарСЭС» АҚ көлемінің 14%-ға (62 млн. кВтсағ) қалыптан тыс-жаңбырлы ауа-райына және Нарын-Сырдария каскады аумағы бойынша жазғы-күзгі кезеңде жауын-шашынның көбеюіне байланысты ұлғаюы есебінен болды, ал бұл өз кезеңінде су ағынының және Бестөбе су қоймасындағы су деңгейі есебінен «МСЭС» АҚ-ның 28% - ға (215 млн. кВтсағ) ұлғаюына әкелді.

Болашақ кезеңге болжам

2023 жылға арналған болжамдағы электр энергиясын өндіру көлемі 2022 жылғы фактіге қатысты біртіндеп төмендеумен болжанады. 2023 жылы электр энергиясын өндіру көлемінің 641 млн кВтсағ-ға төмендеуі негізінен «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС энергия блоктарына жоспарлы жөндеу жүргізу қажеттілігіне байланысты электр энергиясын өндіру көлемінің төмендеуі есебінен болжанады.

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022 жылы Қазақстанның электр энергетикасы нарығындағы бәсекелестік артықшылықтары:

- өндірудің өзіндік құны төмен энергетикалық көмірдің елеулі қорларының болуы
- ел бойынша салыстырмалы тозу деңгейі бар жеткілікті энергетикалық қуаттардың болуы
- мемлекеттік қолдау, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ (SKKZ) қолдауы

«Самұрық-Энерго» АҚ үшін сын-қатерлер:

- қуаттың тозуының жоғары деңгейі
- әлеуметтік жобаларды іске асыру кезінде салынған капиталға инвестицияларды қайтарудың жеткіліксіз деңгейі
- қарыз жүктемесінің жоғары деңгейі
- тариф белгілеу саласындағы реттеуші орта
- баға ұсынысын басқарудың шектеулі мүмкіндіктері
- дәстүрлі нарықтарда Екібастұз көмірін алмастыру салдарынан энергетикалық көмірді экспорттық жеткізуді шектеу, сондай-ақ көмірдің төмен параметрлеріне байланысты басқа нарықтарда бәсекеге қабілетсіздік
- көмір өндіруді ұлғайту бойынша барлау жұмыстарының болмауы

Жылу энергиясын өндіру

2022 жылы жылу энергиясын өндіру көлемі 5 502 мың Гкал құрады. Өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда есепті кезеңдегі жылыту кезеңіндегі орташа айлық температураның жоғарылауы нәтижесінде төмендеу 5% - құрайды.

ЖЫЛУ ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУ КӨЛЕМІНІҢ ӨЗГЕРУ ДИНАМИКАСЫ, МЫҢ ГКАЛ

Көрсеткіш	2021	2022
«ЭМАЭС-1» ЖШС	136	143
«МАЭС станциясы» АҚ	76	78
«АлЭС» АҚ	5 554	5 282

Болашақ кезеңге болжам

2023 жылға арналған жоспардағы жылу энергиясын өндіру көлемі негізінен «Алматы Электр Станциялары» АҚ жылу энергиясын өндіру көлемін ұлғайту есебінен 2022 жылғы фактіге қарағанда 1% - ға ұлғаюмен болжанады.

Электр энергиясын беру

2022 жылы «АЖК» АҚ желілері бойынша электр энергиясын беру көлемі 8 154 млн кВтсағ құрады, бұл 2021 жылғы фактіден 7% - ға немесе 504 млн кВтсағ-қа жоғары.

2021	2022
11,92%	11,45%
7 650 млн кВтсағ	8 154, млн кВтсағ

Болашақ кезеңге болжам:

Электр энергиясын беру және тарату көлемі бойынша 2023 жылы 2022 жылғы фактімен салыстырғанда 1% - ға ұлғаю күтілуде.

Электр энергиясын сату

Энергиямен жабдықтаушы ұйымның есепті кезеңде электр энергиясын өткізудің жалпы көлемі 6 847 млн кВтсағ құрады, бұл Серіктестікке қызмет көрсету аймағында электр энергиясын тұтыну көлемінің ұлғаюына байланысты 2021 жылдың ұқсас кезеңінен 2% - ға артық.

Атауы	нақты 2021	нақты 2022	өшіріл.	%
АлматыЭнергоСбыт				
Тұтынушылар саны, оның ішінде:	899 134	929 929	30 795	104%
тұрғындар	862 980	891 214	28 234	104%
заңды тұлғалар	36 154	38 715	2 561	106%
Сату көлемі, млн кВтсағ	6 724	6 847	123	102%

Болашақ кезеңге болжам:

2023 жылға арналған болжамдағы электр энергиясын өткізу көлемі 2022 жылғы деңгейінен 3% - ға ұлғаяды.

Қазақстанда ЖЭК дамыту

Жаңартылатын электр энергетикасы - инвестициялардың ең перспективалы бағыттарының бірі. Соңғы жылдары бұл нарық өсудің бірнеше нәтижелерін көрсетіп отырғанына қарамастан-2014 жылдан бастап Қазақстан Республикасының ЖЭК объектілерінің белгіленген қуаттылығы 14 еседен астам өсті, Қазақстандағы күн және жел генерациясының үлесі сандық жағынан да, үлестік жағынан да басқа дамыған және дамушы елдерден әлі де артта қалып отыр.

ҚР Энергетика министрлігінің 2023 жылғы 1 қаңтардағы деректеріне сәйкес Қазақстанда жалпы электр энергиясының 4,5% өндіретін жиынтық қуаты шамамен 2 388 МВт болатын 130 ЖЭК нысаны пайдаланылуда. Есепті кезеңде КЭС, ЖЭС және шағын СЭС (күн, жел және шағын су электр станцияларында) электр энергияларын өндірудің өсуі байқалды. Жалпы, 2022 жылы ЖЭК объектілері (СЭС, ЖЭС, БГС, кіші СЭС) 5,11 млрд кВтсағ электр энергиясын өндірді, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 21,1% - ға артық.

Қазақстанның электр энергиясы нарығында ЖЭК электр энергиясын өндіру үлесі, %

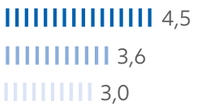

2022 жылы Қазақстанда 15 жаңа ЖЭК нысаны пайдалануға берілді. 2014 жылы ел бойынша пайдаланылатын ЖЭК объектілерінің белгіленген қуаты – 177,52 МВт, ал 2022 жылы – 2 388 МВт-тан асты.

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ тобының кәсіпорындарында ЖЭК объектілерінің электр энергиясын өндіруі 28,3% - ға ұлғайды.

Қазақстандағы «Самұрық-Энерго» АҚ ЖЭК электр энергиясын өндіру үлесі, %

2022 жылғы қаңтар-желтоқсанда «Самұрық-Энерго» АҚ ЖЭК объектілерінің (КЭС, ЖЭС және шағын СЭС) электр энергиясын өндіруі – 417,5 млн кВтсағ құрады, бұл ҚР-да өндірілетін ЖЭК электр энергиясының жалпы үлесінің 8,3% - на сәйкес келеді.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ЖЭК ОБЪЕКТІЛЕРІНДЕ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУ, МЛН КВТСАҒ

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы	Орнатылған қуат, МВт	2021	2022
«АлЭС» АҚ, шағын СЭС каскады	43,7	160,3	173,6
«Samruk-Green Energy» ЖШС, КЭС	3,04	20,4	5,3
«Samruk-Green Energy» ЖШС, ЖЭС, Шелек	5	0,0	14,6
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС, ЖЭС	45	144,6	135,7
«Энергия Семиречья» ЖШС, Шелек ЖЭС	60	-	88,3
Барлығы		**325,3**	**417,5**

СЭС, ЖЭС, КЭС ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУ КӨЛЕМІ, МЛН КВТСАҒ

Көрсеткіш	2021	2022
Мойнақ СЭС	758	973
Қапшағай СЭС	999	1 060
Шардара СЭС	456	518
Бірінші жел электр станциясы	145	136
Samruk-Green Energy	20	20

Қуат нарығы

2019 жылдан бастап Қазақстанда электр энергиясы нарығымен қатар электр қуаты нарығы жұмыс істейді, оның негізгі мақсаты – инвестициялар тарту. Қолданыстағы электр станцияларын жаңғыртуға, кеңейтуге және салуға инвестициялар ұзақ мерзімді шарттармен қамтамасыз етіледі, ал ағымдағы шығындарды жабуға арналған инвестициялар бәсекелестік іріктеу шеңберінде қуаттылықтың орталықтандырылған сауда – саттығы арқылы қамтамасыз етіледі.

«Самұрық-Энерго» АҚ холдингке кіретін электр станцияларының электр энергиясын сату көлемін ұлғайту бойынша табысты жұмыс істеуде. Мәселен, «Самұрық-Энерго» АҚ Сауда үйі Қазақстанның және көрші елдердің электр энергиясы нарығының субъектілерімен тікелей қарым – қатынас жасайды, -«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының тәуліктік кестесін қалыптастыра отырып, коммерциялық диспетчерлеуді жүргізеді және еншілес және тәуелді электр станциялары жүктемелерінің орындылығына сәйкес мәлімделген көлемдерін оңтайлы бөледі.

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ электр станциялары «ЭҚРҚО» («КОРЭМ» АҚ) сауда алаңында өткізілетін электр қуатымен сауда-саттыққа қатысты.

2022 жылғы 19 қарашада өткен орталықтандырылған сауда-саттық қорытындысы бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ электр станциялары 590 мың теңге/МВт*ай бағасымен 2 734,4 МВт қуаттылықты сатты. Оның ішінде:

Заңнамаға[7] сәйкес «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ және «АлЭС» АҚ үшін 2022 жылы қуатқа жеке тарифтер белгіленді.

"Шардара СЭС" АҚ үшін қуат көлемі 61 МВт, «Мойнақ СЭС» АҚ үшін – 289 МВт құрады. Бұл тарифтер кәсіпорындарға электр станциясын («МСЭС» АҚ) салу, жабдықты жаңғырту «ШарСЭС» АҚ) үшін, сондай-ақ инвестициялық бағдарламалар үшін («АлЭС»АҚ) бұрын алынған нысаналы қарыздарды қайта қаржыландыру үшін пайдаланылған қарыз қаражатын қайтаруды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

2022 жылдың қорытындысы бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ тұтынушыларына электр энергиясын сату көлемі 35,4 млрд кВтсағ (оның ішінде электр энергиясын экспорттау) құрады. Ішкі нарықта сатылымның өсуі 102,5% немесе 0,87 млрд кВтсағ құрады.

Сондай-ақ есепті кезеңде электр энергиясын сату көлемін ұлғайту және «Самұрық-Энерго» АҚ экспорттық әлеуетін барынша пайдалану мақсатында Қырғыз Республикасына 473,2 млн кВтсағ көлемінде электр энергиясын экспорттау жүзеге асырылды.

[7] 2019 жылғы 3 сәуірдегі № 243-VI «ҚР кейбір заңнамалық актілеріне арнайы экономикалық және индустриялық аймақтар, инвестициялар тарту, экспортты дамыту және ілгерілету, сондай-ақ әлеуметтік қамсыздандыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы.

Тарифтік саясат

Компанияның энергия өндіруші кәсіпорындары үшін электр энергиясына тарифтерді 2020 жылы уәкілетті органдар 2025 жылға дейінгі кезеңге бекітті. ҚР «Электр энергетикасы туралы» Заңының 12-1-бабының 2-тармағына сәйкес, қажет болған жағдайда электр энергиясына тарифтер жыл сайын түзетіледі.

2022 жылы соңғы тұтынушылар үшін электр энергиясының тарифі мыналарды ескере отырып қалыптасты:

- энергия өндірушінің сату бағасы (шекті тариф және өтпелі үстеме)
- ұлттық желі бойынша электр энергиясын беру бағасы
- ӨЭК желілері бойынша беру және тарату бағалары
- реттеу, теңгерімдеу және диспетчерлеу жөніндегі қызметтердің құны
- электр қуатының дайындығын қамтамасыз ету жөніндегі қызметтердің құны

ТІКЕЛЕЙ ТҰТЫНУШЫЛАР

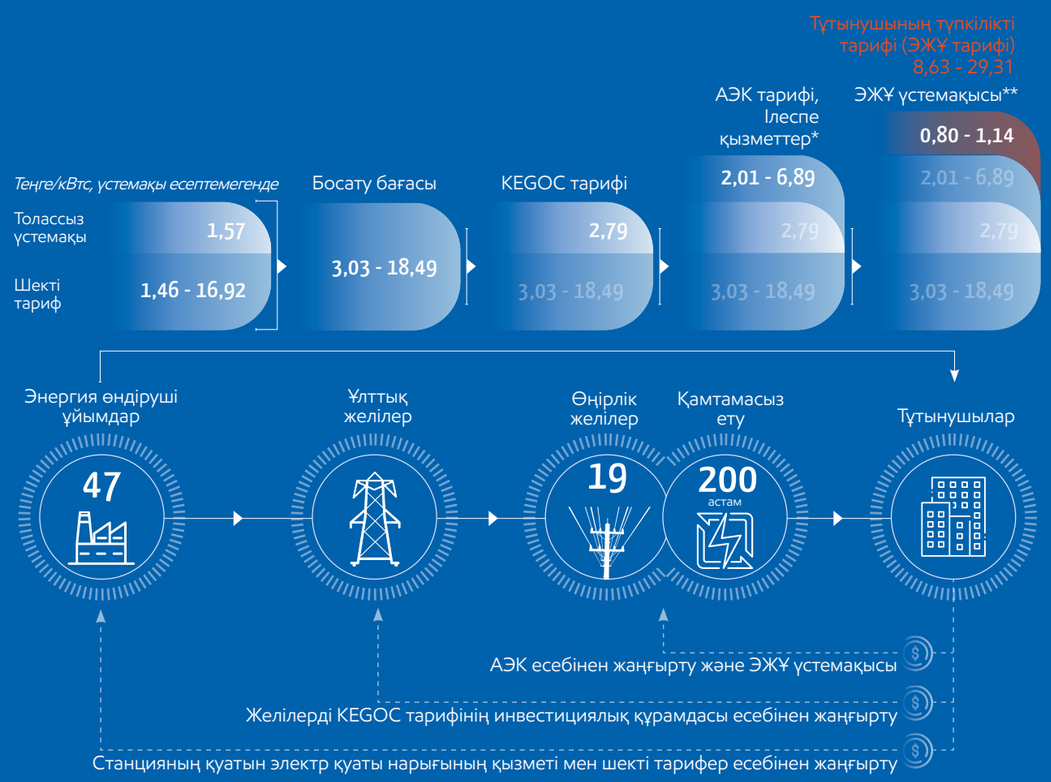

* ЭЖҰ ілеспе қызметтеріне KEGOC қызметтеріне (диспетчерлендіру, теңгерімдеу), КОРЭМ қызметтеріне, қуатты реттеу женіндегі қызметтерге, сондай-ақ электр қуатының әзірлігін қамтамасыз ету женіндегі қызметтерге арналған шығыстар кіреді.
** ЭЖҰ үстемеақысы электр энергиясын сатып алу мен берудің бекітілген және нақты бағасы арасындағы айырманы өтеу ретінде кірістерді түзетуді, сондай-ақ өзге де залалдарды (тұтынушылардың элекстр энергиясына сараланған тарифтерді және электр қуатының әзірлігін қамтамасыз ету женіндегі қызметтерді қолданудан болған залалдарды) қамтиды.

Жылу энергиясына белгіленген бағалардың әлеуметтік маңыздылығына байланысты мемлекет ТМРК (КРЕМ) арқылы тарифтердің өсуін тежеу саясатын іске асырады.

Жылумен жабдықтау жүйелерінің құрылымы үш сектордан тұрады: жылу энергиясын өндіру, беру (жылу энергиясын бөлу мен өткізуді қоса алғанда) және жылу энергиясын тұтыну. Қазақстанның жылу энергиясы нарығы-бұл бөлшек тұтынушының жылу энергиясын жеткізушіні таңдауға практикалық мүмкіндігі жоқ бөлшек сауда секторы.

Заңнама табиғи монополия субъектісі болғандықтан, жылу энергиясын өндіретін ұйымдар үшін тарифтердің ұзақ мерзімді (5+ жыл) шекті деңгейлерін оларға инвестициялық құрамдас бөлікті қоса және шығындарды жыл сайын индекстей отырып бекітуді көздейді. Шекті тарифтерді ТМРК (КРЕМ) бекітеді, ал тарифтерді қайта қарау жылына бір рет жүргізіледі. Сонымен қатар, станция шығындары объективті себептермен өскен жағдайларда тарифтерді өзгертусіз (ұлғайтусыз) сақтау тәуекелдері бар.

ТҮПКІЛІКТІ ТҰТЫНУШЫЛАР

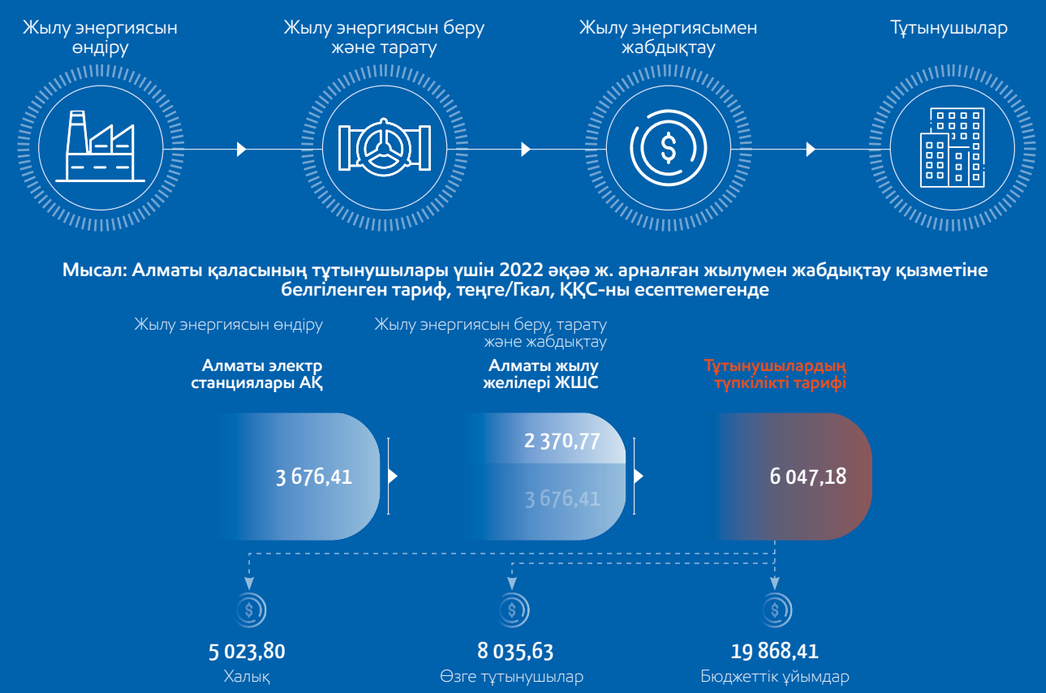

2019 жылғы 1 қаңтардан бастап ҚР-да электр қуатының нарығы жұмыс істей бастады. Қуат нарығының іске қосылуымен станциялар үшін 2020 жылы электр энергиясына орташа өлшенген тарифтер 2020 жылғы 1 шілдеден бастап түзетілген шекті тарифтер мен қуатқа жеке тарифтерді енгізудің іске қосылуын ескере отырып өсті.

ҚР ЭМ-нің станциялар үшін тапшы тарифтерді бекітуіне байланысты нормативтік актілерге сәйкес, ЭӨҰ ҚР ЭМ-ге электр энергиясына шекті тарифтерді түзетуге өтінімдер ұсынды. Нәтижесінде 2020 жылғы 1 шілдеден бастап ҚР ЭМ электр энергиясына шекті тарифтерді бекітті, олар 2021 жылғы 31 наурызға дейін қолданыста болды.

Пайда нормасын айқындау әдістемесінің бекітілгенін ескере отырып, (Энергетика министрінің 11.03.2021 ж. №76 бұйрығына сәйкес өзгерістермен 22.05.2020 ж. №205 бұйрығы) – ЭӨҰ шекті тарифтеріне 2021 жылғы 1 сәуірден бастап ҚР Энергетика министрінің 30.03.2021 ж. бұйрығына сәйкес пайда нормасы енгізілді.

«ЖЭК-ті пайдалануды қолдау туралы» ҚР Заңына сәйкес, 01.07.2021 ж. бастап ЭӨҰ-ның электр энергиясына босату тарифінде ҚР-дағы ЖЭК-ті қолдауға жұмсалған шығындар және шартты тұтынушылар болып табылатын ЭӨҰ электр энергиясына босату көлемдері негізінде «ЖЭК-ті қолдау жөніндегі ЕАҚО» ЖШС есептеген ЖЭК пайдалануды қолдау-ға 1,57 теңге/кВтс деңгейінде үстемеақы ескеріледі. ЖЭК толассыз үстемесін енгізуді ескере отырып, ҚР Энергетика министрінің 24.06.2021 ж. №211 бұйрығымен ЭӨҰ электр энергиясына жаңа шекті тарифтер бекітілді. 2022 жылы өтпелі үстемеақы 1,58 теңге/кВтсағ құрады.

Төмендегі кестелер ЕРО үшін 2022 жылға дейін жұмыс істеген электр энергиясының шекті тарифтерін ұсынады.

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫНА ШЕКТІ ТАРИФТЕР, ТЕҢГЕ / КВТСАҒ

ЭӨҰ атауы	Бекітілген тариф 01.01.2022-30.06.2022	ЭМ-нің 01.07.2022 ж. бастап үстеме ақысыз бекітілген тарифтері	ЖЭК үстемесі	ЖЭК үстемесін ескере отырып тарифтер	01.01.2022 ж. бастап бекітілген тарифке өсім %-ы
«МАЭС-1» ЖШС	5,90	5,90	1,58	7,48	-
«МАЭС-2» АҚ	8,59	8,59	1,58	10,17	-
«АлЭС» АҚ	10,23	11,19	1,58	12,77	9,4%
«МСЭС» АҚ	10,90	11,71	1,58	13,29	7,4%
«ШарСЭС» АҚ	8,77	9,82	1,58	11,40	12,0%

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылға арналған іс-қимыл Бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарының жобасы шеңберінде инфляцияға қарсы күрес шеңберінде электр энергиясын өндіруге арналған энергия өндіруші ұйымдардың шекті тарифтерінің деңгейлерін 2021 жылғы деңгейде 180 күн мерзімге сақтау жөніндегі ұсыныс қаралды. Нәтижесінде шекті тарифтердің өсуі 01.07.2022 ж. дейін кейінге қалдырылды.

Тарифті ұлғайтуға берілген өтінімдер негізінде ҚР ЭМ 30.06.2022 ж. №226 Бұйрығымен «ШарСЭС» АҚ үшін 12%, «АлЭС» АҚ және «МСЭС» АҚ үшін тиісінше 9,4% және 7,4% шекті тарифтерді бекітті.

2020 жылдан бастап ҚР Энергетика министрлігі ауқымды инвестициялық жобаларды жүзеге асыратын станциялар үшін - МСЭС АҚ, «ШарСЭС» АҚ, «АлЭС» АҚ және «МАЭС-1» ЖШС үшін инвестициялық тарифтерді бекіту бойынша жұмыс жүргізуде.

28.02.2021 ж. «МАЭС-1» ЖШС ҚР энергетика министрлігімен 2025-2031жж.кезеңіне айына 1 199 мың теңге /МВт мөлшерінде тариф белгілей отырып, №1 энергоблокты қалпына келтіру жобасы бойынша жаңғыртуға, реконструкциялауға, кеңейтуге және жаңартуға 476,6 МВт қызмет көлеміне есептегенде инвестициялық келісім жасалды.

ЖАСАЛҒАН ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ КЕЛІСІМДЕРДІҢ ПАРАМЕТРЛЕРІ, МЫҢ ТЕҢГЕ /МВТ*АЙ.

ЭҰО атауы	Көлем	2022 жылға жеке тариф[8]	Кезең
«АлЭС» АҚ	69,5 МВт	3 139,20	2020-2024жж.
«МСЭС» АҚ	298 МВт	2 563,67	2020-2026 жж.
«ШарСЭС» АҚ	61 МВт	3 867,98	2020-2028 жж.
«МАЭС-1» ЖШС	476,6 МВт	1 199	2025-2031 жж.
«ЕСМАЭС-2» АҚ	576 МВт	5 372	2027-2036 жж.

Екібастұз станциясы МАЭС-2 АҚ 26.01.2021 ж. «3 энергия блогын орнатумен ЕМАЭС-2 кеңейту және реконструкциялау» жобасын іске асыру бойынша жеке тарифті бекітуге нарық Кеңесіне (КЭА) өтінім ұсынылды. Нарық кеңесі 29.03.2021 ж. оң ұсыныс алғаннан кейін өтінім ҚР ЭМ қарауына берілді.

[8] Жеке тарифтің қолданылу кезеңінде оның мөлшері жылдар бойынша өзгеруі мүмкін

2021 жылы ҚР ЭМ шешімі қабылданбағандықтан, 2022 жылғы 27 қаңтарда «Екібастұз станциясы МАЭС- 2» АҚ «№3 энергия блогын орната отырып, Екібастұз станциясы МАЭС-2 кеңейту және реконструкциялау» жобасын іске асыру бойынша қуаттылыққа жеке тариф алуға ҚР Нарық кеңесіне қайта өтінім берді.

2022 жылғы 30 наурызда ҚР нарық Кеңесі Төралқасының отырысы өтті, онда уәкілетті органға (ҚР ЭМ) «№3 ст.энергия блогын орната отырып, Екібастұз МАЭС-2 кеңейту және реконструкциялау» инвестициялық бағдарламасын ұсыну және қарауға жіберу туралы шешім қабылданды. Осы өтінім бойынша шешім қабылданбады, ҚР ЭМ 2022 жылы инвестициялық келісімдер жасасуды жоспарлаған ЭБҰ (энергия беруші ұйымдар) тізімі жарияланбады.

2023 жылдан бастап электр энергиясы мен қуатқа тарифтер индекстеуді ескере отырып болжанады.

ЖЫЛУ ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУГЕ АРНАЛҒАН ТАРИФТЕР, ТЕҢГЕ / ГКАЛ

Атауы	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
«Алматы электр станциялары» АҚ	3 441	3 392	3 782	4 031	4 350
«Екібастұз станциясы МАЭС-2» АҚ	697	772	812	873	906
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	367	233	221	233	233

Табиғи монополия субъектісі ретінде заңнама жылу энергиясын өндіретін ұйымдар үшін инвестициялық құрамдас бөлікті қоса отырып және жыл сайынғы шығындарды индекстей отырып, тарифтердің ұзақ мерзімді (5+ жыл) шекті деңгейлерін бекітуді көздейді.

Шекті тарифтерді Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитеті бекітеді. Алайда, тарифтерді ұлғайту жылына бір реттен жиі емес жүргізіледі және объективті себептер бойынша станция шығындарының өсуі жағдайында тарифтерді ұлғайтусыз сақтау тәуекелдері бар.

«АлЭС» АҚ үшін ҚР Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу комитетінің (бұдан әрі – ТМРА) Алматы қаласы бойынша №141-ОД және Алматы облысы бойынша департаменттерінің 29.11.2021 ж. №267-ОД бірлескен бұйрығымен 01.01.2022 ж. бастап қолданысқа енгізіле отырып, 2022-2026 жылдарға арналған жылу энергиясын өндіру жөніндегі реттеліп көрсетілетін қызметтерге тарифтер бекітілді, 2022 жылға қолданыстағы тарифке өсім 8,6% - құрады.

Стратегиялық тауар құнының – жылу энергетикалық компаниялар үшін тауарлық газды сатудың бөлшек сауда бағасының өзгеруіне байланысты, ҚР ҰЭМ ТМРКД Алматы қаласы бойынша 2022 жылғы 26 тамыздағы № 97-НҚ және Алматы облысы бойынша 2022 жылғы 27 тамыздағы № 92-НҚ бірлескен бұйрығымен 2022-2026 жылдарға арналған жылу энергиясын өндіру бойынша реттеліп көрсетілетін қызметтерге тарифтер 2022 жылғы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізіле отырып, 01.01.2022 жылғы тарифке өсім 6,8% құрап бекітілді.

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН БЕРУ ҚЫЗМЕТТЕРІНЕ ТАРИФТЕР, ТЕҢГЕ / КВТСАҒ

Атауы	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	5,95	6,07	6,58	7,33	8,27

Табиғи монополия субъектісі болып табылатын «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ үшін 17.05.2021 ж. ТМРКД-нің бұйрығымен 2021 ж.1 маусымынан бастап тариф қолданысқа енгізіле отырып, 2021 ж. кезеңіне шекті тариф бекітілді, 2022 жылға бекітілген тариф 7% қолданыстағы тарифке өсіммен 6,52 теңге/кВтсағ құрайды.

«АлЭС» АҚ («АЖК» АҚ үшін стратегиялық тауар-электр энергиясы) тарифтерінің өзгеруіне байланысты «АЖК» АҚ 15.07.2022 ж. № 14-4304 хатымен 2022-2026 жылдарға арналған электр энергиясын беру тарифін өзгертуге өтінім жолдады.

Өтінімді қарау қорытындысы бойынша Алматы қ. ТМРКД-нің 18.08.2022 ж. №89-НҚ бұйрығы алынды, онда 01.09.2022 ж. бастап қолданысқа енгізіле отырып, 2022-2026 жылдарға арналған тарифтер мен тарифтік сметаның шекті деңгейлері бекітілді. 01.09.2022 ж. бастап бекітілген тариф 6,69 теңге кВтсағ құрайды, 2022 жылдың басындағы тарифке өсім 2,6% құрады.

ЭЖҰ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨТКІЗУ ТАРИФТЕРІ, ТЕҢГЕ / КВТСАҒ

Атауы	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	17,66	18,69	20,09	23,77	26,71

«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС энергиямен жабдықтаушы компаниясы қоғамдық маңызы бар нарықтың субъектісі болып табылады және оны уәкілетті орган да реттеуге тиіс. Тарифтің есебіне операциялық, қаржылық және инвестициялық компоненттер енгізілген.

Өңірлерде халықтың әлеуметтік тұрақтылығын сақтау мақсатында Реттеушінің тарифтердің өсуін жасанды тежеу тәуекелдері бар. Жеке тұлғалар үшін тұтыну нормалары бойынша саралау сақталды, заңды тұлғалар үшін электр энергиясын жеткізу орташа өткізу тарифтері бойынша жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасы Президентінің елдегі әлеуметтік-экономикалық жағдайды тұрақтандыру жөніндегі тапсырмаларына және 2022 жылғы 1 шілдеге дейін 180 күн мерзімге халық үшін коммуналдық тарифтерді көтеруге мораторий енгізуге байланысты 2022 жылға арналған тарифті ұлғайтуға өтінім беру 2022 жылғы 1 шілдеге дейін кейінге қалдырылды.

ТМРКД 2022 жылғы 26 тамызда 01.09.2022 ж. бастап бағаны 21,16 теңге/кВтсағ дейін немесе оны 01.07.2021 ж. бастап энергия көздері тарифтерінің ұлғаюын ескере отырып, қолданыстағы деңгейдің 7,2% пайызына көтеру туралы Дәлелді қорытынды жіберді.

КӨМІР САТУ БАҒАСЫ, ТЕҢГЕ/ТОННА

Атауы	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
«Богатырь Көмір» ЖШС	2 311	2 292	2 669	3 337	3 458

«Богатырь Көмір» ЖШС көмірді өткізу бағасын ҚР тұтынушылардың 3 тобы үшін үшін дербес-прейскурантпен бекітіледі (ҚТЖ жанасу станциясындағы энергетика, көмір жинау станциясындағы энергетика, коммуналдық-тұрмыстық қажеттіліктер). Реттеу ҰЭМ ТМРБҚК Кәсіпкерлік кодексінің негізінде жүзеге асырылады.

Қазақстанның көмір нарығы

Қазақстандағы энергетикалық көмір нарығы фрагменттілігімен ерекшеленеді. Негізгі ірі ойыншылар «Богатырь Көмір» ЖШС («Самұрық-Энерго» АҚ және «РУСАЛ» ОК), «ЕЭК» АҚ және «Шұбаркөл Көмір» АҚ («ERG»), «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС, «Қаражыра» АҚ, «Ангренсор Энерго» ЖШС.

Ұлттық статистика бюросының ақпараты бойынша, 2022 жылғы қаңтар-желтоқсанда Қазақстанның көмір өндіруші кәсіпорындары 113,93 млн тонна тас көмір өндірді, бұл 2021 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 2% - ға артық.

КӨМІР ӨНДІРУ, МЛН ТОННА

Көрсеткіштер	2020	2021	2022	Δ, 2022-2021,%
Павлодарская облысы	67,05	66,93	68,39	2,2 %
Қарағанды облысы	33,61	35,36	34,28	-3,1 %
Шығыс Қазақстан облысы	8,39	8,80	8,83	0,3 %
Барлығы	**109,22**	**111,74**	**113,93**	2 %

2022 жылы «Богатырь Көмір» ЖШС көмір өндіруші компаниясы 42,47 млн тонна көмір өндірген.

Есепті кезеңнің қорытындысы бойынша «Богатырь Көмір» ЖШС 42,47 млн тонна көмір өндірді, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 4,8% - ға аз. Бұл ретте компанияның 2022 жылдың қорытындысы бойынша өндірудегі үлесі ҚР көмір өндірудің жалпы көлемінің 37,3% - және Екібастұз көмір бассейнінде өндірілетін көмір көлемінің 62,1% құрады.

КӨМІР ӨНДІРУШІ КОМПАНИЯЛАР

КӨМІР ӨНДІРУ КОМПАНИЯЛАРЫ

- Тікелей шарттар бойынша ірі тұтынушыларға көмір сату (электр станциялары, өнеркәсіптік кәсіпорындар, экспорт)
- Тауар биржасы → Көтерме-бөлшек тұтынушылар

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ тобының кәсіпорындары сатқан көмір көлемі - 42,41 млн тоннаны құрады.

«БОГАТЫРЬ КӨМІР» ЖШС САТҚАН КӨМІР, МЫҢ ТОННА

Көрсеткіштер	2021	2022	Өзгерістер 2022-2021
Ішкі нарық	34 939	32 325	-5%
Экспорт	9 802	10 084	
Барлығы	**44 741**	**42 409**	

2022 жылдың қорытындысы бойынша көмірді өткізу көлемі 42 409 мың тоннаны құрады, бұл ұқсас кезеңнен 5% - ға немесе 2 331 мың тоннаға аз (ішкі нарықта көмірді өткізу көлемінің 2 614 мың тоннаға немесе 7% - ға төмендеуі және көмірді экспортқа өткізу көлемінің 282 мың тоннаға немесе 3% - ға ұлғаюы). 2022 жылы аршу коэффициенті 0,78 м3 / тоннаны, ұқсас кезеңде 0,73 м3 / тоннаны құрады.

Болашақ кезеңге болжам:

2023 жылға арналған болжамда көмірді өткізу көлемі 1 891 мың тоннаға немесе 2022 жылға қарағанда 4% - ға ұлғаяды.

«Богатырь Көмір» ЖШС көмірін ірі тұтынушыларының қатарында Астана, Алматы, Қарағанды, Петропавл, Павлодар, Степногорск қалаларының энергожүйесі, Екібастұз қаласындағы МАЭС-1, МАЭС-2 бар.

Көмірді сатып алушылар (электр станциялары) көмірді Екібастұз станциясынан («Богатырь Көмір» ЖШС) межелі жерге тасымалдауды дербес ұйымдастырады және төлейді. Тасымалдау шарттары вагондардың иелерін (операторларын) тартатын экспедиторлармен жасалады.

Ауылдық жерлерде орналасқан шағын қазандықтар үшін Екібастұз көмірі паспорттық отын болып табылады. Коммуналдық-тұрмыстық көмірді тиеп-жөнелту биржалық мәмілелер қорытындысы бойынша: теміржол және автомобиль көлігімен жүзеге асырылады.

2022 жылы «Богатырь Көмір» ЖШС көмірді сату көлемі 2021 жылмен салыстырғанда 5,2% - ға (2,33 млн тонна) төмендеді.

КӨЛЕМІ ТҰТЫНУШЫЛАРҒА КӨМІР САТУ, МЛН ТОННА

Облыс	2020	2021	2022
«АлЭС» АҚ	3,29	3,00	3,00
ТОО «Караганда Энергоцентр» ЖШС	3,50	2,78	2,31
«Астана-Энергия» АҚ	3,84	4,33	3,96
«Павлодарэнерго» ПТЭЦ-2, 3 АҚ	2,49	2,86	2,83
«Степногор ЖЭО» ЖШС	0,95	1,00	0,80
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	11,55	13,37	13,10
«Екібастұз станциясы МАЭС-2» АҚ	3,01	3,68	3,37
ТОО «Bassel Group LLS» ЖШС	0,54	0,42	0,47
«СевКазЭнерго» АҚ	2,77	2,25	1,44
«Экибастузтеплоэнерго» ЖШС	0,48	0,54	13,10
«Кокш. Жылу» ШЖҚ МКК	0,32	0,34	0,32
Комбыт	0,64	0,39	0,19
ҚР ішкі нарығына барлығы	**33,38**	**34,94**	**32,32**
Рефтинск ГРЭС-і	10,06	9,80	10,08
Ресей Федерациясына барлық экспорт	**10,06**	**9,80**	**10,08**

Даму стратегиясы

«Самұрық-Энерго» АҚ Даму стратегиясы

2021 жылғы 29 қазанда «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен ұлттық энергия қауіпсіздігі жүйесін стратегиялық жоспарлау саласындағы мемлекеттік саясатты, жалғыз акционердің негізгі стратегиялық бағыттарына, мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес келетін электр энергетикасы саласын дамытуды ескеретін «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2031 жылдарға арналған жаңа Даму стратегиясы бекітілді.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАРЫ

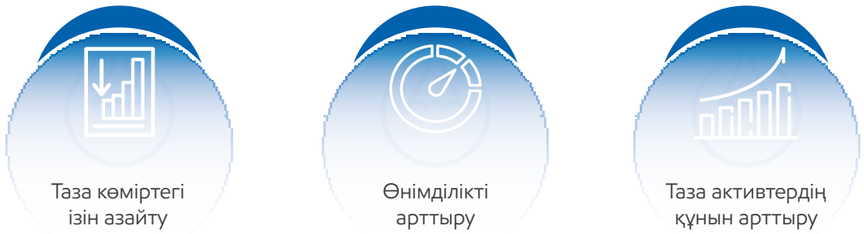

Компанияның стратегиялық мақсаттары мен міндеттерін анықтау IPESTE талдауы, макроэкономикалық және салалық тенденцияларды талдау және ішкі ортаны талдау негізінде құрылады.

Миссияны тиімді іске асыру үшін жаңандық, ұлттық және корпоративтік деңгейлердегі сын-қатерлер мен мүмкіндіктерді ескере отырып, Компания ESG призмасы арқылы қолда бар ресурстарды барынша тиімді пайдалана отырып, компанияның үш стратегиялық мақсатына қол жеткізуді қамтамасыз ететін өзі үшін үш негізгі басымдықты айқындады.

Стратегиялық мақсаттарды іске асыру үшін негізгі басымдықтарды ескере отырып, Компания стратегиялық даму шеңберінде орындайтын 19 негізгі бастама/міндеттерді айқындады.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ НЕГІЗГІ БАСЫМДЫҚТАРЫ

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАРЫ	ТҰРАҚТЫ ДАМУ	ЖАУАПТЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР	ПОРТФЕЛДІ ТИІМДІ БАСҚАРУ
Көміртегі ізін азайту	**1.** Экологиялық жауапкершілік **5.** Декарбонизация	**2.** Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар (ҒЗТКЖ) **3.** Жасыл қаржыландыру **19.** Жаңа қайта бөлулерге шығу	**4.** Ресурсты үнемдеу
Өнімділікті арттыру	**6.** Адами капиталды дамыту **7.** Әлеуметтік жауапкершілік **15.** HSE озық тәжірибелері	**11.** Жабдықты жаңарту **12.** Инновациялық даму	**8.** Ішкі және сыртқы нарықтарда электр энергиясын өткізуді ұлғайту **9.** Ішкі және сыртқы нарықтарда көмір өткізуді ұлғайту **10.** Қолданыстағы қуаттардың операциялық тиімділігін арттыру **13.** Цифрландыру **14.** Бизнес-процестерді жетілдіру
Таза активтердің құнын арттыру	**16.** Қаржылық тұрақтылықты арттыру **18.** Корпоративтік басқару	**17.** Инвестициялық жобалар мен бағдарламаларды іске асыру	**18.** Корпоративтік басқару

«Самұрық-Энерго» АҚ Даму стратегиясының негізгі ESG қағидаттары:

- Директорлар кеңесі, атқарушы орган және персонал деңгейінде орнықты даму қағидаттарын ұстану
- Экономика, экология, әлеуметтік мәселелер сияқты құрамдас бөліктер бойынша ішкі және сыртқы жағдайды талдау
- Әлеуметтік, экономикалық және экологиялық салалардағы орнықты даму аясындағы тәуекелдерді анықтау
- Мүдделі тараптардың картасын құру
- Орнықты даму саласындағы қызметтің мақсаттары мен негізгі көрсеткіштерін айқындау, іс-шаралар жоспарын әзірлеу және жауапты тұлғаларды анықтау
- Тәуекелдерді басқару, жоспарлау, адам ресурстарын басқару, нвестициялар, есеп беру, операциялық қызмет және басқаларын қоса алғанда, негізгі процестерге, сондай-ақ Даму стратегиясы мен шешім қабылдау процестеріне тұрақты дамуды интеграциялау
- Тұрақты даму саласындағы лауазымды тұлғалар мен қызметкерлердің біліктілігін арттыру
- Тұрақты даму саласындағы іс-шараларға тұрақты мониторинг жүргізу және бағалау, мақсаттар мен тиімділікке қол жеткізуді бағалау, түзету шараларын қабылдау, тұрақты жақсарту мәдениетін енгізу

«Самұрық-Энерго» АҚ даму стратегиясын іске асыру

Компанияның стратегиялық көрсеткіштері жақсару үрдісін көрсетеді. Өсудің негізгі факторлары ішкі нарықта электр энергиясы мен қуаттарды өткізу көлемін ұлғайту, қуатқа жеке тарифтер алу, технологиялық қажеттіліктерге отын мен судың үлестік шығыстарын қысқарту, отын-энергетикалық ресурстар мен энергия үнемдеуге шығындарды оңтайландыру, сондай-ақ борыштық жүктемені азайту болып табылады.

ҚЫЗМЕТТІҢ СТРАТЕГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІ[9]

Көрсеткіштер	нақты 2020	нақты 2021	нақты 2022	болжам 2024	болжам 2027	болжам 2031
Көміртегі ізін азайту, тонна	-	32 951 527	31 978 243	-	-	≥(-10%) к 2021
Еңбек өнімділігі[10], мың теңге / адам	-	10 154	13 273	1,1x к 2021	1,2x к 2021	1,5x к 2021
Стратегиялық ROI НҚК активтерді сату жағдайында қолданылатын болады	-	-	-12%	>CoE	>CoE	>CoE
Таза активтердің құны (NAV), млн теңге	400 623	412 899	442 753	1,2x к 2021	1,25 к 2021	2x к 2021
Қарыз/EBITDA (арақатынасы)	2,67	2,41	1,90	≤3,5	≤3,5	≤3,5
Корпоративтік басқару рейтингі	-	BB	-	BBB	A	AA
Шикізаттық емес тауарлар мен қызметтерді шығару (мың теңге)	-	332 537 144	381,5	1,1x к 2021	1,2x к 2021	1,5x к 2021

Негізгі стратегиялық мақсаттарға және дамудың 19 негізгі бастамалары мен міндеттеріне сәйкес, есепті кезеңде Компания негізгі стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған іс-шараларды енгізді және жобаларды іске асырды. Барлық бастамалар мен міндеттер «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қорының (SKKZ) бастамаларына сәйкес әзірленді.

[9] Қоғамның 2022-2031 жылдарға арналған даму стратегиясына сәйкес бекітілген стратегиялық ПӘК.
[10] Еңбек өнімділігі 2022 жылдан бастап жаңа әдістеме бойынша қайта есептелді.

2022 ЖЫЛЫ ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫН ІСКЕ АСЫРУ

Стратегиялық мақсат	Міндеттер	Іс-шаралар	Орындау бойынша түсініктемелер
Көміртегі ізін нетто азайту	ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІК	МАЭС-1, МАЭС-2, АлЭС станцияларында қоршаған ортаға эмиссиялар мониторингінің автоматтандырылған жүйесін орнату.	ЖСҚ әзірлеуге шарттар жасалды. Жабдықты жеткізу және жабдықты монтаждау үшін дайындық жұмыстары жүргізілуде.
		Төмен эмиссиялы құйынды шаң көмір оттықтарын қолдану.	ЖСҚ әзірлеуге шарт жасалды.
	ҒЗТКЖ	Көміртекті ұстау және сақтау технологиясы (CCS), көмір химиясы өнімдерін алу (ҒЗТКЖ).	Техникалық ерекшелік бекітілді, тендер жарияланды.
	ЖАСЫЛ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ	«Жасыл» қаржыландыру құралдарын пайдалану.	Қоғам жасыл облигациялар шығаруды жүзеге асырды. Түсімдерді пайдалану/бөлу және қаржыландырылатын «жасыл» жобалардың әсері туралы есеп AIX сайтында және Қоғамның корпоративтік сайтында дайындалып, жарияланды.
	РЕСУРС ҮНЕМДЕУ	МАЭС-2 «Тазартылған суды қайтару сорғы станциясының құрылысы».	ЖСҚ әзірлеуге шарт жасалды.
	ДЕКАРБОНИЗАЦИЯ	ЖЭК объектілерінен көміртегі бірліктерін (офсеттерді) сату.	Жобалық құжаттама мен мониторинг жоспарын қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган мақұлдады. Офсеттік бірліктер алынды және шотқа аударылды.
Өнімділікті арттыру	АДАМИ КАПИТАЛДЫ ДАМЫТУ	Жұмысшылар үшін қолайлы жағдай жасау.	Корпоративтік мәдениетті диагностикалау және дамыту бойынша консультациялық қызметтерді сатып алу Қормен келісілмеген.
		Ішкі таланттарды сақтау және жоғары кәсіби кадрларды тарту.	Негізгі лауазымдардың жаңа редакциядағы тізбесі, таланттар пулы «Самұрық-Энерго» АҚ Басқармасы тарапынан бекітілді.
		Компаниядағы әлеуметтік кепілдіктер мен әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету.	Компаниялар тобы бойынша жыл сайын жалақыны индекстеу жүргізіледі.
	ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПКЕРШІЛІК	Жұмыскерлерге этикалық нормалар мен қағидаттарды, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық пен парақорлық фактілеріне мүлдем төзбеушілікті түсіндіруге бағытталған оқыту.	32 оқыту тренингі/ақпараттық тарату өткізілді. Қоғамның Директорлар кеңесіне тоқсан сайын «Комплаенс» қызметінің есептері шеңберінде осы саладағы іске асырылған іс-шаралар туралы ақпарат беріледі.

2022 ЖЫЛЫ ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫН ІСКЕ АСЫРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Стратегиялық мақсат	Міндеттер	Іс-шаралар	Орындау бойынша түсініктемелер
Өнімділікті арттыру	ІШКІ ЖӘНЕ СЫРТҚЫ НАРЫҚТАРДА ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨТКІЗУДІ ҰЛҒАЙТУ	2022 жылы ЖЭК қуатын сату.	2022 жылы ЖЭК-ті нақты сату көлемі 414,57 млн.кВтсағ құрады.
		Қордың компаниялар тобының тұтынушыларына электр энергиясын жеткізуді қамтамасыз ету.	2022 жылдың қорытындысы бойынша Қордың компаниялар тобының тұтынушыларына 6 165,1 млн. кВтсағ көлемінде электр энергиясын жеткізу қамтамасыз етілді.
		Электр энергиясын қуатты көп қажет ететін өндірістерге жеткізуді қамтамасыз ету (ДҚБО, индустриялық аймақтар және т.б.).	2022 жылдың қорытындысы бойынша энергияны көп қажет ететін өндірістерді (Ақтоғай КБК және Бозщакөл КБК) электрмен қамтамасыз ету үшін 1 726 млн.кВтсағ көлемінде электр энергиясын жеткізу жүзеге асырылды.
	ІШКІ ЖӘНЕ СЫРТҚЫ НАРЫҚТАРДА КӨМІРДІҢ САТЫЛУЫН ҰЛҒАЙТУ	Ресей Федерациясына байытылмаған көмір экспортын қамтамасыз ету.	2022 жылдың қорытындысы бойынша байытылмаған көмір экспорты 10 084 мың тонна деңгейінде қалыптасты.
	ҚОЛДАНЫСТАҒЫ ҚУАТТАРДЫҢ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ	2025 жылға дейінгі кезеңде энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бағдарламасын іске асыру.	2022 жылы 58 түрлі іс-шара орындалды, «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобында энергетикалық тиімділікті арттыру жөніндегі шаралардың іске асырылуы
		«АЖК» АҚ желілеріндегі технологиялық шығындардың төмендеуі.	Нақты шығындардың төмендеуінен 11,45%-ды, яғни 2020 жылғы шығындар деңгейінен төмен көрсеткішті (нақты 12,6%) құрады.
		АСКУЭ жүйесіің енгізілуі.	Материалдар мен жабдықтар жеткізілді.
		SCADA жедел-диспетчерлік кешені енгізілуі.	Жобаның өзгеруіне байланысты жұмыстар жүргізілген жоқ (жоба бойынша жабдықты орнату көлемі мен орны өзгерді).
		Жабдықтың жөндеу циклін оңтайландыру.	ҚР Әділет министрлігі бұйрықтың жобасын ҚР Энергетика министрлігі жанындағы Атом және энергетикалық қадағалау комитетіне пысықтауға қайтарды.
	ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУ	«Северный» кесігінде көмірді құрғақ байытудың 1 кезеңдегі жылу шығару мүмкіндігі 4000 ккал/кг болатын 3 қабаттық тәжірибелік-өнеркәсіптік (пилоттық) қондырғысын енгізу.	Жобаны қаржыландыруға арналған құжаттар пакеті (ЖСҚ, ТЭН әзірлеу) «Русал ОК-мен келісуге ұсынылды. ЖСҚ әзірлеу 2023 жылға, ҚМЖ 2024 жылға жоспарланған.

2022 ЖЫЛЫ ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫН ІСКЕ АСЫРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Стратегиялық мақсат	Міндеттер	Іс-шаралар	Орындау бойынша түсініктемелер
Өнімділікті арттыру	ЦИФРЛАНДЫРУ	Деректерді талдау арқылы желілердегі коммерциялық шығындарды талдау.	Жоба аяқталды, іске асырылған жоба туралы есепке қол қойылды.
	БИЗНЕС-ПРОЦЕСТЕРДІ ЖЕТІЛДІРУ	Электрондық мұрағат (өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметтің барынша тиімділігіне қол жеткізу үшін компания процестерін Реинжинирингілеу іс-шарасының бөлігі).	Орындау мерзімі 2023 – 2024 жылдарға ауыстырылды.
		Күнделікті бизнес-процестерді роботтандыру.	Кадрлар бөлімі қызметкерлерінің уақытша ресурстарын босату мақсатында мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді енгізу жолымен кадрлық күнделікті бизнес-процестерді роботтандыру енгізілді. Осы жобаны іске асыру «АлЭС» базасында жүзеге асырылды.
	HSE ОЗЫҚ ТӘЖІРИБЕЛЕРІ	Жазатайым оқиғаларды азайту үшін қауіпті әрекеттерді/жағдайлар мен оқиғаларды тіркеу процесін автоматтандыру.	Жобаның іске асырылғаны туралы есеп жоба басқарушы комитетінің отырысында бекітілді.
		Озық компаниялармен ынтымақтастық құру, меморандумдар жасасу.	2022 жылғы наурызда «Самұрық-Энерго» АҚ мен «АрселорМиттал Теміртау» АҚ арасында еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы ынтымақтастық туралы Меморандум (БиОТ) жасалды.
Таза активтердің құнын арттыру	ҚАРЖЫЛЫҚ ТҰРАҚТЫЛЫҚТЫ АРТТЫРУ	Қордың және/немесе ҚР Үкіметінің тапсырмасына сәйкес кредиторлардың қаржылық ковенанттарының жартыжылдық және жылдық негізде (форс-мажорлық мән-жайлар (карантин, блокаут) кезінде борышты және туындайтын пайыздық шығыстарды тартуды қоспағанда) белгілей отырып, нормативтік мәндерін сақтау.	Компания кредиторларының барлық қаржылық келісімдері сақталады.
	ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖОБАЛАРДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ	1. 3 энергия блогын салу арқылы «Екібастұз МАЭС-2» станциясын кеңейту және реконструкциялау».	ҚХР-дан жабдықтар жеткізілуде.
		2. «Екібастұз МАЭС-1» қуаттарын кеңейту және реконструкциялау (1 блокты қалпына келтіру)».	Құрылыс-монтаж жұмыстары жүргізілуде. Іс жүзінде бөлшектеу бойынша – 84,38%, монтаждау бойынша – 65,96 %, жабдықтар мен материалдарды жеткізу бойынша-53,35%, барлығы 75,17% жұмыс орындалды.

2022 ЖЫЛЫ ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫН ІСКЕ АСЫРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Стратегиялық мақсат	Міндеттер	Іс-шаралар	Орындау бойынша түсініктемелер
Таза активтердің құнын арттыру		3. Алматы ЖЭО газдандыру.	Алматы ЖЭО-2 жаңғырту: Еуропалық Қайта Құру және даму банкінің ережелері бойынша EPC-мердігерді таңдау бойынша ашық екі кезеңді халықаралық конкурс жарияланды. Алматы ЖЭО-3: 2022 жылғы 14 желтоқсанда «АлЭС» АҚ маневрлік генерациялау режимімен (9 788 700тг/МВт*ай ҚҚС-сыз) жаңадан пайдалануға берілетін генерациялаушы қондырғыларды салуға аукциондық сауда-сатықтың жеңімпазы деп жарияланды. Банк алдын ала индикативті талдау жүргізді. ЖЭО-1 Қайта құру: 2023 жылғы 4 қаңтарда жобаның ТЭН-на «Мемсараптама» РМК оң қорытындысы алынды.
		4. Алматы қаласы мен Алматы облысындағы кабельдік желілерді реконструкциялау.	Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне электр энергетикасы, энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру, жер қойнауын пайдалану, жергілікті мемлекеттік басқару, Мемлекеттік шекара, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық және ғылым мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңға қол қойды Бұл түзетулер жоба бойынша инвестициялардың қайтарылуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Құрылыс-монтаж жұмыстарын жүргізуге шарттар жасалды.
		5. «Богатырь» кесігінің қазіргі заманғы циклдік-ағындық өндіру технологиясына (ТБО) ауысуы.	Техникалық іске қосу 2022 жылғы желтоқсанда жүргізілді. Іске қосу-жөндеу жұмыстары 2023 жылы аяқталады деп жоспарлануда.
		6. Кенсу өзенінің ағынын қайта көшіру .	Кенсу өзенінің ағынын қайта көшіру жобасын осы активті беруге байланысты QGP PLC жария компаниясы іске асыруы жоспарлануда. Мемлекеттік жеке серіктестік арқылы инвесторды тарту жолымен жобаны іске асыру қарастырылуда.

2022 ЖЫЛЫ ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫН ІСКЕ АСЫРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Стратегиялық мақсат	Міндеттер	Іс-шаралар	Орындау бойынша түсініктемелер
Таза активтердің құнын арттыру		7. Іле өзенінде Кербұлақ СЭС контр реттегішін салу.	Жобаны іске асыруға мүмкіндік беретін тарифті қамтамасыз ету үшін НҚА-ға түзетулер бөлігінде ҚР Энергетика министрлігімен жұмыс жүргізілуде. Жобаны іс жүзінде іске асыру басталды.
		8. Ерейментау қаласы ауданында қуаты 50 МВт ЖЭС салу.	Қазіргі уақытта кіреберіс және алаң ішіндегі жолдарды салу, жел генераторларына арналған монтаждық алаңдарды (ЖЭУ іргетастарын) орнату, қолданыстағы ЭБЖ-ны қайта құру және КЛ -35 кВ төсеу, сондай-ақ КС-220/35кв (ОПУ, ЦПУ және БӨП ғимараттары) салу бойынша жұмыстар орындалды.
		9. Шелек дәлізінде қуаты 60 МВт ЖЭС салу.	2022 жылғы 21 шілде – объектіні пайдалануға қабылдау актісіне қол қойылды
		10. Алматы облысында қуаты 310 МВт ЖЭС, СЭС гибридті станциясын салу.	2022 жылғы 12 қыркүйекте «Самұрық-Қазына» АҚ мен PowerChina Resources Limited арасында «Алматы облысында қуаты 310 МВт ЖЭС, СЭС құрама станциясының құрылысын салу» жобасы бойынша ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойылды.
	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ	GRI сәйкес жыл сайынғы орнықты даму есебін дайындау.	2021 жылғы бірлескен жылдық есепті Директорлар кеңесі 27.05.2022 ж. бекітті.
		Акционердің корпоративтік басқарудың тәуелсіз диагностикасын жүргізуі және корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі орта мерзімді жоспарларды әзірлеу (акционер белгілеген мерзімдерде).	2022 жылдың 1 тоқсанында Директорлар кеңесінің шешімімен 2022-2023 жылдарға арналған Қоғамның корпоративтік басқаруын жетілдіру жөніндегі жоспар бекітілді, 2022 жылдың қорытындысы бойынша корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі жоспардың орындалуы туралы есеп Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілді.
		ДК-нің ішкі бағалау құжатына сәйкес Директорлар кеңесін үнемі бағалау (өзін-өзі бағалау, тәуелсіз бағалау).	2022 жылғы ДК қызметінің өзін-өзі бағалауы 2023 жылдың бірінші тоқсанында жүргізілді.
		Ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын іске асыру арқылы имиджді арттыру (жыл сайын).	Ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын іске асыру арқылы имиджді арттыру үшін барлық іс-шаралар өткізіледі.
		ESG рейтингін алу.	ESG рейтингін 2023 жылдың екінші жартысында алу жоспарланып отыр.

ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫН ІСКЕ АСЫРУҒА БАЙЛАНЫСТЫ ТӘУЕКЕЛДЕР МЕН СЫН-ҚАТЕРЛЕР

Стратегиялық бағыт 1. «Жасыл» экономикаға көшу

Тәуекел немесе қауіп атауы	Тәуекелдің алдын алу шаралары
Экологиялық тәуекел (қоршаған ортаның ластануы / парниктік газдар шығарындыларына квоталар көлемінің артуы)	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнама нормаларының сақталуын, мемлекеттік реттеуші органдарға эмиссиялар мен есептіліктерге рұқсат беруге өтінімдер беру мерзімдерін, міндетті экологиялық сақтандыруды, сондай-ақ техникалық регламенттердің сақталуын бақылау. "Қоршаған ортаны қорғау" бабы бойынша бюджеттің атқарылу мониторингі, негізгі және қосалқы жабдықтарды жаңғырту және жөндеу жұмыстарының жоспарын сақтау, парниктік газдар шығарындыларына квоталар лимитін пайдалану, түзету. ҚР Экологиялық кодексіне сәйкес қажет болған жағдайда парниктік газдар шығарындыларына, оның ішінде оларды аукционда сатып алуға қосымша квоталар алу, сондай-ақ жою қорларын қалыптастыру.

Стратегиялық бағыт 2. Қатысу нарықтарында энергия ресурстарын сенімді бәсекеге қабілетті жеткізуді қамтамасыз ету

Тәуекел немесе қауіп атауы	Тәуекелдің алдын алу шаралары
Электр энергиясын сатуға байланысты тәуекелдер	Электр энергиясы мен электр қуаты нарығын дамыту мәселелері бойынша акционермен, мемлекеттік органдармен және ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау. Электр энергиясын өткізу жоспарының орындалу мониторингі.
Ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдері	Қосалқы ақпараттық қуаттарды дайындау (серверлер, компьютерлер). Қол жеткізу құқығын алу немесе шектеу туралы ереже.
Қызметтік міндеттерін атқару процесінде қызметкерлердің денсаулығы мен өміріне нұқсан келтірген өндірістегі жазатайым оқиғалардың қаупі	Қызметкерлерді жеке қорғаныс құралдарымен уақтылы қамтамасыз ету. "Самұрық-Энерго"АҚ компаниялар тобында еңбекті және қоршаған ортаны қорғау мәселелерін басқару жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде әзірленген іс-шараларды ЕТҰ-да орындау, техникалық пайдалану, қауіпсіздік техникасы қағидаларын білуін тексеру, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы қызметкерлерді оқытуды бақылау. Олардың орындалуына ай сайынғы мониторинг.

Тәуекел немесе қауіп атауы	Тәуекелдің алдын алу шаралары
Тарифті белгілеу тәуекелі	Субъектінің тарифтерді бекіту (келісу) бойынша тарифтік науқанын сапалы дайындау. ЕТҰ үшін өтемдік (төмендетілген) тарифтерді енгізуді болдырмау үшін Ұлттық экономика министрлігінің табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитетіне тарифтік сметаны және инвестициялық бағдарламаларды уақтылы түзету. Тарифтік саясаттың мониторингі; ЕТҰ тарифтік саясатының мәселелері бойынша апта сайынғы есеп. Қоғамның ЕТҰ тауарлары мен қызметтеріне қажетті тарифті алу үшін ҚР мемлекеттік органдарымен жұмыс.

Стратегиялық бағыт 3. Акционерлік капитал құнын арттыру

Тәуекел немесе қауіп атауы	Тәуекелдің алдын алу шаралары
ЕТҰ-ның іске асырылатын/перспективалы инвестициялық жобалары мен инвестициялық бағдарламаларының тәуекелдері	Қоғамның инвестициялық жобаларына қолдау алу үшін ҚР мемлекеттік органдарымен жұмыс. «Самұрық-Энерго» АҚ және «Самұрық-Қазына»АҚ ЕТҰ даму жоспарының орындалуы жөніндегі есеп. «Самұрық-Энерго» АҚ-ның күрделі салымдарын, іске асырылып жатқан инвестициялық жобаларды игеру мониторингі.
Сыртқы несие берушілердің келісімді және листинг талаптарын бұзу қаупі	Қарыз және қаржылық тұрақтылық туралы есепті қалыптастыру. Қаржылық тұрақтылық және қарызды басқару (қаржылық және қаржылық емес) саясатына сәйкес ковенанттың сақталу мониторингін жүзеге асыру.
Валюталық тәуекел	Ашық валюталық позицияға лимиттер белгілеу. Ашық валюталық позицияның мониторингін жүргізу.
Электр энергиясының бағасы бойынша Авариялық-шығу қуатын өтеу салдарынан электр энергиясын сату бағасы жоғары болған жағдайда туындайтын тәуекел	Техникалық жай-күйін айқындау мақсатында жабдыққа уақтылы диагностика жүргізуді, сондай-ақ кестеде белгіленген мерзімдерге сәйкес жабдыққа қажетті жөндеудің уақтылы және толық жүргізілуін бақылау.

Инвестициялық қызмет

Компанияның инвестициялық жобалары коммерциялық мақсаттылық және ұзақ мерзімді мүдделер, сондай-ақ капиталдың қайтарымдылығы қағидаттарына негізделеді. Компания ESG қағидаттарын, сондай-ақ тұрақты даму жоспарларын қолдай отырып, өз жауапкершілігін сезінеді және Қоғамның дамуына ықпал етуге ұмтылады.

ESG бағалау кезінде Компания корпоративтік басқару кодексінің ережелерін және БҰҰ-ның Орнықты даму мақсаттары, есептілік жөніндегі Жаһандық бастама, ХҚК мен ЕҚДБ экологиялық және әлеуметтік стандарттары, БҰҰ-ны жауапты инвестициялау қағидаттары және т. б. сияқты халықаралық қоғамдастық таныған үздік халықаралық стандарттарды басшылыққа алады.

«Самұрық-Энерго» АҚ инвестициялық қызметінің басымдықтары

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының инвестициялық қызметінің басымдығы инвестициялардың коммерциялық мақсаттылығы және олардың ұзақ мерзімді құнды құруға, жаңа технологияларды енгізуге және сапалы жұмыс орындарын құруға бағытталуы болып табылады.

Компанияның инвестициялық қызмет саласындағы көзқарасы тәуекелдерді дұрыс басқару мен ұзақ мерзімді тұрақтылықты қалыптастыру үшін инвестициялық шешімдердегі экологиялық, әлеуметтік және басқарушылық ESG факторларын есепке алуға бағытталған жауапты инвестициялау қағидаттарына негізделген.

Біз трансформациялау бағдарламасын іске асыру шеңберінде инвестициялық қызметті басқарудың үздік тәжірибелерін енгіздік, оның ішінде:

- Компанияның жобалар мен іс-шаралар портфелін басқару, бұл жобалар мен іс-шаралардың жиынтық портфеліндегі тиімді жобалардың үлесін арттыру арқылы қаржы ресурстарын бөлуді едәуір жақсартуға мүмкіндік берді;
- инвестициялық жобаларды іске асыру кезеңінде бақылау деңгейін (бюджеттер, мерзімдер) көтеретін жобаларды басқару.

«Самұрық-Энерго» АҚ инвестициялық қызметінің негізгі қағидаттары:

- ESG параметрлерін инвестициялық талдау және шешім қабылдау процесіне енгізу
- Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтау және құпия ақпаратты тиісінше пайдалану
- жалпыға бірдей танылған халықаралық немесе ұлттық аудит стандарттарына сәйкес жылдық есептерді, соның ішінде ESG факторларын қоса алғанда қаржылық есептерді, тұрақты даму туралы есептерді дайындау
- тәуекелдерді сәйкестендірудің, бағалаудың және басқарудың ресімделген жүйесінің болуы

ESG қағидаттарына сәйкес біздің басты артықшылықтарымыз:

- ESG маңызды факторларын, тиісті әлеуетті міндеттемелерді, шығындар мен қаржылық көрсеткіштерге әсерді, сондай-ақ құнды құрудың әлеуетті мүмкіндіктерін түсіну арқылы ақпараттандырылған инвестициялық шешімдер;
- репутациялық немесе заңдық тәуекелдерге ұшырауды барынша азайту;
- Қордың және портфельдік компаниялардың ESG қағидаттарына сәйкестік тиімділігін бағалау және мониторинг жасау үшін барабар жүйелердің болуын, ESG талаптарын сақтауды және олармен байланысты инвестициялық тәуекелдерді басқаруды қамтамасыз ету;
- компаниялармен ESG тәуекелдерін және әсер ету дәрежесін талқылау, бағалау және басқару үшін, сондай-ақ мүмкіндіктерді анықтау және пайдалану үшін тұрақты өзара іс-қимыл жасау үшін негіз қалыптастыру;
- тиісті мүдделі тараптар үшін қажеттіі ESG факторларын қағидаттарға сай қарау мен басқаруды көрсету.

Біз жүргізілген талдау қорытындысы бойынша 2022 жылы компанияның 2022-2031 жылдарға арналған Даму стратегиясына енгізілген күрделі жобалардың, оның ішінде «жасыл» энергияға ауысу жобаларының тізбесін қалыптас¬тырдық. Толығырақ «Самұрық-Энерго» АҚ сайтында тасыуға болады: www.samruk-energy.kz.

Инвестициялық бағдарламаны қаржыландыру Компанияның меншікті қаражаты, халықаралық қаржы ұйымдары мен ҚР екінші деңгейдегі банктерінің қарыздық қаржыландыруы есебінен жүзеге асырылады.

2022 ЖЫЛЫ «САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫН ИГЕРУ ӘДІСІ БОЙЫНША ОРЫНДАУ, МЛН ТЕҢГЕ (ҚҚС-СЫЗ)

Бағыттар бойынша CAPEX	нақты			болжам	
	2020	2021	2022	2023	2024
Күрделі салымдардың көлемі, барлығы	73 232	61 698	100 580	189 900	414 670
Инвестициялық жобалар	40 718	25 206	58 372	135 078	360 722
Өндірістік активтерді қолдау	31 787	35 198	41 052	51 576	52 871
Әкімшілік активтерді қолдау	690	1 267	1 157	2 931	1 077
Басқа салымдар	38	26	0	315	0

Өндірістік активтерді қолдауға күрделі инвестициялар негізгі және қосалқы жабдықтарды жөндеуге, сондай-ақ электр станциялары жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету мақсатында өндірістік сипаттағы негізгі құралдарды сатып алуға бағытталған.

2022 жылы инвестициялық жобаларды іске асыру үшін компания тартқан шетелдік инвестициялар көлемі 587%-ға өсіп, ҚҚС - пен 19,37 млрд теңгені құрады («Богатырь Көмір» ЖШС-нің үлесін есептемегенде-50%, «Жетісу энергиясы» ЖШС-нің үлесін есептемегенде-25%).

Бұл ретте инвестициялық қызметте жұмсалған қаражат көлемі 35% - ға төмендегенін көрсетті және ҚҚС – пен 77,3 млрд теңгені құрады. Инвестициялық жобалар бойынша жұмсалған қаражат көлемі ҚҚС-пен 36,5 млрд теңгені құрады, сондай-ақ 2021 жылмен салыстырғанда 49%-ға төмендегенін көрсетті (ЭГРЭС ЕТҰ-ның иелену үлесін ескере отырып-2-50%, ЭС-25%, БК-50%).

2022 жылы іске асырылған инвестициялық жобалар

Есепті кезеңде Компания «Шелек дәлізінде қуаттылығы 60 МВт 300 МВт дейін кеңейту перспективасымен ЖЭС салу» жобасын толық көлемде іске асырды. 2022 жылғы 21 шілдеде объектіні пайдалануға қабылдау актісі алынды, ал 2022 жылғы 12 қыркүйекте объектіні өнеркәсіптік пайдалануға беру бойынша ресми рәсімі өтті.

Жобаны «Самұрық-Энерго» АҚ қытайлық «Power China» корпорациясымен серіктестікте іске асырды және бұл энергетика саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың табысты үлгісі болып табылады.

Жаңа станция-әрқайсысы номиналды қуаты 2,5 МВт болатын «GoldWind» компаниясының (әлемдегі жетекші жел турбиналарын өндірушілердің бірі) 24 Жел энергетикалық қондырғысы, бұл жылына қосымша 225,7 млн кВтсағ астам электр энергиясын өндіруге мүмкіндік береді. Бұдан басқа, электр станциясын іске қосу парниктік газдар шығарындыларын 206 мың тоннаға дейін төмендетуге мүмкіндік береді, сондай-ақ жылына шамамен 89 мың тонна шартты отынды алмастырады.

«Самұрық-Энерго» АҚ инвестициялық жобалары

Есепті кезеңде Қоғам еліміздің өнеркәсіптері мен коммуналдық-тұрмыстық секторларын энергиямен жабдықтау сенімділігін арттыруға, төмен көміртекті даму стратегиясын қамтамасыз етуге, ЖЭК-ті қолдауға, дамытуға және интеграциялауға, Қазақстанның экспорттық әлеуетін, энергия қауіпсіздігі мен энергия тәуелсіздігін арттыруға бағытталған 12 инвестициялық жобаны іске асыруды жалғастырды.

1. «ЖАҢА ЭЛЕКТР СҮЗГІЛЕРІН ОРНАТУ АРҚЫЛЫ № 1 ЭНЕРГИЯ БЛОГЫН ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы мен мақсат: «Жаңа электр сүзгілерін орнату арқылы №1 энергия блогын қалпына келтіру» жобасы жаңа электр сүзгілерін орнату арқылы белгіленген қуаты 500 МВт энергия блогын салуға бағытталған, бұл МАЭС-1-дің белгіленген қуатын 4 000 МВт-ға дейін ұлғайтуға мүмкіндік береді.

2022 жылдың нәтижелері: Энергия блогы мен күл ұстағыш қондырғысының негізгі және қосалқы жабдықтарын бөлшектеу. Қазандықты, турбинаны және олардың қосалқы жабдықтарын, генераторды, трансформаторларды, электротехникалық жабдықтарды жеткізу. Қазандық пен электр сүзгілері орнатылды. Турбинаны, қосалқы жабдықты және электротехникалық жабдықты монтаждау бойынша құрылыс – монтаждау жұмыстары жүргізілуде.

Іс жүзінде 75,17% жұмыс орындалды, оның ішінде бөлшектеу бойынша – 84,38%, монтаждау бойынша – 65,96%, жабдықтар мен материалдарды жеткізу бойынша – 53,35%.

Қаржыландыру: Жоба меншікті және қарыз қаражаты есебінен іске асырылады (Халық банкі).

Іске асыру уақыты: 2023 жылдың желтоқсан айы.

2. «ЕКІБАСТҰЗ МАЭС-2 СТАНЦИЯСЫН №3 ЭНЕРГИЯ БЛОГЫН ОРНАТУ АРҚЫЛЫ КЕҢЕЙТУ ЖӘНЕ ҚАЙТА ЖАҢАРТУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы мен мақсаты: Екібастұз МАЭС-2-ні кеңейту және реконструкциялау, сондай-ақ №3 энергия блогын салу экономиканың барлық секторларын және халықты энергиямен жабдықтау сенімділігін арттыруға, сондай-ақ елдің экспорттық әлеуетін арттыруға мүмкіндік береді.

2022 жылдың нәтижелері: 2022 жылдың қаңтарында нарық Кеңесіне жеке қуат тарифін белгілеу туралы өтінім берілді.

2021 жылы жасалған «КВАРЦ KZ» ЖШС (ҚХР) жабдық жеткізушісімен медиативтік келісімге сәйкес, 2022 жылы станцияға 7 781,6 тонна жабдықтың 2 184,5 (28%) тоннасы жеткізілді. Жабдықты Цзининь қаласынан жеткізу толық көлемде аяқталды. Жабдық Екібастұз МАЭС-2 теңгеріміне қабылданды. Қазіргі уақытта haerbin ERANTEX TECHNOLOGY компаниясымен жабдықты Харбин қаласына жөнелту және қайта орау бойынша келіссөздер жүргізілуде

2022 жылғы 11 қарашада «КИТ-Холдинг» ЖШС құрамындағы консорциуммен «БелНИПИЭнергопром» ПНИРУП- пен бірлесіп «П» сатысының ЖСҚ түзетуге, «Спецстройтехмонтаж-ПВ» ЖШС-мен №1, 2 және 5 ангарлар салуға шарт жасалды. Құрылыс-монтаж жұмыстары жүргізілуде.

2022 жылғы 26 қыркүйекте «Самұрық-Қазына» АҚ мен Қытай машина жасау инжиниринг тік корпорациясы (CMEC Group (ҚХР)) арасында №3 энергия блогын салуға меморандум жасалды.

Қаржыландыру: Қаржыландыру көздері анықталу кезеңінде.

Іске асыру мерзімі: 2006-2026 жж.

3. «БОГАТЫРЬ» КЕСІГІНДЕ КӨМІР ӨНДІРУДІҢ, ТАСЫМАЛДАУДЫҢ, БІРКЕЛКІЛЕНДІРУДІҢ ЖӘНЕ ТИЕУДІҢ ЦИКЛДЫҚ-АҒЫНДЫҚ ТЕХНОЛОГИЯСЫНА КӨШУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы мен мақсаты: көмірді жөнелтудің, ұсақтаудың және тасымалдаудың негізгі тозған құралдарын ауыстыру, сондай-ақ «Богатырь» кесігін көмірді конвейерлік көлікпен жер үсті біркелкілендіру қоймаларына жеткізудің ағындық технологиясына кезең-кезеңмен көшіру, содан кейін оны жер үсті тиеу кешендеріне тиеу кәсіпорынның өндірістік қуатын арттыруға мүмкіндік береді.

2022 жылдың нәтижелері: Thyssenkrupp жабдықтарын жеткізу толық көлемде жүзеге асырылды. Барлық іргелі жұмыстар орындалды. Металл конструкцияларын монтаждау және барлық жабдықтарды ірілендіріп құрастыру аяқталды. Қазіргі уақытта негізгі электр жабдығының құрылыс-монтаждау және іске қосу-баптау жұмыстары (стакер, ұатып қайта тиеу пункттері, көтергіш таспалы конвейер, барабанды реклаймер) орындалады.

«Богатырь Көмір» ЖШС басшылығы 2022-2023 жж.қысқы кезеңде циклдік-ағындық технология бойынша

іске қосу-баптау жұмыстарын қатар жүргізе отырып, «ескі технология» бойынша көмір өндіру туралы шешім қабылдады. Осыған байланысты «Южный» қоймасы мен циклдік-ағындық технологияға апаратын автожолдың құрылыс-монтаждау жұмыстарын орындау мерзімі 2023 жылдың көктеміне ауыстырылды. Технологияның техникалық іске қосылуы 2022 жылдың желтоқсанында жүргізілді, циклдік-ағындық технология бойынша іске қосу-баптау жұмыстары аяқталу сатысында жүргізілді.

Қаржыландыру: ЕАДБ (Еуразиялық Даму Банкі) қарыз қаражаты.

Іске асыру мерзімі: 2013-2023 жж.

4. «ЕРЕЙМЕНТАУ ҚАЛАСЫ АУДАНЫНДА ҚУАТЫ 50 МВТ ЖЕЛ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯСЫН САЛУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы мен мақсаты: қуаттылығы 50 МВт Ерейментау қаласы ауданында жел электр станциясын салу жылына шамамен 215 млн кВт*сағ электр энергиясын өндіруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, жаңартылатын энергия көздерін пайдалану электр энергиясын өндіруде көмірсутекті энергия көздерін пайдалану деңгейін төмендетуге ықпал етеді.

2022 жылдың нәтижелері: қазіргі уақытта кіреберіс және алаңішілік жолдарды салу, жел генераторларына арналған монтаждау алаңдарын (ЖЭУ іргетастары) орнату, қолданыстағы ЭБЖ-ны қайта құру және КЛ -35 кВ төсеу бойынша жұмыстар, сондай-ақ КС-220/35кВ (ОПУ, ЦПУ және БӨП ғимараттары) салу бойынша жұмыстар орындалды.

Қаржыландыру: 30% – компанияның меншікті қаражаты, 70% – қарыз қаражаты.

Іске асыру мерзімі: 2014-2024 жж.

5. «АЛМАТЫ ЖЭО-2 НЫСАНЫН ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ӘСЕРДІ МЕЙЛІНШЕ АЗАЙТА ОТЫРЫП, ЖАҢҒЫРТУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы мен мақсаты: Алматы ЖЭО-2 алаңында электр қуаты 600 МВт-қа дейінгі және жылу қуаты 800 Гкал/сағ дейінгі газ турбиналық технологияларды пайдалана отырып, жаңа станция салу станцияның Алматы қаласының экологиялық жағдайына теріс экологиялық әсерін азайтуға мүмкіндік береді. Жоба Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасын орындау шеңберінде іске асырылуда.

2022 жылдың нәтижелері: 2021 жылғы 30 желтоқсанда Siemens (ГТУ-SGT5-2000E) жабдықтары базасында қолданыстағы инфрақұрылымды пайдалана отырып, Алматы ЖЭО-2 алаңында жаңа газтурбиналық ЖЭО салуды көздейтін жобаның ТЭН «Мемсараптама» РМК оң қорытындысы алынды. Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкінің ережелеріне сәйкес технологияны таңдау бойынша түпкілікті шешім EPC-мердігерді конкурстық іріктеу қорытындысы бойынша қабылданады.

2022 жылғы 27 маусымда ТЭН нәтижелері «Самұрық-Қазына» АҚ-ның талап-арызын, ал 2022 жылғы 15 қыркүйекте «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Директорлар кеңесін бекітті. 2022 жылдың 27 қазанында EPC-мердігерін таңдау бойынша ашық екі сатылы халықаралық байқау жарияланды. EPC-мердігерді таңдаудың техникалық сипаттамасы және EPC-келісімшарт жобасы FIDIC-тің (халықаралық инженер-кеңесшілер Федерациясы) «сары кітабы» бойынша әзірленген. EPC-келісімшарт жасалады деп күтілуде.

Қаржыландыру: Жаңа газ станциясын салу жөніндегі жұмыстар синдикаттың, жетекші халықаралық және қазақстандық банктер – Еуропалық Қайта Құру және даму банкінің (ЕҚДБ), Азия даму банкінің (АДБ) және Қазақстанның Даму Банкінің (ҚДБ) қаражатын тарта отырып жүзеге асырылатын болады. Қаржыландыру TONIA-ға (Tenge OverNight Index Average) байланысты өзгермелі пайыздық мөлшерлемемен теңгемен жүзеге асырылатын болады.

2022 жылғы 25 қарашада «Алматы электр станциялары» АҚ станциясының иесі мен ЕҚДБ (Еуропалық Қайта Құру және даму банкі) арасында жобаны қаржыландыру туралы кредиттік келісім жасалды. Сондай-ақ, «АлЭС» АҚ мен ҚДБ (Қазақстан Даму банкі) арасында жобаны қаржыландыруды ұсыну жөніндегі ниеттер туралы келісімге қол қойылды.

Іске асыру мерзімі: 2022-2026 жж.

6. «АЛМАТЫ ЖЭО-3 НЫСАНЫН ҚАЙТА ЖАҢАРТУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы мен мақсаты: Қуаттылығы 545 МВт-қа дейінгі ПМУ құрылысымен Алматы ЖЭО-3-ті қайта жаңарту Қазақстанның Оңтүстік аймағында маневрлік қуаттардың тапшылығын ішінара жауып қана қоймайды, сонымен қатар Алматы қаласы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын жүктеме кестелері мен температуралық режимдерге сәйкес электр және жылу энергиясымен үздіксіз жабдықтауды қамтамасыз етеді.

2022 жылдың нәтижелері: 2022 жылғы 10 қазанда Siemens (ГТУ-SGT5-2000E) жабдықтары базасында қолданыстағы инфрақұрылымды пайдалана отырып, Алматы ЖЭО-3 алаңында жиынтық қуаты (ISO) 543,6 МВт екі бу-газ энергетикалық блоктарын пайдалана отырып, жаңа станция салу жобасының ТЭН «Мемсараптама» РМК оң қорытындысы алынды. 2022 жылдың қазан-желтоқсан айлары аралығында ТЭН нәтижелерін «АлЭС» АҚ Басқармасы, «Самұрық-Энерго» АҚ Басқармасы, «Самұрық-Энерго» АҚ сотының қоры және СД бекітті. Қазіргі уақытта материалдар «Самұрық-Қазына» АҚ қарауында.

«АлЭС» АҚ жобасы шеңберінде әлеуетті өнім берушілерді алдын ала біліктілік іріктеуді (ККО 2.0) өткізу арқылы «Самұрық-Қазына» АҚ сатып алу тәртібіне сәйкес EPC-мердігер қызметін сатып алуға конкурс өткізу жоспарланған. Қазіргі уақытта «АлЭС» АҚ «Самұрық-Энерго» АҚ және «Самұрық-Қазына Келісімшарт» ЖШС бірлесіп 2.0 әлеуетті өнім берушінің ККО материалдарын дайындауды жүргізуде. Техникалық ерекшелікті, Тапсырыс берушінің мердігерге қойылатын талаптарын және EPC-келісімшарт жобасын дайындауды аяқтаудың жоспарланған мерзімі-2023 жылғы II тоқсан.

2022 жылғы 14 желтоқсанда «АлЭС» АҚ маневрлік генерациялау режимімен (9 788 700тг/МВт*ай ҚҚС-сыз) жаңадан пайдалануға берілетін генерациялаушы қондырғыларды салуға аукциондық сауда-саттықтардың жеңімпазы деп жарияланды. Жарияланған қуаты-480 МВт. Ал 2023 жылғы 27 қаңтарда «АлЭС» АҚ қол қойған электр қуатының дайындығын қолдау жөніндегі қызметті сатып алу туралы шарт есеп айырысу-қаржы орталығына жіберілді.

Қаржыландыру: Еуразиялық Даму Банкінің қаржыландыруды ұйымдастыру бойынша дайындық іс-шаралары жүргізілуде. Алдын ала индикативті талдау жүргізілді.

Іске асыру мерзімі: 2021-2025 жж.

7. «ҚУАТЫ 200-250 МВТ ПМУ ҚҰРЫЛЫСЫМЕН «АЛЭС» АҚ Б. ОРАЗБАЕВ АТЫНДАҒЫ ЖЭО-1 ҚАЙТА ҚҰРУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы мен мақсаты: қуаты 200-250 МВт ПМУ құрылысымен Алматы ЖЭО-1 кеңейту Алматы қаласы мен Алматы өңірін жылыту мен электрлендірудің сенімділігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

2022 жылдың нәтижелері: 2023 жылғы 4 қаңтарда жобаның техникалық-экономикалық негіздемссіне (ТЭН) «Мемсараптама» РМК оң қорытындысы алынды.

Іске асыру мерзімі: 2021-2026 жж.

8. «ІЛЕ ӨЗЕНІНДЕ КОНТРРЕТТЕГІШ КЕРБҰЛАҚ СЭС-ІН САЛУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы және мақсаты: Қапшағай СЭС төменгі бьефінде қарсы реттегіш су қоймасын құру Қапшағай СЭС-нің апта-тәулік бойында суды әркелкі жіберуін теңестіруге және Қапшағай СЭС-ін Алматы энергожүйесі мен Қазақстанның Оңтүстік энергетикалық аймағы жүйесінің тапшы аймақтарындағы барлық

қолда бар қуатты пайдалана отырып, ең жоғары жүктемелерді жабу режиміне ауыстыруға ғана емес, сонымен қатар Іле өзенінің төменгі ағысындағы экологиялық жағдайды жақсартуға арналған.

2022 жылдың нәтижелері: Кербұлақ СЭС құрылысына жер учаскелерін ресімдеу жұмыстары басталды. ТЭН шеңберінде "Қазгидро" ЖШС есептеулеріне сәйкес Кербұлақ СЭС-нің жоспарланған құрылысы ауданында талап етілетін жер бөлудің жалпы ауданы 708,5 га құрайды, оның ішінде: тұрақты жер пайдалануға-488,9 га (СЭС бөгетін, станция мен ОРУ орналастыруға 20 га – Халық банкінде кепілде), уақытша жер пайдалануға – 219,6 га карьер мен құрылысшылар ауылын орналастыру үшін құрылыс кезеңіне.

Қаржыландыру: Қаржыландыру көзін анықтау үшін жоба бойынша инвестицияларды қайтаруды қамтамасыз ету жоспарлануда.

Іске асыру мерзімі: 2011-2027 жж.

9. «АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНЫҢ КАБЕЛЬДІК ЖЕЛІЛЕРІН ҚАЙТА ЖАҢАРТУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы мен мақсаты: кабельдік желілерді реконструкциялау Алматы қаласының өткізу қабілетін 30% - ға арттыруға, сондай-ақ «Алматы жарық Компаниясы» АҚ тарату желіліндегі апаттылықты төмендетуге мүмкіндік береді. Жоба «Қазақстандықтардың әл-ауқатын арттыруға бағытталған тұрақты экономикалық өсу» ұлттық жобасы аясында бекітілді[11].

2022 жылдың нәтижелері: 2022 жылдың 4 сәуірінде жобаны іске асыру «Самұрық-Энерго» АҚ Басқармасының шешімімен мақұлданды. Жобалық-сметалық құжаттама 17 нысан бойынша мақұлданды. Құрылыс-монтаж жұмыстарын жүргізуге шарттар жасалды. Есепті күнге 162,5 км кабельдік желі, 76 бірлік трансформаторлық қосалқы станция (ТП) ауыстырылды. 2023 жылға жобаның ТЭН-ін әзірлеу бойынша жұмыстарды сатып алу және объектілер бойынша ЭБЕАЖ-ін (Энергия ресурстарын бақылау мен есепке алудың автоматтандырылған жүйесі) іске асыру жоспарланған.

Қаржыландыру: Жобаның құрылымына сәйкес қаржыландыруды Екінші деңгейдегі банктен қарыз қаражатын тарта отырып, «Самұрық-Қазына» АҚ-ның жарғылық капиталына қаражатты толықтыру есебінен жүзеге асыру жоспарлануда.

Іске асыру мерзімі: 2022-2030 жж.

10. «КАСКАД СЭС НЫСАНЫН ҚАЙТА ҚҰРУ ЖӘНЕ ЖАҢАРТУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы мен мақсаты: Каскад СЭС нысанын қайтақұру және жаңғырту станцияны пайдаланудың сенімділігі мен қауіпсіздігін, сондай-ақ белгіленген қуаттың 7,5 МВт-қа өсуін және Алматы қаласы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын қамтамасыз ету үшін электр энергиясын өндіруді жылына 41,7 млн кВтсағ-ға ұлғайтуды қамтамасыз етеді.

2022 жылдың нәтижелері: «Самұрық-Энерго» АҚ мен Дүниежүзілік Банктің екіжақты кездесулері шеңберінде жобаның ТЭН-ін әзірлеуді қаржыландыру үшін гранттық қаражат беру туралы келісімге қол жеткізілді.

Қаржыландыру: жобаның ТЭН-ін әзірлеуге Дүниежүзілік Банктің гранттық қаражаты.

Іске асыру мерзімі: 2022-2027 жж.

11. «АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНДА ҚУАТЫ 310 МВТ БОЛАТЫН ЖЭС, СЭС ҚҰРАМДАСТЫРЫЛҒАН СТАНЦИЯСЫН САЛУ» ЖОБАСЫ

Жобаның сипаттамасы: ЖЭС, СЭС құрамдастырылған станциясының құрылысы жылына 1 227 млн кВтсағ астам электр энергиясын өндіру арқылы электр энергиясының тапшылығын ішінара жабуға, электр энергиясын өндіру кезінде көмірсутек энергия тасымалдаушыларын пайдалану деңгейін төмендетуге, сондай-ақ Алматы облысындағы экономикалық жағдайды жақсартуға арналған.

2022 жылдың нәтижелері: 2022 жылдың 12 қыркүйегінде «Самұрық-Қазына» АҚ мен PowerChina Resources Limited арасында ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды.

Қаржыландыру: Қаржыландыру көзін анықтау үшін Жобаның техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеу жоспарлануда.

Іске асыру мерзімі: 2022-2028 жж.

[11] Қазақстан Республикасы Президентінің 2021 жылғы 7 қазандағы №670 Жарлығы.

SAMRUK ENERGY

03

Жылдық біріктірілген есебі
2022

Қызмет нәтижелері

Негізгі қаржылық көрсеткіштер 62
Жұмыс істеп тұрған кәсіпорындар 74
Сатып алу қызметін басқару 92

Негізгі қаржылық көрсеткіштер

Макроэкономиалық факторлар

Halyk Finance талдау орталығының деректері негізінде 2022 жылы Қазақстан экономикасы жалпы әлемдік экономикамен бірдей қиындықтарға тап болды-тұтыну инфляциясының рекордтық қарқыны, ақша-кредит шарттарының қатаңдауы (ЖКП), тұтынудың қысқаруы. Қаңтар айындағы төтенше жағдайдың бүкіл ел бойынша теріс салдары, сондай-ақ Украинадағы соғыс Қазақстанның экономикасына және елдің негізгі сауда серіктестеріне әсер етіп, жеткізілімдердің қалыптасқан логистикасында іркілістер туғызды, бұл жанама түрде тұтынушылық инфляция қарқынын жеделдетуге ықпал етті. 2022 жылы инфляцияның өсуі 1996 жылдан бергі ең жоғары көрсеткішке – 20,3% - ға дейін жеделдеді, бұл өз кезегінде бағаның айтарлықтай өсуіне түрткі болды.

2022 жылы мемлекеттік бюджет шығыстары 20% - ға ұлғайды. Сондай-ақ, еліміздегі ең ірі үш мұнай кен орнында жөндеу жұмыстарына байланысты мұнай өндіру көлемінің төмендеуі есебінен экономиканың өсу серпінінде 4,3% - ға «шөгу» айтарлықтай маңызға ие болды. Сонымен қатар, күзде ОПЕК + қатысушы елдер мұнай өндіруді шектеу туралы шешім қабылдады, бұл Қазақстанның квотасына да әсер етті. ҚР экономикасының өсу қарқынының одан әрі баяулауын бюджет импульсі, көмірсутектерге сыртқы сұраныс пен жоғары баға, сондай-ақ дәнді дақылдардың рекордтық өнімін жинау тежеді. Жалпы, 2022 жылы ҚР экономикасы 3,2% - ға өскенін көрсетті. Бюджеттен тыс қаражатпен бірге бюджет импульсі ҚР экономикасына айтарлықтай инфляциялық қысым көрсетті.

2022 жылы сыртқы жағымсыз фон ұлттық валютаның әлсіреуіне де әсер етті, оның бағамы АҚШ долларына 8,1% - ға құнсызданған. Сонымен бірге теңге бағамы Ресей рубліне 20% - ға әлсіреді, бұл Ресейден импорттың басым көлемін ескере отырып, экономикаға инфляциялық қысымды одан әрі күшейтті. Инфляцияның жоғары қарқыны аясында және инфляцияға қарсы тәуекелдердің сақталуын ескере отырып, ҚР ҰБ базалық мөлшерлемені ұзақ мерзімде қалыптасқан деңгейде ұстап тұру қажеттігін білдіре отырып, алдымен 16,0% - ға, содан кейін 16,75% - ға дейін көтерді.

2022 жылдың қорытындысы бойынша теңгенің биржалық бағамы жыл басынан бері 431,67 теңге/АҚШ долларынан 462,65 теңге/АҚШ долларына дейін (~7% - ға әлсіреу) өзгерді, бұл ретте жыл ішінде бағамның ауытқуы 512 теңге/АҚШ доллары деңгейінде тіркелді.

ВАЛЮТА БАҒАМДАРЫНЫҢ ДИНАМИКАСЫ

	31.12.2021	31.12.2022	%
KZT/USD	431,67	462,65	107%
KZT/EUR	487,79	492,86	101%
KZT/RUB	5,77	6,43	111%

KZT/USD

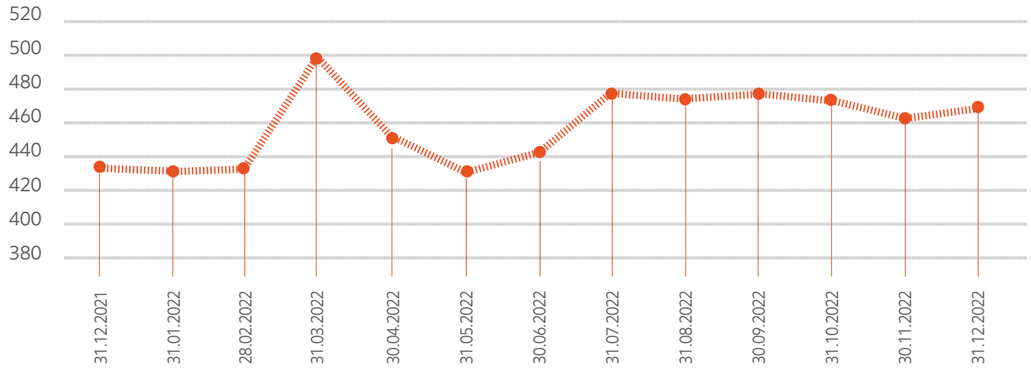

KZT/EUR

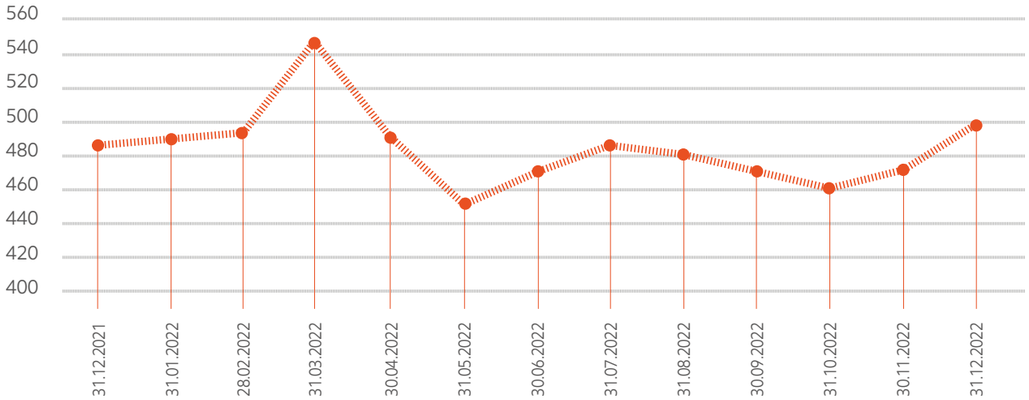

KZT/RUB

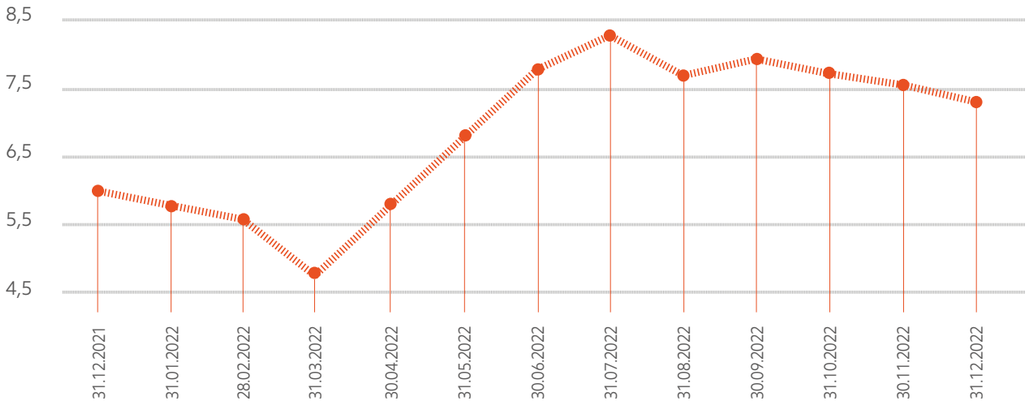

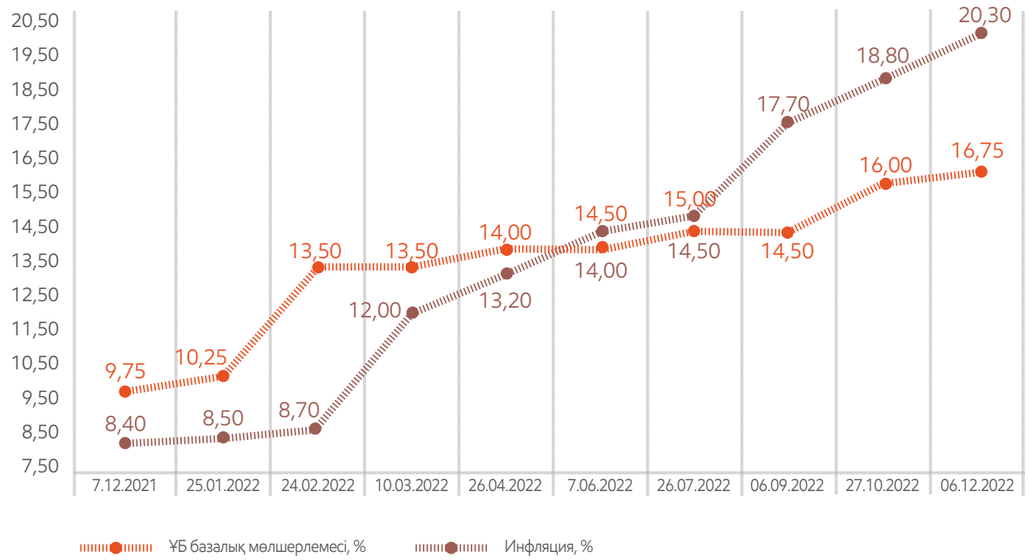

Қаржы-экономикалық көрсеткіштер

НЕГІЗГІ ҚАРЖЫ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР, МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіш[12]	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
Өнімді сатудан және қызмет көрсетуден түскен табыс	283 010	332 537	381 465	429 842	507 436
Сатылған өнім мен көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	(225 185)	(254 847)	(288 929)	(345 454)	(384 733)
Жалпы пайда	57 826	77 690	92 536	84 387	122 703
Операциялық пайда	31 798	53 868	64 574	57 501	96 994
Амортизация, пайыздар және КТС (EBITDA) бойынша аударымдарға дейінгі пайда	99 728	123 447	141 382	135 925	202 303
Салық салуға дейінгі пайда (шығын)	13 739	24 055	47 153	45 799	92 076
Азшылық үлесі шегерілгенге дейінгі жиынтық пайда (шығын)	8 083	15 347	30 306	33 640	74 946
Топ акционерлеріне тиесілі қорытынды пайда	8 008	15 046	30 132	33 408	74 602

Өнімді сатудан және қызмет көрсетуден түскен табыс

2022 жылы «Самұрық-Энерго» компаниялар тобы бойынша өнім сатудан және қызмет көрсетуден түскен табыс 381 465 млн теңгені құрады.

ӨНІМДІ САТУДАН ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУДЕН ТҮСКЕН ТАБЫС, МЛН ТЕҢГЕ[13]

Көрсеткіш	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
Электр энергиясын өндіру	207 917	253 593	286 873	309 493	372 388
Энергиямен жабдықтаушы ұйымдардың электр энергиясын өткізуі	106 911	125 685	137 578	168 405	194 924
Жылу энергиясын өндіру	19 202	18 703	19 762	21 430	23 124
Электр энергиясын беру және тарату	40 685	46 428	53 654	60 552	69 029
Химиялық тазартылған суды сату	1 626	1 781	1 852	1 795	1 798
Жалға алу	4 041	3 930	4 188	7 847	11 501
Басқалары	3 181	3 702	5 574	6 435	6 724
Топ ішіндегі айналымдар (жою)	**100 554**	**121 285**	**128 016**	**146 115**	**172 052**
Барлығы	**283 010**	**332 537**	**381 465**	**429 842**	**507 436**

[12] Кірістер мен өзіндік құнның толық жазылуы қызмет түрлері бөлінісінде (сегменттер бойынша емес) келтірілген және элиминациялауды есепке алмай көрсетілген.
[13] Кірістерді декодтау қызмет түрлері бойынша (сегменттер бойынша емес) келтірілген және элиминацияны ескере отырып көрсетілген.

Шоғырландырылған кірістің ұлғаюы көбінесе электр энергиясын өндіру тарифтерінің өсуіне және сату көлеміне байланысты. Сұраныстың өсуіне және босату тарифінің ұлғаюына байланысты (оның ішінде өтпелі үстемеақының ұлғаюы есебінен) «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС ішкі нарығында электр энергиясын өткізу көлемі 5% - ға ұлғайды.

Электр энергиясын беру бойынша түсімнің ұлғаюы «Алатау Жарық компаниясы» АҚ электр энергиясын беру көлемінің 7% - ға (504 млн кВтсағ, 6,07 теңге/кВтсағ-тан 6,58 теңге/кВтсағ-қа дейін) өсуіне байланысты. Сату (өткізу) бойынша кірістің 2% - ға (123 млн, кВтсағ, 18,69 теңге/кВтсағ-тан 20,09 теңге/кВтсағ) ұлғаюы «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС электр энергиясын өткізу көлемінің ұлғаюына байланысты.

ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША КІРІСТЕР

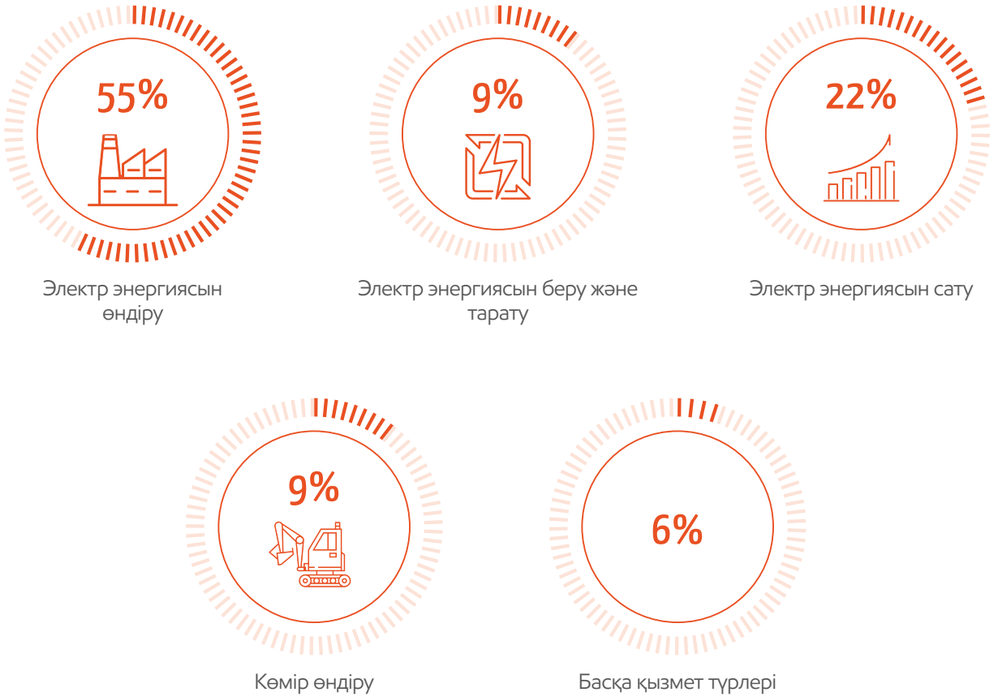

2023-2024 жылдарға арналған болжам

2023 жылға арналған болжамда сатудан түсетін табыс 429 842 млн теңге деңгейінде жоспарланған, бұл 2022 жылғы фактіден 13% - ға жоғары (48 377 млн теңге) және электр энергиясын өндіру мен өткізуге тарифтердің өсуіне байланысты. 2024 жылға арналған болжамда кірістің ұлғаюы электр энергиясына тарифтердің өсуі есебінен электр энергиясын өндіруден түсетін кірістердің өсуіне («Екібастұз МАЭС-1» ЖШС шекті тарифіне пайда нормасын, №1 Энергия блогының жеке тарифін және жобаны іске асыру үшін тартылған негізгі борышты төлеудің басталуына), орталықтандырылған сауда-саттықта қуат тарифінің өсуіне және тиісінше өсуге байланысты электр энергиясын өткізу тарифі, өткізу, беру және өткізу көлемдерінің өсуіне, қуат көлемі және электр энергиясын беру тарифтерінің өсуіне байланысты болмақ.

ӨНДІРУШІЛЕР БОЙЫНША БӨЛІНІСТЕ ӨНІМДІ САТУДАН ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУДЕН ТҮСЕТІН ТАБЫС, МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	123 478	166 366	189 266	197 180	245 621
«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	106 911	125 685	137 578	168 405	194 924
«Алматы Электр Станциялары» АҚ	74 481	78 654	86 220	97 717	110 022
«Алатау Жарық компаниясы» АҚ	40 819	46 594	53 842	60 769	69 249
«Мойнақ СЭС» АҚ	20 520	19 003	22 804	22 474	23 333
«Шардара СЭС» АҚ	6 761	7 183	8 680	8 038	9 655
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	5 031	4 881	4 987	6 935	7 785
«Бұқтырма СЭС» АҚ	4 040	3 927	4 181	7 842	11 500
«Ereymentau Wind Power» ЖШС			-	4 345	5 045
«Energy Solution center» ЖШС	1 287	1 128	1 515	1 736	1 817
«Samruk-Green Energy» ЖШС	236	399	409	516	538
Топ ішіндегі айналымдар	**-100 554**	**-121 285**	**-128 016**	**-146 115**	**-172 052**
Барлығы	**283 010**	**332 537**	**381 465**	**429 842**	**507 436**

Компанияның негізгі қызметінен түскен табыстың негізгі үлесін «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «Алматы Электр Станциялары» АҚ, «Алатау Жарық компаниясы» АҚ, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС алады. Сонымен қатар, кірістерді шоғырландыру кезінде жалпы сомадан энергия өндіруші және таратушы компаниялар бойынша топішілік айналымдар алынып тасталады.

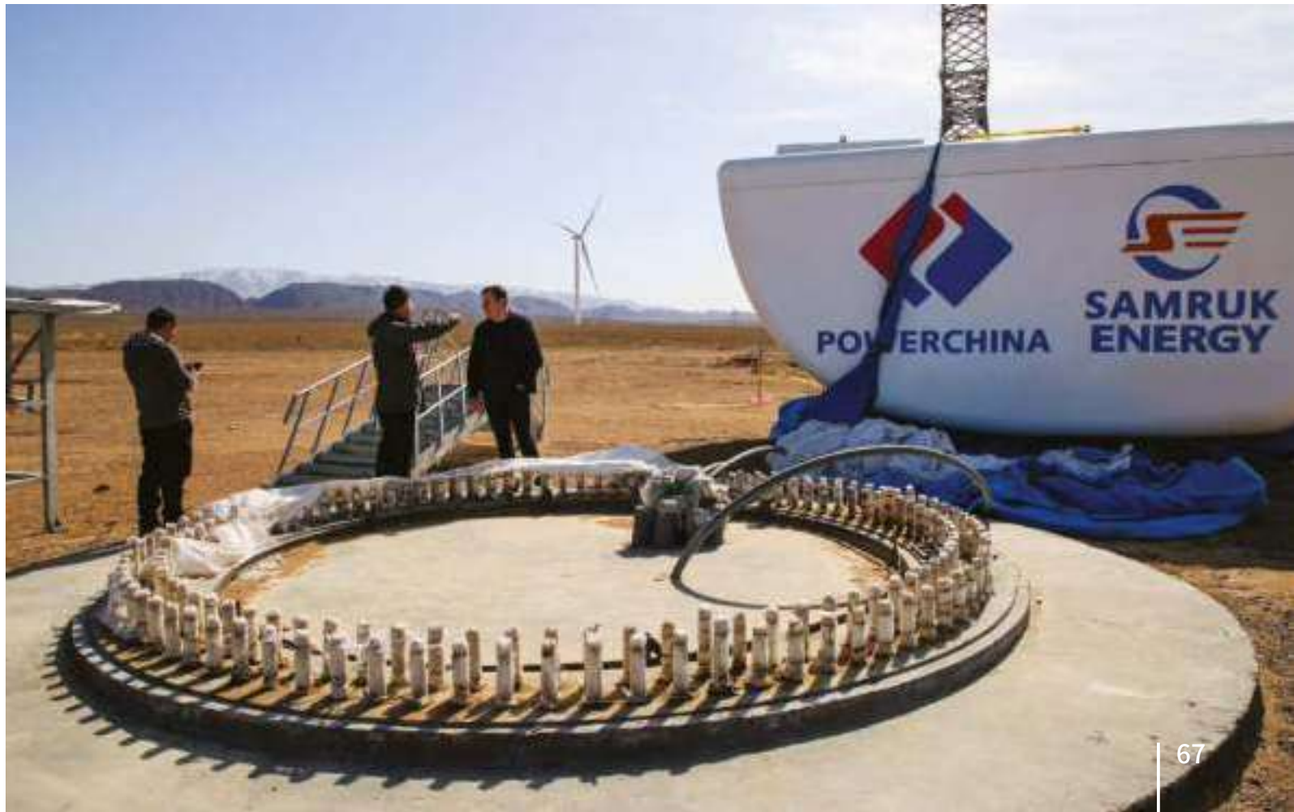

САТЫЛҒАН ӨНІМ МЕН КӨРСЕТІЛГЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ, МЛН ТЕҢГЕ[14]

Көрсеткіш	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
Электр энергиясын өндірудің өзіндік құны	(156 182)	(183 478)	(202 949)	(242 575)	(276 063)
Энергиямен жабдықтаушы ұйымдардың электр энергиясын өткізу құны	(111 195)	(128 428)	(140 490)	(167 310)	(193 239)
Жылу энергиясын өндірудің өзіндік құны	(18 804)	(19 306)	(22 168)	(22 473)	(24 769)
Электр энергиясын беру құны	(54 365)	(39 358)	(47 040)	(54 609)	(57 910)
Химиялық тазартылған суды сату құны	(1 679)	(1 848)	(2 001)	(1 801)	(1 880)
Негізгі қызметтің басқа түрлерінің өзіндік құны	(946)	(767)	(1 140)	(1 436)	(1 501)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы	(57 331)	(55 168)	(59 764)	(65 132)	(77 127)
Топ ішіндегі айналымдар (жою)	**(117 986)**	**(118 338)**	**(126 859)**	**(144 750)**	**(170 629)**
Барлығы	**(225 185)**	**(254 847)**	**(288 929)**	**(345 454)**	**(384 733)**

ӨНІМ МЕН ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
Жанармай	59 109	60 320	68 247	82 892	89 251
Еңбекақы және онымен байланысты шығындар	29 394	34 120	45 643	48 650	50 901
Сатып алынған электр энергиясының құны	22 865	42 426	50 991	65 145	77 714
Электр қуатының дайындығын қолдау жөніндегі қызметтер	10 094	8 718	8 819	12 435	15 069
Негізгі құралдардың тозуы және материалды емес ативтердің амортизациясы	57 331	55 168	59 764	65 132	77 127
Жөндеу және ұстау	8 520	9 901	9 950	14 326	15 852
Электр энергиясын беру жөніндегі қызметтер	11 494	13 239	16 847	14 180	13 873
Материалдар	1 713	1 930	2 181	3 592	3 802
Сумен қамтамасыз ету	4 847	6 329	7 106	6 960	7 679
Желілердегі шығындар	2	2	2	7	8
Табыс салығынан басқа салықтар	4 704	4 923	4 642	7 525	8 258
Қоршаған ортаға эмиссиялар үшін төлем	4 616	7 802	7 664	10 518	10 961
Үшінші тарап ұйымдарының қызметтері	6 003	5 649	3 385	9 531	9 499
Басқалары	4 492	4 320	3 688	4 561	4 739
Барлығы	**225 185**	**254 847**	**288 929**	**345 454**	**384 733**

[14] Өзіндік құнның толық жазылуы қызмет түрлері (сегменттер бойынша емес) бөлінісінде келтірілген және жоюды ескере отырып көрсетілген.

2022 жылдың қорытындысы бойынша өзіндік құн 288 929 млн теңгені құрады,бұл 2021 жылғы фактіден 13% - ға жоғары. Сондай-ақ, тауарлар мен қызметтерге бағаның өсуіне байланысты басқа шығындардың өсуі байқалады. Шығындардың ұлғаюы «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС-нің сатып алу электр энергиясына шығындарының (сатып алу көлемінің ұлғаюы), еңбекақы төлеу қоры бойынша бойынша шығындардың, көмір шығындарының (тасымалдауды ескере отырып, көмір құнының ұлғаюы) және амортизация шығындарының өсуімен байланысты. Сондай-ақ, тауарлар мен қызметтерге бағаның өсуіне байланысты басқа шығындардың өсуі байқалады.

2022 жылы амортизация 59 764 млн теңгені құрады, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 8% - ға (4 596 млн теңге) жоғары өсім 2027 жылы ЖЭО-2 және 2025 жылы ЖЭО-3 газға ауысуына байланысты АлЭС-те (қазандық агрегаттары, турбоагрегаттар, күл үйінділері) қолданыстағы жабдықты пайдалану мерзімдерін қайта қарауға байланысты.

НЕГІЗГІ ҚЫЗМЕТ ТҮРЛЕРІ БОЙЫНША ӨЗІНДІК ҚҰН ҚҰРЫЛЫМЫ, %

Көсеткіш	2021	2022
Отын, ЖЖМ, энергия	44	44
Шикізат және материалдар, басқа жұмыстар, қызметтер және өндірістік сипаттағы жалдау	4	4
Беруге және іске асыруға байланысты қызметтер	6	6
Негізгі құралдардың амортизациясы және материалдық емес активтердің амортизациясы	22	21
Салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер	6	6
Өндірістік персоналға еңбекақы төлеу қоры	11	13
Жөндеу	4	3
Басқалары	2	2

2023-2024 жылдарға арналған болжам

Болашақ кезеңге арналған болжамда өзіндік құнның өсуі тауарлар мен қызметтерге бағаның өсуіне, сондай-ақ өндіріс көлемінің ұлғаюына байланысты болады.

ПАЙДА ЖӘНЕ ШЫҒЫНДАР, МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
Жалпы пайда	57 826	77 690	92 536	84 387	122 703
Операциялық пайда	31 798	53 868	64 574	57 501	96 994
Амортизация, пайыздар және КТС (EBITDA) бойынша аударымдарға дейінгі пайда	99 728	123 447	141 382	135 925	202 303
Салық салуға дейінгі пайда (шығын)	13 739	24 055	47 153	45 799	92 076
Азшылық үлесі шегерілгенге дейінгі жиынтық пайда (шығын)	8 083	15 347	30 306	33 640	74 946
Акционерлерге тиесілі жиынтық пайда	8 008	15 046	30 132	33 408	74 602

2022 жылы үлестік компаниялардан түскен пайда 16 103 млн теңгені құрап, осы кезеңге қатысты 20% - ға (2 648 млн теңге) ұлғайды.

БІРЛЕСКЕН ЖӘНЕ ҚАУЫМДАСҚАН КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ ПАЙДАДАҒЫ ҮЛЕСІ, МЛН ТЕҢГЕ

2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
9 474	13 455	16 103	12 324	27 437

Активтер бойынша өзгерістер

Forum Muider (50%) 2021 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда FM бойынша пайданы 3 029 млн теңгеге ұлғайтты, бұл оның ішінде бағамдық айырма бойынша пайданың – 1 260,2 млн теңгеге өсуі және әкімшілік шығыстардың қысқаруына байланысты операциялық пайданың – 1 027,0 млн теңгеге ұлғаюы (2021 жылы Арман Қала ЖШС бойынша 1 369,6 млн теңге мөлшерінде талап арыз танылды), сондай-ақ кірме жолдардың қызметтеріне тарифтің төмендеуіне байланысты өнімді сатуға арналған шығындардың азаюы есебінен болды.

2023-2024 жылдарға арналған болжам

Үлестік компаниялар пайдасының өсуі «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ пайдасын ұлғайту, №3 энергия блогы бойынша жобаны іске асыруды қайта бастауға қатысты қаржылық шығындарды және басқа да шығындарды капиталдандыру, сондай-ақ электр энергиясын өндіру мен қуаттылыққа тарифтің ұлғаюы есебінен жоспарланған.

Іске асыруға арналған шығындар

2022 жылдың қорытындысы бойынша іске асыруға арналған шығындар 2021 жылмен салыстырғанда 1% - ға (81 млн теңге) өсті және 9 110 млн теңгені құрады. Мұндай ауытқу «KEGOC» АҚ қызметтері бағасының өсуіне байланысты болды.

2023-2024 жылдарға арналған болжам

2023 жылға арналған болжамда өнімді сатуға арналған шығындар 2022 жылғы фактіден 1% - ға (63 млн теңге) төмен 9 047 млн теңге мөлшерінде жоспарланған, бұл экспорт көлемін алып тастауға байланысты есептелді. 2024 жылға арналған болжамда іске асыру шығындарының ұлғаюы шиналардан электр энергиясын босату көлемінің ұлғаюымен байланысты болмақ.

Әкімшілік шығындар

2022 жылдың қорытындысы бойынша әкімшілік шығындар 18 852 млн теңгені құрады, бұл 2021 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 27%-ға (4 059 млн теңге) артық, бұл «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС шығыстарының ұлғаюына байланысты КТС Салық салудың жалпыға бірдей белгіленген режимнің – 500 кВ, салық преференцияларының күшін жоюға байланысты 23.09.2022 Ж. мемлекеттік аудиттің нұсқамасына сәйкес пайыздық шығыстарды шегеру және КТС, сондай-ақ КО бойынша айыппұлды есептеу себебінен болды.

ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫНДАР, МЛН ТЕҢГЕ

2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
15 826	14 793	18 852	17 839	15 922

2023-2024 жылдарға арналған болжам

2023 жылға арналған болжамда әкімшілік шығыстар 2022 жылғы деңгейден төмен және 17 839 млн теңгені құрайды. 2024 жылға арналған болжамда Qazaq Green Power компаниясын IPO-ға шығару есебінен әкімшілік шығыстарды азайту жоспарланған.

Қаржылық шығындар

2022 жылдың қорытындысы бойынша Компанияның қаржылық шығындары 29 748 млн теңгені құрады, бұл 2021 жылғы нақты мәннен 391 млн теңгеге төмен, негізгі төмендеу АДБ-ның КО-дағы қарызының екі траншын мерзімінен бұрын өтеуге және ЕҚДБ алдындағы қарызды ішінара мерзімінен бұрын өтеуге байланысты.

ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР, МЛН ТЕҢГЕ

2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
31 025	30 139	29 748	27 208	34 948

2023-2024 жылдарға арналған болжам

2023 жылға арналған болжамда қаржыландыруға арналған шығындар 27 208 млн теңгені құрайды, бұл тартылған АДБ-нен алынған қарызды мерзімінен бұрын өтеу жоспарларына, сондай-ақ «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС бойынша шығындардың төмендеуіне байланысты. 2024 жылға арналған болжамдағы шығындардың өсуі «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС №1 Энергия блогын пайдалануға беруге байланысты ағымдық шығындардағы пайыздық шығындардың ұлғаюы есебінен болжанады.

Өтімділік және қаржылық тұрақтылық көрсеткіштері

«Самұрық-Энерго» АҚ акционер көздеген қаржылық тұрақтылық коэффициенттері бойынша нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізді.

ОРЫНДАУ СЫРТҚЫ НЕСИЕ БЕРУШІЛЕР ТАРАПЫНАН КЕЛІСІМДІ ОРЫНДАУ

Ковенант	Норматив	2020 (нақты)	2021 (нақты)	2022 (нақты)	Ескерту
Қарыз / EBITDA (ЕҚДБ, АДБ)	3,5арты қ емес	2,96	2,70	2,14	орындалады
EBITDA / пайыздар (ЕҚДБ, АДБ)	3,0 аз емес	3,76	5,00	5,92	орындалады
Қарыз / меншікті капитал (ҚДБ)	2,0 артық емес	0,54	0,59	0,50	орындалады

2022 жылдың қорытындысы бойынша компания кредиторлардың жартыжылдық негізде тіркелген барлық қаржылық және қаржылық емес келісімдерін сақтады.

Қарыздар бойынша ковенанттар

Топта «Самұрық-Энерго» АҚ-ның барлық банктік қарыздары мен міндеттемелері, облигациялары, банктік кепілдіктері, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ-ның «Самұрық-Энерго» АҚ-ның қарызы бойынша белгілі бір келісімдер бар.

Осы келісімдерді сақтамау топ үшін жағымсыз салдарға, соның ішінде қарыз шығындарының өсуіне және дефолтқа әкелуі мүмкін. 2022 жылдың қорытындысы бойынша Компания қарыздар бойынша ковенанттардың барлық нормативтік мәндерін орындады, сондай-ақ бұзушылық оқиғасының орын алуы болжанған жағдайларда шекті төмендету бойынша вейверлер алды.

Қарыз жүктемесі

2022 жылы Қоғамның шоғырландырылған номиналды қарызы 314,6 млрд теңгені құрап, 35,3 млрд теңгеге азайды. Есепті кезеңде номиналды борыштың төмендеуі ЕҚДБ қарызын КО-да ішінара мерзімінен бұрын өтеуге және АДБ алдындағы қарыздың екі траншын толық мерзімінен бұрын өтеуге байланысты.

Валюталық және инфляциялық тәуекелдер

Инфляциялық тәуекелдерді нивелирлеу мақсатында Компания Шардара СЭС-на ЕҚДБ қарызын Aix алаңында компанияның алғашқы «жасыл» облигацияларын шығару есебінен мерзімінен бұрын өтеуді жүзеге асырды. Сондай-ақ пайыздық төлемдерді қысқарту үшін КО-ға ЕҚДБ қарызын 8 млрд теңгеге ішінара мерзімінен бұрын өтеу және АДБ алдындағы қарыздың екі траншын 30,6 млрд теңгеге толық мерзімінен бұрын өтеу жүргізілді.

Пайыздық шығындарды оңтайландыру

Жоспарлы 56,6 млрд теңге және борышты мерзімінен бұрын өтеуге арналған 76,8 млрд теңге есебінен сыйақы шығыстарын төмендету, қаржыландыру шарттарын өзгерту және қаржыландырудың жаңа баламалы көздерінен Топтың қолданыстағы қарыздарын қайта қаржыландыру есебінен сыйақы мөлшерлемелерін төмендету жөніндегі жұмыстарды жүргізу.

Несиелік балл (Fitch Ratings)

2022 жылғы 7 қарашада Fitch Ratings халықаралық рейтингтік агенттігі «Самұрық-Энерго» АҚ-ның шетел және ұлттық валютадағы ұзақ мерзімді кредиттік рейтингтерін «BB+» деңгейіне дейін көтерді, сондай-ақ Самұрық-Энергоның кредит қабілеттілігін дербес негізде «b+» - дан «bb -» - ге дейін және «BB» - мен қамтамасыз етілмеген кредиттер бойынша рейтингін арттырды «BB+» дейін. Болжам «Тұрақты».

Күрделі сипаттағы міндеттемелер

Компания қаржылық көрсеткіштеріне немесе жағдайына әсер етуі мүмкін тәуекелдерді анықтамай, Топтың 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша маусымдық және басқа да туындайтын бизнес тәуекелдеріне әсерін талдады. Топ күрделі сипаттағы міндеттемелерді орындау және айналым капиталын қамтамасыз ету үшін қажетті қаражат пен қаржыландыру көздеріне ие.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның негізгі құралдарды сатып алу бойынша жалпы сомасы 65 331 млн теңгеге (2021 жылғы 31 Желтоқсанда – 84 376 млн теңге) шарттық міндеттемелері болды.

Салыстырмалы талдау (бенчмаркинг)

Бенчмаркинг жүргізу, операциялық және қаржылық көрсеткіштерді әлсіз және күшті жақтарын анықтау үшін шетелдік ұқсас компаниялармен салыстыру тәжірибесі, «Самұрық-Энерго» АҚ басқарудың маңызды элементі.

Бенчмаркинг үшін мына көрсеткіштер қолданылды:

- EBITDA margin (EBITDA маржасы);
- Қарыз/EBITDA;
- қарыз қаражаты үлесінің коэффициенті (Қарыз/Меншікті капитал);
- Инвестицияланған капиталдың тиімділігі (ROIC).

Бенчмаркинг нәтижелері

Бенчмаркинг нәтижелерінің деректеріне сәйкес («Мосэнерго» ОАО, Ресей; CEZ Group, Чехия Республикасы; Drax Group, Ұлыбритания сияқты ұқсас компаниялардың деректері пайдаланылды) «Самұрық-Энерго» АҚ кейбір көрсеткіштер бойынша шетелдік ұқсас компаниялардан төмен. Сонымен, қаржылық тұрақтылық көрсеткіштері компанияның қол жетімді қаржылық левереджді толық пайдаланатындығын көрсетеді. Алайда, EBITDA margin және қарыз/EBITDA көрсеткіші бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ ұқсас компаниялардан асып түседі. Бұл көрсеткіш сатудың жоғары кірістілігін көрсетеді. Бұл ретте roic (ұзақ мерзімді салынған капиталдың рентабельділігі) көрсеткіші еуропалық ұқсас компаниялардан төмен.

EBITDA MARGIN 2022, %

Компания	Көрсеткіш
«Самұрық-Энерго» АҚ	37,1
РусГидро	11,1
E.ON	7,0
Drax Group	9,4

ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ИНВЕСТИЦИЯЛАНҒАН КАПИТАЛДЫҢ КІРІСТІЛІГІ (ROIC) 2022, %

Компания	Көрсеткіш
«Самұрық-Энерго» АҚ	5,0
РусГидро	7,6
E.ON	13,0
Drax Group	7,1

Сонымен қатар «Самұрық-Энерго» АҚ-ның ұқсас жария компаниялардан айырмашылығы оның электр энергетикасы саласындағы мемлекеттік саясатты жүргізуші бола отырып, ҚР Үкіметіне тиесілі екенін айта кету керек. Аталған фактор, сондай-ақ энергетика секторының тозуының жоғары дәрежесі компания активтеріне инвестициялаудың өсуіне айтарлықтай әсер етті (2009 жылдан бастап ҚР энергожүйесінің сенімділігі мен үздіксіз жұмысын қамтамасыз етуге бағытталған әлеуметтік маңызы бар инвестициялық жобалар іске асырылуда), бұл тиісінше инвестициялардың рентабельділігі көрсеткішін төмендетті.

Критерий	Өлшемі	Статусы	Min — Бенчмаркинг — Max
Маржа EBITDA	%		E.ON (7); Drax Group (9); РусГидро (22); СЭ (37)
Қарыз\ EBITDA	Коэффициент		E.ON (7); РусГидро (2,42); Drax Group (2,18); E.ON (4,06)
Қарыз\СК	Коэффициент		РусГидро (0,35); СЭ (0,50); Drax Group (1,20); E.ON (1,50)
ROIC	%		СЭ(5,0); РусГидро (7,6); Drax Group (7,1); E.ON (13,0)

Дереккөз: ru.investing.com

Сондай-ақ, инвестициялардың кірістілігі көрсеткіштеріне әсер ететін тағы бір фактор-ұқсас компаниялармен салыстырғанда Қазақстанда электр энергиясына тариф деңгейінің төмендігі болып табылады.

ҰҚСАС КОМПАНИЯЛАР ОРНАЛАСҚАН ЕЛДЕРДЕГІ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫ ТАРИФТЕРІНІҢ АЙЫРМАШЫЛЫҒЫ

Мемлекет	орташа тариф кВтч	теңге/кВтсағ	2022 жылғы орташа бағам
Қазақстан	20,45 теңге	20,42 теңге/кВтсағ	
Ресей	4,44 рубль	30,73 теңге/кВтсағ	6,92 теңге/рубль
Германия	0,19 евро	92,15 теңге/кВтсағ	485,28 теңге/евро
Ұлыбритания	0,30 фунт	170,92 теңге/кВтсағ	569,73 теңге/фунт

Дереккөз: Евростат, Росстат

Жұмыс істеп тұрған кәсіпорындар

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	24 487	23 421	30 286
EBITDA, млн теңге	36 646	34 666	37 425
EBITDA Margin, %	36	34	33
Игерілген инвестициялар сомасы (50%), мың теңге	31 207 851	14 218 991	16 070 953

Топтың көмір өндіретін кәсіпорындары

«БОГАТЫРЬ КӨМІР» ЖШС

«Богатырь Көмір» ЖШС-Қазақстандағы ең ірі, ашық тәсілмен көмір өндіру бойынша қарқынды дамып келе жатқан компания. Кәсіпорын үлесіне Екібастұз көмір бассейнінде көмір өндірудің 62,1% - ы және Қазақстанда көмір өндірудің жалпы көлемінің 37,3% - ы тиесілі.

2022 жылы «Богатырь Көмір» ЖШС көмір өндіру және тасымалдау бойынша циклдік-ағындық кешенді тәжірибелік-өнеркәсіптік пайдалануға берді.(ЦАТ)

Бас директор
Корсаков Н.Н.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Павлодар облысы, Екібастұз қаласы, Бауыржан Момышұлы көшесі, 23

Forum Muider B. V. иелену үлесі
100%

Қызметкерлер
6 582 адам

Игеріліп жатқан кен орнының қорлары мен географиясы
2023 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша «Богатырь Көмір» ЖШС бойынша көмірдің баланстық қоры шамамен 2,5 млрд тоннаны құрайды, оның ішінде «Богатырь» қимасы бойынша – 1,2 млрд тонна, «Северный» қимасы бойынша – 1,3 млрд тонна.

Компанияның ресми сайты
www.bogatyr.kz

Кәсіпорынның жеткізу тізбегі

«Богатырь Көмір» ЖШС орташа жану жылуы ~ 4000 ккал/кг, күлі ~ 43%, ылғалдылығы ~ 5% аз жанатын төмен метаморфизацияланған коксті маркалы көмір өндіреді. Кәсіпорын ҚР ішкі нарығының өндіруші объектілері үшін энергетикалық көмір жеткізеді және Ресей Федерациясына экспортты жүзеге асырады, сондай-ақ ішкі нарықта коммуналдық-тұрмыстық көмірді жеткізуді қамтамасыз етеді. ҚР ЖЭС үшін көмірді сату тікелей жеткізу шарттары бойынша, РФ ЖЭС үшін – трейдер арқылы жүзеге асырылады. Коммуналдық-тұрмыстық көмірді сату тауар биржалары арқылы жүргізіледі[15].

[15] ҚР Ұлттық экономика министрінің «Тауар биржалары арқылы өткізілетін биржалық тауарлардың тізбесін және ұсынылатын партиялардың ең аз мөлшерін бекіту туралы» 2015 жылғы 26 ақпандағы №142 бұйрығы

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсетіш	2020	2021	2022
Көмір өндіру көлемі, млн тонна	43,3	44,6	42,5
ҚР көмір сату көлемі, млн тонна	33,4	34,9	32,3
меншікті ЭС	17,8	20,0	19,5
үшінші тарап ЭС	15,6	14,9	12,8
Көмір экспортының көлемі, млн тонна	10,1	9,8	10,1
Ірі тұтынушылар	«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «Екібастұз станциясы МАЭС-2» АҚ, «Астана-Энергия»АҚ ЖЭО-1, «ЖЭО-2» Қарағандыэнергоцентр «ЖШС ЖЭО-1, ЖЭО-3, «СевКазЭнерго» АҚ ЖЭО-2, Петропавл ЖЭО-2, Рефтинск МАЭС, Троица МАЭС және Қорған ЖЭО		

ESG КӨРСЕТКІШТЕРІ

Ластаушы заттар шығарындылары, мың тонна

2022	4,1
2021	4,0
2020	3,8

Орташа жалақы, тенге

2022	391 643
2021	301 964
2020	270 297

Өндіру объектілеріндегі дамыту жөніндегі жоспарлар

2023 ж.III тоқсанында «Богатырь» ксігінде көмірді орта есеппен және жартылай вагондарға үздіксіз тиеумен жер бетіне тасымалдаудың циклдік-ағындық технологиясына көшу жоспарланған.

2023 жылға арналған «Богатырь Көмір» ЖШС көмір жеткізу болжамына сәйкес көмірді тиеу 44,3 млн тонна көлемінде жоспарланған, оның ішінде қазба бірліктері бойынша: «Богатырь» кесіндісінде – 34,0 млн тонна, «Северный» кесіндісінде – 10,3 млн тонна көмір.

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	5 685	(11 656)	4 306
EBITDA, млн теңге	17 457	16 664	16 785
EBITDA Margin, %	23	21	19
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	6 011 211	9 796 738	11 036 602

Топтың өндіруші кәсіпорындары

«АЛМАТЫ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯЛАРЫ» АҚ

«Алматы электр станциялары» акционерлік қоғамы («АлЭС» АҚ) – Алматы қаласы мен Алматы облысындағы барлық тұтынушылар үшін жылу және электр энергиясын өндіру бойынша қызметті жүзеге асыратын энергия өндіруші ұйым. «АлЭС» АҚ-Алматы өңірі мен Алматы қаласы үшін жылу және электр энергиясын өндіру және жеткізу жөніндегі табиғи монополия субъектісі ретінде табиғи монополиялар субъектілерінің мемлекеттік тіркелімінің республикалық бөліміне енгізілген.

«АлЭС» АҚ құрамына кіреді:

- Б. Оразбаев атындағы ЖЭО-1, А. Жақытоа тындағы ЖЭО-2, ЖЭО – 3- жылу және электр энергиясын өндіру
- Ш. Чокин атындағы Қапшағай СЭС-і және Каскад СЭС-і- электр энергиясын өндіру
- Батыс жылу кешені (БТК) – жылу энергиясын өндіру
- «Энергожөндеу» өндірістік-жөндеу кәсіпорны
- Отынды қабылдау және түсіру орталығы (ЦПВТ)

Басқарма төрағасы
Киркинбаев Е.А.

Мекен-жайы
Қазақстан республикасы, Алматы қаласы, Достық даңғылы, 7

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
100%

Қызметкерлер
3 133 адам

Компанияның ресми сайты
www.ales.kz

Кәсіпорынның жеткізу тізбегі

Жылу және электр энергиясын өндіру өз қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін жылу мен электр энергиясын ішінара тұтына отырып, энергия ресурстарын (отын, су) энергетикалық жабдыққа беруден басталады. Өнімді өндіру және босату процесі тұтынушыларға жылу мен электр энергиясын берумен аяқталады. Бұл ретте жылу мен электр энергиясын өндірудің бүкіл процесі өндірістік процесті жақсартуға бағытталған түзету және алдын алу іс-қимылдарын айқындай отырып, жан-жақты талдаумен сүйемелденеді.

Кәсіпорынның жылу және электр энергиясын өткізу Алматы өңірінде «АлЭС» АҚ - ның жылдық сату жоспарына сәйкес тұтынушымен жасалған сатып алу/сату шарты негізінде жеткізілім көлемін көрсете отырып және айлар бойынша бөле отырып жүргізіледі.

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Орнатылған электр қуаты, МВт	1 235,7	1 235,7	1 235,7
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВтсағ	5 335	5 008	5 099
Электр энергиясын өткізу көлемі, млн кВтсағ	4 689	4 425	4 591
Жылу энергиясын өндіру көлемі, мың Гкал	5 596	5 554	5 282
Жылу энергиясын өткізу көлемі, мың Гкал	5 564	5 504	5 217
Ірі тұтынушылар	ТОО «АлматыЭнергоСбыт» , АО «Алатау Жарық компаниясы», «Алматы халықаралық әуежайы» АҚ, «Алматы Су Холдингі» МКК		

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

	Ластаушы заттар шығарынды-лары, мың тонна	Төгінділер, тонна	Орташа жалақы, теңге
2022	48,03	1,53	433 391
2021	47,8	1,53	334 454
2020	49,9	1,52	308 162

«БОЛАТ НҰРЖАНОВ АТЫНДАҒЫ ЕКІБАСТҰЗ МАЭС-1» ЖШС

Болат Нұржанов атындағы «Екібастұз МАЭС-1» - жобалық қуаты 4000 МВт болатын конденсациялық типтегі жылу электр станциясы, оның қуаты 500 МВт болатын сегіз энергия блогы бар. Станция Жеңгелді көлінің солтүстік жағалауында, Екібастұз қаласынан солтүстікке қарай 16 км жерде орналасқан. Бұл-Екібастұз кен орындарының қатты отынымен жұмыс істейтін елдегі ең ірі ЖЭС, өңірдің негізгі энергия өндіруші кәсіпорны, сондай-ақ әлемдегі ең ірі көмір электр станцияларының бірі.

Қазіргі уақытта №1 энергия блогында жабдықты жаңғырту және реконструкциялау жобасы іске асырылуда.

Бас директор
Ертаев Е.Е

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Павлодар облысы, Экібастұз қаласы, МАЭС-1 өндіріс аймағы, 2 құрылыс

Қызметкерлер
1 443 адам

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
100%

Компанияның ресми сайты
www.gres1.kz

Кәсіпорынның жеткізу тізбегі

Кәсіпорын Қазақстанның солтүстік, шығыс және оңтүстік өңірлеріне электр энергиясын жеткізуді қамтамасыз етеді, электр энергиясының 2% - ы Өзбекстан Республикасына экспортталады. Электр энергиясын өткізу экспортты қоспағанда, станцияның шиналарынан жүзеге асырылады (ҚР шекарасында-шектес мемлекеттер).

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	(450)	20 344	25 796
EBITDA, млн теңге	43 795	61 497	72 267
EBITDA Margin, %	35	37	38
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	8 076 779	19 864 472	42 557 298

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Орнатылған электр қуаты, МВт	3 500	3 500	3 500
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВтсағ	19 466	22 788	23 048
Электр энергиясын өткізу көлемі, млн кВтсағ	19 001	22 496	23 102
Жылу энергиясын өндіру көлемі, мың Гкал	288,9	397,18	378
Жылу энергиясын өткізу көлемі, мың Гкал	155	136	143
Ірі тұтынушылар	Онтүстік жарық» ЖШС, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС, «Теміржолэнерго» ЖШС, «Қазфосфат» ЖШС, «Жетісу Энерготрейд» ЖШС, «Tau-Ken Temir» ЖШС, «Қазминералз Бозщакөл» ЖШС, «KEGOC» АҚ		

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Ластаушы заттар шығарындылары, мың тонна

2022 242,813
2021 241,12
2020 222,14

Орташа жалақы, теңге

2022 405 448
2021 326 954
2020 279 927

«ЕКІБАСТҰЗ МАЭС-2 СТАНЦИЯСЫ» АҚ

«Екібастұз станциясы МАЭС-2» АҚ – белгіленген қуаты 1 000 МВт (500 МВт – тан екі энергия блогы) және әлемдегі ең биік түтін құбыры- 420 метр болатын, Гиннестің рекордтар кітабына енгізілген жылу электр станциясы. Негізгі отын-Екібастұз көмір бассейнінің күлі жоғары көмірі.

Басқарма Төрағасы
Медеуов Ж.К.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, 141216, Павлодар облысы, Солнечный кенті

Қызметкерлер
1 493 адам

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
50%

«Самұрық-Қазына» АҚ меншік үлесі
50%

Компанияның ресми сайты
www.gres2.kz

Кәсіпорынның жеткізу тізбегі

ЖЭС тұтынушыға электр энергиясын станция шиналарынан босатады. Сатып алушы өз есебінен, сатушының қатысуынсыз, электр энергиясын жеткізу пунктінен тұтыну пункттеріне, өңіраралық, ал қажет болған жағдайда өңірлік деңгейдегі желілер арқылы қабылдауды және беруді қамтамасыз етеді.

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	(3 706)	4 413	4 536
EBITDA, млн теңге	19 843	27 912	27 365
EBITDA Margin, %	43	42	40
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	9 415 522	1 838 052	12 457 528

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіштер	2020	2021	2022
Орнатылған электр қуаты, МВт	1 000	1 000	1 000
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВтсағ	4 974	6 433	6 002
Электр энергиясын өткізу көлемі, млн кВтсағ	4 809	6 336	5 938
Жылу энергиясын өткізу көлемі, мың Гкал	66,9	76	77,5
Жылу энергиясын өндіру көлемі, мың Гкал	40,9	45,7	45,2
Ірі тұтынушылар	«Трансэнерго» АҚ, «АЖХС» АҚ, «Қазхром» ТҰК» АҚ, «Лотос-Ақтөбе» ЖШС, «Гоар» ЖШС, «ЖБИ-25 зауыты» ЖШС, «АС Газ Логистик» ЖШС, «Стройдеталь» ЖШС, «Ақтөбе құрылыс комбинаты» ЖШС, «Өндірістік бірлестік» ЖШС, «Ақтөбеэнергоснаб» ЖШС , «Энергожүйе» ЖШС, «Ақбұлақ» АҚ, «Трансэнерго» АҚ		

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Ластаушы заттар шығарындылары, мың тонна

2022 63,108
2021 67,97
2020 58,3

Орташа жалақы, теңге

2022 361 870
2021 276 407
2020 223 896

«ШАРДАРА СЭС» АҚ

Төрт агрегаты бар, белгіленген қуаты 126 МВт болатын Шардара гидроэлектростанциясы Сырдария өзенінің орта ағысында орналасқан және Нарын-Сырдария каскадының СЭС-ін аяқтаушы орын болып табылады. Су торабының негізгі мақсаты-суармалы егіншілікті қамтамасыз ету, су режимін Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің Су ресурстары комитеті белгілейді. Орташа көпжылдық электр энергиясын өндіру - 537 млн кВтсағ құрайды, электр энергиясы Түркістан облысында тұтынылады.

Басқарма төрағасы
Берлибаев А.А.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Оңтүстік Қазақстан облысы, Шардара қаласы, Ельмуратов көшесі, 13

Қызметкерлер
136 адам

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
100%

Компанияның ресми сайты
www.sharges.kz

Кәсіпорынның жеткізу тізбегі

«Шардара СЭС» АҚ электр энергиясын алыс қашықтыққа тасымалдау үшін КРУЭ-110 кВ пайдалана отырып, электр энергиясын тұтынушыларға электр энергиясын жеткізуді қамтамасыз ететін энергиямен жабдықтаушы ұйымдарға одан әрі беруді жүзеге асыратын «Оңтүстік Жарық Транзит» ЖШС энергия тасымалдау ұйымының желісіне электр энергиясын береді.

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	612	1 124	1 939
EBITDA, млн теңге	4 739	4 934	6 026
EBITDA Margin, %	70	69	69
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	1 139 562	9 573	53 754

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Орнатылған электр қуаты, МВт	63/126 МВт*	126	126
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВтсағ	513,5	455,8	518
Электр энергиясын өткізу көлемі, млн кВтсағ	521,3	468,0	540,4
Ірі тұтынушылар	«Энергопоток» ЖШС, «Оңтүстік Жарық» ЖШС, «Оңтүстік Жарық Транзит» ЖШС, «Қазсбытгрупп» ЖШС, «Энергоснаб XXI» ЖШС, «Югэнергоимпульс» ЖШС, «ГарантЭнерго» ЖШС		

* 29.02.2020 жылға дейін-барлық гидроагрегаттар пайдалануға берілгенге дейін белгіленген қуатты төмендету

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Орташа жалақы, теңге

«ӨСКЕМЕН ГЭС» АҚ

2017 жылдың қазан айында AES Suntry Power Limited компаниясымен концессия шарты тоқтатылып, активтер Қазақстан Республикасының Республикалық меншігіне берілді.

Заңды Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Өскемен қаласы, Аблакетка кенті

Атқарушы органның орналасқан жері
Қазақстан Республикасы, Өскемен қаласы, Қазақстан көшесі, 27

Қызметкерлер
10 адам

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
89,99%

Негізгі қызмет түрі
Ұйымдастыру-басқару қызметі

«БҰҚТЫРМА СЭС» АҚ

«Бұқтырма СЭС» АҚ- жұмыс көлемінің үлестік шамасына қатысты да, электр энергиясын өндірудің құндық көрсеткіштері бөлігінде де үнемді гидроэлектростанция. СЭС-тің белгіленген қуаттылығы-675 МВт, орташа жылдық өндіру- 2,77 млрд кВт. сағ. станция Қазақстанның энергия жүйесіндегі ең жоғары жүктемелерді жабуды қамтамасыз етеді. 2002 жылы Бұқтырма бөгеті бетонның сапалық көрсеткіштері бойынша әлемдегі ең үздік деп танылды. Қазіргі уақытта кәсіпорын жалға берілген.

Мекен-жайы
Республика Қазақстан Республикасы, 070825, Шығыс Қазақстан облысы, Алтай ауданы, г. Серебрянск қаласы, Графтио көшесі, 5

Қызметкерлер
10 адам

Негізгі қызмет түрі
Меншікті жылжымайтын мүлікті жалға алу және басқару, өзге де машиналарды, жабдықтар мен материалдық құралдарды жалға алу

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
90%

ЖЭК объектілері және Топтың сервистік кәсіпорындары

«QAZAQ GREEN POWER PLC» ҚОҒАМДЫҚ КОМПАНИЯСЫ

Qazaq Green Power PLC 2022 жылғы 4 қарашада қолданыстағы генерациялайтын қуаттарды жаңғыртуға және салуға, энергетикада жаңа технологияларды енгізуге, энергия жүйелері жұмысының тиімділігін арттыруды қамтамасыз етуге, Қазақстанның инвестициялық жобаларын іске асыруға, сондай-ақ энергия үнемдеу саясатын жүргізуге және энергетикалық объектілердің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге жәрдемдесу мақсатында құрылды.

Бас директор
Репин А.Ю.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 15-А

Қызметкерлер
14 адам

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
100%

«МОЙНАҚ СЭС» АҚ

Мойнақ СЭС-і Алматы облысы Кеген ауданындағы Шарын өзенінде орналасқан. Станция үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың Мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде және ҚР Электр энергетикасын дамытудың 2030 жылға дейінгі бағдарламасына сәйкес салынған. СЭС Қазақстанның бірыңғай энергетикалық жүйесінің Оңтүстік аймағында (Алматы, Жамбыл, Қызылорда және Түркістан облыстары) электр энергиясының тапшылығын қысқартуға табысты ықпал етеді, ең жоғары жүктемелерді жабады және энергия жүйесіндегі қуатты реттеуге қатысады. Заманауи технологиялық жабдық электр энергиясын өндіру процесінің барынша автоматтандырылуын және тұрақтылығын қамтамасыз етеді. Станцияда жоғары техникалық параметрлері мен тиімділігі бар соңғы модификацияланған гидроагрегаттар орнатылған.

Бас директор
Айдарбеков Г. А.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Алматы облысы., Кеген ауданы, Жылысай а/о, с. Мойнақ ауылы, 81 үй

Қызметкерлер
122 адам

Qazaq Green Power PLC меншік үлесі
100%

Компанияның ресми сайты
www.moynak.kz

Кәсіпорынның жеткізу тізбегі

Тұтынушыларға электр энергиясын беру сатып алу/сату шарттарында келісілген көлемде 220 кВ желілері бойынша жүзеге асырылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	8 923	9 532	9 981
EBITDA, млн теңге	17 462	15 798	18 265
EBITDA Margin, %	85	83	80
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	312 335	422 249	102 925

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Орнатылған электр қуаты, МВт	300	300	300
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВтсағ	929	758,3	972,8
Электр энергиясын өткізу көлемі, млн кВтсағ	944	780,9	1 014,3
Ірі тұтынушылар	«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС		

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Орташа жалақы, теңге

«БІРІНШІ ЖЕЛ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯСЫ» ЖШС

«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС («БЖЭС» ЖШС) – ЖЭК қолдау туралы қолданыстағы заңнамаға сәйкес дайындықтың барлық кезеңдерінен өткен баламалы энергия көздерін дамыту саласындағы Қазақстанның алғашқы жобасы. 2015 жылғы 14 тамызда пайдалануға берілді.

Қуаттылығы 2,05 МВт болатын 22 турбинадан тұратын жел паркі Ақмола облысында, Ерейментау қаласының маңында орналасқан. Пайдалануға берілген сәттен бастап ЖЭС жалпы құны 13 млрд теңге болатын 920 млн кВтсағ астам электр энергиясын өндірді. Өндірілетін электр энергиясының 100% – ы Қазақстанның ұлттық электр желісіне - «KEGOC» АҚ-ға түседі.

Бас директор
Есхожин Р.К.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 15-А

Қызметкерлер
28 адам

Qazaq Green Power PLC меншік үлесі
100%

Компанияның ресми сайты
www.pves.kz

Кәсіпорынның жеткізу тізбегі

«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС электр энергиясын сатуды «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС жүзеге асырады.

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	1 880	1 551	2 248
EBITDA, млн теңге	3 842	3 973	3 974
EBITDA Margin, %	76	81	80
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	395 111	196 000	157 852

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Орнатылған электр қуаты, МВт	45	45	45
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВт*сағ	159,36	144,593	135,717
Электр энергиясын өткізу көлемі, млн кВт*сағ	159,1	144,3	135,373

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Орташа жалақы, теңге

«EREYMENTAU WIND POWER» ЖШС

«Ereymentau Wind Power» ЖШС «Ерейментау қаласы ауданында қуаты 50 МВт болатын жел электр станциясының құрылысы» жобасын іске асыруды, ал одан әрі электр энергиясын өндіруді жүзеге асырады.

Бас директор
Кынатов А.М.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 15-А

Қызметкерлер
14 адам

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
100%

Компанияның ресми сайты
www.ewp.kz

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	(89)	(385)	(6 487)
EBITDA, млн теңге	(181)	(218)	(243)
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	919 827	2 099 137	1 064 760

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Орташа жалақы, теңге

«ENERGY SOLUTIONS CENTER» ЖШС

«Energy Solutions Center» ЖШС - «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобын әкімшілік қамтамасыз етуге арналған сервистік ұйым, АТ инфрақұрылымын, интернет-ресурстарды сүйемелдеу, жылжымайтын мүлікті басқару (жалдау, сатып алу, құрылыс), арнаулы кеңсе қызметтері (персоналдың аутсорсингі), сондай-ақ көлік қызметтерін көрсететін ұйым.

Бас директор
Бегимов Г.А.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 15-А

Қызметкерлер
66 адам

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
100%

Компанияның ресми сайты
www.e-s-center.kz

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	27	35	73
EBITDA, млн теңге	121	137	204
EBITDA Margin, %	9	12	13
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	34 325	13 946	107 511

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Орташа жалақы, теңге

«SAMRUK-GREEN ENERGY» ЖШС

«Samruk-Green Energy» ЖШС – ЖЭК пайдалана отырып, электр энергиясын өндіру бойынша қызметтер көрсетеді, шалғай аудандарды электр энергиясымен қамтамасыз етуді орталықсыздандыру мүмкіндігін жүзеге асырады.

Объектілер құрылысының іске асырылған жобалары:

- Қонаев қаласындағы қуаты 2 МВт күн электр станциясы
- Қонаев қаласындағы қуаты 416 кВт күн электр станциясы
- Алматы қаласында қуаты 1 МВт күн электр станциясы
- Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданындағы қуаты 5 МВт жел электр станциясы

2023 жылға арналған жоспарда – «Қонаев қаласындағы "Солар Парк" 50 МВт СЭС құрылысы» жобасы бойынша ТЭН әзірлеу бар.

Бас директор
Букенов Т.Ш.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы, Зенков көшесі, 59, №145 кең

Қызметкерлер
24 адам

Qazaq Green Power PLC меншік үлесі
100%

Компанияның ресми сайты
www.samruk-green.kz

Кәсіпорынның жеткізу тізбегі

Электр энергиясын босату «АЖК» АҚ желісінде «ЖЭК қолдау жөніндегі есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС мекенжайына белгіленген тарифтер бойынша жүзеге асырылады. ЖЭК объектілері өндірген электр энергиясын есептеу-қаржы орталығының орталықтандырылған сатып алу және сату, есеп айырысу-қаржы орталығының білікті шартты тұтынушыға электр энергиясының тиісті үлесін қайта есептеу және қайта бөлу қағидаларына сәйкес күнтізбелік жылдың қорытындысы бойынша «Есеп айырысу-қаржы орталығы «Samruk-Green» ЖШС объектілері энергия беруші ұйымның электр желісіне электр қондырғыларын кешенді сынау басталған күннен бастап 15 жыл ішінде өндірген және жіберген электр энергиясының барлық көлемін төлейді. Бұл ретте тіркелген тариф жыл сайынғы индекстеуге жатады[16].

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	(125)	12	(2 682)
EBITDA, млн теңге	26	136	62
EBITDA Margin, %	11	34	15
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	2 750 372	25 592	35 463

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Орнатылған электр қуаты, МВт	7,4	8,4	8,4
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВт*сағ	7,366	20,454	19,782
Электр энергиясын өткізу көлемі, млн кВт*сағ	7,216	20,216	19,534

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Орташа жалақы, теңге

2022 481 180
2021 370 499
2020 342 879

[16] 2014 жылғы 27 наурыздағы №271 тіркелген тарифтер мен шекті аукциондық бағаларды айқындау қағидалары..

«ЖЕТІСУ ЭНЕРГИЯСЫ» ЖШС

«Жетісу энергиясы» ЖШС- 2009 жылы Шелек дәлізінде «Келешекте қуаты 300 МВт-ға дейін ұлғайтылатын қуаты 60 МВт жел электр станциясын салу» жобасын іске асыру және ЖЭК пайдалана отырып электр энергиясын өндіру және сату, объектілерді жобалау және салу бойынша қызметтерді одан әрі көрсету үшін құрылған кәсіпорын.

Бас директор
Luo Jun

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Алматы облысы, Енбекшіқазақ ауданы, Байсейіт ауылы, Абай көшесі, 92

Қызметкерлер
23 человека

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
25%

Hydrochina Corporation меншік үлесі
50%

Компанияның ресми сайты
www.energy7.kz

Powerchina Chengdu Engineering Corporation Limited меншік үлесі
15%

Powerchina Resources Limited меншік үлесі
10%

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	(177)	(134)	(591)
EBITDA, млн теңге	(97)	(103)	872
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	10 880	26 130	4 946 597

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2022
Орнатылған электр қуаты, МВт	60
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВт*сағ	88,258
Электр энергиясын өткізу көлемі, млн кВт*сағ	86,398

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Орташа жалақы, теңге

2022 787 204
2021 413 968
2020 258 952

«КАЗГИДРОТЕХЭНЕРГО» ЖШС

«Қазгидротехэнерго» ЖШС ЖЭК-ті пайдалану бойынша объектілерді, дербес техникалық құрылғыларды және ЖЭК пайдалана отырып электр және/немесе жылу энергиясын өндіру үшін олармен өзара байланысты құрылыстарды жобалауға, салуға және пайдалануға арналған жобаларды іске асыруды жүзеге асырады. «Алматы облысында ЖЭС гибридті станциясы, қуаты 310 МВт СЭС құрылысы» жобасы.

Бас директор
Буханов М.Е.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы, Достық даңғылы, 188, БЦ «Құлан» бизнес орталығы, 904 кеңсе

Qazaq Green Power PLC меншік үлесі
100%

Топтың тарату компаниялары

«АЛАТАУ ЖАРЫҚ КОМПАНИЯСЫ» АҚ

«Алатау Жарық компаниясы» АҚ («АЖК» АҚ) – Алматы қаласы мен Алматы облысы тұтынушыларының барлық топтарына электр энергиясын жеткізетін Қазақстанның оңтүстігіндегі ең ірі энергия жүйесі. «АЖК» АҚ электр желілік компаниясы 220/110/35/6-10/0,4 кВ кернеу кластары бар Алматы энергия торабы электр желілерінің негізгі бөлігін құрайды. Компанияның міндеті коммерциялық және техникалық шығындарды азайта отырып және еңбек қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау ережелерін сақтай отырып, қосалқы станция жабдықтары жұмысының техникалық көрсеткіштерін жақсарта отырып, электр энергиясын сенімді және сапалы беруді қамтамасыз ету.

Басқарма төрағасы
Асылов А.Н.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы, Манас көшесі, 24 Б

Қызметкерлер
3 867 адам

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
97,4%

«АЖК» АҚ меншік үлесі
2,6%

Компанияның ресми сайты
www.azhk.kz

Кәсіпорынның жеткізу тізбегі

Өңірлік электржелілік компаниялар өздерінің теңгерімдік керек-жарақтары шегінде электр желілері бойынша соңғы тұтынушыларға энергия өндіруші ұйымдардан электр энергиясын беру функцияларын жүзеге асырады. «АЖК» АҚ Өзбекстан мен Қырғызстанның ірі энергетикалық компанияларының серіктесі болып табылады. «АЖК» АҚ электр беру желілері солтүстігінде Балқаш көлінің жағасынан оңтүстігінде Қырғызстан шекарасына дейін және батысында Жамбыл облысының шекарасынан шығысында Қытаймен шекарасына дейін созылды. Қазақстанның бірыңғай энергетикалық жүйесі (БЭЖ) Орталық Азияның Біріккен энергетикалық жүйесімен (БЭЖ) және РФ БЭЖ-мен параллель режимде жұмыс істейді.

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	3 366	2 907	3 528
EBITDA, млн теңге	11 966	13 136	14 394
EBITDA Margin, %	29	28	27
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	12 723 982	12 727 043	11 645 174

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2020	2021	2022
ЭБЖ-220 кВ	км	457,79	410,34	410,34
ЭБЖ-110 кВ	км	2 880	2 673,94	2673,94
ЭБЖ-35 кВ	км	2 604,72	2 543,06	2546,06
ЭБЖ-10 кВ	км	10 951,46	9 363,04	9364,55
ЭБЖ -6 кВ	км	1 792,23	140,36	140,36
ЭБЖ-0,4 кВ	км	11 771,74	10 127,52	10 127,52
ҚС-220 кВ	дана	8	8	8
ҚС -110 кВ	дана	95	93	93
ҚС- 35 кВ	дана	106	106	106
Электроэнергияны беру	млн. кВтсағ	6 838	7 650	8 154
Тұтынушылар саны (коммерциялық және басқалар)	дана	21	12	12

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Ластаушы заттар шығарылымы, тонна

2022 2,93
2021 3,56
2020 9,2

Орташа жалақы, теңге

2022 352 818
2021 261 091
2020 215 559

«АЛМАТЫЭНЕРГОСБЫТ» ЖШС

«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС – Алматы қаласы мен Алматы облысының 3,6 млн-нан астам тұрғынын және 38 мыңнан астам кәсіпорнын электр энергиясымен қамтамасыз ететін Қазақстанның энергиямен жабдықтаушы ірі ұйымдарының бірі. Компания энергия өндіруші, өңірлік энергия беруші және энергиямен жабдықтаушы компаниялардан тұратын Алматы қаласы мен Алматы облысының энергия кешенінің бөлігі болып табылады. «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС-нің ел тұтынушыларына электр энергиясын жиынтық жеткізудегі үлесі 7% - құрайды.

Бас директор
Копенов Е.К.

Мекен-жайы
Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы Қожамқұлов көшесі, 170 А

Қызметкерлер
552 адам

«Самұрық-Энерго» АҚ меншік үлесі
100%

Компанияның ресми сайты
www.esalmaty.kz

Кәсіпорынның жеткізу тізбегі

Энергия беруші ұйымдардан электр энергиясын сатып алу және жария энергиямен жабдықтау шарттары негізінде түпкілікті тұтынушыға өткізу. Электр энергиясына тарифті қалыптастыру Табиғи монополияларды реттеу комитетінің талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Таза табыс / шығын, млн теңге	(4 035)	(1 742)	(2 784)
EBITDA, млн теңге	(4 796)	(3 149)	(3 369)
EBITDA Margin, %	(4,5)	(2,5)	(2,4)
Игерілген инвестициялар сомасы, мың теңге	94 337	90 019	84 922

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Электр энергиясын өткізу көлемі, млн кВтсағ	6 055,5	6 723,8	6 847
Электр энергиясын өткізу бойынша орташа тариф, теңге кВтсағ	17,66	18,69	20,09
Топтар бойынша тұтынудың жалпы көлемі, млн кВтсағ	869 680	899 134	929 929
Халық	835 509	862 980	891 214
Тұрмыстық емес тұтынушылар, оның ішінде:	34 171	36 154	38 715
Өнеркәсіптік және оларға теңестірілген тұтынушылар	1 952	1 936	1 912
Бюджеттік ұйымдар	1 295	1 319	1 337
Басқа тұтынушылар	30 924	32 899	35 466

ESG КӨРСЕТКІШТЕР

Орташа жалақы, теңге

Сатып алу қызметін басқару

Тұрақты сатып алу жүйесін құру және дамыту біздің компанияның маңызды және басым міндеттерінің бірі болып табылады. Ол үшін біз құжаттарымызды үнемі жетілдіріп отырамыз, инновациялар енгіземіз, сатып алу процесін автоматтандырамыз және өз қызметкерлерімізді оқытамыз.

Компанияның сатып алу қызметі төмендегі принциптерге негізделген:

- қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсау
- коммерциялық құпияға жеткізушілердің құқықтарын және/немесе заңды мүдделерін сақтайтын (тендер қорытындысы шығарылғанға дейін), ашықтық пен анықтық ұстанымы
- адал бәсекелестік және қатысушылар арасында сөз байласуға жол бермеу
- сатып алуға қатысушылардың жауапкершілігі
- сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу
- егер бұл Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарға қайшы келмесе, тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді отандық өндірушілерді қолдау
- инновациялық және жоғары технологиялық тауарларды, жұмыстарды, қызметтерді сатып алу
- заңда көзделген жағдайларды қоспағанда, сатып алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін өнім берушілерге тең мүмкіндіктер беру
- зияткерлік меншік құқықтарын сақтау

Компанияның сатып алу қызметін реттейтін құжаттар:

1. «Самұрық-Қазына» АҚ және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп пайызы тікелей немесе жанама түрде «Самұрық-Қазына» АҚ-ға меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен тиесілі ұйымдардың сатып алуларын жүзеге асыру тәртібі[17]. Құжат сатып алу қызметінің негізгі тәсілдерін, сатып алу тәсілдерін анықтайды.
2. «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерін сатып алу туралы» ҚР заңы (бұдан әрі-Заң)[18].

Сатып алу рәсімдерін жетілдіруді сатып алу жөніндегі Уәкілетті орган жүзеге асырады. Өнім берушілермен және әлеуетті өнім берушілермен өзара қатынастар Заңға және Тәртіпке сәйкес жүзеге асырылады, шарт жасалғаннан кейін өзара қатынастар азаматтық заңнамамен және шартпен реттеледі. Тауарлардың, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің (ТЖҚ) сапасына қойылатын барлық талаптар техникалық ерекшелікте және шартта белгіленеді. Шарттар міндетті түрде жергілікті қамту бойынша есептілікті, айыппұл санкцияларын және өзге де есептерді ұсынуды көздейді.

Қоғамға тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді жеткізу тәртібі ЕТҰ-ның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады, бұл ретте әрбір ЕТҰ тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді (ТЖҚ) жеткізудің өзіндік тәртібін әзірлейді.

Сатып алу рәсімдерінің ашықтығы мен тиімділігін қамтамасыз ету және арттыру үшін Қоғамның барлық сатып алулары Электрондық сатып алу порталында жүргізіледі (www.zakup.sk.kz), бұл сатып алу рәсімдерін жүргізуге, есептілікті жинауға, бағалауға және жеткізушілердің біліктілігіне арналған.

[17] «Самұрық-Қазына»ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ Директорлар кеңесінің шешімі 2022 жылғы 3 наурыздағы №193 хаттама.
[18] «Квазимемлекеттік сектордың жекелеген субъектілерін сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 8 маусымдағы №47-VII ҚРЗ Заңы.

Сатып алуды санатты басқару

GRI 2-6

Сатып алу санаттарын басқару процесі сатып алу қызметін оңтайландыруды көздейді. Сатып алуды категориялық басқару тұжырымдамасы меншіктің жиынтық құнының көрсеткішін төмендетуге негізделген-сатып алудың тікелей шығындары ғана емес, оны иеленудің бүкіл өмірлік циклі бойынша ТЖҚ санатының шығындарын азайту, бұл ең заманауи және экономикалық тұрғыда тиімді шешімдерді таңдауға мүмкіндік береді. Сатып алу қызметіне енгізілетін өзгерістер Сатып алынатын ТЖҚ-ның сатып алу бағасы мен сапасына оң әсер етеді, сондай-ақ отандық тауар өндірушілердің дамуына ықпал етеді.

Мысалы, «Өнеркәсіптік химия» санаты бойынша сатып алудың категориялық стратегиясын іске асыру шеңберінде ресейлік өндірістің минералды тұздардың тұндыру ингибиторын (МТТИ-1) сатып алу жүзеге асырылуда. 2022 жылы отандық МТТИ-1 сатып алынды, бұл сатып алу бағасының төмендеуіне әкелді. Стратегияның өзекті нұсқасында МТТИ-1 сатып алуды жариялау кезінде ТПФ басымдығы белгіленген. Сатып алудың категориялық стратегияларын енгізу кезеңінде 5,2 млрд теңге мөлшерінде нақты экономикалық тиімділікке қол жеткізілді.

GRI 204-1, GRI 12: Coal Sector: 12.8.6

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ сатып алуларының 98,17% - ы жергілікті компаниялардан сатып алуларды құрады[19].

САТЫП АЛУДЫҢ ЖАЛПЫ КӨЛЕМІ, МЛРД ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2020		2021		2022	
	Жалпы сома	Жергілікті жеткізушілер %	Жалпы сома	Жергілікті жеткізушілер %	Жалпы сома	Жергілікті жеткізушілер %
Тауарлар	143,67	99,23	185,30	99,45	173,34	98,50
Жұмыстар мен қызметтер	100,83	98,68	155,87	99,96	123,1	99,83
Барлығы	**244,50**	**99**	**341,17**	**99,18**	**296,44**	**98,17**

ЖЕТКІЗІЛГЕН ТЖҚ-ДАҒЫ ЖЕРГІЛІКТІ ҚАМТУ ҮЛЕСІ[20], МЛРД ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2020		2021		2022	
	Жалпы сома	Жергілікті жеткізушілер %	Жалпы сома	Жергілікті жеткізушілер %	Жалпы сома	Жергілікті жеткізушілер %
Тауарлар	168,78	79	187,63	89	174,89	78,42
Жұмыстар мен қызметтер	104,66	79	144,45	93	127,06	93
Барлығы	**273,44**	**79**	**332,08**	**91**	**301,95**	**85**

[19] Компания өз қызметін Қазақстан аумағында жүзеге асырады, демек, Қазақстан Республикасы маңызды қызмет орны болып табылады. «Жергілікті» деп компания тиісті аумақты білдіреді
[20] Жергілікті қамту үлесі - осы Шарт бойынша жалпы еңбекке ақы төлеу қорынан сатып алу туралы шартты орындауға тартылған Қазақстан Республикасы азаматтарының еңбегіне ақы төлеу құнының және (немесе) Қазақстан Республикасы резиденттерінің жалпы шарттан жеткілікті қайта өңдеу немесе толық өндіру өлшемшарттарына сәйкес тауарда (тауарларда) белгіленген жергілікті шығарылған үлестің (үлестердің) құнының пайыздық мазмұны сатып алу туралы шарт бойынша тауардың (тауарлардың) құны.

SAMRUK ENERGY

04

Жылдық біріктірілген есебі
2022

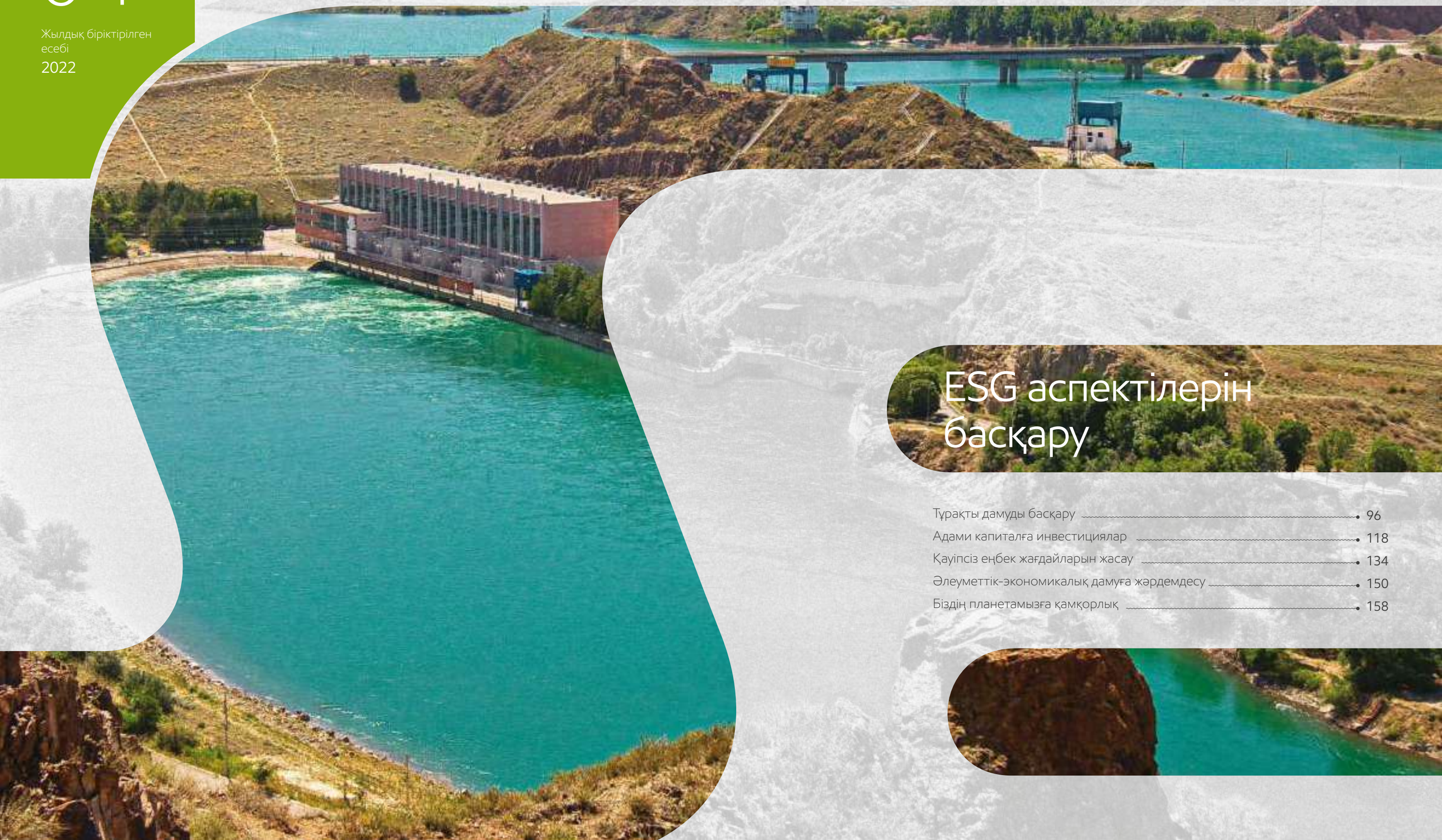

ESG аспектілерін басқару

Тұрақты дамуды басқару 96
Адами капиталға инвестициялар 118
Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау 134
Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу 150
Біздің планетамызға қамқорлық 158

Тұрақты дамуды басқару

Компания үшін орнықты дамудың негізгі факторлары адамдардың әл-ауқаты, экологиялық тепе-теңдік және сонымен бірге компанияның ұзақ мерзімді қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету болып табылады. Тиісінше, «Компанияның 2022 – 2031 жылдарға арналған Даму стратегиясында» айқындалған қызметі барлық мүдделі тараптардың мүдделерінің теңгерімін сақтай отырып, экологиялық (Environmental), әлеуметтік (Social) және басқарушылық (Governance) қағидаттардыңынтымақтастығы мен бірлігіне негізделген.

Біздің көзқарасымыз

«Самұрық-Энерго» АҚ тұрақты дамуының құрамдас бөліктері

Компания өз қызметін үздік әлемдік практика мен стандарттарға бағдарлана отырып, орнықты даму саласында жүзеге асырады.

Компания өз болашағында ұзақ мерзімді тұрақты даму үшін өзінің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мақсаттарының дәйектілігін қамтамасыз етуге тырысады. «Самұрық-Энерго» АҚ-дағы орнықты даму үш құрамдас бөліктен тұрады: экономикалық, экологиялық және әлеуметтік.

- Компанияның тұрақты дамуының экономикалық құрамдас бөлігі ұзақ мерзімді құнның өсуіне, акционерлер мен инвесторлардың мүдделерін қамтамасыз етуге, процестердің тиімділігін арттыруға, неғұрлым жетілдірілген технологияларды құруға және дамытуға инвестициялардың өсуіне, еңбек өнімділігін арттыруға бағытталған.
- Экологиялық компонент биологиялық және физикалық табиғи жүйелерге әсерді азайтуға, шектеулі ресурстарды оңтайлы пайдалануға, экологиялық, энергия және материалдарды үнемдеу технологияларын қолдануға, экологиялық тұрғыдан қолайлы өнім жасауға, қалдықтарды азайтуға, өңдеуге және жоюға бағытталған.
- Әлеуметтік компонент еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету және жұмысшылардың денсаулығын сақтау, қызметкерлердің құқықтарын әділ марапаттау және құрметтеу, қызметкерлердің жеке дамуы, қызметкерлерге арналған әлеуметтік бағдарламаларды іске асыру, жаңа жұмыс орындарын құру, демеушілік және қайырымдылық, экологиялық және білім беру акцияларын өткізу сияқты әлеуметтік жауапкершілік қағидаттарына бағытталған.

Өзінің орнықты дамуды қамтамасыз етудегі ықпалының маңыздылығын түсіне отырып, «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы 2016 жылдан бастап өз қызметінің барлық бағыттары бойынша орнықты даму қағидаттарын біріктіреді. Тиісінше, біздің даму Стратегиямыз ESG қағидаттары призмасы арқылы Компанияның миссиясы мен көзқарасына қол жеткізуді қамтамасыз етуге негізделген, мұнда негізгі басымдықтардың бірі тұрақты даму болып табылады. Компания тұрақты дамуға әсер ететін жаһандық факторлар жалпы бизнесті жүргізу процесінде сөзсіз шектеулерге, қиындықтарға және тәуекелдерге әкелетінін толық түсінеді.Осыған байланысты компанияның негізгі міндеті-тиісті болжау мен жоспарлау арқылы жоғары тәуекелді жағдайларда өмір сүруді қамтамасыз ету ғана емес, сонымен қатар тәуекелдерді мүмкіндіктерге айналдыру, әрі өзіміздің қоғамда өмір сүріп жатқанымызды және қоршаған орта мен болашақ ұрпаққа қамқорлық жасауымыз керек екенін есте сақтай отырып, күтпеген болашаққа дайындалу. Мұның себебі біздің компанияның қызметі ел экономикасын дамыту, электр энергиясы мен жылуды сенімді жеткізуді қамтамасыз етумен тікелей байланысты.

Біз бизнесті жауапкершілікпен жүргізу, құндылық құрудың бүкіл тізбегінде адам құқықтарын қамтамасыз ету, компания қызметкерлерінің, Компания қызметінің өңірлеріндегі халықтың және тұтастай алғанда қоғамның өміріне қатысу, компания стратегиясына, корпоративтік мәдениетке және өзінің күнделікті қызметіне мүдделер арасындағы оңтайлы теңгерімді сақтай отырып, адам құқықтары мен орнықты даму мақсаттарын сақтау қағидаттарын интеграциялау арқылы, мүдделі тараптар мен Компанияның стратегиялық, өндірістік міндеттері арасындағы тепе-теңдікті сақтай отырып, ерікті міндеттемелер қабылдаймыз.

«Самұрық-Энерго» АҚ тұрақты даму саласындағы қағидаттар

Тұрақты даму саласындағы қағидаттар мүдделі тараптардың мүдделерін құрметтеу, адам құқықтарын сақтау, ашықтық, есеп беру, анықтық, заңдылық, әдепті мінез-құлық, жеке мысал, сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік, мүдделер қақтығысына жол бермеу, жұмысқа орналасу кезінде тең мүмкіндіктер беру, кемсітушіліктің болмауы, жыныстық құдалауға жол бермеу және басқалар болып табылады.

Қағидаттарды толығырақ ашу Қоғамның корпоративтік басқару кодексінде және «Самұрық-Энерго» АҚ орнықты даму саласындағы басшылығында кәрсетілген.

«Самұрық-Энерго» АҚ тұрақты даму қағидаттары үш деңгей бөлінісінде енгізілді:

1. Стратегиялық интеграция - тұрақты даму қағидаттары стратегияға енгізілді.
2. Операциялық интеграция - барлық корпоративтік шешімдерді Компания басшылығы орнықты даму саласындағы қағидаттар мен мақсаттарға сәйкестік критерийлері негізінде қабылдайды.
3. Мәдени интеграция Компанияда оқыту, Компанияның корпоративтік порталында мақалалар орналастыру шеңберінде, сондай-ақ мінез-құлық Кодексі шеңберінде іске асырылады.

«Самұрық-Энерго» АҚ-дағы тұрақты дамуды басқару

Компания тұрақты даму мәселелерін басқаруға стратегиялық көзқарасты ұстанады.

ОРНЫҚТЫ ДАМУДЫ БАСҚАРУ

БҰҰ ОДО-ның озық дүниежүзілік тәжірибесі, міндеттемелер, талаптар, бастамалар

Стратегия	Үш құрамдас (экономика, экология, әлеуметтік мәселелер) бойынша ішкі және сыртқы жағдайды талдау, орнықты даму саласында тәуекелдерді анықтау, миссия мен пайымдауға қағидаттарды ендіру	Тұрақты есеп берушілік, нәтижелілікті мониторингілеу, мақсаттарға және НҚК-ға қол жеткізуді бағалау, түзетуші шараларды қабылдау, мүдделі тараптар үшін тиімды кері байланыс. Үнемі жақсарту мәдениетін ендіру. Орнықты даму саласында лауазымды тұлғалар мен қызметкерлердің біліктілігін арттыру.
Мүдделі тараптар	Мүдделі тараптардық картасын және өзара іскимыл адістерін/арналарын құру	
Мақсаттар және міндеттер	Орнықты даму саласында нұсқаулық орнақты даму саласындағы қызметтің тиімдылық көрсеткіштерін қалыптастыру	
Бизнес-процесстер	Директорлар кеңесі, атқарушы орган және қызметкерлер деңгейінде орнықты даму қағидаттарын ұстану, орнықты дамуды негізгі процесстерге және шешімдерді қабылдау процесстеріне біріктіру	
Операциялық біріктіру	Орнықты даму және стейкхолдерлермен өзара іскимыл жасау саласында бастамалар, саясат, жоспарлар мен жобалар Орнықты даму және стейкхолдерлермен өзара іскимыл жасау саласында бастамалар, саясат, жоспарлар мен жобалар	

Тұрақты дамуды жүйелі басқару компанияның тұрақты даму басымдықтарын стратегиялық деңгейде белгілеуге мүмкіндік береді, сондай-ақ:

- оларды бағдарламалық және жобалық деңгейге дейін егжей-тегжейлеу;
- белгіленген басымдықтар мен көрсеткіштер негізінде осы саладағы қызметтің нәтижелілігін үнемі бағалауды жүзеге асыру;
- пайдаланушылардың қажеттіліктеріне байланысты әр түрлі деңгейдегі егжей- тегжейлеу бойынша есептілікті дайындау және қажет болған жағдайда оған тәуелсіз куәландыруды жүргізу.

GRI-2-24

Іскерлік этиканының жоғары стандарттарын ұстана отырып, іскерлік әдеттер мен белгілі бір юрисдикциядағы жауапты бизнесті жүргізудің басқа шарттарын ескере отырып, Компания өз қызметінің барлық бағыттары бойынша ашықтық пен заңдылыққа ұмтылады. Ережелерді сақтау бізге ортақ мақсаттармен, мінез-құлық мәдениетімен және дәстүрлермен біріктірілген кәсіпқойлар тобы болып қалуға мүмкіндік береді, сонымен қатар компанияның өзінде де, іскери серіктестермен де өзара түсіністікті сақтауға көмектеседі.

Компания бизнесті жауапты жүргізуге қатысты өзінің міндеттемелерін Қоғамның Директорлар кеңесі мен Басқармасы деңгейінде стратегиялық шешімдер қабылдау және барлық бағыттар бойынша операциялық қызмет (Адам құқықтарын сақтай отырып, адам ресурстарын басқару, жауапты инвестициялық қызмет, Экологиялық тәуекелдерді басқару, жауапты сатып алу рәсімдері, тәуекелдерді сәйкестендіруді басқару, ішкі аудит процестеріндегі мониторинг және т. б.) сияқты басқарудың барлық деңгейлерінде енгізеді.

Директорлар кеңесі саясатты қалыптастыруға жауапты және тиісті саясатты бекіту, үрдістерді жүйелеу арқылы, қызметтің негізгі көрсеткіштерін бекітіп, қабылданған міндеттемелердің орындалуын бақылай отырып, тұрақты дамуды енгізуге стратегиялық басшылық пен бақылауды және Компаниядағы комплаенс құрылымының сақталуын жүзеге асырады.

Атқарушы орган өз өкілеттігі шеңберінде орнықты даму қағидаттарын, комплаенс-рәсімдерді енгізу, саясаттарды орындау бойынша жұмыс жүргізеді және оның нәтижелерін Директорлар кеңесінің назарына жеткізеді. Орнықты даму мәселелерін дайындау мақсатында Директорлар кеңесі мен басқарма жанынан комитеттер құрылған, олардың құзыреттеріне орнықты даму мәселелерін мұқият және терең зерделеу кіреді.

Комитеттер туралы толығырақ «Корпоративтік басқару» бөлімінде ұсынылған.

Біздің Компания операциялық қызметтің халыққа және қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға, қоршаған ортаға зиян келтіретін өндірістік апаттардың алдын алуға, сондай-ақ табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану мен молықтыруды қолдауға ұмтылады. Біз энергия тиімділігін арттыруды, ресурстарды үнемдеуді және баламалы энергия көздерін пайдалануды жақтаймыз. «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы сақтық қағидатының негізгі ережелерімен бөліседі. Қоршаған ортаға әсерді бағалау шеңберінде жаңа жобалар мен объектілерді іске қосу алдында Компания міндетті түрде қоғамдық пікірді анықтау және әсерді бағалау процесінде оны есепке алу мақсатында жоспарланған қызмет және оның ықтимал әсері туралы жұртшылықты хабардар етуге бағытталған бірқатар іс-шараларды жүзеге асырады. Барлық іс-шаралар стейкхолдерлермен өзара іс-қимыл жоспарына енгізілген, жобалардың әрқайсысы бойынша мониторинг жүзеге асырылады, оның нәтижелері жыл сайын Директорлар кеңесінің назарына жеткізіледі. Жоспармен «Самұрық-Энерго» АҚ сайтында мына сілтеме бойынша танысуға болады:

www.samruk-energy.kz/ru/corporate-governance/ corporate-documents#6

Біз ESG қызметін жүзеге асыру үшін негізгі құжат ретінде тұрақты даму Нұсқаулығын әзірледік. Тұрақты даму саласындағы Нұсқаулық адамның іргелі құқықтары мен бостандықтарын қамтамасыз етуді реттейді. Құжат Компанияның өзі қызметінің шеңберінде ғана емес, сонымен бірге «Самұрық-Энерго» АҚ-мен жұмыс істейтін үшінші тұлғаларға қатысты халықаралық деңгейде жарияланған адам құқықтарын қолдау туралы Компанияның ұстанымын білдіреді.

Адам құқықтарын сақтау саласындағы қағидаттар атқаратын лауазымына қарамастан «Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлерінің қызметі сәйкес келуі тиіс жоғары кәсіби және этикалық стандарттарды белгілейтін мінез-құлық Кодексінде көрсетілген. Адам құқықтары мінез-құлық Кодексінде бекітілген еңбек жағдайлары мен тең жалдау шарттарында, кемсітушілік пен қысымға тыйым салуда көрініс тауып. қамтамасыз етіледі. Кодекстің нормалары мен ережелерін орындау Компанияның барлық қызметкерлері, Директорлар кеңесі, Басқарма мүшелері және бізбен жұмыс істейтін үшінші тұлғалар үшін міндетті болып табылады.

Мінез-құлық Кодексімен мына сілтеме бойынша танысуға болады:

www.samruk-energy.kz/ru/corporate-governance/corporate documents#2

Этикалық мінез-құлықтың жоғары стандарттарын ұстанатын, өз қызметінің кез келген саласы Адам құқықтарының тікелей немесе жанама түрде бұзылуына ықпал етпеуін қамтамасыз етуге жауапты Компания бола отырып, Жеткізушілермен қарым-қатынасты нығайту мақсатында Компания Жеткізушілер үшін басшылыққа алынатын қағидаттар әзірледі.

Компанияда осы саладағы халықаралық стандарттар мен үздік тәжірибелерге сәйкес келетін комплеанс жүйені құру мақсатында «Самұрық-Энерго» АҚ қызметінде туындайтын комплаенс-тәуекелдерді анықтау, бағалау, алдын алу және бақылау, сыбайлас жемқорлық пен парақорлық көріністеріне нөлдік төзімділікті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру және комплаенс тәуекелдерінің алдын алу жөніндегі іс-шаралар жүргізіледі. Комплаенс жүйесін дамыту шеңберінде Компания өз жұмысының тиімділігінің жоғары деңгейін ұстап тұруға, компанияның ауқымды стратегиялық мақсаттарын ескере отырып, бизнеске бағдарланған және тәуекелдерді басқаруда белсенді болуға ұмтылады.

Орнықты даму саласындағы білім деңгейін арттыру шеңберінде жыл сайын басшылық пен қызметкерлер үшін арнайы сессиялар, сондай-ақ компанияның орнықты даму саласындағы басшылықтың нормалары мен ережелерінің периметрін қамтитын орнықты даму саласындағы оқыту іс-шаралары өткізіледі.

Комплаенс саласындағы қызметкерлердің хабардарлығын арттыру, оларды сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі заңнаманың соңғы өзгерістері туралы хабардар ету үшін Компанияда тұрақты негізде оқыту жүргізіледі.

Толығырақ «Комплаенс-саясат» бөлімінде.

Тұрақты даму саласындағы тәуекелдерді басқару

Компания өз операциялық қызметінде тәуекелге бағдарланған тәсілді қолдана отырып, ұзақ мерзімді келешекте құнның тұрақты түрде ұлғаюына және бәсекеге жоғары қабілеттілікке қол жеткізуге тырысады.

Біз тәуекелдерді басқару құралдарын және тұрақты дамуға жүйелі тәсілді пайдалана отырып, тәуекелдерді кешенді бағалауды тұрақты негізде жүргіземіз:

- орнықты дамудың жаһандық факторларының әрекетіне байланысты ағымдағы және келешек тәуекелдерді бағалау;
- экономикалық, әлеуметтік-демографиялық және экологиялық трендтерді болжамдау;
- Компанияның өзі қызмет ететін өңірге тигізетін ағымдағы ықпалының әлеуметтік, экологиялық және экономикалық аспектілерін талдау;
- Компанияның өзі қызмет ететін өңірге тигізетін ықпалын басқару жөніндегі шараларды әзірлеу, тәуекелдерді төмендету және мүмкіндіктерді іске асыру;
- жалпы тәуекел мәдениетін арттыру, тәуекелдерді басқару жөніндегі шаралардың тиімділігін талдау, ағымдағы және келешек тәуекелдерге байланысты мүмкіндіктерді анықтау

Тәуекелдерді басқару орнықты дамудың ажыратылмас бөлігі болып табылады. Компания барлық стейкхолдерлер алдындағы өзінің жауапкершілігін мәлімдейді, сондай-ақ орнықты дамудың тәуекелдерін уақытылы бағалау, бақылауды жүргзуге және оларды басқаруға міндеттенеді. Бұл жерде үш құрамдас бөліктің-экономикалық, экологиялық және әлеуметтік қимасындағы анықтама ішкі де, сондай-ақ сыртқы да стейкхолдерлер үшін кеңінен қарастырылады.

Осылайша, «әлеуметтік тәуекелдерді» анықтау Компанияның қызмткерлері/акционерлері алдындағы жауапкершілікті ғана білдіріп қоймайды, сондай-ақ халықтың денсаулығы мен қауіпсіздікті, жергілікті қоғамдастықтардың жұмыс істеуіне қатысты құралдарды, әлеуметтік байланыстылықты, мәдени ресурстарды, осал топтар, гендерлік теңдік, жеткізілімдер тізбегінде туындайтын және өнім берушілердің құқықтарына қатысты тиісті еңбек нормаларының сақталмауына байланысты тәуекелдерді де қамтиды.

Экологиялық тәуекелдер тек жергілікті деңгейде экологияға тигізетін әсер ғана емес, сонымен қатар жалпы алғанда, климаттың өзгеруіне де тигізетін әсер ретінде көрсетілді.

Экономикалық тәуекелдер Компанияның қандай да бір активінің жергілікті қоғамдастыққа тигізетін экономикалық әсері ретінде ғана емес, сонымен қатар бүкіл елімізге тигізетін әсер ретінде кеңейтіліп көрсетілді.

Тәуекелдерді басқару туралы толығырақ компанияның 2021 жылғы біріктірілген жылдық есебінен оқыңыз.

Тұрақты дамуды басқару жүйесін жетілдіру

Компанияда тұрақты дамуды басқару жүйесін, сондай-ақ корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру жүргізілуде.

2022 жылы Тұрақты дамуды басқару жүйесін жетілдірудің жол картасы қалыптастырылып, бекітілді, сондай-ақ «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік басқарудың үздік тәжірибелерін енгізу жөніндегі іс-шаралар жоспарының жаңа редакциясы бекітілді.

Тұрақты даму саласындағы қызметті жетілдіру мақсатында Компания ESG процестеріне GAP-талдауды жүзеге асырды және «Самұрық-Энерго» АҚ ESG-мәселелерін басқару практикасын дамытудың ағымдағы деңгейін диагностикалауды, сондай-ақ референттік компаниялардың ақпаратты ашу практикасына сыртқы талдауды (сыртқы талдау) орындады.

2022 жылғы желтоқсанда «Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру жоспарын», «Корпоративтік басқарудың үздік тәжірибелерін енгізу жөніндегі іс-шаралар жоспарын» және «ESG рейтингін алу жөніндегі іс-шаралардың жол картасын» интеграциялау жөніндегі іс-шаралар барысында Компания «2023-2024 жылдарға арналған Самұрық-Энерго АҚ тұрақты дамуды басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі Жол картасын» бірыңғай құжат ретінде қалыптастырып, бекітті. Компания қысқа мерзімді болашақта әлемдік рейтинг агенттігінен ESG рейтингін алуды жоспарлап отыр. Жол картасын іске асыру барысы және ESG-рейтингін алу туралы біз келесі есептерімізде айтып береміз.

Компанияның жария есептілігінде ашылатын ақпараттың, оның ішінде климат тақырыбына байланысты ақпараттың сапасы мен қолжетімділігін арттыру мақсатында компания 2022-2024 жылдарға арналған TCFD (қаржылық есептілікте Климаттық тәуекелдердің әсерін көрсету ұсынымдары) және GRI стандарттарын енгізу жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірледі.

КОМПАНИЯ ҚЫЗМЕТІНІҢ ОРНЫҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ БАСЫМ БАҒЫТТАРЫ

«Самұрық-Энерго» АҚ орнықты даму саласындағы бастамалар мен бағдарламаларды мынадай бағыттарда іске асырады :

- жоғары этикалық стандарттарды енгізу және сенімге негізделген корпоративтік мәдениетті қалыптастыру
- барлық инвестициялық кезеңдерде жобалық басқару практикасына орнықты даму қағидаттарын енгізу және тәуекелге бағдарланған тәсілді қолдану
- қаржылық тұрақтылықты арттыру
- адал және еркін бәсекелестік, өзара пайда, ашықтық және өзіне қабылдаған міндеттемелері үшін толық жауапкершілік қағидаттарына негізделген жауапты сатып алуға жәрдемдесу
- компания қызметкерлерін еңбекті қорғау мәселелерін басқаруға тарту және халықаралық стандарттарға сәйкес еңбекті қорғауды басқару жүйесін бақылаудың тиімділігін арттыру арқылы қауіпсіздік мәдениетін арттыру
- компанияның әлеуметтік жауапкершілік деңгейін арттыру, БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттарын ұстану, адами капиталға инвестициялау
- экологиялық және экономикалық тұрғыдан үздік технологияларды іздеуді және енгізуді, өндірістік процестерді оңтайландыруды, ЖЭК пайдалана отырып жобаларды іске асыруды, ықтимал авариялық жағдайларды анықтауды және алдын алуды қамтитын экологиялық тұрақтылықты қамтамасыз ету

Компаниядағы басқарушылық шешім мәселелерін басқару жүйесін дамыту

Тұрақты даму саласындағы басқару жүйесі компанияда 2016 жылдан бастап корпоративтік басқару Кодексінің нормалары мен ережелері негізінде енгізілді. 2016 жылы алғаш рет Басқарушылық шешім саласындағы тәсілдер мен саясатты реттейтін тұрақты даму саласындағы Нұсқаулық бекітілді. Үздік халықаралық тәжірибелерге сәйкес орнықты даму саласындағы Нұсқаулық 2018 және 2019 жылдары қайта қаралды.

Тұрақты даму саласындағы іс-шараларды іске асыру шеңберінде 2018 жылы тұрақты даму саласындағы бастамалар Жоспары енгізілді, ол 2019 және 2022 жылдары қайта қаралды.

Тұрақты даму бастамаларының тізімін анықтау үшін Компания назар аударуға тұрарлық тақырыптардың кең ауқымын, соның ішінде ұйымның даму стратегиясы мен бизнес үлгісін, Компания мен мүдделі тараптар үшін тұрақты даму тұрғысынан маңызды тақырыптарды, тұрақты даму саласындағы маңыздылық матрицасын және тәуекелдерді қарастырды.

Тұрақты даму мәселелері бойынша хабардарлық деңгейін арттыру

Үздік әлемдік тәжірибелерді ұстана отырып, «Самұрық-Энерго» АҚ тұрақты даму мәселелері бойынша хабардарлық деңгейін арттырады:

- 2022 жылдың қыркүйегінде компанияның барлық қызметкерлері үшін «ESG саласындағы корпоративтік есеп беру жүйесі» тақырыбында PwC халықаралық кеңесшілерінің тренингі ұйымдастырылды.
- 2022 жылғы желтоқсанда «Корпоративтік басқару және орнықты даму» департаменті басқарма мүшелері мен Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің басшыларының қатысуымен орнықты даму мәселелеріне арналған арнайы сессия өткізді.
- Компанияның 2022-2031 жылдарға арналған даму стратегиясын жаңартуға байланысты «Корпоративтік басқару және орнықты даму» департаменті «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобына ESG жүйесін енгізу тақырыбында портфельдік компаниялармен онлайн кездесу ұйымдастырды.
- Компанияның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мақсатында тұрақты даму аспектілері туралы «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобына ESG қағидаттарын енгізу Директорлар кеңесінің мүшелері, Басқарма мүшелері мен басшылары үшін корпоративтік тренинг өткізілді.

Маңыздылығын бағалау

GRI-3-1

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметі тікелей қаржылық – экономикалық нәтижелері аясынан да асып түсетін ықпалға ие. Ұзақ мерзімді болашақта табысқа жету үшін біз өз қызметіміздің нәтижелерін мүдделі тараптар мен қоғамның, соның ішінде жалпы болашақ ұрпақтың қажеттіліктеріне сәйкес келтіруге тырысамыз. Биылғы жылы маңыздылықты бағалау процесі GRI 2021 нұсқаулығының жаңартылған әдістемелеріне және басқа да бірқатар жетекші стандарттарға сәйкес экономикаға, қоршаған ортаға, адамдар мен адам құқықтарына ең маңызды әсерлерді анықтауға және басымдыққа бағытталған.

Маңызды тақырыптарды анықтау кезінде біз GRI Standards 2021, GRI 12: Coal Sector 2022 және SASB халықаралық стандарттарында компанияның ESG әсері мен жауапкершілік аймақтарын жалпы бағалау мақсатында қалыптастырылған тақырыптардың әдістемелік тәсілдерін және ұсынылған тізімдерін қарастырдық. TCFD ұсыныстары климаттың өзгеруінің компанияға және оның мүмкіндіктеріне әсеріне қатысты маңызды тақырыптарды анықтауда қолданылды. Сондай-ақ маңызды мәселелер тізбесін қалыптастыру кезінде біз Қазақстан қор биржасының (KASE) талаптарын басшылыққа алдық.

Есепті кезеңде біз олардың стратегиялық әсерін нақтылау үшін 2021 жылғы есепте ашылған маңызды тақырыптарға бағалау жүргіздік. Ол үшін біз ішкі және сыртқы мүдделі тараптарға сауалнама жүргіздік.

Біз үшін ең маңызды ESG мәселелерін анықтау үшін біз өз қызметіміздің әртүрлі салаларын, соның ішінде жеткізу тізбегін, өндірістік қызметті, қызметкерлер мен қауымдастықтарды және корпоративтік басқаруды талдадық.

ESG маңыздылығын бағалау төмендегі мәселелерді талдауды қамтыды:

- біздің ESG саласындағы қызметіміз
- ESG саласындағы заманауи үрдістер
- заңнама және нормативтік-құқықтық база
- тұрақты даму саласындағы сыртқы стандарттар мен жүйелер
- саладағы бәсекелестер немесе қызмет түрі мен сипатына жақын компаниялар
- мүдделі тараптардың пікірлері

Әсерді бағалау кезінде ішкі сарапшылар мүдделі тараптармен сауалнамалар жүргізді, бүкіл құн тізбегі бойындағы іскерлік қызметтің ең маңызды оң және теріс, нақты және ықтимал, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салдарын зерттеді және оларды басымдығы бойынша реттеді. Нақты теріс әсердің маңыздылығы әсердің ауырлығымен, ықтимал теріс әсердің маңыздылығы – ауырлығымен және ықтималдығымен анықталды. Нақты оң әсердің маңыздылығы әсер ету ауқымымен, ал ықтимал оң әсердің маңыздылығы масштаб пен ықтималдықпен анықталды.

Ең маңызды ESG мәселелерін түпкілікті таңдауға жаңа әдістемелік тәсілдерді қолдану, атап айтқанда «қос маңыздылыққа» негізделген таңдау, яғни компанияның қаржылық нәтижелеріне, біздің бизнес құнымызға әсер ететін біз үшін маңызды тақырыптар ғана емес, қоғам үшін де маңызды тақырыптарды таңдау әсер етті (мүдделі тараптар тұрғысынан).

Бұл ретте жария етудің жалпы тізбесі халықаралық есеп беру практикасын талдау, ұқсас салалар мен өлшемдерден компанияларға ұсынылатын ашылатын индикаторлардың тізбесі және ашылуға күтулер, сондай-ақ GRI standards 2021 стандарттарына сәйкес есептілік қағидаттары мен есептілікке қойылатын талаптар тұрғысынан сәйкестік туралы пайымдаулар, атап айтқанда орнықты даму контексті негізінде қалыптастырылды.

Сондай-ақ, біз «Самұрық-Энерго» АҚ қызметі туралы мүдделі тараптарға неғұрлым салмақты және шынайы түсінік беруге мүмкіндік бере отырып, біздің қызметіміздің ерекшелігін және Компанияның ықпалын едәуір дәрежеде көрсететін нәтижелілік индикаторларының қосымша тізімін анықтадық. Осы есепті дайындау барысында біз ұқсас компаниялардың жылдық есептерінің бенчмаркингін жүзеге асырдық. Салыстырмалы талдауды жүзеге асыру үшін 2021 жылдың нәтижелері бойынша ақпаратты ашу саласындағы жеті көшбасшы компания, сондай-ақ энергетикалық сектор компаниялары бойынша жылдық есептер пайдаланылды. Бенчмаркинг нәтижелерін, инвесторлардың күтулерін, биржалардың талаптарын, Жылдық есептерде ақпаратты ашу саласындағы үздік тәжірибелер мен трендтердің ұсынымдарын ескере отырып, 2022 жылдың қорытындысы бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ Жылдық есебінде есепке алу үшін негізгі ұсынымдар, сондай-ақ ақпаратты ашу индикаторлары қалыптастырылды.

Біздің мүдделі тараптарымызбен белсенді өзара іс-қимылдың арқасында біз басым маңызды мәселелерді және өзіміз ықпал ете алатын немесе қазірдің өзінде ықпал ететін қызмет түрлеріне ресурстар мен уақытты бөлудегі одан шығатын реттілікті сәтті анықтай алдық.

Біздің маңызды тақырыптар тізімі GRI Standards, Жаһандық келісім қағидаттарымен және БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарымен салыстырылғанын жеке атап өткен жөн, бұл олардың орнықты даму саласындағы ең кең таралған тәжірибелер мен стандарттарға толық сәйкестігін көрсетеді.

Маңызды тақырыптар тізімі

GRI 3-2

2022 жылы біздің маңызды тақырыптар тізімі өзгерді өйткені біз маңыздылықты бағалау кезінде қолданылатын тәсілдерді өзгерттік және кеңейттік, атап айтқанда:

1. Біз «Самұрық-Энерго» АҚ-ның қоршаған ортаға, экономикаға және қоғамға (адам құқықтарын қоса алғанда) әлеуетті және нақты әсерін және осы әсердің Жаһандық есеп беру бастамасының (GRI) жаңартылған стандарттары талап ететіндей мүдделі тараптардың бағалауы мен шешімдеріне елеулі әсерін бағаладық.

Ағымдағы есеп GRI 2021 нұсқасының әмбебап стандарттарына сәйкес әзірленді.

2. Біз тұрақты даму мәселелерінің өнімділікке, нарықтағы жағдайға, қаржылық нәтижелерге және «Самұрық-Энерго» АҚ табысты дамуының жалпы мүмкіндіктеріне, сондай-ақ адамдар мен қоршаған ортаға әсерімізге және оны басқару мүмкіндігіне қалай ықпал ететінін қарастырдық.

3. Қос маңыздылық тәсілдерін қолданумен қатар, біз «Самұрық-Энерго» АҚ үшін бүгінгі күні маңызды емес, бірақ алдағы жылдары немесе онжылдықта елеулі бола алатын, яғни «динамикалық» маңыздылық атауымен белгілі әдіснамалық тәсілдерді пайдаланған тақырыптарды да қарастырдық.

4. Осы жылы маңыздылықты бағалау процесі аяқталғаннан кейін біз өзіміз үшін маңызды болған тақырыптардың алдыңғы есепті кезеңдермен салыстырғанда өзгергенін көрдік. Бұл мүдделі тараптардың күтуіндегі өзгерістерді, маңыздылықты анықтау тәсілдерінің эволюциясын және ESG ақпаратын ашуға жаңа, кеңейтілген талаптардың енгізілгенін байқатады.

МАҢЫЗДЫ ТАҚЫРЫПТАРДЫҢ ТІЗІМІ

Маңызды тақырып	Әсер ету түрі				GRI стандарттары	Жаһандық шарт қағидаттары	БҰҰ тұрақты даму мақсаттары
	жағымсыз	жағымды	тікелей	жанама			
Климат пен қоршаған ортаның өзгерісі							
Климаттың өзгерісі	●		●		305	7,8	
Тұрақты көздерге энергетикалық ауысу	●		●		302	9	
Су ресурстарын басқару	●		●		303	7,8	
Ауа сапасы	●		●		301	7,8	
Қалдықтарды ұтымды өңдеу	●		●		305	7,8	
Адамдарға қамқорлық							
Қызметкерлерді басқару, дамыту және ынталандыру		●	●		401, 402, 404		
Жұмыс орнындағы қауіпсіздік және денсаулық		●	●		403		
Әртүрлілік, теңдік және инклюзия		●	●		405, 406	1,2,6	
Тиімді басқару және адалдық							
Экономикалық тиімділікке қосқан үлес		●	●		201, 203		
Тұрақты жеткізу тізбегі		●	●		204		
Заңнаманы сақтау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл		●	●		205	10	
Мемлекеттік саясат		●		●	415		

БҰҰ Жаһандық шартының принциптері

Біз климаттық өзгерістердің әсерінен әлемде туындайтын экологиялық және әлеуметтік мәселелерді түсінеміз және өз көзқарастарымызды үнемі дамытып, жетілдіре отырып, жетекші компаниялар арасында ESG тәжірибесінің ең дамыған деңгейлерінің бірін көрсетуге тырысамыз. «Самұрық-Энерго» АҚ 2011 жылдан бастап БҰҰ-ның Жаһандық шартына қосылды және өз қызметін қоршаған ортаны қорғау, әлеуметтік жауапкершілік және қызметтің барлық бағыттары бойынша үздік корпоративтік басқару қағидаттарын енгізуге шоғырландырды.

Біз жаһандық шартқа қол қойған қатысушылармен ынтымақтастыққа даярмыз әрі бірлескен күш-жігер мен тәжірибе алмасу бизнесті барлық мүдделі тараптар үшін тұрақты етуге мүмкіндік беретініне сенімдіміз.

БҰҰ-ның Жаһандық шартына қосылу шеңберінде біз жыл сайын қол жеткізілген прогресс туралы хабарламалар жариялаймыз www.unglobalcompact.org және www.samruk-energy.kz/ru/navigation-and-support/sustainable-development#tab13 сайттарында орналастырылады.

Жаһандық шарттың принциптері	Есеп бөлімі
Іскер топтар халықаралық деңгейде жарияланған адам құқықтарын қорғауды қолдауы және құрметтеуі керек	○ Адам құқықтарын сақтау
Іскер топтардың адам құқықтарының бұзылуына қатысы болмауы тиіс	
Іскер топтар бірлестік еркіндігін және ұжымдық шарттар жасасу құқығын нақты мойындауды қолдауы керек	○ Адами капиталға инвестициялар ○ Сатып алу қызметін басқару
Іскер топтар мәжбүрлі және міндетті еңбектің барлық түрлерін жоюды жақтауы керек	
Іскер топтар балалар еңбегін толығымен жоюды жақтауы керек	
Іскер топтар Еңбек және жұмыспен қамту саласындағы кемсітушілікті жоюды жақтауы тиіс	
Іскер топтар сақтық принципіне негізделген экологиялық мәселелерге көзқарасты қолдауы керек	○ Біздің планетамызға қамқорлық ○ Климаттың өзгеруіне қарсы күреске қосқан үлес
Іскер топтар қоршаған ортаның жай-күйі үшін жауапкершілікті арттыруға бағытталған бастамалар қабылдауы тиіс	
Іскер топтар экологиялық қауіпсіз технологияларды дамытуға және таратуға жәрдемдесуі тиіс	○ Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл
Іскер топтар сыбайлас жемқорлықтың барлық түрлеріне, соның ішінде бопсалау мен парақорлыққа қарсы тұруы керек	

БҰҰ - ның Тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге қосқан үлесіміз

«Самұрық-Энерго» АҚ өз қызметіне тұрақты даму қағидаттарын кіріктірді, сондай-ақ БҰҰ-ның тұрақты дамуының 17 мақсатын ұстанды. Компания өз қызметін жүзеге асыра отырып, БҰҰ-ның тұрақты дамуының мынадай мақсаттарына қол жеткізуге үлес қосуға ұмтылады:

БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттары	Компанияның жобалары мен бағдарламалары	Нәтижелер
1	2022 – 2026 жылдарға арналған тұрақты даму бастамаларының жоспары Кадрлардың айналымын бақылауға, ішкі талант-тарды ұстап қалуға және жоғары кәсіби кадрлар-ды тартуға байланысты бағдарламаларды іске асыру (таланттарды басқару, ішкі құзырет-терді дамыту)	○ Жұмыс орындарының сақталуы. ○ Бәсекеге қабілетті жалақыны қамтамасыз ету, жалақыны индексация-лау. ○ «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы жұмыс орындарын сақта-уға ұмтылады. ○ 2022 жылы компаниялар тобы бойынша қызметкерлердің орташа жалақысы өсіп, айына 402 990 теңгені құрады. Толығырақ «адами ка-питалға инвестициялар» бөлімінен оқыңыз. ○ Компания жергілікті халықтың шаруашылықтарын тұрақты жүргізу мүмкіндігі үшін өзінің барлық өңірлерін, оның ішінде шалғай аудан-дар мен елді мекендерді үздіксіз энергиямен жабдықтауды қамтама-сыз етуге ұмтылады. ○ «Самұрық-Энерго» АҚ қатысушы өңірлердің әлеуметтік әл-ауқатына назар аударады. 2019 жылдан бастап компания жергілікті тұрғындар үшін қайырымдылық бағдарламаларын іске асыру шеңберінде "SK-Trust" КҚ-мен өзара іс-қимыл жасайды. ○ Жыл сайын компания мүгедектерге, аз қамтылғандарға, зейнеткер-лерге, онкологиялық науқастарға көмек көрсетуге бағытталған әлеу-меттік бастамаларды жүзеге асырады. Толығырақ «Әлеуметтік-эко-номикалық дамуға жәрдемдесу» бөлімінен оқыңыз.
2	2022 – 2026 жылдарға арналған тұрақты даму бастамаларының жоспары	
3	2022 – 2026 жылдарға арналған тұрақты даму бастамаларының жоспары Қоршаған ортаға әсерді азайту үшін инновация-лық технологияларды енгізу Жергілікті тұрғындар арасында салауатты өмір салтын дамыту жөніндегі бағдарлама-ларды іске асыру	○ Қызметкерлер мен жергілікті халықтың денсаулығы мен әл-ауқаты. ○ Компания өз қызметкерлері үшін салауатты және қауіпсіз еңбек жағдайларын жасауға ұмтылады, сондай-ақ жергілікті тұрғындар ара-сында салауатты өмір салтын дамыту бағдарламаларын іске асырады. *Толығырақ «Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу» жә-не «Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау» бөлімдерінен оқыңыз.* ○ Қоршаған ортаға әсерді азайту. ○ «Самұрық-Энерго» АҚ өнеркәсіптік қауіпсіздікті бақылаудың және өз қызметінің қоршаған ортаға әсерін төмендетудің маңыздылығын түсінеді. Компания атмосфералық ауаны, су ресурстарын, топырақты таза ұстауға тырысады, сонымен қатар адам денсаулығына қолайлы жағдай жасау үшін ормандардың көбеюіне ықпал етеді. ○ Компанияда CO_2 шығарындыларының деңгейін төмендетуге мүмкін-дік беретін дәстүрлі генерацияның қолданыстағы объектілерінде ин-новациялық технологияларды енгізу жөніндегі іс-шаралар, энергия тиімділігі мен энергия үнемдеуді арттыру жөніндегі іс-шаралар, сон-дай-ақ орман-климаттық жоба іске асырылуда. *Толығырақ «Біздің планетамызға қамқорлық», «Климаттың өзге-руіне қарсы тұруға үлес», «Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау», «Адами капиталға инвестициялар» бөлімдерінен оқыңыз.*

БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттары	Компанияның жобалары мен бағдарламалары	Нәтижелер
4	2022 – 2026 жылдарға арналған тұрақты даму бастамаларының жоспары Қызметкерлерді оқыту бағдарламаларын іске асыру Жаңа қызметкерлерді бейімдеу бағдарламасы Кадрлар даярлау шең-берінде оқу орында-рымен ынтымақтастық бағдарламалары	○ «Самұрық-Энерго» қызметкерлерін оқыту және дамыту бағдарлама-ры. ○ Кадрлар даярлау шеңберінде жетекші отандық жоғары оқу орында-рымен ынтымақтастық. ○ «Самұрық-Энерго» АҚ еншілес ұйымдар орналасқан өңірлердегі қыз-меткерлердің, сондай-ақ жергілікті халықтың білім сапасы қоғам мен Компанияның орнықты дамуының маңызды шарты болып табылады деп есептейді. ○ Компания кадрларды даярлау, үздік түлектерді іздеу және іріктеу, өн-дірісте студенттердің тәжірибелері мен тағылымдамаларын ұйымда-стыру, оқу бағдарламаларын жетілдіруге қатысу және дуальды оқытуды дамыту, стипендиялық бағдарламаларды дамыту және т. б. мәселелер бойынша жетекші жоғары оқу орындарымен өзара іс-қимыл жасайды. *Толығырақ «Адами капиталға инвестициялар» бөлімінен оқыңыз.*
5	Тең мүмкіндіктерді ілгерілету жөніндегі іс-шаралар жоспары «Гендерлік теңдік» бағдарламасы	○ «Самұрық-Энерго» АҚ гендерлік теңдік адамның негізгі құқықтарының бірі және тұрақты даму үшін қажетті негіз екенін түсінеді. ○ «Самұрық-Энерго» АҚ «БҰҰ-әйелдер» серіктестігі және БҰҰ Жаһандық шарты шеңберінде әзірленген әйелдердің құқықтары мен мүмкіндік-терін кеңейтудің 7 қағидатын қолдайды. Осылайша, ол тұрақты даму-дың негізгі элементі ретінде гендерлік теңдік принциптерін ұстануды растайды, сонымен қатар әйелдер мен ер адамдарға тең мүмкіндіктер беретін компаниялардың табысты және жақсы нәтижелерге қол жеткі-зетініне сенімділік береді. Осы мақсатқа жету үшін компанияда іс-ша-ралар жоспары қабылданып, іске асырылуда. ○ Мінез-құлық кодексіне, құндылықтар мен принциптерге сәйкес Компа-ния өзінің күнделікті қызметінде кемсітушіліктің болмауына, теңсіздікті азайтуға ұмтылатынын мәлімдейді. *Толығырақ «Адам құқықтарын сақтау» және «Адами капиталға инвестициялар» бөлімдерінен оқыңыз.*
10	2022-2026 жылдарға арналған тұрақты даму бастамаларының жоспары	
6	Компания қызметінің су ресурстарына әсерін барынша азайтуға бағытталған іс-шара-ларды іске асыру. Қоршаған ортаны қорғау жоспары	«Самұрық-Энерго» АҚ Су ресурстарын қорғау саласындағы негізгі мақ-саттары әсерді азайту болып табылады, оның ішінде: ○ тұщы суды тұтыну көлемінің төмендету ○ қайта пайдаланылатын және қайта пайдаланылатын судың үлесін ұлғайту ○ Ағынды суларды ағызу көлемін және ағынды сулардағы зиянды заттар-дың концентрациясын төмендету *Толығырақ «Біздің планетамызға қамқорлық», және «Климат-тың өзгеруіне үлес» бөлімдерінен оқыңыз.*
7	«Таза» энергияны (ЖЭК) дамыту ЖЭК жаңа объек-тілерін пайдалануға беру Активтерді жаңғырту және цифрландыру	○ «Самұрық-Энерго» АҚ жаңартылатын көздерден энергия өндіруді ұлғайтады, сондай-ақ энергия тиімділігін арттыру жөніндегі бағдарла-малар мен іс-шараларды енгізеді. ○ «Самұрық-Энерго» АҚ жасыл энергетиканы дамытуға инвестиция са-лады. ○ Компанияда АХҚО жанындағы жасыл қаржы орталығының көмегімен әзірленген және «жасыл» қаржы құралдары арқылы инвестицияларды тарту процестерінің ашықтығын қамтамасыз ету мақсатында «жасыл» қаржыландыру қағидаттарын айқындайтын «жасыл» қаржыландыру са-ласындағы саясат қолданылады. ○ Сондай-ақ, компанияның «жасыл» облигацияларды орналастыру арқылы қарыздық қаржыландыруды тартуда табысты тәжірибесі бар. 2021 жылғы қарашада компания АХҚО жанындағы Жасыл Қаржы орта-лығымен және Halyk Finance андеррайтерімен серіктестікте АХҚО би-ржасында 18,4 млрд теңге мөлшерінде «жасыл» облигациялар шығаруды Қор тобы үшін дебюттік жүзеге асырды.

БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттары	Компанияның жобалары мен бағдарламалары	Нәтижелер
		• «Самұрық-Энерго» АҚ-да 6 ЖЭК нысаны жұмыс істейді. • «Самұрық-Энерго» АҚ ЖЭК (СЭС, ЖЭС және шағын СЭС) объектілерінің электр энергиясын өндіруі 2022 жылғы қаңтар-желтоқсанда 417,5 млн.кВтсағ құрады, бұл 2021 жылғы ұқсас кезеңмен (325,3 млн кВтсағ) салыстырғанда 34,6% - ға жоғары. • «Самұрық-Энерго» АҚ ЖЭК электр энергиясының үлесі 2022 жылғы қаңтар-желтоқсанда Қазақстан Республикасында ЖЭК объектілері өндіретін электр энергиясы көлемінің 8,3% -3 құрады. • 2022 жылдың шілдесінде қуаттылығы 60 МВт болатын жаңа жел электр станциясы пайдалануға берілді. • Алматы облысының Еңбекшіқазақ ауданындағы Шелек дәлізі, ЖЭК әлеуетін дамыту үшін бірегей өңір. • Күн мен желдің әлеуетін пайдаланудан басқа, «Самұрық-Энерго» гидроэнергетиканы дамытуға да назар аударады, бұған Мойнақ СЭС-ін салу және Шардара СЭС-ін жаңғырту жөніндегі аяқталған жобалар дәлел бола алады. *Толығырақ «Біздің планетамызға қамқорлық» және «Климаттың өзгеруіне үлес» бөлімдерінен оқыңыз.*
8	Жұмыс орындарымен қамтамасыз ету Лайықты жалақы Қатысу аймақтарын дамыту	• «Самұрық-Энерго» АҚ жұмыс орындарын ашады және өз қызметкерлерін лайықты еңбек жағдайларымен қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, ол өз жұмысшыларына бәсекеге қабілетті жалақы, әлеуметтік қызметтер және кепілдіктер ұсынады. • «Самұрық-Энерго» АҚ Қазақстан Республикасының ірі жұмыс берушілерінің қатарына кіреді. • 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы персоналының тізімдік саны 17 650 адамды құрады. • 2022 жылдың қорытындысы бойынша қызметкерлердің айналым деңгейі 13% - құрады. • Есепті кезеңде толық жұмыспен қамтылған қызметкерлердің үлесі 100% - құрады. • Әйелдердің ең төменгі жалақысы мен мужчин ең төменгі жалақысының арақатынасы 100% құрайды. *Толығырақ «Адами капиталға инвестициялар» бөлімінен оқыңыз.*
9	ҒЗТКЖ және инновациялар, жоғары технологиялық өндірістерді дамыту	• Көмірмен жұмыс істейтін электр станцияларында көміртекті ұстау және сақтау технологияларын қолдану мүмкіндігін зерттеу. • Қазандық агрегаттарды (плазмалық-отын жүйесі) майсыз жағу жүйесінің технологиясын енгізу. *Толығырақ «Компанияның Даму стратегиясы», «Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу» бөлімдерінен оқыңыз.*
12	Энергетикалық ресурстарды тиімді және ұтымды пайдалану	• 2015-2025 жылдарға арналған «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобында энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру *Бағдарламаны іске асыру. Толығырақ «Энергия тиімділігі» бөлімінен оқыңыз.*
13	Климаттың өзгеруіне бейімделу және төмен көміртекті экономикаға көшу	• «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2060 жылдарға арналған энергетикалық көшу бағдарламасын іске асыру. • «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2060 жылдарға арналған энергетикалық көшу бағдарламасы бекітілді. • Бағдарлама компанияның 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу мүмкіндігімен тиімді, ресурстарды үнемдейтін, экологиялық таза технологияларды пайдалануға көшу жолындағы бағыттарды, мақсаттар мен міндеттерді белгілейді. • «Самұрық-Энерго» АҚ 2060 жылға дейінгі болашақта көміртегі бейтараптығына және жоғары әлеуметтік және экологиялық жауапкершілігі бар жоғары технологиялық операциялық компанияның деңгейіне қол жеткізе отырып, қоршаған ортаға өзінің теріс әсерін барынша азайтуға ұмтылатын болады.

БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттары	Компанияның жобалары мен бағдарламалары	Нәтижелер
		• Бағдарламаны іске асырудың күтілетін нәтижесі 2060 жылға қарай компанияның таза көміртегі ізінің төмендеуі болып табылады. • Компанияның көміртегі ізін азайту жөніндегі жұмыстың маңызды құрамдас бөлігі қолданыстағы қуаттарды жаңғырту, электр және жылу энергиясын өндіру кезінде өз қажеттіліктерін азайту және беру кезінде шығындарды азайту, ҚҚТ енгізу, энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру жөніндегі іс - шараларды орындау болып табылады, бұл өнім бірлігін өндіруге жұмсалатын отынның үлестік шығынын азайтуға мүмкіндік береді, осылайша өнім бірлігіне шаққандағы CO_2 үлестік шығарындыларын азайтады. *Толығырақ «Біздің планетамызға қамқорлық», «Климаттың өзгеруіне үлес», «Инвестициялық қызмет» бөлімдерінен оқыңыз.*
16	Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу. Кері байланыс	• Компания белгілі бір юрисдикцияда іскерлік әдет-ғұрыптарға және бизнесті жүргізудің басқа шарттарына тәуелсіз бизнес этикасының, ашықтығы мен заңдылығының жоғары стандарттарын ұстанады. • 2022 жылы «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасы портфельдік компаниялардағы комплаенс функциясы бойынша корпоративтік стандартты бекітті. • Компанияда стейкхолдерлермен өзара іс-қимылдың тиімділігін талдау процесі енгізілген, бұл мүдделі тараптармен өзара іс-қимылды басқару жүйесінің тиімділігін арттыруға және ұзақ мерзімді құнды құру, стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу және оң беделді қалыптастыру үшін қажетті жағдайларды қамтамасыз етуге ықпал етеді. *Толығырақ «Корпоративтік басқару» және «Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу» бөлімдерінен оқыңыз.*
17	Халықаралық ынтымақтастық	• Жаһандық серіктестік және инвестициялық қызметті үйлестіру. • Компания өз қызметі шеңберінде мынадай ұлттық және халықаралық ұйымдардың қауымдастықтардың/ұйымдардың мүшесі болып табылады: Дүниежүзілік энергетикалық кеңес, БҰҰ Жаһандық шарты, ТМД Электр энергетикалық кеңесі, Қазақстандық электр энергетикалық қауымдастық, KAZENERGY Қауымдастығы, Қазақстан Республикасының Ұлттық Кәсіпкерлер палатасы, «Қазақстан машина жасаушылар одағы» ЗТБ. *Толығырақ 2021 жылға арналған біріктірілген жылдық есептен оқыңыз.* Есепті кезеңдегі оқиғалар: • 2022 жылғы 24 шілдеде ҚР Энергетика министрлігі мен Сауд Арабиясының ACWA Power компаниясы арасында электр энергетикасы мен жаңартылатын энергия көздерін дамыту саласындағы екіжақты ынтымақтастық мәселелері бойынша өзара түсіністік туралы Меморандумға қол қойылды. Ынтымақтастық шеңберінде Қазақстан Республикасында ACWA Power-пен бірлесіп жиынтық қуаты 1 ГВт жел электр станцияларын салу жоспарлануда. • 2022 жылғы 12 қыркүйекте «Алматы облысында қуаты 310 МВт ЖЭС, СЭС гибридті станциясының құрылысы» жаңа жобасын іске асыру арқылы «Қуаты 60 МВт Шелек дәлізінде 300 МВт дейін кеңейту перспективасымен жел электр станциясының құрылысы» жобасының екінші кезеңін бірлесіп іске асыру үшін «Самұрық-Қазына» АҚ мен PowerChina Resources Limited арасында ынтымақтастық туралы меморандум жасалды. • 2022 жылғы 26 қыркүйекте исправить «Екібастұз МАЭС-2 кеңейту және реконструкциялау» жобасын іске асыру шеңберінде «Самұрық-Қазына» АҚ мен China Machinery Engineering Corporation арасында өзара түсіністік туралы меморандум жасалды. • Компания «ECOJER» қауымдастығымен экологиялық және тұрақты даму мәселелері бойынша бірлескен жұмыс жоспарына қол қойды. • 2022 жылдың 27 желтоқсанында Компания Ұлттық ESG клубының мүшесі болды. ESG клубы ESG стандарттарын енгізуге байланысты сараптаманы дамытуды және тұрақты даму саласындағы үздік әлемдік трендтермен бөлісуді жоспарлап отыр.

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл

GRI 2-29

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау «Самұрық-Энерго» АҚ үшін маңызды. Ашықтық қағидатын басшылыққа ала отырып, біз кездесулерге, талқылаулар мен диалогқа даярмыз, әрі өзара мүдделерді есепке алуға, компания мен мүдделі тараптардың мүдделері арасындағы құқықтар мен тепе-теңдікті сақтауға негізделген мүдделі тараптармен ұзақ мерзімді ынтымақтастықты құруға ұмтыламыз.

Компания қызметінің даму стратегиясы мен жоспарына, сондай-ақ Жалғыз акционер мен басқарушы органның шешімдеріне сәйкестігін қамтамасыз ете отырып, мүдделі тараптармен өзара іс-қимылды басқаруды «Самұрық-Энерго» АҚ Басқармасы жүзеге асырады.

Біздің мүдделі тараптармен өзара іс – қимылымыздың басты мақсаты - Компанияның стратегиялық дамуы мен қызметін жетілдіру жолдарын дұрыс таңдау, тұрақты дамудың Компания да, оның мүдделі тараптары да, қоғам да- барлығы ұтатын деңгейіне қол жеткізуге жәрдемдесу.

Мүдделі тараптармен тиімді өзара іс-қимыл жасауға төмендегі жағдайлар мүмкіндік береді:

- компанияға айтарлықтай әсер ететін стейкхолдерлерді және олардың компанияға тәуелділік дәрежесін анықтау;
- ішкі және сыртқы мүдделі тараптардыңқажеттіліктерін, үміттері мен пікірлерін анықтау және талдау;
- қиындықтар мен перспективаларды, сондай-ақ ішкі және сыртқы мүдделі тараптарды толғандыратын маңызды мәселелерді анықтау және талдау;
- маңыздылық матрицасын құруды, мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жоспарын және/немесе стейкхолдерлермен Байланыс жоспарын әзірлеуді жүргізу.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН (СТЕЙКХОЛДЕРЛЕРМЕН) ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛДЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ:

мүдделі тараптардың мүдделерін, пікірлері мен қалауларын құрметтеу және есепке алу

мүдделі тараптарды уақтылы және тұрақты хабардар ету

қабылданған міндеттемелерді жауапты орындау

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл саласындағы үздік әлемдік тәжірибелерді басшылыққа ала отырып (AA1000 сериясының стандарты, GRI) тиімді өзара іс-қимыл жасау үшін Компания өз қызметін басқару үрдісінің барлық кезеңдерінде барлық мүдделі тараптардың мүдделерін назарға алуға және ескеруге мүмкіндік беретін бірқатар қағидаттарды қолданады.

Сонымен, біздің стейкхолдерлермен өзара іс-қимылымыз өзара іс-қимылдың үш қағидатына негізделген «қосылу» қағидатына негізделеді, олардың орындалуы стейкхолдерлермен жан-жақты, өзара тиімді және тиімді өзара іс-қимылға бағытталады:

«маңыздылық» – стейкхолдерлер мен ұйым үшін проблемалардың маңыздылығын дұрыс бағалау

«толықтық» – Компания қызметінің салдарының маңыздылығын түсіну

«жауап беру» - барабар жауапты көрсету

Біз өз клиенттеріміз бен қызметкерлеріміздің, серіктестеріміздің және жеткізушілеріміздің дамуына, болашағына инвестиция салуға дайынбыз. Компанияның да, жергілікті қоғамдастықтың да тұрақты дамуын қамтамасыз етуге дайынбыз. Біздің қатысуымыздың аумағы үшін маңызды салаларға әлеуметтік инвестицияларды жүзеге асыруға әзірміз. Сыртқы және ішкі сын-тегеуріндерге барабар және икемді жауап беру үшін барлық тұлғалармен өзара іс-қимылды дамытуға дайынбыз.

Сондай-ақ, біз «сақтық» қағидатының негізгі ережелерімен келісеміз. Компанияның жаңа жобалары мен объектілерін іске қоспас бұрын, қоршаған ортаға әсерді бағалау шеңберінде, қоғамдық пікірді анықтау және әсерді бағалау процесінде оны есепке алу үшін жоспарланған қызмет және оның ықтимал әсері туралы жұртшылықты хабардар етуге бағытталған бірқатар шаралар міндетті түрде жүзеге асырылады.

«Ашықтық» қағидатын ескере отырып, стейкхолдерлермен өзара іс-қимыл шеңберінде біз жыл сайын жылдық есеп шығарылғаннан кейін жылдық есептілікте ашылған ақпараттың теңгерімділігі мен толықтығына тексеру жүргіземіз, сондай-ақ Компанияның және оның мүдделі тараптарының қызметіне елеулі әсер ететін тақырыптар мен аспектілерді айқындаймыз.

Барлық осындай іс-шаралар «Самұрық-Энерго» АҚ стейкхолдерлер картасына және мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл тәжірибесіне негізделген стейкхолдерлермен өзара іс-қимыл жоспарына енгізілген. Жоспар сонымен қатар компанияның мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу принциптерін, мүдделі тараптарды сәйкестендіру және талдау тәсілін, мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу талаптарын, шағымдарды беру және қарау тетіктерін және мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу шараларын сипаттайды. Компания жоспардың орындалуына мониторинг жүргізеді, нәтижелері Директорлар кеңесінің назарына жеткізіледі.

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жоспарының іс-шаралары толық көлемде орындалды. Жоспарға сәйкес «Самұрық-Энерго» АҚ еншілес және тәуелді ұйымдары 2022 жылы қолданыстағы инвестициялық жобалар бойынша стейкхолдерлермен бекітілген өзара іс-қимыл жоспарларына мониторинг жүргізді.

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның БҰҰ Жаһандық шартында бекітілген орнықты даму қағидаттарына негізделген 2022-2031 жылдарға арналған стратегиясы, атап айтқанда, мүдделі тараптардың картасын және өзара іс-қимыл әдістерін/ арналарын құруды қамтиды.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ СТЕЙКХОЛДЕРЛЕР КАРТАСЫ

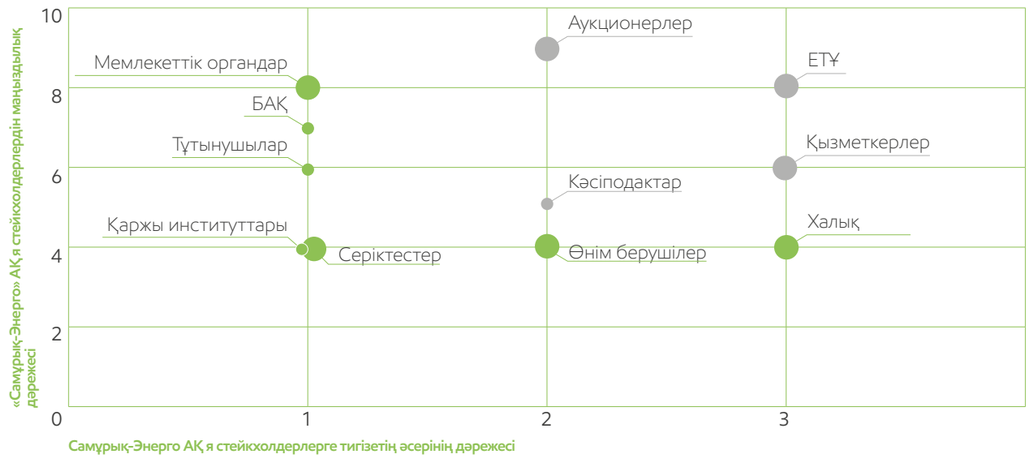

- ұйым қабылдайтын шешімдерге жанама әсері бар стейкхолдерлер
- ұйым қабылдайтын шешімдерге тікелей немесе маңызды әсерін тигізетің немесе осы шешімдерге тәуелді стейкхолдерлер

Төртбұрыштың көлемі компанияның стейкхолдермен өзара әрекеттесу дәрежесін көрсетеді. Ең кіші өлшем – өзара әрекеттесудің шектеулі деңгейі. Көлемі ұлғайған сайын өзара әрекеттесу дәрежесі артады.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРДЫҢ НЕГІЗГІ ТОПТАРЫМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

Стейкхолдердің компанияға деген қызығушылығы	Өзара әрекеттесу механизмдері
ішкі	
Акционер	
○ Экономикалық пайда / шоғырландырылған таза пайда / экономикалық тиімділік. ○ Даму және дивидендтер үшін бос қаражат. ○ Корпоративтік басқару рейтингісі. ○ Нарықтағы үлес / нарықтардағы қатысу. ○ Әлеуметтік және экологиялық жауапкершілік, қоршаған ортаға эмиссияларды барынша азайту, орнықты даму қағидаттарын сақтау, экологиялық заңнаманы бұзғаны үшін шағымдар мен айыппұлдардың болмауы.	○ Жиналыстарға қатысу / «Самұрық-Қазына» АҚ есепті кезеңдегі Қоғам қызметінің нәтижелері туралы мерзімді есептілігі. ○ ҚР заңнамасының талаптарына, жалғыз акционердің ішкі нормативтік актілеріне, тиісті сұрау салуларға сәйкес есептілікті (қаржылық, қаржылық емес) ұсыну. ○ Бірлескен жұмыс топтарын ұйымдастыру, мүдделі тараптармен кеңестер, келіссөздер, кездесулер өткізу. ○ Қоғам қызметі туралы ақпарат жариялау/медиа-жоспарды қалыптастыру. ○ Даму стратегиясының, бизнес-жоспардың, трансформация Бағдарламасының орындалуын, инвестициялық жобалар мен тұрақты даму процестерін іске асыруды және т. б. талқылау. ○ Топ қызметінің мәселелері бойынша кездесулер мен хат-хабарлар жүргізу. ○ Сұрақ, сауалнама, тестілеу жүргізу. ○ Корпоративішілік коммуникация арналары. ○ Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.
Еншілес және тәуелді ұйымдар	
○ Жұмыспен қамту және еңбекақы төлеу деңгейі, қызметкерлер мен басшылықтың өзара қарым-қатынасы, кемсітушілікке жол бермеу, әртүрлілік және тең мүмкіндіктер. ○ Өндіріс қауіпсіздігі мәдениетін арттыру, оқыту және білім беру. ○ Нарықтағы үлес / өнімдер мен қызметтер нарығында қатысу. ○ Мемлекеттік органдармен жұмыс кезінде жәрдемдесу, коммерциялық мүдделер.	○ ЕТҰ қатысушысы/акционері ретіндегі компания шешімдері. ○ ҚР Заңнамасының және топтың ішкі құжаттарының орындалуын тексеру. ○ Қоғамның ЕТҰ лицензиялық-келісімшарттық міндеттемелерінің орындалуын тексеру. ○ ЕТҰ өндірістік алаңдарына басшылықтың баруы. ○ ҚР заңнамасына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныстар әзірлеу. ○ Компания қызметінің түрлі бағыттары бойынша Мемлекеттік органдардың сұрауына сәйкес ақпарат беру. ○ Стратегиялық ынтымақтастық туралы шарттарға, меморандумдарға, келісімдерге қол қою. ○ Бұйрықтар мен өкімдер, Компанияның ЕТҰ менеджментін тыңдау. ○ Бизнес-жоспардың, өндірістік, инвестициялық және әлеуметтік жоспарлардың/міндеттемелердің орындалуы, қызметтің негізгі көрсеткіштеріне қол жеткізу және компанияға жіберілетін басқа да өзекті мәселелер бойынша ақпарат/есептер. ○ Қызметтің нысаналы көрсеткіштерін, ішкі нормативтік құжаттаманы әзірлеуге қойылатын талаптарды және т. б. тұрақты негізде жеткізу. ○ Аппараттық, өндірістік жедел және өзге де кеңестерді, инвестициялық жобаларды іске асыру шеңберінде қоғамдық тыңдауларды өткізу. ○ Өндірістік қауіпсіздік бойынша нұсқаулық, оқыту және білім беру. ○ Өтініштер мен шағымдарға кері байланыс беру / «Жедел желі», әлеуметтік желілер, корпоративішілік коммуникация арналары, жылдық есеп және Компанияның интернет-ресурсы.

Стейкхолдердің компанияға деген қызығушылығы	Өзара әрекеттесу механизмдері
Менеджмент және қызметкерлер	
○ Жұмыспен қамту, қызметкерлер мен басшылықтың өзара қарым-қатынасы, кемсітушілікке жол бермеу, әртүрлілік және тең мүмкіндіктер, қызметкерлердің жұмысқа, сондай-ақ Компанияның бақылауындағы қызметтердің жұмысына қанағаттану деңгейі. ○ Оқыту және білім беру. ○ Өндіріс қауіпсіздігі мәдениетінің деңгейін арттыру.	○ Қызметкерлерді марапаттаудың әділ және ашық шарттары, қызметкерлердің кәсіби өсуін қамтамасыз ету, Қауіпсіз еңбек жағдайлары. ○ Кадрлық әлеуетті дамыту. ○ Өндірістік қауіпсіздік бойынша нұсқамалар және еңбек жағдайларын жақсарту бағдарламаларын іске асыру. ○ Қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерін әлеуметтік қолдау шараларын іске асыру. ○ Қызметкерлердің біліктілігін арттыру, оқыту және дамыту бағдарламалары. ○ Басшылықпен тұрақты кездесулер, ұжыммен, ЕТҰ өкілдерімен, кәсіподақпен, оның ішінде жыл қорытындысы бойынша келіссөздер/жиналыстар өткізу. ○ Қызметкерлерді Компания қызметі, корпоративтік сайттар, әлеуметтік желілер арқылы кәсіби өсу мүмкіндіктері туралы хабардар ету. ○ Сұрақтар, сауалнамалар, тестілеу, персоналды тарту көрсеткіштерінің жыл сайынғы мониторингін жүргізу. ○ «Жедел желі», корпоративтік коммуникация арналары, компанияның интернет-ресурсы.
Кәсіподақтар	
○ Жұмыс орындарын құру және сақтау. ○ Өндіріс қауіпсіздігі мәдениетінің деңгейін арттыру.	○ Қоғамдық тыңдаулар өткізу. ○ Стратегиялық ынтымақтастық туралы шарттарға, меморандумдарға, келісімдерге қол қою. ○ Басшылықпен тұрақты кездесулер, ұжымдардың, ЕТҰ өкілдерінің келіссөздері/жиналыстары, жыл қорытындысы бойынша есеп беру. ○ Компания қызметкерлерімен ұжымдық шарт арқылы еңбек қатынастарын реттеу. ○ ҚР еңбек заңнамасына сәйкес қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеу, оқыту және білім беру, қауіпсіз еңбек жағдайлары. ○ ЕТҰ-ның ағымдағы қызметі туралы хабардар ету. ○ Компанияға жолданған хаттарды (өтініштерді) қабылдау. ○ «Жедел желі», әлеуметтік желілер, корпоративтік коммуникация арналары. ○ Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.
Сыртқы	
Мемлекеттік органдар	
○ Талаптарға сәйкестік, Бизнестің тұрақтылығы мен орнықтылығы, салық түсімдері, экономикалық өсу. ○ Жұмыс орындарын құру және сақтау. ○ Халықаралық аренада елдің экономикалық мүдделерін білдіру (ел үшін экономикалық, саяси және имидждік пайда). ○ Өндірістің энергия және ресурс тиімділігі деңгейін арттыру, халықтың денсаулығын қамтамасыз ету және биоәртүрлілікті сақтау үшін қоршаған табиғи ортаны сақтау, қоршаған ортаға эмиссияларды барынша азайту.	○ Компанияның ЕТҰ лицензиялық-келісімшарттық міндеттемелерінің орындалуын тексеру. ○ ҚР заңнамасының сақталуын тексеру, ҚР заңнамасына өзгерістер енгізу туралы ұсыныстар әзірлеу. ○ Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды, жер қойнауын пайдалану құқығына мемлекеттік тіркеу актісін келісу. ○ Сұраныстарға сәйкес өндірістік, инвестициялық және әлеуметтік жоспарлар мен міндеттемелерді орындау туралы ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес ақпарат/есептілік (қаржылық, қаржылық емес). ○ Келіссөздер, іскерлік хат алмасу, аппараттық, өндірістік, жедел және өзге де кеңестер, сауалнама жүргізу. ○ Қоғам қызметі туралы ақпарат жариялау/медиа-жоспарды қалыптастыру. ○ «Жедел желі». ○ Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРДЫҢ НЕГІЗГІ ТОПТАРЫМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

Стейкхолдердің компанияға деген қызығушылығы	Өзара әрекеттесу механизмдері
Тұтынушылар	
• Нарықтағы үлес / нарықтардағы қатысу. • Өнімдер мен қызметтердің сапасы. • Маркетингтік коммуникациялар.	• Тұтынушылардың кері байланыс жүйесі. • Кездесулер, келіссөздер, сауалнама жүргізу. • Қоғам қызметі туралы ақпарат жариялау/медиа-жоспарды қалыптастыру. • Стратегиялық ынтымақтастық туралы шарттарға, меморандумдарға, келісімдерге қол қою. • «Жедел желі». • Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.
Тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді жеткізушілер	
• Конкурстарға қатысуға тең дәрежедегі қолжетімділікті қамтамасыз ету. • Инвестициялау және сатып алу практикасы / сатып алу категориялық стратегияларын іске асыру қорытындылары бойынша пайда. • Жеткізу желісі мен құн тізбегінің тиімділігі. • Отандық тауар өндірушіні қолдау.	• Баға ұсыныстарын сұрау. • Тұрақты Талдамалық кездесулер, келіссөздер, іскерлік хат алмасу өткізу. • Стратегиялық ынтымақтастық туралы шарттарға, меморандумдарға, келісімдерге қол қою, лицензиялау. • Компанияға жіберілетін өндірістік, инвестициялық және әлеуметтік жоспарлар мен міндеттемелердің орындалуы бойынша ақпарат/есептілік. • Компанияның қаржы-шаруашылық қызметінің қорытындылары бойынша есептілік. • Компанияға жолданған хаттарды (өтініштерді) қарау. • Сұрақтар, сауалнама, тестілеу жүргізу. • «Жедел желі». • Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.
Бизнес-қауымдастықтар (қауымдастықтар, Ұлттық Кәсіпкерлер палатасы, ЗТБ)	
• Салалық стандарттарды жетілдіруге және сақтауға қатысу Бизнес-ортаны жетілдіруге қатысу. • Мемлекеттік органдарда бизнес-ортаның мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл тетіктері арқылы қолдау, компанияның заңнамалық бастамаларын ілгерілетуге жәрдемдесу.	• Қазақстан Республикасының заңнамасына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныстар әзірлеу. • Стратегиялық ынтымақтастық туралы шарттарға, меморандумдарға, келісімдерге қол қою. • Тұрақты талдамалық кездесулер, келіссөздер, іскерлік хат алмасу өткізу. • Жұмыс топтарын құру, кеңестер, келіссөздер жүргізу, сауалнама жүргізу. • Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.
Қоғамдық ұйымдар және жергілікті тұрғындар	
• Өндіріс қауіпсіздігі мәдениетінің деңгейін арттыру. • Өндірістің энергия және ресурс тиімділігі деңгейін арттыру. • Қоршаған ортаға эмиссияларды азайту. • Заңнамалық талаптарға сәйкестік, демеушілік және өзге де көмек. • Жұмысқа орналасу мүмкіндігі, әлеуметтік мәселелерді шешу, қоғам қызметінің ашықтығы, қоршаған табиғи ортаны сақтау.	• Қоғамдық тыңдаулар өткізу. • ҚР заңнамасына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныстар әзірлеу. • БАҚ-та қоғамның қызметі туралы ақпарат жариялау/медиа-жоспарды қалыптастыру. • Сұрақтар, сауалнамалар, тестілеу. • Компанияның және ЕТҰ-ның ағымдағы қызметі туралы хабардар ету. • Компанияға жолданған хаттарды (өтініштерді) қарау • «Жедел желі», әлеуметтік желілер. • Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.

Стейкхолдердің компанияға деген қызығушылығы	Өзара әрекеттесу механизмдері
Серіктестер	
• Нарықтағы үлес / нарықтардағы қатысу. • Жобаларды бірлесіп іске асыру. • Технологиялар, құзыреттер және инновациялар трансферті.	• Компанияның ЕТҰ, бірлескен консультативтік-кеңесші органдардың қатысушысы/акционері ретіндегі шешімдері Бірлескен жұмыс топтарын ұйымдастыру, тексерулер жүргізу. • Жиналыстар, келіссөздер, іскерлік хат алмасу, сауалнама ағымдағы қызмет туралы есептер. • ЕТҰ қызметі мәселелері бойынша хат алмасуды жүргізу. • Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.
Қаржылық институттар	
• Экономикалық пайда / шоғырландырылған таза пайда / экономикалық тиімділік. • Даму және дивидендтер үшін бос қаражат.	• Қолданыстағы кредиттік келісімдердің талаптарына сәйкес Қоғам туралы есептерді / ақпаратты ұсыну. • ҚР заңнамасының талаптарына, жалғыз акционердің ішкі нормативтік актілеріне, тиісті сұрау салуларға сәйкес есептілікті (қаржылық, қаржылық емес) ұсыну. • БАҚ-та қоғамның қызметі туралы ақпарат жариялау / медиа-жоспарды қалыптастыру. • Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.
Халықаралық ұйымдар	
• Компанияның халықаралық келісімдерге, бастамаларға қатысуы.	• Конференциялар, форумдар, жыл сайынғы кездесулер. • Стратегиялық ынтымақтастық туралы шарттарға, меморандумдарға, келісімдерге қол қою. • Жұмыс топтарын құру, кеңестер, келіссөздер жүргізу, сауалнама жүргізу. • Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.
Несие берушілер	
• Экономикалық пайда / шоғырландырылған таза пайда / экономикалық тиімділік. • Даму және дивидендтер үшін бос қаражат. • Таза активтердің құны (NAV). • Инвестициялау және сатып алу практикасы / сатып алу категориялық стратегияларын іске асыру қорытындылары бойынша пайда.	• Тұрақты аналитикалық кездесулер мен келіссөздер, іскерлік хат алмасу, сауалнама жүргізу. • БАҚ-та қоғамның қызметі туралы ақпарат жариялау / медиа-жоспарды қалыптастыру. • «Жедел желі». • Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.
Жергілікті атқарушы органдар	
• Талаптарға сәйкестік, жұмыс орындарын құру және сақтау, демеушілік және өзге де көмек. • Қызметкерлердің еңбегі мен денсаулығын қорғау. • Өндірістің энергия және ресурс тиімділігі деңгейін арттыру, қоршаған ортаға эмиссияларды барынша азайту.	• Өңірлердің әлеуметтік саласын қолдау және дамыту мақсатында жергілікті атқарушы органдармен ынтымақтастық. • Еріктілер мен қайырымдылық акцияларын ұйымдастыру және өткізу. • «Жедел желі», әлеуметтік желілер. • Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.
Бұқаралық ақпарат құралдары	
• Талаптарға сәйкестік, жұмыс орындарын құру және сақтау, өндіріс қауіпсіздігі мәдениеті. • Экономикалық пайда және тиімділік. • Нарықтағы үлес / нарықтардағы қатысу. • Өндірістің энергия және ресурс тиімділігі деңгейін арттыру. • Қоршаған ортаға эмиссияларды азайту.	• Баспасөз конференцияларын өткізу, баспасөз релиздерін ұсыну. • Қоғам қызметі туралы ақпарат жариялау/медиа-жоспарды қалыптастыру. • «Жедел желі», әлеуметтік желілер. • Компанияның жылдық есебі және интернет-ресурсы.

Тұрақты даму саласындағы халықаралық ынтымақтастық

GRI 2-28

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ-НЫҢ ҰЛТТЫҚ ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҰЙЫМДАРҒА/ҚАУЫМДАСТЫҚТАРҒА ҚАТЫСУЫ

Ұйым	Мәртебесі мен кіру мерзімі
Дүниежүзілік энергетикалық кеңес (ЖЭС)	2008 жылдан мүше
KAZENERGY қауымдастығы	2009 жылдан мүше
Қазақстандық электр энергетикалық Қауымдастығы (КЭА)	2011 жылдан мүше
БҰҰ-ның жаһандық шарты	2011 жылдан мүше
ТМД Электр энергетикалық кеңесі (ТМД ЭЭЖ)	2012 жылдан бақылаушы
Қазақстан Республикасының Ұлттық Кәсіпкерлер палатасы (ҚР ҰКП)	2013 жылдан мүше
«Қазақстан машина жасаушылар одағы» ЗТБ	2021 жылдан мүше
ECOJER қауымдастығы	2021 жылдан мүше
Қазақстандық Цифрлық Энергетика Қауымдастығы	Мүшелікке өтініш берілді
Ұлттық ESG клубы	2022 жылдан мүше

Адам құқықтарын сақтау

GRI 2-23, 3-3

«Самұрық-Энерго» АҚ Қазақстанның энергожүйесінде стратегиялық позицияны иелене отырып және елдегі ең ірі энергохолдингтердің бірі бола отырып, өз ықпалының маңыздылығын түсінеді және бизнесті жауапты жүргізу, құн құрудың бүкіл тізбегі бойынша адам құқықтарын қамтамасыз ету, Компания және тұтастай қоғам қатысатын өңірлердегі қызметкерлердің, халықтың өміріне қатысу бойынша ерікті міндеттемелерді қабылдайды. Мұның бәрін стратегияның, корпоративтік мәдениеттің және өзінің күнделікті қызметінің, мүдделі тараптардың мүдделері мен Компанияның стратегиялық міндеттері арасындағы оңтайлы теңгерімді сақтай отырып, адам құқықтары мен орнықты даму мақсаттарын сақтау қағидаттарын интеграциялау жолымен жүзеге асырады.

Адам құқықтарын қорғау саласында «Самұрық-Энерго» АҚ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын, сондай – ақ халықаралық құқықтың жалпыға бірдей танылған қағидаттары мен нормаларын-адам құқықтарының Жалпыға бірдей декларациясын, Азаматтық және саяси құқықтар туралы халықаралық пактіні, экономикалық, әлеуметтік және мәдени құқықтар туралы халықаралық пактіні, адам құқықтары аспектісінде кәсіпкерлік қызмет саласындағы БҰҰ-ның Басшылық қағидаттарын басшылыққа алады.

Өз қызметімізді Қазақстан Республикасының Конституциясына негіздей отырып, біз адам құқықтары мен бостандықтарының сақталуын және адам құқықтарын бұзатын және/немесе мұндай бұзушылықтардың себебі жанама түрде болуы мүмкін әрекеттердің қабылданбауын мойындаймыз, кепілдік береміз және қамтамасыз етеміз. Адам құқықтарын сақтау саласындағы қағидаттар мен нормалар «Самұрық-Энерго» АҚ-ның жоғары кәсіби және этикалық стандарттарды белгілейтін мінез-құлық Кодексінде көрсетілген, олар атқаратын лауазымына қарамастан біздің қызметкерлеріміздің қызметіне сәйкес келуі тиіс. Кодекстің нормалары мен ережелерін орындау Компанияның барлық қызметкерлері, Директорлар кеңесі, Басқарма мүшелері және бізбен жұмыс істейтін үшінші тұлғалар үшін міндетті.

Біз қызметкерлердің еңбек құқықтары мен бостандықтарына, жынысына, нәсіліне, ұлтына, тіліне, тегіне, мүліктік, отбасылық, әлеуметтік және лауазымдық жағдайына, жасына, тұрғылықты жеріне, дініне, сеніміне, қоғамдық бірлестіктерге немесе қандай да бір әлеуметтік топтарға жатуы немесе жатпауына, сондай-ақ қызметкердің кәсіби қасиеттеріне байланысты емес басқа да жағдайларға байланысты қандай да бір артықшылықтарға ие болуына шектеулерді қабылдамаймыз.

Адам құқықтарын сақтау саласындағы негізгі талаптар қызметкерлерді комплаенс мәселелері бойынша оқытудың базалық бағдарламасына кіреді. Біз сондай-ақ адам құқықтары саласындағы қоғамның позициясы, адам құқықтарына қатысты өтініштер мен шағымдарды беру үшін кері байланыс мүмкіндіктері туралы персоналды хабардар ету үшін барлық ішкі байланыс арналарын пайдаланамыз.

Адам құқықтары саласындағы тәсілдерді іске асырудың тиімділігін бағалау үшін Компания «жедел желіге» өтініштерді тұрақты негізде талдайды, құқықтардың ықтимал бұзылуы туралы өтініштерді алған кезде кәсіпорындарда тексерулер жүргізеді. Бағалау нәтижелері Директорлар кеңесіне жеткізіледі.

2022 жылы қызметкерлерге, мердігерлерге және жергілікті тұрғындарға қатысты адам құқықтарының бұзылуы тіркелген жоқ.

Біз заңнама нормаларын сақтауды және өндірістік қауіпсіздік саласындағы өз корпоративтік стандарттарымызды орындауды топтың жеткізушілері мен мердігерлерінен талап етеміз. Компанияның негізгі құжаттарының бірі- адамның іргелі құқықтары мен бостандықтарын қамтамасыз етуді реттейтін тұрақты даму саласындағы Басшылық. Құжат халықаралық деңгейде жарияланған адам құқықтарын компанияның өзі қызметі шеңберінде ғана емес, сонымен қатар «Самұрық-Энерго» АҚ өзара іс-қимыл жасайтын үшінші тұлғаларға қатысты қолдау туралы біздің ұстанымымызды білдіреді.

Орнықты даму саласындағы басшылық туралы толығырақ веб-сайтта.

Біз этикалық мінез-құлықтың жоғары стандарттарын ұстанамыз, біздің қызметіміздің кез келген саласы Адам құқықтарының тікелей немесе жанама түрде бұзылуына ықпал етпеуін қамтамасыз ету жауапкершілігін қабылдаймыз. Өнімді ұсынушылармен қарым-қатынасты нығайту үшін біз корпоративтік және әлеуметтік жауапкершілік ұзақ мерзімді коммерциялық табысты қамтамасыз етуде маңызды және нарықта, жұмыс орнында, қоғамда жасайтын қарым-қатынастар мен әрекеттерде көрініс табуы керек деген сенімге негізделген өнім ұсынушыларға арналып жасалып, басшылыққа алынатын қағидаттарды әзірледік.

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау «Самұрық-Энерго» АҚ үшін маңызды. Тиімді өзара іс-қимыл құру үшін мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл саласындағы үздік әлемдік тәжірибелерді басшылыққа ала отырып, біз компания қызметін басқару процесінің барлық кезеңдерінде барлық мүдделі тараптардың мүдделерін ескеруге және ескеруге мүмкіндік беретін бірқатар қағидаттарды қолданамыз. Атап айтқанда, біз «сақтық» қағидатының негізгі ережелерімен бөлісеміз. Стейкхолдерлермен өзара іс-қимыл шеңберінде компания өткізетін барлық іс-шаралар «стейкхолдерлермен өзара іс-қимыл жоспарына» енгізілген.

Толығырақ «Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл» және «Самұрық-Энерго» АҚ стейкхолдерлермен өзара іс-қимыл жоспары туралы веб-сайтта.

Компанияда Адам құқықтары жағдайына мониторинг жүргізетін, еңбек ұжымдарымен этика және мінез-құлық кодекстерінің нормаларын және комплаенс-саясатты түсіндіру бойынша жұмыс жүргізетін омбудсмен қызметі жұмыс істейді.

Адам құқықтарының (қызметкерлердің) және адам құқықтары саласындағы халықаралық нормалардың сақталуын бақылауды комплаенс қызметі және кәсіподақ ұйымдары жүзеге асырады. Құқықтары бұзылған жағдайда қызметкерлер компанияның барлық кері байланыс арналарына жүгіне алады.

GRI 408-1, 409-1, GRI 12: Coal Sector: 12.16.2, 12.17.2

«Самұрық-Энерго» АҚ балалар еңбегін пайдаланбайды және мәжбүрлі еңбекті пайдалануға жол бермеу бойынша қатаң ұстанымға ие. Бұл талаптар барлық ЕТҰ топтарына, сондай-ақ жеткізушілер мен мердігерлік ұйымдарға қолданылады.

2022 жылы осы талаптарды, сондай – ақ мәжбүрлі және балалар еңбегіне қатысты қолданыстағы заңнаманың нормаларын бұзу жағдайлары анықталған жоқ.

Адами капиталға инвестициялар

Қызметкерлер - «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының ең үлкен құндылығы және табыстың ажырамас құрамдас бөлігі. Біз персоналды басқару жүйесінің тиімділігін үнемі арттыруға тырысамыз. Әлеуметтік жауапкершілік шеңберіндегі біздің негізгі міндеттеріміз: қызметкерлер үшін тартымды жағдайлар жасау, ішкі таланттарды сақтау және жоғары кәсіби кадрларды тарту, компанияда әлеуметтік кепілдіктер мен әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету.

Біз мүдделі тараптардың мүдделерін құрметтейміз, қолданыстағы еңбек заңнамасын, корпоративтік және кәсіби этика қағидаттарын мүлтіксіз сақтаймыз. Біздің корпоративтік мәдениетіміздің маңызды бөлігі жұмысқа орналасу кезінде тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету, кемсітушілікке жол бермеу, адам құқықтарын сақтау болып табылады. Біздің көзқарасымыз барлық жастағы адамдардың өмір сүру сапасы мен әл-ауқатын арттыру, инклюзивті және сапасы жағынан тең дәрежеде білім беруді қамтамасыз ету, өмір бойы білім алу үшін мүмкіндіктер жасау, сондай-ақ гендерлік теңдікке қол жеткізу және барлық адамдар үшін лайықты еңбек жағдайларын қамтамасыз ету туралы БҰҰ Тұрақты даму мақсаттарымен сәйкес келеді.

Кадр саясаты- адами әлеуетті дамытуға бағдарланған, сондай-ақ стратегия шеңберінде көзделген іс-шараларды табысты іске асыру үшін персоналдың құзыреттерін дамыту қажеттілігін айқындайтын, персоналды басқару саласындағы іргелі құжат.

Қызметкерлерді басқару саясаты жұмыскерлер үшін тартымды жағдайлар жасауға, «Самұрық-Энерго» АҚ қатысу өңірлеріндегі негізгі және аса беделді жұмыс берушілердің бірі болуға бағытталған. Персоналды басқару саясаты жұмыскерлер үшін тартымды жағдайлар жасауға, «Самұрық-Энерго» АҚ қатысу өңірлеріндегі негізгі және аса беделді жұмыс берушілердің бірі болуға бағытталған.

Компанияның кадрлық саясаты мынадай тұрақты даму қағидаттарына негізделген – мүдделі тараптардың мүдделерін құрметтеу, адам құқықтарын сақтау, ашықтық, есеп беру, анықтық, заңдылық, этикалық мінез-құлық, жеке үлгі көрсету, сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік, мүдделер қақтығысына жол бермеу, жұмысқа орналасу кезінде тең мүмкіндіктер беру, кемсітушіліктің болмауы, жыныстық құдалауға жол бермеу және басқалар.

HR функциясының стратегиялық рөлі еңбек ресурстарын сандық және сапалық тұрғыдан болашаққа жоспарлаудан көрінеді.

Персоналды басқару саласындағы топтың тиімділігі мен өнімділігі ай сайынғы немесе тоқсандық есептер негізінде бағаланады. Персоналды басқару жүйесін үнемі жетілдіре отырып және қызметкерлер мен олардың отбасылары үшін жаңа әлеуметтік бағдарламалар әзірлей отырып, біз БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізуге ықпал етеміз.

Тартымды еңбек жағдайларын жасау

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы Қазақстан Республикасының ірі жұмыс берушілерінің қатарына кіреді. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша персоналдың тізімдік саны 17 650 адамды құрады. Орташа жұмыс өтілі-13 жыл. Біздің қызметкерлердің орташа жасы-34. 2022 жылы толық жұмыспен қамтылған қызметкерлердің үлесі 100% құрады.

GRI 2-7, 405-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.6

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНЫНЫҢ ДИНАМИКАСЫ, АДАМ

Қызметкерлердің тізімдік саны

2022	17 650
2021	17 645
2020	17 783

Қызметкерлердің жалпы саны

2022	17 834
2021	17 849
2020	17 783

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік орталығының 150 қызметкерден тұратын ұйымдық құрылымы мен штат саны бекітілді[21].

Әртүрлілік және инклюзивтілік

GRI 3-3, 406-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.8

Жұмыс орнында тең мүмкіндіктер мен инклюзивтілікті қамтамасыз ету адам құқықтарын құрметтеудің негізгі элементі болып табылады. Біз Директорлар кеңесінің қызметкерлері мен мүшелерінің әлеуметтік-мәдени әртүрлілігін қамтамасыз етуге тырысамыз және кемсітушіліктің кез келген түріне төзбеушілікті көрсетеміз. Әртүрлілік пен инклюзивтілік біздің ұзақ мерзімді табысымыз үшін өте маңызды, бұл таланттарды тартуға, шақыруға және сақтауға көмектеседі және қызметкерлерімізге ең жақсы нәтижеге қол жеткізу үшін жайлылық пен қолдау көрсетеді. Инклюзивті және құрамы әр түрлі персонал қоғамның өзгеріп отыратын үміттеріне тиімді бейімделуге және нарықтық өзгерістерге жан-жақты.

Біз кемсітушіліктің кез келген түріне үзілді-кесілді қарсы тұрамыз және барлық қызметкерлер мен кандидаттарға құрметпен қарауды қамтамасыз етуге тырысамыз. Біз қызмет бойынша алға жылжудың әр кезеңінде барлығына бірдей мүмкіндіктер жасау үшін жұмыс істеп жатырмыз.

Қызметкерлерді ұйым ішінде алға жылжыту кезінде үміткерлерге тең мүмкіндіктер берілетініне кепілдік береміз. Біз тартылған таланттардың алуан түрлілігін кеңейтуге тырысып, қызметкерлерді жалдау кезінде теңдік қағидатын басшылыққа аламыз. Мұның бәрі біздің бизнесімізге қажетті инновациялық шешімдерді енгізу кезінде әртүрлі жыныстағы, жастағы және шығу тегі бар адамдардың әртүрлі көзқарастарынан, тәжірибелерінен және білімдерінен пайда алуға мүмкіндік береді. Біз қызметкерлер құрамының әртүрлілігін қолдайтынымызды мақтан тұтамыз және әрбір қызметкер өзін қабылдағанын, құрметтейтінін және еститінін сезінетін қолайлы жұмыс атмосферасын құруға ұмтыламыз. Біздің қызметкерлер бізбен бірге өз әлеуетіне жете алатынын біледі және проблемалар туралы сөйлескенде өздерін қауіпсіз сезінеді.

Біз директорлар кеңесін, жоғары және орта буын басшылығын қоса алғанда, «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының барлық деңгейлерінде әртүрлілікті арттыруға ұмтыламыз. Директорлар кеңесіне тағайындаулар, сондай-ақ жоғары және орта буын басшылық лауазымдары үміткердің еңбегі, тәжірибесі, білімі мен дағдылары негізінде жүзеге асырылады, бұл сараптамалық білімнің тепе-теңдігі мен алуан түрлілігін қамтамасыз етеді.

Білім деңгейі мен кәсіби тәжірибенің, сондай-ақ директорлар мен қызметкерлердің жеке қасиеттерінің үйлесімі әртүрлі пікірлер мен кеңірек білім базасын қамтамасыз етеді.

[21] «Мемлекеттік органдар мен квазимемлекеттік сектор субъектілерінің штат санының лимиттерін оңтайландырудың кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2021 жылғы 28 шілдедегі №633 Жарлығы, «Самұрық-Қазына» АҚ қорының 2021 жылғы 20 тамыздағы №23-01-05.8/4701 тапсырмасы, «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының шешімі 2022 жылғы 24 қаңтардағы №06/22 хаттама «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің шешімі 2022 жылғы 25 ақпандағы №02/22 хаттама.

Тұрақты дамуды басқару жүйесін жетілдірудің жол картасына[22] сәйкес 2023 жылдың I тоқсанында компанияда кемсітушілікке жол бермеу саласындағы Саясат енгізілді.

Гендерлік теңдік

Біздің қызметкерлер арасында әйелдерге қарағанда ер адамдар көп, бұл саланың ерекшелігі мен кәсіпорындардағы физикалық еңбек ерекшеліктеріне байланысты. Дегенмен, біздің кадрлық саясатымыз тұрақты дамудың негізгі элементі ретінде «БҰҰ-әйелдер» серіктестігі және БҰҰ Жаһандық шарты шеңберінде әзірленген гендерлік теңдіктің жеті қағидатын ұстанады:

- гендерлік теңдікті қамтамасыз ету жөніндегі шараларды белсенді қолдауды қалыптастыру
- әйелдер мен ер адамдарға әділ көзқарас-гендерлік кемсітушіліктің болмауы, оқыту мен даму бағдарламаларына, мансаптық өсу мен жұмысқа орналасуға тең көзқарас пен қол жетімділік
- адам құқықтарын құрметтеу және қолдау, кемсітушіліктің болмауы
- барлық қызметкерлердің денсаулығын, қауіпсіздігін және әл-ауқатын қамтамасыз ету
- бизнестегі әйелдердің біліміне, біліктілігін арттыруға және кәсіби өсуіне жәрдемдесу, әйелдердің мүмкіндіктерін кеңейтуге ықпал ететін тәжірибелерді қолдану
- жергілікті қоғамдастық деңгейінде тең құқықты насихаттау
- гендерлік теңдікке қол жеткізудің нәтижесін бағалау мен оның жетістіктерінің нәтижелері туралы жұртшылықты хабардар ету

Сондай-ақ, біз іс-шаралар жоспарын әзірледік және қызметкерлер құрамындағы және кадрлық резерв құрамындағы әйелдер санын ұлғайтуды, басшылық лауазымдардағы әйелдердің оңтайлы санына қол жеткізуді көздейтін орнықты даму саласындағы бастамалар жоспарындағы қызметтің негізгі көрсеткіштерін белгіледік.

2022 жылдың тамызында әйелдердің рөлін күшейту, мүмкіндіктерін кеңейту және бастамаларын дамыту мақсатында «АлЭС» АҚ өндірісінде компанияның барлық департаменттерінің өкілдерін біріктіретін әйелдер клубы құрылды.

Есепті кезеңде «Гендерлік теңдік» бағдарламасы шеңберінде корпоративтік орталық, АлЭС және ESC ЖШС қызметкерлері компанияның басшы органдарында әйелдердің үлесін арттыруға бағытталған модульдік оқытудан өтті, сондай-ақ KAZENERGY Әйелдер энергетикалық клубының өкілдерімен және Қырғызстан энергетика саласындағы әйелдер қауымдастығының делегациясымен іскерлік кездесуге қатысты.

GRI 2-7, 405-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.6

ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР, АДАМ

Ерлер	13 053
Әйелдер	4 597

GRI 405-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.6

ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША БӨЛУДЕГІ БАСШЫ ОРГАНДАРДЫҢ ҚҰРАМЫ, АДАМ

	Топ менеджерлер	Басшылар
Ерлер	40	239
Әйелдер	5	84

[22] «Самұрық-Энерго» АҚ Басқармасының шешімі 2022 жылғы 10 қазандағы №37 хаттама..

Инклюзивті орта құру

«Самұрық-Энерго» АҚ мүмкіндігі шектеулі адамдарды жұмысқа орналастыруға қатысты заңнаманың барлық талаптарын сақтайды. 2022 жылы компанияда 211 мүмкіндігі шектеулі адам жұмыс істеді.

Кадрларды іріктеу және кадрлардың ауысуы

Қызметкерлерді жалдау кезінде «Самұрық-Энерго» АҚ-ның басымдығы ол адамдардың жұмысының тиімділігі болып табылады. Кандидаттарды іріктеу кезінде олардың уәждемесіне және Компанияның корпоративтік құндылықтарына сәйкестігіне ерекше назар аударылады.

Барлық білікті кандидаттардың жұмысқа орналасуына тең қолжетімділікті қамтамасыз ету үшін бос орындар орыс және қазақ тілдерінде компанияның сайтында және «Samruk Qyzmet» бірыңғай онлайн рекрутинг платформасында орналастырылады (www.qsamruk.kz). Конкурстық іріктеу қорытындысы бойынша барлық үміткерлерге кері байланыс беріледі, ал нәтижелер «Samruk Qyzmet» платформасында жарияланады. Конкурстық рәсімдерді өткізу кезінде ішкі кандидаттардың, оның ішінде Компанияның таланттар пулынан кандидаттардың басым құқығы болады.

2020-2022 жылдары Компанияның бос жұмыс орындарының 48% -ын ішкі үміткерлер иеленді.

GRI 401-1, GRI 12: Coal Sector: 12.15.2

2022 жылы 2449 адам жұмысқа қабылданды, оның 28% – әйелдер (2021 жылмен салыстырғанда 9% - ға көп).

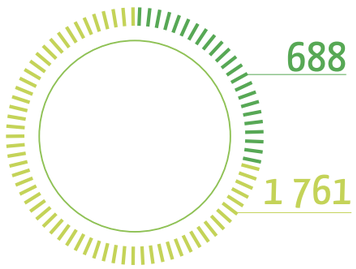

2022

- Ерлер
- Әйелдер

Жаңа қызметкерлердің бейімделу Бағдарламасы

«Самұрық-Энерго» АҚ топтың кадрлық әлеуетін дамыту үшін жаңа қызметкерлерді бейімдеу тетіктерін үнемі жетілдіріп отырады. Сонымен, компанияда жаңа қызметкерлерді бейімдеу бағдарламасы жұмыс істейді, оның аясында үш ай ішінде жаңа қызметкер арнайы цифрлық платформаның көмегімен теориялық және практикалық бөліктен тұратын электрондық бейімдеу курсынан өтеді.

Бағдарлама жұмысшыларға жаңа жерге тезірек үйренуге және олардың кәсіби өсуіне негіз құруға көмектесуге арналған.

2022 жылы персоналдың жалпы айналымы 13% құрады, бұл сала бойынша орташа есеппен «норма шегінде» критерийіне сәйкес келеді. 2021 жылмен салыстырғанда кадрлардың айналымы есептеу әдістемесі мен тәсілдерінің өзгеруіне байланысты өсті, осылайша 2022 жылы себептерге қарамастан (өз бастамасы бойынша, тараптардың келісімі бойынша, зейнеткерлік жасқа, сандарды оңтайландыруға және т.б. байланысты) барлық жұмыстан босатылған қызметкерлер есепке алынды.

GRI 401-1, GRI 12: Coal Sector: 12.15.2

КАДР АЙНАЛЫМЫНЫҢ ДИНАМИКАСЫ, %

Кадрлардың жалпы айналымы

Еңбекақы

Еңбекке лайықты сыйақы деңгейі- қызметкерлерді тиімді жұмыс істеуге ынталандырудың негізгі құралы. Компания жауапты жұмыс беруші ретінде өз қызметкерлерін лайықты жалақымен қамтамасыз етуге тырысады. 2022 жылы топ қызметкерлерінің орташа жалақысы айына 402 990 теңгені құрады. Компанияда жалақыны үнемі индекстеу жүргізіледі, сондай-ақ сыйлықақы беру жүйелері енгізілген.

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеу және сыйлықақы беру Қағидалары – қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеу және ынталандыру жөніндегі негізгі құрамдас пакеттер ресми түрде айқындалған компанияның негізгі ішкі құжаты.

ЖАЛАҚЫ ҚОРЫ, МЫҢ ТЕҢГЕ

Жалақы қоры

2022 жылы еншілес және тәуелді ұйымдардың әкімшілік және өндірістік персоналының жалақысы қайта қаралып, 10 – нан 32% - ға дейін ұлғайтылды, 16 мыңнан астам қызметкер қамтылды, жалақысы төмен қызметкерлерге ерекше назар аударылды.

«Самұрық-Энерго» АҚ өз қызметкерлеріне орташа нарықтық мәндер деңгейінде немесе одан жоғары деңгейде еңбекақы төлеуді қамтамасыз етуге ұмтылады.

GRI 202-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.2

КОМПАНИЯДАҒЫ ОРТАША ЖАЛАҚЫНЫҢ ЕЛДЕГІ ДЕҢГЕЙГЕ ҚАТЫНАСЫ, ТЕҢГЕ

Елдегі ең төменгі жалақы

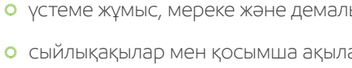

Өндірістік персоналдың орташа айлық жалақысы

Негізгі жалақыдан басқа, Ұжымдық шартқа сәйкес Қоғамда тағы мынадай үстемақы түрлері бар:

- үстеме жұмыс, мереке және демалыс күндері, түнгі уақытта жұмыс ақысын төлеу
- сыйлықақылар мен қосымша ақылар
- ауыр жұмыстармен, зиянды (ерекше зиянды), қауіпті еңбек жағдайлары бар жұмыстармен айналысатын қызметкерлерге еңбекақы төлеу
- ақылы қосымша жылдық демалыс
- қызметкерлерге еңбек шарты бұзылған кезде, зейнетке шығуға байланысты үш жалақы мөлшерінде өтемақы төленеді

Әйелдердің ең төменгі жалақысы мен ерлердің ең төменгі жалақысының арақатынасы 100% құрайды. Ерлер мен әйелдердің жалақысы тең, ал қызметкерлердің жалақысы еңбек жағдайлары мен жалақысына байланысты, яғни еңбек жағдайларына байланысты ер адамдарға зиянды еңбек жағдайлары, кәсіби шеберлігі және басқа төлемдер үшін қосымша үстемақы төленеді.

ӘЙЕЛДЕР МЕН ЕР АДАМДАРДЫҢ БАЗАЛЫҚ СЫЙАҚЫСЫНЫҢ АРАҚАТЫНАСЫ, ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2021		2022	
	Ер адамдар	Әйелдер	Ер адамдар	Әйелдер
Компанияның бастапқы деңгейдегі қызметкерінің жалақысы	145 688	128 354	186 000	170 000

Қызметкерлерді ынталандыру және тарту

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның қолданыстағы ынталандыру жүйесі қызметкерлердің әлеуетін барынша ашуға бағытталған. Мотивация мен қатысуды арттыру үшін энергетика күні, Тәуелсіздік күні, Шахтер күні және т.б мемлекеттік және ұлттық мерекелерге біржолғы сыйлықақы төлемдері, материалдық емес сыйақылар мен жеңілдіктер (марапаттар, алғыс хаттар, грамоталар) көзделген.

Сондай-ақ, жұмысты оқытумен ұштастыратын қызметкерлерге емтихан немесе орнату сессиялары, дипломдық жобаны дайындау және қорғау, бітіру емтихандарын тапсыру кезеңіне қосымша демалыс беріледі.

Сонымен қатар, қызметкерлерді ынталандыру үшін корпоративтік марапаттар мен ынталандырулар қарастырылған. Қазақстан Республикасы Күні мен энергетика күнін мерекелеу аясында мемлекеттік, ведомстволық, салалық және корпоративтік наградаларды, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ наградаларын тапсыра отырып, компанияның ерекше көзге түскен қызметкерлеріне құрмет көрсетілді. 2022 жылдың қорытындысы бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ компаниясы тобының 532 қызметкері мемлекеттік, салалық және корпоративтік наградаларға ұсынылды.

2022 жылы «Samruk Business Academy» ЖМ «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік орталығының қызметкерлері арасында қызметкерлердің әл-ауқатының бес элементі: денсаулық, қаржы, әлеуметтік әл-ауқат, қоршаған орта, кәсіби әл-ауқат негізінде әл-ауқатының деңгейін анықтау үшін тарту сауалнамасы жүргізілді. Сауалнамаға 104 қызметкер қатысты. Сауалнама нәтижелері бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ әл-ауқатының жалпы деңгейі 74% - құрады.

Алынған кері байланыс негізінде Компания қызметкерлердің әл-ауқатын жақсарту бойынша ұсыныстар жасайды.

Жастар саясаты

Жас мамандардың белсенділігін ұйымдастыру, жетілдіру және арттыру үшін компанияда «Jas Energy» жастар ісі жөніндегі Кеңес жұмыс істейді, бұл олардың әлеуметтік және операциялық міндеттерді шешудегі белсенділігін арттыруға, корпоративтік мәдениетті дамытуға қатысуға ықпал етеді.

Жастар саясатын дамыту жөніндегі бағдарламаны іске асыру шеңберінде «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобында 2022 жылы челлендж мен жастар форумының өтуі негізінде Қордың портфельдік компанияларынан, олардың ЕТҰ-дан және филиалдарынан «Жеті Қадам» жас көшбасшыларды дамыту модульдік бағдарламасына қатысу үшін 50 жас маман іріктелді.

Қор компаниялары тобының жас мамандарын даярлау шеңберінде олардың көшбасшылық әлеуетін дамыту, оларды басқару құзыреттерін енгізу техникасымен таныстыру, коммуникативтік дағдыларды дамыту, командада жұмыс істей білу, бюджеттік жоспарлау қағидаттарын түсіну үшін «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының 5 қызметкері қатысатын жастар пулы қалыптастырылды.

Жұмыс тәжірибесі жоқ жас мамандарға қажет болған жағдайда құрылымдық Бөлімше персоналының ішінен тәлімгер бекітіледі. Тәлімгер құрылымдық бөлімшенің тікелей басшысы немесе бір уақытта екіден көп емес жаңа қызметкерлерді оқыта алатын жетекшілік ететін басшы болуы мүмкін.

Тәлімгердің рөлі-мүмкін болатын қиындықтар, жиі кездесетін қателіктер туралы хабардар ету, қызметтің функционалдық бағытына сәйкес Қоғамның құрылымдық бөлімшелерімен және бөгде ұйымдармен өзара іс-қимыл тәртібі туралы таныстыру, корпоративтік этика нормалары мен мінез-құлық ережелерін түсіндіру, сондай-ақ жұмыста практикалық көмек көрсету.

Жастар Кеңестері

Белсенді жастар саясатын ілгерілету үшін Топта жастардың рухани, мәдени, білім беру, кәсіби қалыптасуы мен физикалық дамуы үшін әлеуметтік-экономикалық, құқықтық, ұйымдастырушылық жағдайлар мен кепілдіктер жасауға, олардың шығармашылық әлеуетін ашуға бағытталған Жастар Кеңестері құрылды. Мұндай жастар кеңестері «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ –да «Alatay Jastary», «Богатырь Көмір» ЖШС –да 1 658 адамды біріктірген жұмысшы жастар кеңесі, «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ-да жанындағы жастар активі деп аталып, жұмыс істеуде.

Жастар кеңесінің мүшелері жергілікті қоғамдастықтармен (әкімдік, үкіметтік емес ұйымдар, әлеуметтік акциялар және т.б.) барлық кездесулерге белсенді қатысады. Есепті кезеңде Екібастұз МАЭС-2 жастар активі Солнечный кенті жастарының қатысуымен Парламент Мәжілісінің депутаттарымен және Павлодар облысы әкімінің орынбасарымен кездесу өткізді.

Кездесу барысында жастар саясатын қалыптастыру мен іске асыруға, сондай-ақ жастарды мемлекеттік қолдауға қатысты мәселелер талқыланды. Сондай-ақ, ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің Вице-министрімен корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік тәжірибелерін дамыту және жастардың әлеуетін іске асыру мәселелері бойынша кездесу өтті.

Әлеуметтік кепілдіктер мен әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету

GRI 401-2, GRI 403-6, GRI 12: Coal Sector: 12.15.3, 12.14.7

Біз әлеуметтік қорғауды қамтамасыз етуге және өз қызметкерлеріміз үшін қолайлы еңбек жағдайларын жасауға ұмтыламыз. Компания қызметкерлерге жұмысшылар мен олардың отбасы мүшелерінің әл-ауқаты мен қауіпсіздігін арттыруға бағытталған көптеген бағдарламаларды ұсынады.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ӘЛЕУМЕТТІК КЕПІЛДІКТЕРІ МЕН ЖЕҢІЛДІКТЕРІ

өмірді сақтандыру және ерікті медициналық сақтандыру

еңбекке жарамсыздық/мүгедектік бойынша өтемақы, еңбекке уақытша жарамсыздық бойынша жәрдемақы, жүктілік және босану бойынша жәрдемақы

ана/әке демалысы, үш жасқа дейінгі бала күтімі демалысы

зейнетақы беру (заңнамаға сәйкес)

бала тууға, жақын туыстарын жерлеуге материалдық көмек, сондай-ақ қоғам қызметкерін жерлеуге туыстарына материалдық көмек

Ерікті медициналық сақтандыру бағдарламалары

Компанияда қызметкерлерге арналған ерікті медициналық сақтандыру бағдарламалары бар, олар мыналарды қарастырады:

- тәулік бойы жұмыс істейтін консультациялық-диспетчерлік қызмет көрсету;
- тәулік бойы жұмыс істейтін жедел медициналық көмекке қызмет көрсету;
- амбулаториялық-емханалық көмек;
- стационарлық емдеу;
- стоматология және дәрі-дәрмектер, шетелге шығатын азаматтарды сақтандыру, жүктілік пен босанудың барлық кезеңіне медициналық бақылау және отбасы мүшелерін тегін тіркеу сияқты қосымша қызметтер.

Зейнеткерлер мен мүмкіндігі шектеулі жандарды қолдау

Компания жұмыс істемейтін зейнеткерлер мен мүгедектерге әлеуметтік қолдау көрсету мақсатында мынадай іс шараларды іске асырады:

- зейнеткерлікке шыққан қызметкерге біржолғы жәрдемақы төлеу;
- компанияның жұмыс істемейтін зейнеткерлеріне Қазақстан Республикасының ұлттық және мемлекеттік мерекелеріне және Энергетика күніне материалдық көмек көрсету;
- компанияның жұмыс істемейтін зейнеткерлерін моральдық-психологиялық қолдау көрсету үшін компания өткізетін мерекелік және салтанатты іс-шараларға шақыру;
- мүмкіндігінше мүгедектерге (компанияда жұмыс істеген кезде мүгедектік алған және еңбек қызметін тастап кеткен) емделуге, қосымша тамақтануға, дәрі-дәрмек сатып алуға, егер мүгедек осы көмек түрлеріне мұқтаж болса және оларды тегін алмаса, басқа мамандыққа даярлауға материалдық көмек төлеу.

GRI 401-3

Біздің компанияның барлық қызметкерлері заңнамаға сәйкес бала күтімі бойынша демалыс алуға құқылы. Компания отбасылық құндылықтарға үлкен мән береді балалы болған қызметкерлерге материалдық қолдау көрсетеді.

«Самұрық-Энерго» АҚ-да әлеуметтік тұрақтылық деңгейін талдау мақсатында Samruk Research services әдістемесі негізінде 2022 жылы өндірістік персонал арасында әлеуметтанулық зерттеулер жүргізілді. Сауалнамаға сәйкес, «Самұрық-Энерго» АҚ-да SRS интегралдық көрсеткіші 62% құрады.

GRI 403-6

Қызметкерлерді сауықтыру үшін Компания еңбек сіңірген жылдары үшін жыл сайынғы ақылы еңбек демалысына қосымша күндер ұсынады, Салауатты өмір салтын жүйелі түрде насихаттайды, компания қызметкерлерінің мүгедек балалары мен жетім балаларына санаторий демалысы мен балаларды сауықтыру орталықтарының құнын ішінара өтеуді жүзеге асырады.

Мәселен, 2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы қызметкерлерінің 400-ден астам баласы Іле Алатауының етегіндегі энергетиктердің спорттық-сауықтыру лагерінде теңіз деңгейінен 1 800 м биіктікте сауықтырылды. Сонымен қатар, Топ қызметкерлері жыл сайын «Қайың тоғайы» демалыс базасында және Павлодар, Қостанай және Оңтүстік Қазақстан облысының үздік санаторийлерінде сауықтырудан өтті. Сондай-ақ, Қазақстан Республикасының түрлі емдеу-сауықтыру кешендерінде санаторий-курорттық емдеу қамтамасыз етілді.

Біз қызметкерлердің спортпен шұғылдануын қолдаймыз. Есепті кезеңде «Серіктес «жергілікті кәсіподағы» ҚБ «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ қызметкерлері арасында тоғызқұмалақ, шахмат, армрестлинг, стритбол, волейбол, бильярд және теннистен жарыстар өткізді.

«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС қызметкерлері VII Спартакиадаға қатысты

2022 жылғы 20-21 тамызда Алматы қаласында салауатты өмір салтын насихаттауға, Қазақстан жастарын қолдауға және дамытуға бағытталған «Жас Самұрық» қорының жобасы аясында «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобының қызметкерлері арасында VII спартакиаданың аумақтық іріктеу жарыстары өтті.

Спартакиадаға «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС-нің 32 қызметкері спорттың жеті түріне қатысты: шағын футбол, волейбол, стритбол, армрестлинг, үстел теннисі, шахмат, арқан тарту.

Ұжымдық шарт

GRI 2-30, 402-1, GRI 12: Coal Sector: 12.3.2, 12.15.5

«Самұрық-Энерго» АҚ Ұжымдық шарты- қызметкерлердің еңбек құқықтарын, экономикалық және әлеуметтік кепілдіктерін қорғаудың кепілі. Шарт еңбек қатынастарын реттейді және Компания мен қызметкерлер арасындағы тиімді диалогты жүзеге асыруға ықпал етеді. Ұжымдық шартқа сәйкес операциялық өзгерістер туралы хабарламаның ең аз кезеңі - бір ай.

Қоғам қызметкерлерінің 95% ұжымдық шарттармен қамтылған.

Ұжымдық шарттармен қамтылмаған қызметкерлердің еңбек қатынастары (еншілес және тәуелді ұйымдарда ұжымдық шарт болмаған жағдайда) Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес еңбекақы төлеу және әлеуметтік төлемдер жөніндегі ішкі нормативтік құжаттармен реттеледі.

Ұжымдық шарттармен ұсынылатын әлеуметтік төлемдер мен жеңілдіктерге мыналар жатады:

- демалысқа, баланың туылуына, үйлену тойына, жерлеуге (қызметкер мен жақын туыстарына), зейнеткерлерді емдеуге, төтенше жағдайларға және т. б. материалдық көмек.
- табысынан айырылуына байланысты материалдық көмек (жүктілік және босану бойынша демалыс, жаңа туған баланы асырап алуға байланысты демалыс)
- ерікті медициналық сақтандыру
- қызметкерлер мен балаларды санаторий-курорттық емдеу
- 50, 60 және 70 жылдық мерейтойға байланысты біржолғы көтермелеу, мерекелік, мәдени-бұқаралық және спорттық іс-шараларды өткізуге арналған шығыстар, балаларға арналған жаңа жылдық сыйлықтар және т. б.
- несиелерді төлеу
- асыраушысының зақымдануы мен одан айырылғаны үшін жәрдемақы.

Әлеуметтік әріптестер форумы аясында және республикалық конкурстың нәтижелері бойынша «Болат Нұржанов атындағы Екібастұз МАЭС-1» ЖШС Ұжымдық шарты «2022 жылдың Үздік ұжымдық шарты» деп танылды.

Ұжымдық шарттармен қамтылмаған қызметкерлерге еңбекақы төлеу және әлеуметтік төлемдер жөніндегі ішкі нормативтік құжаттар қолданылады.

Кәсіподақ ұйымдары

Қызметкерлердің кәсіптік, экономикалық және әлеуметтік еңбек құқықтары мен кәсіптік мүдделерін реттеу мен қорғауды қызметкерлердің әлеуметтік әріптестіктегі уәкілетті өкілдері – кәсіподақ ұйымдары жүзеге асырады.

Компанияның 15 мың қызметкері - кәсіподақ мүшелері.

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлердің өз мүдделерін қорғау жөніндегі бірлестіктерге кіру құқығын таниды. Біз сондай-ақ қызметкерлердің өз өкілдерін таңдау құқығын қолдаймыз және Қазақстан Республикасының заңдары мен практикаларына сәйкес осы үшін қажетті жағдайларды қамтамасыз етеміз.

Қызметкерлерді дамыту және оқыту

Біз қызметкерлерді дамыту мен оқытуды өндірістік міндеттерді шешу, жабдықтардың үнемді, апатсыз және тиімді жұмысын қамтамасыз ету үшін қызметкерлердің кәсібилігі мен біліктілігінің қажетті деңгейін қамтамасыз етіп қана қоймай, сонымен қатар Қоғамның корпоративтік мәдениетін дамытуға ықпал ететін тұтас жоба ретінде қарастырамыз.

Компанияда қолданыстағы «Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлерін кәсіптік оқыту және бейімдеу қағидалары оқытудың мақсаттарын, міндеттерін, негізгі түрлерін, «Самұрық-Энерго» АҚ құрылымдық бөлімшелерінің өзара іс-қимыл тәртібін, Қоғам қызметкерлерін кәсіптік және ішкі оқытуды ұйымдастыру кезіндегі қызметкерлердің, құрылымдық бөлімшелер басшыларының жауапкершілігін, өкілеттіктері мен міндеттерін айқындайды.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ОҚЫТУ ШЫҒЫНДАРЫ

Қызметкерлерді оқытуға жұмсалатын шығындардың жалпы көлемі, мың теңге

2022	305 137
2021	306 428

Жылына бір қызметкерге оқу шығындары, теңге

2022	17 373
2021	22 088

Ережелер сонымен қатар қызметкерлердің кәсіби дамуы және Қоғамның бюджет қаражатын тиімді пайдалану саласындағы іс-әрекеттер мен рәсімдерді жүйелейді.

Персоналды дамыту және оқыту бағдарламаларының негізгі бағыттары:

- жылу электр станцияларының көмір қазандығын/бу турбиналарын пайдалану
- «тәлімгерлік» және «ішкі жаттықтырушыларды даярлау» тренингтері
- MBA және EMBA бағдарламалары
- ағылшын тілін үйрену курстары
- персонал қызметінің функционалдық бағыты бойынша семинарлар, тренингтер және конференциялар
- таланттар пулын/кадрлық резервті оқыту және дамыту

Бағдарламаларды іске асыру сертификат немесе біліктілік куәлігін бере отырып, өндірістен қол үзіп те, қол үзбей де көзделеді.

GRI 404-1, GRI 12: Coal Sector: 12.15.6

КОМПАНИЯ БОЙЫНША ОРТАША ЕСЕППЕН БІР ҚЫЗМЕТКЕРГЕ ЖҰМСАЛҒАН ОҚУ САҒАТТАРЫНЫҢ ОРТАША САНЫ, АДАМ / САҒ

2021

2022

ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША БІР ҚЫЗМЕТКЕРГЕ ЖҰМСАЛҒАН ОҚУ САҒАТТАРЫНЫҢ ОРТАША САНЫ, АДАМ / САҒ

Ер адамдар

Әйелдер

САНАТТАР БОЙЫНША БІР ҚЫЗМЕТКЕРГЕ ЖҰМСАЛҒАН ОҚУ САҒАТТАРЫНЫҢ ОРТАША САНЫ, АДАМ / САҒ

Көрсетіш	2021	2022
Жоғары менеджмент	32,84	22,9
Әкімшілік-басқару қызметкерлері	38,4	31,1
Өндірістік қызметкерлер	44,75	35,9
Қызмет көрсету қызметкерлері	1,4	1,2

Таланттар және кадрлық резерв

Бәсекеге қабілеттілікті сақтау және дамыту, сыртқы және ішкі сын-тегеуріндерге белсенді ден қою, перспективалы және жоғары кәсіби қызметкерлердің әлеуетін арттыру, өзіміздің басқарушы кадрларымызды тәрбиелеу мақсатында біз сабақтастық пен таланттарды басқару жүйесін дамытамыз.

2022 жылы кадр резерві/таланттар пулы құрамында 630 қызметкер болды.

Компания объективтілік, ашықтық, әділдік, еріктілік және тиімділік қағидаттарына негізделе отырып және «Самұрық-Энерго» АҚ таланттарын басқару жөніндегі қағидаларға сәйкес бірыңғай кадр резервін қалыптастырады.

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесі және компаниялар тобының басқару органдары Басшылық позицияларға сабақтастық жоспарын қалыптастыруға және орындауға көп көңіл бөледі.

Кадр резервін қалыптастыру және дамыту процесі «Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлерінің қызметін бағалау қағидаларына сәйкес жүзеге асырылатын қызметкерлердің қызметін жыл сайынғы бағалаумен тығыз интеграцияланған:

- өзін-өзі бағалауды, Дағдылар мен әлеуетке шолуды, қызметтің тиімділігі мен даму мүмкіндіктерін арттыру бойынша бағыттарды бағалауды және ұсынуды қамтитын мақсаттар мен құзыреттерді кешенді (қорытынды) бағалау
- қызметтің тоқсан сайынғы аралық шолуы-есепті кезеңдегі мақсаттардың орындалу дәрежесінің мониторингі.

Бағалау нәтижелері бойынша таланттар картасы, кадр резерві қалыптастырылады, резервшілердің жеке даму жоспарлары (ОЖБ) әзірленеді, тартылған менторлық, тағылымдамалар мен сабақтастық бағдарламалары дамиды.

Қорытынды бағалау нәтижелері лауазымдық жалақының өзгеруін, сондай-ақ жылдық сыйлықақы төлемдерін қалыптастыру кезінде тиісті шешімдер қабылдау үшін негіз болып табылады. 2022 жылы 130 адам нәтижелілік және мансаптық даму бағасын алды.

GRI 404-3

КОМПАНИЯ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛІЛІГІ МЕН МАНСАПТЫҚ ДАМУЫН БАҒАЛАУ

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Мансап тиімділігі мен дамуын тұрақты бағалаудан өткен қызметкерлердің жалпы саны			
Ер адамдар (барлығы)	**93**	**80**	**69**
Басшылар	27	19	13
Менеджерлер	66	61	56
Әйелдер (барлығы)	**71**	**67**	**61**
Басшылар	11	8	5
Менеджерлер	60	59	56
Тиімділік пен мансаптық дамуы үнемі бағаланған қызметкерлердің жалпы санының пайызы			
Ер адамдар (барлығы)	**57%**	**54%**	**53%**
Басшылар	29%	24%	19%
Менеджерлер	71%	76%	81%
Әйелдер (барлығы)	**43%**	**46%**	**47%**
Басшылар	15%	12%	8%
Менеджерлер	85%	88%	92%

Таланттар пулы немесе кадрлар резерві

Компанияда кадрлық резервті оқыту және дамыту үшін қажетті жағдайлар жасау шеңберінде таланттар пулы бағдарламасы іске асырылуда, оның негізгі қағидаты басқарудың сабақтастығын қамтамасыз ету, сондай-ақ қызметкерлерге «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобында даму және мансаптық өсу үшін мүмкіндіктер беру мақсатында басшы кадрларды мақсатты даярлау болып табылады. 2022 жылы дарын-дар пулы бағдарламасын дамытудың жеке жоспарына сәйкес тоғыз қызметкер «Ұрпақтар теориясының призмасы арқылы тиімді байланыс» тақырыбында оқытылды. Сондай-ақ, таланттар пулының Атқарушы орган мүшелерімен кездесуі ұйымдастырылды.

Білім беру жүйесімен өзара іс-қимыл

Сенімді кадрлық резервті қалыптастыру мақсатында Компания Қазақстанның жетекші жоғары оқу орындарымен белсенді өзара іс-қимыл жасайды. Біз дуальды оқытуды дамытуға қатысамыз. Сонымен қатар, жоғары оқу орындарының студенттері мен түлектеріне кейіннен жұмысқа орналасу мүмкіндігімен өз кәсіпорындарында өндірістік және диплом алдындағы практикадан өтуді ұсынамыз. 2022 жылы 372 студент компанияда оқу-өндірістік практикадан өтті, 172 студент практика мен тағылымдамадан өтті.

Компания ынтымақтастық орнатқан негізгі оқу орындары:

- «Қ.Пішенбаев атындағы Екібастұз тау-кен техникалық колледжі» КМҚК
- «Екібастұз политехникалық колледжі» шаруашылық жүргізу құқығындағы коммуналдық мемлекеттік кәсіпорны
- «Академик Сәтбаев атындағы Екібастұз инженерлік-техникалық институтының колледжі» КЕАҚ, «Екібастұз Инновациялық Еуразия университетінің колледжі»
- «Ғұмарбек Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы
- Алматы мемлекеттік энергетика және электрондық технологиялар колледжі
- «Сәкен Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті» КЕАҚ
- «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» КЕАҚ
- «Торайғыров университеті» КЕАҚ
- «Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КЕАҚ
- «Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті» КЕАҚ
- «Назарбаев Университеті» ДББҰ

Физика-математика пәндері бойынша республикалық олимпиада

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ қолдауымен Алматы энергетика және байланыс университеті физика-математика пәндері бойынша республикалық олимпиада өткізді. Олимпиадаға еліміздің тоғыз техникалық жоғары оқу орындарынан 60-тан астам студент, сондай-ақ болашақ талапкерлер қатысты. Жоғары оқу орындарының студенттері «Электр энергетикасы» және «Жылу энергетикасы» атты екі пән бойынша бақ сынасты. Бітіруші сынып оқушылары физика мен математикадан өз білімдерін көрсетті. Олимпиада жеңімпаздарына стипендия төлеу болашақ энергетиктер арасында физика-математикалық пәндер бойынша Республикалық олимпиада туралы Ережеге сәйкес жүргізілді[23].

Корпоративтік мәдениет және ішкі коммуникациялар

Компанияның басым бағыттарының бірі жоғары этикалық стандарттарды енгізу және тиімді корпоративтік мәдениетті қалыптастыру болып табылады.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ КОРПОРАТИВТІК МӘДЕНИЕТІНІҢ НЕГІЗГІ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ:

тәлімгерлік сенімділік әділдік кәсіпқойлық

2022 жылы Компанияның корпоративтік құндылықтарын нығайту шеңберінде тану және алғыс мәдениетін енгізу арқылы басшылар (CEO-1, CEO-2) үшін де, мамандар үшін де (CEO-3) «Тану және алғыс мәдениеті» тақырыбында корпоративтік тренинг ұйымдастырылып, өткізілді.

Осы оқыту барысында компания қызметкерлері алғыс және оң кері байланыс (ынталандыру, дамыту) әдістерін игерді, тану және алғыс мәдениеті арқылы қызметкерлерді материалдық емес ынталандыру бөлігінде даму аймақтарын анықтады, сондай-ақ компанияда және өз командаларында тану және алғыс мәдениетін қалыптастыру үшін жалпы шешімдер мен ықтимал құралдар / әдістерді әзірледі.

НЕГІЗГІ БАЙЛАНЫС АРНАЛАРЫ:

Корпоративтік ішкі портал

Корпоративтік ақпараттық тарату

Әлеуметтік желілеріндегі корпоративтік беттер

Әлеуметтік желілер беттерінде Компания жаңалықтары жарияланады, Топтың әлеуметтік саясаты саласындағы жобалар мен бастамалар туралы ақпарат орналастырылады.

[23] «Самұрық-Энерго» АҚ басқармасының 15.10.2015 жылғы №14 хаттамасы.

Корпоративтік еріктілік

Қызметкерлердің қатысуын арттыру, игі істерді орындаудан моральдық қанағаттану, команданы нығайту үшін біз корпоративтік волонтерліктің әртүрлі бағдарламаларын белсенді түрде дамытып, қолдаймыз.

2022 жылы корпоративтік волонтерлік шеңберіндегі негізгі іс-шаралар:

- экологиялық қоқыс жинау бойынша экологиялық акция
- Екібастұз қаласының тұрғындарына төтенше жағдай – ЖЭО апаты жағдайында көмек көрсету. Ұйымдастырылған жұмыс екі бағытта жүргізілді: компанияның еріктілері адамдарды жылытқыштармен, ыстық тамақпен және жылы заттармен қамтамасыз етіп, тоңып қалмауға көмектесті, ал біздің энергетика мамандары қалалық ЖЭО апатын жоюға көмектесті
- онкологиялық аурулары бар балаларға арналған «Тілектер шыршасы» қайырымдылық іс-шарасы
- шахматтан қайырымдылық турнирі
- «Jas Energy» жастар кеңесі кітап клубын ұйымдастырып, компания Омбудсменімен бірлесіп «Балаларды мектепке жинайық» акциясын өткізді

2023 жылға және орта мерзімді перспективаға арналған жоспарлар

2022-2031 жылдарға арналған даму стратегиясына сәйкес біз қатысатын өңірлерде негізгі және ең тартымды жұмыс беруші болуға бағытталғанбыз. ESG қағидаттарын енгізу шеңберінде әлеуметтік аспектіде дамудың негізгі басым бағыттары мынадай:

- әлеуметтік жауапкершілік деңгейін арттыру және БҰҰ Жаһандық шартының қағидаттарын ұстану
- жоғары этикалық стандарттарды енгізу, құндылықтар жүйесін дамыту және сенімге негізделген корпоративтік мәдениетті құру, адами капиталға инвестициялау және кәсіби даму
- компанияда әлеуметтік кепілдіктер мен әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету (персоналдың тартылуын арттыру, әлеуметтік әріптестік және әлеуметтік жауапкершілік қағидаты бойынша әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеу)
- әлеуметтік қорғау (кемсітушілікке, адам құқықтарының сақталуын бұзуға жол бермеу, тең құқықтар мен мүмкіндіктерді сақтау)
- гендерлік теңдік қағидаттарын ұстану (қызметкерлер арасында және кадр резервінің құрамында әйелдер санын ұлғайту, басшылық лауазымдардағы әйелдердің оңтайлы санын қамтамасыз ету)
- кадрлардың айналымын бақылау, ішкі таланттарды сақтау және жоғары кәсіби кадрларды тарту (таланттарды басқару, ішкі құзыреттерді дамыту)
- HR-брендингті дамыту, оның ішінде EVP (жұмыс берушінің құндылық ұсынысы) қалыптастыру тәсілін енгізу және «Самұрық-Энерго» АҚ EVP құру бойынша Жол картасын (іс-шаралар жоспарын) бекіту
- кәсіби денсаулық және еңбек қауіпсіздігі менеджменті жүйесін жақсарту және оның нәтижелілігін арттыру (аса ауыр зардаптарға – өлім жағдайларына, аварияларға жол бермеу мақсатында іске асырылатын инциденттер бойынша есептердің ашықтығы), персоналды тарту арқылы және халықаралық стандарттарды пайдалана отырып, еңбекті қорғауды басқару жүйесін бақылаудың қауіпсіздік мәдениеті мен тиімділігін арттыру

Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелерін басқару

GRI 2-25, 3-3

«Самұрық-Энерго» электр энергетикалық холдингі үшін өнеркәсіптік қауіпсіздік нормалары мен ережелерін мүлтіксіз сақтау, персонал мен мердігерлердің қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету және қолдау – өндірістік қызметті жүзеге асыру кезіндегі басты басымдық. Біз өз қызметімізді Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және ISO 45001 халықаралық стандартына сәйкес өзімізге ерікті түрде қабылданған міндеттемелерге сәйкес жүргіземіз.

«Самұрық-Энерго» АҚ жазатайым оқиғалар мен авариялық жағдайларды болдырмауға тырысады және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету, қауіпсіздік мәдениетін тарату, салауатты өмір салты қағидаттарын ілгерілету, жаңа озық технологияларды енгізу бойынша дәйекті жұмыс істейді.

«Самұрық-Энерго» АҚ Еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі (ЕҚ және ӨҚ) саласындағы мақсаттары:

- менеджменттің корпоративтік жүйесін және оның үдерісін ұдайы жетілдіре отырып, қызметтің тиімділігін арттыру
- заңнамада, халықаралық стандарттарда және үздік әлемдік практикада белгіленген денсаулық сақтау мен еңбек қауіпсіздігін тиімді басқару саласындағы барлық қолданылатын нормалар мен талаптарды сақтау
- қауіпсіз және қолайлы еңбек жағдайларын қамтамасыз ету, қауіптерді жою және қауіпті және зиянды өндірістік факторлардың қызметкерлердің және мүдделі тараптардың денсаулығына әсер ету тәуекелдерін азайту, олардың ықтимал себептерінің алдын алуға және жоюға барлық мүмкін күш-жігерді жұмсау
- жабдықтың заманауи түрлерін, жаңа техника мен технологияны, ұжымдық және жеке қорғаныс құралдарын пайдалану
- қызметкерлерге кеңес беру және олардың денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігі жөніндегі қызметке қатысуын қамтамасыз ету

Есепті кезеңде компания стратегияны/саясатты қайта қарау қажеттілігін айқындай отырып, еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы стратегиялар мен мақсаттарды іске асыруды жалғастырды. Кәсіпорынның бірінші басшылары үшін қызметтің ынталандырушылық негізгі көрсеткіштері ретінде еңбекті қорғау, қауіпсіздік мәдениетін дамыту және қоршаған ортаны қорғау мәселелерін басқару жөніндегі 2022-2023 жылдарға арналған Іс-шаралар жоспары әзірленді.

Жоспарға сәйкес Қоғамның барлық ЕТҰ-да нөлдік жарақаттануға қол жеткізу жөніндегі іс-шаралар іске асырылды, жеке жауапкершілік жүйесі, Жол картасы және түзету іс-қимылдарының Жоспарлары енгізілді, ұйымдастырушылық және алдын алу шараларының кешені орындалды. 2022 жылы жоспарға сәйкес іс-шаралар 100% орындалды.

«Самұрық-Энерго» АҚ өндірістік жарақаттануды азайту және қызметкерлердің еңбек жағдайларын жақсарту жөніндегі саясатының басым бағыттары:

кәсіптік денсаулық және еңбек қауіпсіздігі менеджменті жүйесін жақсарту, оның нәтижелілігін арттыру (аса ауыр зардаптар мен (өлім жағдайлары, авариялар) жағдайларды болдырмау мақсатында іске асырылатын оқыс оқиғалар бойынша есептердің ашықтығы)

Қызметкерлерді еңбекті қорғауды басқару жүйесіне тарту арқылы қауіпсіздік мәдениетін арттыру және халықаралық стандарттарды пайдалана отырып, еңбекті қорғауды басқару жүйесін бақылаудың тиімділігін арттыру

«Самұрық-Энерго» АҚ өндірістік жарақаттануды азайту және қызметкерлердің еңбек жағдайларын жақсарту жөніндегі саясатының қағидаттары мен ережелерін барлық қызметкерлер мен мердігер ұйымдар орындауға міндетті.

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесі

GRI 403-1, 403-3, 403-8, GRI 12: Coal Sector: 12.14.2, 12.14.4, 12.14.9

«Самұрық-Энерго» АҚ еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесі «Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлері мен мердігер ұйымдардың қызметкерлерінің 100% - ын қамтиды. Жүйе Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, «Самұрық-Энерго» АҚ еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау саласындағы қағидаттарына және басқа да корпоративтік құжаттар кешеніне негізделген.

Қоғамның еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қағидаттары мен қағидаларын айқындайтын негізгі регламенттік құжаттар:

- «Самұрық-Энерго» АҚ еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау саласындағы саясаты
- «Самұрық-Энерго» АҚ – ның 2022-2031 жылдарға арналған Даму стратегиясы
- «Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау тәуекелдерін бағалау» стандарты
- «Қызметкерлерді қауіпсіз мінез-құлыққа ынталандыру» стандарты
- Жазатайым оқиғалар туындаған кезде ақпарат беру ережесі

2022 жылғы 15 желтоқсанда Қоғам Басқармасы «Самұрық-Қазына»АҚ қорының тобы үшін өндірістік қауіпсіздікті басқару жөніндегі корпоративтік стандартты бекітті. Құжат «Самұрық-Энерго» АҚ басқармасымен келісу рәсімінен өтеді.

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелерін басқару компанияның барлық деңгейлерінде жүзеге асырылады.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ӨНДІРІСТІК ҚАУІПСІЗДІК ҚЫЗМЕТІ БОЙЫНША АҚПАРАТ ТІЗБЕСІ

Қажетті деректердің атауы	Көрсеткіш*
ДК орталық аппаратындағы/корпоративтік орталығындағы мамандар саны:	3
еңбекті қорғау бойынша	3
өндірістік қаупсіздік бойынша	-
өрт қауіпсіздігі бойынша	-
басқа да бағыттар бойынша	-
ЕТҰ-дағы мамандар саны:	119
еңбекті қорғау бойынша	78
өндірістік қаупсіздік бойынша	18,5
өрт қауіпсіздігі бойынша	13,5
басқа да бағыттар бойынша	11
Өндірістік қауіпсіздік қызметтері қызметкерлерінің компанияның 1 қызметкеріне қатынасы	Қызметкерлердің жалпы саны – 16 802, мамандар саны -105. ӨБ қызметтері қызметкерлерінің 1 қызметкерге қатынасы – 160

* Ескерту. Қоршаған ортаны қорғау қызметінің қызметкерлері есепке алынбайды

Қоғамдағы және ЕТҰ-дағы өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жүйесін жетілдіру жөніндегі жұмыстарды жалпы үйлестіруді Қоғамның Басқарма төрағасына тікелей бағынатын HSE жөніндегі Басқарушы директор жүзеге асырады.

ЕҚ және ӨҚ нормалары мен ережелерін бұзудың алдын алу, оқиғаларға жедел ден қою, сондай-ақ өндірістік қауіпсіздік саласындағы тәуекелдерді мониторингілеу, талдау және бақылау жөніндегі функцияларды HSE жөніндегі Басқарушы директор жетекшілік ететін өндірістік қауіпсіздік департаменті орындайды. ЕТҰ өндірістік қауіпсіздік қызметтері Бірінші басшының қарамағында болады. Еңбекті қорғау мәселелерін басқару жүйесіне қажетті өзгерістердің тиімділігін қолдау және уақтылы енгізу үшін Компания қоғамның ЕТҰ өндірістік қауіпсіздік қызметтерінің біліктілік құрамына тұрақты негізде талдау жүргізеді.

Басқарма Төрағасының басшылығымен ЕТҰ бас директорлары мен бірінші басшыларының қатысуымен тоқсан сайын қауіпсіздік мәдениетін арттыруға, авариялар мен жарақаттанудың алдын алуға бағытталған кеңестер өткізіледі.

Өндірістік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау комитеттері ӨБ және ЕҚ саласындағы мәселелерді терең және сапалы пысықтауды қамтамасыз етеді, іс-шаралардың орындалу нәтижелілігін бақылауды жүзеге асырады. Деректерді талдау негізінде Директорлар кеңесі мен Басқарма өндірістік қауіпсіздік және тәуекелдерді басқару жөніндегі есептерді қарайды және бекітеді. Комитеттердің міндеттеріне, атап айтқанда, құпиялылық талаптарын сақтау кіреді.

Есепті кезеңде Комитеттердің әрқайсысы 4 отырыс өткізді. Мәселелер арасында еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы жұмыс, сондай-ақ өндірістік жарақат туралы тоқсан сайынғы есептер қаралды.

«Самұрық-Энерго» АҚ кәсіпорындарының барлық тобында еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі өндірістік кеңестер жұмыс істейді. Олардың құрамына паритеттік негізде жұмыс берушінің және персоналдың, оның ішінде еңбекті қорғау жөніндегі техникалық инспекторлардың өкілдері кіреді. 2022 жылы өндірістік кеңестер персонал өкілдерінің қатысуымен өндірістік қауіпсіздік мәселелері бойынша 104 отырыс өткізді.

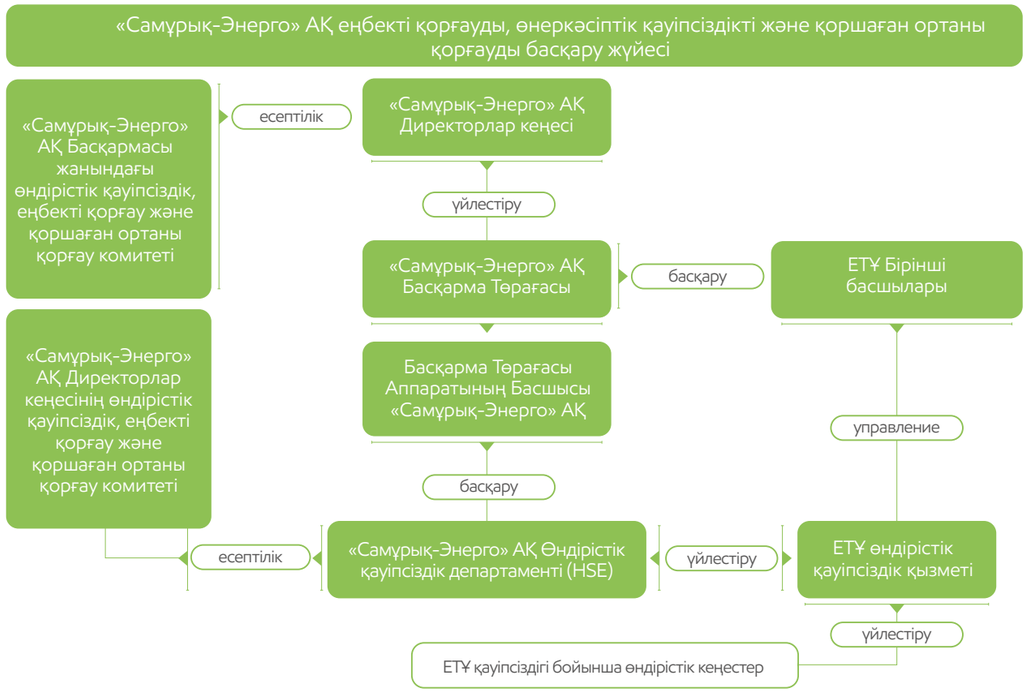

Тәуекелдерді бағалау еңбекті қорғау саласындағы қызметтің тиімділігі

GRI 403-2, GRI 12: Coal Sector: 12.14.3

ЕҚ және ӨҚ саласындағы тәуекелдерді басқару, қағидаттардың бірі және еңбекті қорғау мен қауіпсіздікті басқару жүйесінің ғана емес, жалпы тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесінің ажырамас бөлігі. Компанияда персоналдың өмірі мен денсаулығы үшін тәуекелдер мен қауіпті факторларды анықтауды, бағалауды регламенттейтін «Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау тәуекелдерін бағалау» стандарты енгізілді.

Тәуекелдерді анықтау және бағалау алгоритмі

1. Қауіп көздерін анықтау
2. Тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау жөніндегі комиссияның құрамына сарапшыларды іріктеу
3. Қауіптілік көздерін және комиссия құрамын бекіту
4. Тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау жүргізу
5. Тәуекелдерді бағалауды келісу
6. Тәуекелдердің жол берілмейтін деңгейлерін төмендету және жол берілетін деңгейлерін бақылау жөніндегі шараларды әзірлеу
7. Әзірленген шараларды келісу
8. Тәуекел паспортын бекіту

Компанияның әрбір қызметкері оқиғаларды анықтау бойынша жұмысқа тартылады. Мұндай оқиғалар туралы ақпаратты қызметкерлер қолданыстағы байланыс арналары арқылы немесе тікелей желілік басшыға хабарлауы мүмкін. Барлық анықталған оқиғалар бойынша тергеу жүргізіледі және қажетті шаралар қабылданады.

Корпоративтік қауіпсіздік мәдениетін дамыту процесінде «Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлердің тәуекелдерді басқару саласындағы құзыреттілік деңгейін арттыру үшін барлығын жасайды. Біздің қызметкерлерге жұмыс орны ЕҚ және ӨҚ нормалары мен ережелеріне сәйкес келмеген және/немесе жарақаттануға және/немесе денсаулығының нашарлауына әкеп соғуы мүмкін жұмыс жағдайы туындаған жағдайда жұмысты тоқтата тұруға немесе тоқтатуға уәкілеттік берілген.

Персоналды ынталандыру және ЕҚ және ӨҚ бағдарламаларына тарту мақсатында жұмыс орындарындағы қауіпсіздік деңгейін арттыруға бағытталған қызметкерлердің жеке бастамалары көтермеленеді. Мәселен, «Самұрық-Энерго «АҚ-да» Персоналды қауіпсіз мінез-құлыққа ынталандыру» стандартының негізінде қызметкерлерді ақшалай ынталандыру/көтермелеу бағдарламасы енгізілді, оның көмегімен қызметкерлер жұмысқа байланысты қауіптер мен қауіпті жағдайлар туралы хабарлай алады. Есепті кезеңде 816 қызметкер көтермеленді.

ПБ және ЕҚ саласындағы ықтимал тәуекелдерді бағалау және алдын алу үшін компанияда ӨҚ және ЕҚ саласындағы талаптардың сақталуына жоспарлы және жоспардан тыс тексерулер жүргізу практикасы енгізілді. Мәселен, есепті кезеңде Корпоративтік орталықта/ ЕТҰ- дағы КҚ Орталық аппаратында/ филиалда 12 жоспарлы және 5 жоспардан тыс тексеру жүргізілді, оның барысында ӨҚ саласындағы талаптарға 300 сәйкессіздік анықталды, оның 252-сі жойылды.

ЕТҰ/филиалда ӨБ саласындағы талаптарға сәйкестігіне 1 338 ішкі аудит жүргізілді, анықталған сәйкессіздіктер саны- 6 031 жетті, оның ішінде 5 910 жойылды. Бұдан басқа, мемлекеттік органдармен, оның ішінде ЕҚ, өрт және өнеркәсіптік қауіпсіздік, санитариялық-эпидемиологиялық жай-күй саласында қоғам кәсіпорындарының ӨҚ 39 тексерісі жүргізілді. Нәтижелері бойынша 463 сәйкессіздік анықталды, 387-жойылды. Тексеру қорытындысы бойынша түзету іс-шараларының жоспарлары әзірленді.

Тәуекелдерді іске асыруға байланысты оқиғаларды тергеу

GRI 403-2, GRI 12: Coal Sector: 12.14.3

Қоғам кәсіпорындарындағы жазатайым оқиғалар мен апаттарды тергеп-тексеру рәсімі көрсетілген құжаттардың негізінде және оларға сәйкес жүргізіледі. «Самұрық-Энерго» АҚ еңбекке қабілеттілігінен айыратын әрбір жазатайым оқиға бойынша ақпаратты уәкілетті мемлекеттік органға уақтылы береді. Топтық жазатайым оқиғалар немесе ауыр (өлімге әкелетін) нәтижесі бар жазатайым оқиғалар болған жағдайда Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес еңбек жөніндегі мемлекеттік инспектордың қатысуымен арнайы тергеу жүргізіледі.

Сонымен қатар, Компания «Себептер ағашы» және «5 неге» әдістемелері бойынша жазатайым оқиғаның басталуына әкеп соқтырған негізгі себептерді анықтау бойынша қосымша ішкі тергеу жүргізеді. Ішкі тергеу нәтижелері Басқарма Төрағасы мен ЕТҰ бірінші басшыларының қатысуымен тоқсан сайынғы кеңестерде талқыланады. Тергеп-тексеру нәтижелері туралы барлық ЕТҰ-ны хабардар ету- орын алған жазатайым оқиғалардың, олардың себептерінің және қоғам қабылдаған шаралардың егжей-тегжейлі сипаттамасын қамтитын жарақаттану туралы ақпараттық есептер, тоқсан сайынғы кеңестер мен ретроспективалар форматында жүзеге асырылады.

Жұмысқа байланысты оқиғаларды, соның ішінде қауіптерді анықтау және оқиғалармен байланысты тәуекелдерді бағалау процестерін тергеу, бақылау шараларының иерархиясын пайдалана отырып түзету әрекеттерін анықтау және еңбекті қорғау мен өнеркәсіптік қауіпсіздікті басқару жүйесінде қажетті жақсартуларды анықтау үшін Компанияда «Оқиғаларды есепке алу және тергеу» стандарты енгізілді.

Қауіпсіздікке инвестициялар

Еңбекті қорғау деңгейін арттыру жүйелі тәсілді ғана емес, инвестицияларды да талап етеді. Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласына инвестициялардың жоғары деңгейі қызметкерлердің өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелеріндегі біздің жауапты ұстанымымызды растайды.

2022 жылы компанияның ЕҚ және ӨҚ саласындағы іс-шараларға жұмсаған шығындары 3,789 млрд теңгені құрады.

ЕҚ ЖӘНЕ ӨҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАРДЫ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ, МЛРД ТЕҢГЕ

Көрсеткш	2020	2021	2022
Өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарды қамтамасыз ету үшін жұмсалған ақша қаражатының сомасы	3,126	4,336	3,789

Қызметкерлерді өндірісте қорғау құралдарымен қамтамасыз ету

Компанияда қызметкерлердің қорғалуын арттыру және өндіріске қауіпсіз еңбек мәдениетін енгізу бойынша жүйелі жұмыс жүргізілуде. «Самұрық-Энерго» АҚ барлық персоналы жеке қорғаныс құралдарымен және арнайы киіммен қамтамасыз етілген.

2022 жылы жеке қорғаныс құралдарын сатып алуға 860 млн теңге бағытталды.

Қауіпсіздік саласындағы бастамалар мен жобалар

Компания қызметінің маңызды құрамдас бөлігі өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласындағы үздік әлемдік тәжірибелерді мониторингілеу және енгізу болып табылады. Бұл біздің қызметкерлерімізді қорғауға және олардың қауіпсіздігін барынша арттыруға деген ұмтылысымызға байланысты. Осылайша, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы оқиғалар мен бұзушылықтарды тіркеудің бірыңғай автоматтандырылған жүйесі Тұжырымдамасы шеңберінде 2022 жылы өндірістік жарақаттану деңгейін төмендетуге және қызметкерлердің қауіпсіздік мәдениеті деңгейін арттыруға, сондай-ақ ЕҚ және ӨҚ мәселелері бойынша жоғары буын басшыларының хабардар болуын арттыруға бағытталған «Қауіпсіз өндіріс» және «Тиімділікті басқаруды визуализациялау» пилоттық жобаларын іске асыру жалғастырылды.

Компания SKE 01.01 жобасын жүзеге асыруды жалғастырды. «Кешенді қауіпсіздікті басқарудың жаңа моделін енгізу», қауіпсіздік мәдениетін және персоналды еңбекті қорғау мәселелеріне тартуды арттыруға, сондай-ақ жобаны іске асырғаннан кейін үш жыл ішінде жарақаттану көрсеткіштерін (LTIFR, LDR) 30% - ға төмендетуге бағытталған.

HSE озық тәжірибелеріне негізделген жаңа модель жарақаттанудың алдын алу саласындағы басқару жүйесінің тиімділігін талдау процесін ұйымдастыруды жетілдіруге арналған. Тәуекелге бағдарланған тәсілге көшуді және корпоративтік стандарттарды енгізуді қамтамасыз ету. 2022 жылы «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «Мойнақ СЭС» АҚ, «БЖЭС» АҚ, «АлЭС» АҚ, «АЖК» АҚ, «SGE» АҚ кәсіпорындарында енгізудің соңғы кезеңі іске асырылды.

ЕҚ және ӨҚ саласындағы қызметтің тиімділігін арттыру үшін қоғам жүзеге асыратын іс-шаралар:

- зиянды еңбек жағдайларында персоналды жұмыспен қамту мониторингі (жұмыс орындарын аттестаттау, өндірістік бақылау)
- жеке және ұжымдық қорғау құралдарымен қамтамасыз етілуін бақылау
- ЕТҰ әдістемелік және ақпараттық көмегін жүзеге асыру
- өндірістегі жазатайым оқиғаларды ашық тіркеу жүйесінің мониторингі
- жеке жауапкершілік жүйесінің мониторингі (қауіпсіздік талондары)
- қаіпсіздіктің көшбасшылық мінез-құлық аудитін жүргізуді бақылау
- қауіптерді анықтау және тәуекелдердің маңыздылығын бағалау
- ықтимал қауіпті оқиғалар туралы хабарлар үшін көтермелеу тетіктерін әзірлеу
- болған оқиғаның негізгі (жүйелік) себептерін анықтау үшін жазатайым оқиғаларға ішкі тергеу жүргізу
- жазатайым оқиғаларға әкеп соқпаған ықтимал қауіпті оқиғаларды есепке алу және тергеу
- қоғамның ЕТҰ-да еңбекті қорғау мәселелеріне жетекшілік ететін бөлімшелердің мамандарымен өндірістік объектілерде семинар-кеңестер өткізу
- IOSH, NEBOSH курстарында еңбекті қорғаудың бірінші басшылары мен мамандарын оқытуды бақылау
- инциденттер мен бұзушылықтарды тіркеудің бірыңғай автоматтандырылған жүйесінің тұжырымдамасын әзірлеу
- қоғамның барлық ЕТҰ бойынша ӨБ және ЕҚ саласында конкурстар өткізу

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жылы

2022 жыл «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы бойынша «Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау» болып жарияланды. Барлық кәсіпорындарда қауіпсіз өндіріс пен еңбекті қорғаудың тиімділігін арттыруға бағытталған түрлі іс-шаралар ұйымдастырылды, персоналды оқыту және қауіпсіз өндірісті насихаттау жүргізілді.

24-25 қарашада «АлЭС» АҚ «Қыс-2022» Республикалық командалық-штабтық оқу-жаттығуларына қатысты. Оқу-жаттығулар Алматы қаласы ТЖД жедел штабының базасында және Б.Оразбаев атындағы ЖЭО-1, ЖЭО-3 және БЖК өндірістік департаменттерінде өтті. Оқу-жаттығу шеңберінде ықтимал төтенше жағдайлардың мазутқа арналған резервуарда және цехтың өндірістік ғимаратында өртті жою, 80 метрлік түтін құбыры мен қосалқы ғимараттан «зардап шеккен» қызметкерлерді эвакуациялау, электр беру желілерін қалпына келтіру және «зардап шеккендерге» медициналық көмек көрсету, турбиналық цехтың «құлаған» ғимаратында кинологтардың іздестіру-құтқару жұмыстары, авариялық-газ құбырындағы қалпына келтіру жұмыстары, магистральдық құбырдың авариялық-қалпына келтіру жұмыстары сияқты сценарийлері пысықталды.

«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ : «Ортақ күш-жігермен еңбекті қорғаудың оң мәдениетін қалыптастыру», атты еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау айлығын өткізді

Дүниежүзілік еңбекті қорғау күніне орай төмендегідей түрлі конкурстар өткізілді:

- Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы саласындағы үздік учаске (цех)
- Үздік бейнеролик
- SKE.01.02.P жобасы бойынша «Қауіпсіз өндіріс» тақырыбындағы үздік ақпараттық стенд.

Өндірістік жарақаттану

GRI 403-2, 403-9, GRI 12: Coal Sector: 12.14.10

«Самұрық-Энерго» АҚ нөлдік жарақаттануға қол жеткізуде қойылған мақсаттарды іске асыру үшін барлық қажетті шараларды қабылдауда. Жұмыскерлер қауіпті өндірістік факторлар және ықтимал қауіпті оқиғалар туралы ASPANS платформасы базасындағы «Қауіпсіз өндіріс» автоматтандырылған жүйесінде мобильді қосымша немесе ДК арқылы хабардар етеді, бұл станция аумағында еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік жүйесінің жұмыс істеуін бақылауға көмектеседі.

Ал компанияда «Персоналды қауіпсіз мінез-құлыққа ынталандыру» стандарты әзірленді, ол қызметкерлердің қауіпсіз мінез-құлқын бағалау-мотивациялық жүйесіне қойылатын бірыңғай талаптарды айқындайды, бұл қызметкерлерді қауіпті өндірістік факторлар мен ықтимал қауіпті оқиғалар туралы ақпараттандырудың ашық жүйесіне ынталандырады. Сонымен қатар, «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы бойынша бастамашыл ақпараттандыру желісі (Жедел желі) жұмыс істейді, үздік халықаралық тәжірибелерге сәйкес және ақпараттандырушылардың мүдделерін қорғау үшін «Жедел желіні» тәуелсіз компания басқарады, кәсіби және құпия қарауды қамтамасыз ететін және қорғауға кепілдік беретін жедел желіге келіп түскен барлық шағымдар мен өтініштер өтініш берушіні компанияда қолданылып жүрген бастамашыл ақпараттандыру саясатына сәйкес құдалаудан алады. Алайда, алдын алу және түзету шараларын жүзеге асыруға қарамастан, 2022 жылы Топтың кәсіпорындарында еңбек қызметіне байланысты 10 жазатайым оқиға тіркелді.

Өкінішке орай, 2022 жылы Қоғам қызметкерлері арасында өлімге әкелетін жазатайым оқиғалар тіркелді. Компания «Самұрық-Энерго» АҚ-ның өліммен аяқталған жазатайым оқиғалардың нөлдік деңгейіне қол жеткізуге ұмтылысына қарамастан, жазатайым оқиғалардың салдарынан төрт қызметкердің қаза тапқаны туралы шын жүректен алаңдайды. Қоғам біздің әріптестеріміздің туыстары мен жақындарына көңіл айтады және бұл орны толмас шығындарға қатты өкінеді.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ АРАСЫНДА ӨНДІРІСТІК ЖАРАҚАТТАНУ ЖИІЛІГІ

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Өліммен аяқталған жазатайым оқиғалардың жалпы саны	0	0	4
Өлімге әкелетін жазатайым оқиғалардың жиілік коэффициенті	0	0	0,13
Салдарларының жоғары дәрежесі бар өндірістік жарақаттанудың жалпы саны (өлім жағдайларын қоспағанда)	7	4	4
Салдарлардың жоғары дәрежесі бар өндірістік жарақаттану жиілігінің коэффициенті (өлім жағдайларын қоспағанда)	0,24	0,13	0,13
Тіркелген өндірістік жарақаттардың жалпы саны	8	6	10
Өндірістік жарақаттану жиілігінің коэффициенті	0,27	0,19	0,3355
Жұмыс істеген сағат саны[24]	29 163 679	30 939 340	29 804 062

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ШТАТТЫҚ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ БОЛЫП ТАБЫЛМАЙТЫН, БІРАҚ ЖҰМЫСЫ ЖӘНЕ / НЕМЕСЕ ЖҰМЫС ОРНЫ КОМПАНИЯМЕН БАҚЫЛАНАТЫН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ӨНДІРІСТІК ЖАРАҚАТТАНУ ЖИІЛІГІ

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Өліммен аяқталған жазатайым оқиғалардың жалпы саны	0	0	1
Салдарларының жоғары дәрежесі бар өндірістік жарақаттанудың жалпы саны (өлім жағдайларын қоспағанда)	0	0	2
Тіркелген өндірістік жарақаттардың жалпы саны	0	0	3

Барлық жазатайым оқиғалар мұқият тексерілді. Жазатайым оқиғаларды тергеу нәтижелері бойынша болашақта осындай оқиғалардың алдын алуға бағытталған 59 түзету шаралары әзірленді. Атап айтқанда, техниканың сенімділігін арттыруды, персоналмен жұмыс істеуді және ұйымдастыру шараларын қамтиды.

Қауіпті тәуекелдер кәсіпорынның «Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау тәуекелдерін бағалау» стандартының талаптарына сәйкес анықталады. Уәкілетті тұлғалар жұмысқа жіберер алдында жұмыс қауіпсіздігіне талдау жүргізеді, жұмыс орнындағы қауіптілікке талдау жасайды, арнайы бланкіде рәсімделеді. Жыл сайын Қоғамның компаниялар тобында тәуекелдер тізілімі әзірленеді.

Анықталған тәуекелдерге сәйкес өнеркәсіптік қауіпсіздіктің, еңбекті қорғаудың елеулі тәуекелдерін басқару, түзету іс-әрекеттері жөніндегі іс-шаралар жоспарлары әзірленеді.

[24] 200,000 мәні 100 қызметкер үшін 40 сағаттан тұратын 50 жұмыс аптасы ретінде алынды..

GRI 3-3, 2-27

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ҚАУІПТЕРДІ СӘЙКЕСТЕНДІРУ, ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ОҚИҒАЛАРДЫ ТЕРГЕУ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ ТІЗБЕСІ

Қажетті деректердің атауы	2021	2022
Қауіпсіз емес орындалатын жұмыстарды тоқтату саны	40	92
Ішкі құрылымдардың өрттің/өрттің алдын алу бойынша өткізілген оқу-жаттығулар саны	620	650
Мемлекеттік өртке қарсы қызметтерді тарта отырып, өрттің/тұтанудың алдын алу бойынша өткізілген оқу-жаттығулар саны	7	9
Апатты жою жоспары бойынша өткізілген оқу дабылдарының саны	29	30
Апатты жою жоспары бойынша жүргізілген апатқа қарсы жаттығулардың саны	1 052	1 081
ӨК басшылығы (CEO, CEO-1, CEO-2), ЕТҰ (ЖД, ЖД орынбасары, департамент/қызмет директоры, құрылымдық бөлімшелер басшысы өткізген мінез-құлық қауіпсіздік аудиті, қауіпсіздікті мінез-құлықты бақылау бағдарламалары мінез-құлық қауіпсіздік диалогы (ПАБ/ПНБ/ПДБ) саны	1 819	3 911
Басқа қызметкерлер өткізген мінез-құлық қауіпсіздік аудиті, қауіпсіздікті мінез-құлықты бақылау бағдарламалары мінез-құлық қауіпсіздік диалогы (ПАБ/ПНБ/ПДБ) саны	1 838	3 047
Корпоративтік орталық / ЕТҰ- дағы ӨК орталық аппараты/филиалда жүргізілген өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестік бойынша аудиттерінің саны	14	15
Корпоративтік орталық / ЕТҰ- дағы ӨК орталық аппараты/филиалда Өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптар сәйкестігіне аудит кезінде анықталған сәйкессіздіктер саны	225	300
Корпоративтік орталық / ЕТҰ- дағы ӨК орталық аппараты/филиалда өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестігіне аудит кезінде анықталып жойылған сәйкессіздіктер саны	222	252
ЕТҰ / филиалда өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестікке жүргізілген ішкі аудиттердің саны	983	1 338
ЕТҰ/филиалда өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарға сәйкестікке анықталған ішкі аудит сәйкессіздіктерінің саны	2 503	6 031
Өндірістік қауіпсіздік жөніндегі Мемлекеттік органдармен жүргізілген тексерулер саны	39	39
Еңбекті қорғау	5	3
Өрт қауіпсіздігі	16	20
Өндірістік қауіпсіздік	4	6
Санитарлық - эпидемиологиялық жағдай	14	8
Басқа (көрсету)	7	11
Өндірістік қауіпсіздік жөніндегі Мемлекеттік органдар анықтап жойылған сәйкессіздіктердің саны	784	387
Еңбекті қорғау	33	19
Өрт қауіпсіздігі	429	252
Өндірістік қауіпсіздік	157	46
Санитарлық - эпидемиологиялық жағдай	60	24
Басқа (көрсету)	61	42
Өндірістік қауіпсіздік жөніндегі мемлекеттік органдар ӨК қатысты Төлеген айыппұл санкцияларының саны мен сомасы	237 994,405	1 545 063,695
Еңбекті қорғау	0	0
Өрт қауіпсіздігі	233 218,755	1 534 450,4
Өндірістік қауіпсіздік	656,325	765,75
Санитарлық - эпидемиологиялық жағдай	3 098,375	9 847,545
Басқа (көрсету)	1 020,95	0

Біз өндірістік жарақаттың құрылымы мен себептерін мұқият талдаймыз. Қоғамның өндірістік қызметін жүзеге асыру кезінде жарақат алу тұрғысынан ең қауіпті учаскелер қызмет көрсету алаңдары мен ток өткізетін бөліктер болып табылады. Бұл ретте жазатайым оқиғалардың себептерінің арасында: қауіптерді сәйкестендірудің және тәуекелді бағалаудың жеткіліксіздігі, биіктіктен құлау, қозғалатын, ұшатын, айналатын заттар мен бөлшектердің әсері, жәбірленушінің жеке абайсыздығы, жұмыс процесін қанағаттанарлықсыз ұйымдастыру, желілік персоналды тиісінше бақыламау, сондай-ақ ӨБ және ЕҚ ережелерін тікелей бұзу бар.

GRI 403-9

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ АРАСЫНДАҒЫ ЖАРАҚАТ ТҮРЛЕРІ

Жарақат атауы	2020	2021	2022
Химиялық күйік, термиялық күйік	0	0	1
Көгеру	1	2	2
Травматикалық ампутация	1	0	0
Электр жарақаттары (термиялық күйіктер)	1	0	1
Сынықтар	1	3	1
Кешенді жарақат (ішкі ағзалардың сынуы, көгеруі, жыртылуы)	4	1	3
Көз жарақаты	0	0	1
Бас миының жарақаты, мидың шайқалуы	0	0	1
Барлығы	**8**	**6**	**10**

2022 жылы жарақат алу қаупін азайту мақсатында Қоғам жазатайым оқиғаларды тергеу барысында әзірленген түзету іс-шараларының жоспарын бақылауды жүзеге асырды, сондай-ақ персоналдың қауіпсіздік мәдениетін арттыру арқылы еңбекті қорғау жүйесін жақсартты.

GRI 3-3

Өндірістік жарақаттанудың алдын алу шаралары:

- жазатайым оқиғалардың мән-жайлары мен себептерін барлық қызметкерлердің назарына жеткізу
- барлық өндірістік персоналға жоспардан тыс нұсқамалар жүргізу
- жазатайым оқиға болған бөлімшелер қызметкерлерінің еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтарды, ПТЭ, ПТБ білімдеріне кезектен тыс тексерулер жүргізу
- анықталған бұзушылықтарды жою жөніндегі іс-шараларды әзірлей отырып, кәсіпорындардың бірінші басшыларының қатысуымен ай сайынғы қауіпсіздік техникасы күндерін өткізу
- орындалу мерзімдерін белгілей отырып, іс-шаралар жоспарларын әзірлеу арқылы және жауапты тұлғаларды тағайындай отырып еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау қызметтерінің жабдықтарды, ғимараттарды, құрылыстарды және жұмыс орындарын кешенді тексерулерін орындау
- оқытуды жүргізу Қағидаларына сәйкес барлық өндірістік персоналды оқыту, ӨБ және ЕҚ мәселелері бойынша қызметкерлерге нұсқау беру және олардың білімін тексеру
- жөндеу науқандары басталар алдында барлық кәсіпорындарда наряд беруге, жұмыстардың басшылары мен өндірушілері болуға құқығы бар құрылымдық бөлімшелердің инженерлік-техникалық қызметкерлерімен, бригаданы жұмыстарды жүргізуге және нарядты ресімдеуге дұрыс жіберу бойынша практикалық сабақтар мен семинар-кеңестер өткізу
- еңбек жағдайлары бойынша жұмыс орындарын аттестаттаудан өткізу (кемінде бес жылда бір рет)
- ұзақ мерзімділік ресурсы таусылған және өндірістік персонал үшін елеулі қауіп төндіретін жабдықты ауыстыру
- көшбасшылық мінез-құлық қауіпсіздік аудиттерін жүргізу тәжірибесін енгізу
- қауіптерді сәйкестендіру және тәуекелдерді бағалау мәселелері бойынша қосымша тренингтер/персоналды оқытуды ескере отырып, жұмыс орындарында тәуекелдер картасы / тізілімдері өзектендірілді

Денсаулық сақтау

GRI 403-6, 403-10, GRI 12: Coal Sector: 12.14.7, 12.14.11

Қоғам кәсіпорындарында кәсіби қызметті жүзеге асыру кезінде кәсіби аурулардың пайда болуының негізгі қауіптері үй-жайлардың шаңдануы, шу мен дірілдің жоғарылауынан тұрады. Бұл көрсеткіштер жұмыс орындарында өлшеу арқылы анықталады және үнемі бақыланады.

2022 жылы Компания бойынша өндірістік қызметке байланысты персоналдың аурулары тіркелген жоқ.

Біз зертханалық зерттеулер мен жұмыс орындарын аттестаттаудан өткіздік – зиянды және қауіпті еңбек жағдайлары бар жұмыс орындарын анықтап, жұмыс орындарын өндірістік бақылауды жүзеге асырдық.

Қоғамның ЕТҰ - дағы тұрақты медициналық персоналдың жалпы саны - 31 қызметкер, сондай-ақ медициналық персонал Компаниямен шарттар бойынша жұмыс істейді. Қоғамның ЕТҰ және корпоративтік орталық жыл сайын тендерлік негізде еңбек (қызметтік) міндеттерін атқару кезінде қызметкерлерді жазатайым оқиғалардан сақтандыру шарттарын жасасады.

Қызметкерлердің денсаулығын сақтау және аурулардың алдын алу жөніндегі іс-шараларға жұмсалатын шығындар заңнамалық талаптарға сәйкес Компанияны дамыту жоспарында жыл сайын бекітіледі.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ ДЕНСАУЛЫҒЫН ЖӘНЕ КӘСІПТІК АУРУЛАРЫН НЫҒАЙТУ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ ТІЗБЕСІ

Көрсеткіш	2021	2022
Еңбек қызметімен байланысты емес және өлімге әкеп соқпаған жұмыс орнындағы денсаулықтың нашарлау жағдайларының саны	13	18
Еңбек қызметіне байланысты емес денсаулығының нашарлауы себебінен өлім-жітім саны	3	1
Денсаулығының нашарлауы себебінен еңбек қызметіне байланысты емес өлім-жітім саны «Д» есебінде тұрған қызметкерлер саны	2 021	2 060
Тіркелген кәсіптік аурулардың саны	0	0
Міндетті мерзімді медициналық тексеруге жататын қызметкерлердің саны	14 497	14 679
ҚР заңнамасына сәйкес мерзімді медициналық тексеруден өткен қызметкерлердің саны	14 282	13 877
Жұмыс берушіден ерікті медициналық сақтандыруы бар қызметкерлердің саны	308	310

Қызметкерлердің денсаулық жағдайын бақылау үшін тұрақты медициналық тексерулер жүргізіледі. Есепті кезеңде 13 877 қызметкер міндетті мерзімді медициналық тексеруден өтті. Оның нәтижелері бойынша созылмалы аурулары бар қызметкерлер уақтылы емделумен және оңалтумен қамтамасыз етілді. Еңбек жағдайлары бойынша шектеулерге қажеттілігі бар қызметкерлер дәрігерлік комиссияның ұсынымдарына сәйкес шектелді. Зиянды жұмыстарға тартылған персонал күшейтілген тамақпен – сүтпен немесе оған теңестірілген азық-түлікпен қамтамасыз етілді. Корпоративтік сауықтыру бағдарламасы бойынша қызметкерлерді санаторлық-курорттық емдеу жүргізілді.

Бұдан басқа, мерзімді медициналық тексеру нәтижелеріне сәйкес сауықтыру іс-шараларының жоспары әзірленді:

- уақтылы емдеу және оңалту мақсатында созылмалы аурулары бар қызметкерлерді диспансерлік бақылауды ұйымдастыру
- дәрігерлік комиссияның ұсынымына сәйкес созылмалы аурулардан зардап шегетін қызметкерлерді санаторий-курорттық емдеуді ұйымдастыру
- кәсіптік жарамдылығы жоқ адамдарды дәрігерлік комиссияның қорытындысына сәйкес шектеулері бар қызметкерлерге еңбек жағдайлары бойынша шектеулерді қамтамасыз етуге толық тексеруге жіберуге

Тұрақты медициналық тексеруден басқа, қауіптілігі жоғары жұмыстарға, машиналар мен механизмдерге тартылған барлық қызметкерлер ауысым алдындағы және ауысымнан кейінгі медициналық куәландырудан өтеді.

Өндірістік қызметпен тікелей байланысты денсаулыққа елеулі теріс әсердің алдын алу және азайту үшін Қоғам тұрақты негізде персоналдың денсаулығын сақтауға бағытталған профилактикалық іс-шаралар жүргізеді. Осылайша, «Самұрық-Энерго» АҚ өз қызметкерлеріне тұрақты негізде вакцинация жүргізеді. 2022 жылы Компания covid-19 таралуына жол бермеу бойынша алдын алу шараларын, оның ішінде термометрия мен маска режимін сақтауды жалғастырды.

«Ashyq» қосымшасы негізінде науқас қызметкерлердің жағдайына мониторинг жүргізеді. Қоғамдық орындарға кіру үшін «қызметкерлер «Ashyq» арқылы арнайы QR-кодты сканерлейді және оны кіре берісте көрсетеді, бұл ретте қосымшада көрсетілген тәуекел рейтингі қызметкердің ревакцинация мәртебесін көрсетеді.

Мердігерлердің еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік жүйесін бағалау

GRI 403-8, GRI 12: Coal Sector: 12.14.9

Біз мердігерлерді еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік процестеріне қатысуға тарту, сондай-ақ оларды ЕҚ және ӨҚ басқару жүйесіне қосу қауіпсіздіктің жалпы жоғары деңгейін қамтамасыз ету үшін маңызды екенін түсінеміз.

Негізгі регламенттеуші құжат «Кәсіпорын аумағында мердігерлік ұйымдардың жұмысын ұйымдастыру туралы ереже» болып табылады, онда ЕҚ және ӨҚ басқару жүйелері бойынша мердігерлік ұйымдарға қойылатын базалық талаптар біріктірілген.

Бұдан басқа, осы құжатқа сәйкес Қоғам оқиғалар мен жазатайым оқиғалардың негізгі себептерін анықтау, сондай-ақ жұмыс орындарын қанағаттанарлықсыз ұйымдастыру бөлігінде әлеуетті де, жұмыс істеп тұрған мердігерлердің де еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау аудитін жүргізеді.

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесі Компания кәсіпорындарына тартылған мердігерлік ұйымдардың 100% персоналын қамтиды.

Компанияда барлық мердігерлер үшін ӨҚ және ӨҚ ережелерін бұзғаны үшін айыппұл санкцияларының жүйесі көзделген. Ынтымақтастықты тоқтатуды қоса алғанда, айыппұлдардың тізімі мердігер ұйымдармен жасалған шартта көрсетілген.

Есепті кезеңде мердігер ұйымдардың ӨБ және ЕҚ талаптарына сәйкестігіне 39 аудит жүргізілді, нәтижесінде 449 сәйкессіздік анықталды. Қоғам мердігер ұйымдарға қатысты ӨБ және ЕҚ саласындағы талаптарды бұзғаны үшін жалпы сомасы 2,2 млн теңгеге 101 айыппұл салды.

Қызметкерлерді ақпараттандыру және оқыту

GRI 403-4, 403-5, GRI 12: Coal Sector: 12.14.5, 12.14.6

Еңбекті қорғаудың негізгі процестері: кәсіби тәуекелдерді бағалау; қызметкерлерді медициналық тексеру және куәландыру; қызметкерлерді оқыту; қызметкерлерді жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз ету және т.б. жақсы еңбек жағдайлары адамның негізгі құқықтары мен лайықты еңбектің негізгі принциптеріне жатады. Жақсы еңбек жағдайлары адамның негізгі құқықтарына және лайықты еңбектің негізгі принциптеріне жатады. Еңбекті қорғауды басқарудың негізгі қағидаттарының бірі жоғары және орта буындардың басшылығына тиісті жауапкершілікті бекіту болып табылады, бұл кәсіпорынның барлық деңгейлеріндегі барлық қызметкерлердің тиімді қатысуын және олардың әрқайсысының міндеттерін анықтауды қамтиды. Қызметкерлер еңбекті қорғауды басқаруға қатысу құқығын тікелей де, кәсіподақтар арқылы да жүзеге асырады.

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлердің еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік саласындағы білімі мен дағдыларының деңгейін арттырады. Еңбекті қорғау бойынша оқытудан қызметкерлердің барлық санаттары өтеді. Барлық оқу бағдарламалары заң талаптарына сәйкес әзірленеді, әр мамандық үшін бөлек және топтық және жеке болып бөлінеді.

Компанияның барлық өндірістік персоналы еңбек қауіпсіздігін қорғау және қамтамасыз ету саласында оқудан өтті.

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлері келесі бағыттар бойынша білім алуда:

- өндірістік ауіпсіздік
- еңбекті қорғау
- өрт қуіпсіздігі
- дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсету
- қауіпсіз жүргізу
- басқа кәсіби бағдарламалар

Кәсіпорынның барлық персоналы Оқу орталығы немесе кәсіпорынның оқу орталығы сертификат бере отырып, кәсіптер мен сабақтас кәсіптер бойынша БиОТ (еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау) бағдарламасы бойынша міндетті оқытудан өтеді.

2022 жылы компанияның 22 344 қызметкері еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік бойынша оқытудан өтті.

Компания ЕҚ және ӨҚ мәселелерінде қызметкерлердің хабардарлығын үнемі арттыруға тырысады. Ол үшін арнайы әзірленген брифингтер, ақпараттық стендтер, өндірістік кеңестер, қауіпсіздік жазбалары және бұйрықтар сияқты құралдар қолданылады. Бұдан басқа, барлық персонал қауіпті өндірістік факторлар және ықтимал қауіпті оқиғалар туралы «Қауіпсіз өндіріс» автоматтандырылған жүйесі арқылы мобильді қосымша немесе ДК арқылы хабардар етіледі, бұл кәсіпорындар аумағында ОТ және ПБ жүйесінің жұмыс істеуін бақылауға мүмкіндік береді.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ӨНДІРІСТІК ҚАУІПСІЗДІК САЛАСЫНДА ОҚЫТУ

Оқыту	2021	2022
ҚР заңнамасының талаптары шеңберінде өндірістік қауіпсіздік саласында оқытылған қызметкерлердің саны	17 671	22 344
Еңбекті қорғау	5 502	7 523
Өндірістік қауіпсіздік	10 341	12 291
Өрт қауіпсіздігі	5 540	4 535
және басқа бағыттар	3 040	4 237
Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарынан тыс өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында оқытудан өткен қызметкерлердің саны	200	236
Еңбекті қорғау	11	82
Өндірістік қауіпсіздік	0	0
Өрт қауіпсіздігі	0	0
және басқа бағыттар	262	294
Жұмыс орнында зардап шеккендерге алғашқы дәрігерге дейінгі көмек көрсету бойынша оқытылған қызметкерлердің саны (парамедик)	60	73
NEBOSH бағдарламасы бойынша оқытылған қызметкерлер саны	1	7
IOSH бағдарламасы бойынша оқытылған қызметкерлер саны	4	4
«Қорғаныс жүргізу» курсы бойынша оқытылған қызметкерлер саны	0	25

Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобына кіретін барлық кәсіпорындар алғашқы өрт сөндіру құралдарымен: тасымалды және жылжымалы өрт сөндіргіштермен қамтамасыз етілген, өрт крандарымен, ұнтақ құрамы (құм) бар жәшіктермен, сондай-ақ отқа төзімді маталармен (кошма, киіз және т.б.) қамтамасыз етілген.

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ кәсіпорындарында Елеулі өрт жағдайлары тіркелген жоқ.

Бақылаушы мемлекеттік органдар, «Самұрық-Энерго» АҚ өкілдері, сондай-ақ Қоғамның барлық кәсіпорындарының еңбекті қорғау мамандары жоспарлы және жоспардан тыс тексерулер кезінде жарамды өрт сөндіру құралдарының болуын бақылауды жүргізеді.

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлері үнемі тренингтерден өтіп, оқу-жаттығуларға қатысады. 2022 жылы ішкі құрылымдармен өрттің/өрттің алдын алу бойынша 650 оқу-жаттығу, сондай-ақ өртке қарсы мемлекеттік қызметтерді тарта отырып, өрттің/өрттің алдын алу бойынша 9 оқу-жаттығу жұмысы өткізілді.

2023 жылға және орта мерзімді перспективаға арналған жоспарлар

2023 жылы Компания менеджменттің корпоративтік жүйесін және оның процестерін ұдайы жетілдіре отырып, ЕҚ және ӨҚ саласындағы қызметтің тиімділігін арттыруға бағытталған іс-шараларды орындауды жалғастырады, оның ішінде:

- Өндірістік персоналдың «қауіпсіз еңбек мәдениеті» курсы, ҚжәнеЕҚ саласындағы халықаралық стандарттар бойынша оқыту
- көшбасшылық мінез-құлық қауіпсіздік аудиттерін жүргізу арқылы ҚжәнеЕҚ мәселелеріне бірінші басшыларды тарту
- HS процестерін цифрландыру бойынша жұмыс және т. б.

Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу

GRI 3-3, GRI 12: Coal Sector: 12.8.1

«Самұрық-Энерго» АҚ шамамен 19 миллион тұтынушыны электр энергиясымен қамтамасыз ете отырып, елдің инфрақұрылымында маңызды рөл атқарады. Біз бүкіл Қазақстан бойынша 17 мыңнан астам жұмыс орнын құру және қолдау арқылы халықты жұмыспен қамтуға жәрдемдесеміз. Біз сондай-ақ жеткізушілерімізбен және мердігерлерімізбен әділ серіктестік орнату арқылы өңірлердің экономикалық дамуына ықпал етеміз.

Біздің басымдығымыз – халықтың өмір сүру сапасын жақсарту және біздің қатысуымыздың барлық өңірлерінде әлеуметтік бастамаларды қолдау. Компанияның әлеуметтік стратегиясы жергілікті тұрғындар өз әлеуетін жүзеге асыра алатын және экономикалық және әлеуметтік өсуге белсенді әсер ете алатын орта мен жағдай жасауға бағытталған.

Біз ағымдағы міндеттерді шешу және қажетті ресурстарды тарту үшін инфрақұрылым мен білімге инвестиция саламыз. Жаңартылатын көздерден алынған таза энергияны пайдалану, биоәртүрлілікті сақтау және жерді қалпына келтіру-аймақтардың қоршаған ортаға теріс әсерін азайтуға көмектеседі.

Компанияның әлеуметтік саясатын «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2031 жылдарға арналған Даму стратегиясы айқындайды, мұнда біздің дамуымыздың негізгі басымдықтарының бірі экологиялық, әлеуметтік және басқару қағидаттарының ұштауы болып табылады.

Сыртқы әлеуметтік саясатты басқару және жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесу үшін корпоративтік басқару және тұрақтылық Департаменті және адам ресурстарын басқару Департаменті, сондай-ақ әрбір құрылымдық бөлімше өз қызметінің бір бөлігі ретінде жауап береді.

Компанияның әлеуметтік стратегиясының негізгі реттеуші құжаттар тұрақты даму саласындағы Басшылық, Кадр саясаты, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау саласындағы Саясат, корпоративтік басқару Кодексі, корпоративтік менеджмент жүйесінің Саясаты және т.б. корпоративтік құжаттар болып табылады.

Біз Компания жобаларын іске асырудың барлық кезеңдерінде мүдделі тараптармен белсенді диалог жүргіземіз, «сақтық» қағидатының негізгі ережелерімен бөлісе отырып, біздің қызметімізді басқарудың барлық кезеңдерінде барлық мүдделі тараптардың мүдделеріне көңіл аударамыз және ескереміз. Біздің жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесу саясатымыз мүдделі тараптарды анықтау, кері байланыс механизмдерін қамтамасыз ету және ақпаратты ашу тәсілдерін сипаттайды

Толығырақ «Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу» бөлімінен қараңыз

Жергілікті қауымдастықтармен өзара әрекеттесудің негізгі тетіктері:

- тікелей немесе жанама әсер еткен (әсер ететін) немесе мүдделі болуы мүмкін мүдделі тараптарды анықтау және талдау
- дайындау мен іске асырудың барлық кезеңдерінде рәсімдерді айқындай отырып, жоспарлау, кеңестер өткізу
- тәуекелдерді/салдарды, артықшылықтарды қабылдау және түсіну үшін ақпаратты ашу, сондай-ақ мониторинг жасау және есеп беру
- шағымдарды беру және қарау механизмі

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдың сипаты мен жүйелілігі жобаның сипатына/ауқымына, зардап шеккен қауымдастықтарға, қоршаған ортаның осал объектілеріне әсер еткен тәуекелдерге/ықтимал теріс салдарға және жұртшылық тарапынан қызығушылық дәрежесіне байланысты өзгереді.

Жаңа жобаларға байланысты жергілікті тұрғындармен заңнама шеңберінде тиісті материалдарды дайындаумен және билік органдарымен өзара іс-қимыл жасаумен қоғамдық тыңдаулар түрінде кеңестер өткізіледі. Келіспеушіліктерді шешу құқықтық өрісте өтеді, жобаларды жалпы бағалауда жергілікті халықтың мүдделері ескеріледі.

Әлеуметтік-экономикалық үлес

Есепті кезеңде біз қатысу өңірлерімен ұзақ мерзімді жемісті қарым-қатынастарды қамтамасыз ете отырып, Компанияның әлеуметтік жауаптылық имиджін нығайтуға бағытталған іс-шараларды дәйекті түрде іске асырдық.

Қоғам өзінің қатысатын аймақтарының әл-ауқаты мен әлеуметтік-экономикалық дамуына төмендегідей іс- шаралар арқылы айтарлықтай үлес қосады:

- салықтарды төлеу арқылы өңірлердің бюджеттеріне қомақты түсімдерді қамтамасыз ету
- қайырымдылық және үкіметтік емес ұйымдарға, ғылыми мекемелерге қайырымдылық жасау, қоғамдық инфрақұрылымды қолдау, әлеуметтік бағдарламаларды, мәдени және білім беру іс-шараларын тікелей қаржыландыру арқылы жергілікті қоғамдастыққа инвестиция салу
- жергілікті халықты жұмыс орындарымен қамтамасыз ету

GRI 203-1, GRI 12: Coal Sector: 12.8.4

2022 жылы Компания өзінің қатысу өңірлерінде әлеуметтік-экономикалық дамуға бағытталған іс – шаралар мен жобаларды жалпы сомасы 46 млн теңгеге қаржыландырды.

Өңірлердің экономикалық тұрақтылығы

GRI 201-1, GRI 12: Coal Sector: 12.8.2

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлер мен жергілікті қоғамдастықтар үшін экономикалық құндылық жасайды және әлеуметтік жауапты компания бола отырып, салық төлеу, жұмыс орындарын құру және инфрақұрылымды дамыту арқылы елдің әл-ауқатын қолдайды 2022 жылдың қорытындысы бойынша құрылған Экономикалық құны 519 млрд теңгені, бөлінген экономикалық құны – 419 млрд теңгені, нәтижесінде бөлінбеген экономикалық құны – 102 млрд теңгені құрады. 2023-2027 жылдарға арналған бекітілген даму жоспарына сәйкес 2023 және 2024 жылдары құрылған және бөлінген экономикалық құнды ұлғайту жоспарлануда.

ҚҰРЫЛҒАН ЖӘНЕ БӨЛІНГЕН ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚҰНЫ, МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
Құрылған экономикалық құны	**382 199**	**465 806**	**520 350**	**594 777**	**684 955**
Сатудан түскен түсім	380 990	463 690	517 254	591 385	683 767
Алынған сыйақылар (пайыздар)	1 209	2 116	3 096	3 391	1 188
Бөлінген экономикалық құны	**312 894**	**363 943**	**407 694**	**474 684**	**568 914**
Операциялық шығындар	194 386	228 733	246 973	311 972	379 770
Жалақы және әлеуметтік аударымдар	43 700	50 327	63 625	66 683	70 584
Капиталды жеткізушілерге төленетін төлемдер	32 571	32 702	30 453	27 755	38 437
Мемлекетке төленетін төлемдер	42 152	52 149	66 518	68 019	79 867
Бөлінбеген экономикалық құны	**69 305**	**101 862**	**112 656**	**120 093**	**116 040**

Салық міндеттемелері

Ірі салық төлеуші бола отырып және Қазақстан Республикасының салық салу саласындағы нормативтік-құқықтық заңнамасын мүлтіксіз сақтай отырып, біз ел өңірлерінің жалпы дамуына ықпал етеміз.

2022 жылы Компания 54 681 миллион теңге салық аударды, оның 27% - ы жергілікті бюджеттерге бөлінді.

GRI 207-1, GRI 12: Coal Sector: 12.21.4

Салық жүйесінің міндеттілігі, айқындылығы мен бірлігі қағидаттарында салық есебін регламенттеу мақсатында компанияда Қазақстан Республикасының Салық Кодексі және ҚР салық салу саласындағы заңнамалық актілер негізінде әзірленген, сондай-ақ халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сай «Самұрық-Энерго» АҚ салықтық есепке алу Саясаты[25] енгізілді.

«Самұрық-Энерго» АҚ салық саясатын Қоғамның Басқармасы бекітеді. Салық саясатындағы өзгерістер мен толықтырулар туралы шешімді Қоғамның Басқармасы қабылдайды. Өзгерістер енгізудің бастамашысы қаржы-экономикалық блоктың құрылымдық бөлімшелерінің басшылары болуы мүмкін.

[25] «Самұрық-Энерго» АҚ-ның салық есеп саясаты 2018 жылғы 1 қаңтарда 25.12.2017 жылғы №121-VI ҚРЗ "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы "ҚР Кодексін қолданысқа енгізу туралы" Заңының негізінде қолданысқа енгізілді.

Талаптардың енгізілуін бақылауды Басқарма Төрағасының қаржы және экономика жөніндегі орынбасары жүзеге асырады. Талаптарды басқару және орындау, ақпаратты ұсынудың сәйкестігі мен дұрыстығы үшін Қаржылық есеп департаментінің директоры- Бас бухгалтер жауапты болады.

Қоғамның салық саясатындағы өзгерістер салық есебіндегі өзгерістерге әсер ететін Салық кодексіне өзгерістер енгізілген кезде, сондай-ақ егер бұл өзгерістер Қоғамның салық есептілігіндегі оқиғалар мен шаруашылық операциялардың неғұрлым сенімді көрінуіне әкеп соқтыратын жағдайларда орын алуы мүмкін.

Компанияның салық саясаты жалпы бизнес стратегиясына және корпоративтік басқару мен тәуекелдерді басқару тәсіліне сәйкес келеді.

Салық салу тәсілі қолданыстағы салық заңнамасының, шарттардың, нормативтік актілердің және басқа да салық нұсқаулықтарының талаптарын толық сақтау, салық есебі мен салық есептілігін тиісті бақылауды қамтамасыз ету болып табылады.

Компания барлық бизнес-бөлімшелерде тәуекелдерді қолдау және басқару үшін сенімді мәдениетті құруға көңіл аударады, жаңа әзірлемелерді есепке алу және озық тәжірибені енгізу үшін тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдерін үнемі қайта қарау процесі бар.

Халықаралық және жергілікті салық заңнамасындағы ағымдағы өзгерістер, сондай-ақ осы заңдарды сотта қолдану тәжірибесінің өзгеруі салық дауларына және ықтимал қосымша салық міндеттемелеріне әкелуі мүмкін, осыған байланысты Компанияда ішкі және халықаралық салық заңнамасына, сот практикасына, нұсқаулықтар мен тәжірибелерге үздіксіз мониторинг пен талдау жүргізіледі. Компания қаржылық есептілікте олардың барабар көрсетілуін қамтамасыз ету үшін өзінің салық позицияларын үнемі бағалайды.

Компаниядағы салық есебі төмендегдей нормативтік құқықтық актілерге және ішкі құжаттарға сәйкес қаржы және салық есебі департаменті жүзеге асыратын бухгалтерлік есеп деректері негізінде жүргізіледі:

- «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» ҚР Кодексі
- «Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы» ҚР Заңы
- Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары
- ҚР Қаржы министрінің бұйрығымен бекітілген бухгалтерлік есеп шоттарының үлгілік жоспары
- Қоғамның корпоративтік есеп саясаты
- Қоғамның корпоративтік шоттар жоспары
- Бухгалтерлік есепті ұйымдастыру және жүргізу бойынша әдістемелік ұсынымдар, нұсқаулықтар, ішкі ережелер және басқа да нормативтік актілер

Салық саясаты салықтық тәуекелге төзімділіктің төмендігіне ие, сондықтан біз салық операцияларында ашық және анық бола отырып, салық органдарымен келіспеу қаупін азайтуға тырысамыз. Біз салық міндеттемелерінің сақталуына айтарлықтай әсер етуі мүмкін процестерге тиісті назар аудару арқылы іс жүзінде мүмкін болатын дәрежеде қызметті жүзеге асыру кезінде туындайтын салықтық тәуекел деңгейін төмендетуге тырысамыз.

Біздің көзқарасымыз операциялық, экономикалық және беделді факторларды ескере отырып, қолданыстағы заңнамалық талаптарға және акционерлердің ең жоғары ұзақ мерзімді күтулеріне сәйкес салық тәуекелдері мен салық төлемдерін басқаруға негізделген. Салық органдарының өкілдерімен әр түрлі деңгейдегі ашық диалогты сақтау бізге жағымсыз салық салдарын болдырмауға мүмкіндік береді және салық саясатымыздың ажырамас аспектісі болып табылады.

Салық қызметі мәселелері бойынша мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау

GRI 207-3, GRI 12: Coal Sector: 12.21.6

Компания салық қызметіне қатысты мәселелер бойынша мүдделі тараптармен белсенді диалог жүргізеді. Біз қолданыстағы заңнамаға сәйкес барлық қажетті есептілікті белгіленген мерзімде ұсынуды қамтамасыз ете отырып, салық органдарымен ашық өзара іс-қимыл мен ашық қарым-қатынасты жақтаймыз.

ҚР ҚМ мемлекеттік кірстер комитеті (МКК) «Көлденең мониторинг» жобасын іске асыру барысында туындаған салықтық тәуекелдерге байланысты мемлекеттік органдармен негізгі қорлардың жіктеуішіне сәйкес электр энергиясын өндіру және түрлендіру үшін жабдықтарды «Жабдық» тобына жатқызудың дұрыстығын нақтылау бойынша жұмыс жүргізілді, нәтижесінде Компания үшін оң қорытынды берілді.

Сондай-ақ, компания Корпоративтік табыс салығы (КТС), Қосылған құн салығы (ҚҚС) бөлігінде салық кодексіне түзетулер енгізу бойынша талқылауға қатысады, ұсыныстар жаңа Салық кодексіне енгізу бойынша мәселелерді талқылау үшін енгізілді.

Компания өз қызметін жүзеге асыру кезінде салық төлеуден жалтарудың жосықсыз схемаларын пайдаланбайды.

САЛЫҚ ЗАҢНАМАСЫН БҰЗУДЫҢ КЕЗ КЕЛГЕН ОРЫН АЛҒАН ЖӘНЕ / НЕМЕСЕ БОЛЖАМДЫ ФАКТІЛЕРІ ТУРАЛЫ

24/7				
сенім телефонына	электрондық поштасына	WhatsApp **8 771 191 88 16**	«телефон арқылы» **8 800 080 47 47**	сайт көмегімен кері байланыс нысанын пайдалануға да болады

Салық жеңілдіктері

«Самұрық-Энерго» АҚ заңнамада көзделген салық жеңілдіктерінің компанияның және ЕТҰ-ның инвестициялық жобаларына қолданылуына қатысты үнемі талдау жүргізеді, өйткені олар басым салаларға инвестициялар тартудың маңызды тетігі болып табылады және экономикалық өсуді ынталандырады.

Мәселен, 2012 жылдан 2021 жылға дейін инвестициялық келісімге[26] және ҚР Үкіметінің Қаулысына[27] сәйкес «Мойнақ СЭС» АҚ корпоративтік табыс салығынан босатуға байланысты преференцияларға ие болды.

Жергілікті қауымдастықтарды дамыту

GRI 413-1, GRI 12: Coal Sector: 12.9.2

Біз қатысу аймақтарын әлеуметтік-экономикалық дамытуға және жергілікті қауымдастықтарды тартуға бағытталған әртүрлі жобалар мен бағдарламаларды іске асыруды қамтамасыз етеміз. Біздің жұмысымыздың негізін жыл сайын мүдделі тараптардың қажеттіліктері мен басымдықтарын ескере отырып қалыптастырылатын және Компанияның есепті кезеңдегі мақсаттарын, оның ішінде БҰҰ-ның Тұрақты даму саласындағы мақсаттарын көрсететін бағдарламалар мен жобалар құрайды.

[26] 2005 жылғы 31 желтоқсандағы №0622-12-2005 инвестициялық келісім
[27] «Инвестициялық салықтық преференцияларды қолданылу мерзімдерін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2005 жылғы 13 желтоқсандағы №1239 қаулысы.

2022 ЖЫЛЫ ІСКЕ АСЫРЫЛҒАН НЕГІЗГІ ЖОБАЛАР МЕН БАҒДАРЛАМАЛАР

Дене шынықтыруды дамыту және қатысу аумақтарында спортты қолдау ұзақ мерзімді негізде іске асырылатын Компанияның әлеуметтік саясатының басым бағыттарының бірі болып табылады. Солнечный кентінде «Екібастұз станциясы МАЭС-2» АҚ базасында тұрақты негізде дене шынықтыру-сауықтыру кешені жұмыс істейді. Кешен станция қызметкерлері үшін де, кент тұрғындары үшін де ашық. Кешеннің бассейнінде жаттықтырушының басшылығымен әр түрлі жас топтары үшін жүзу бойынша тегін сабақтар өткізіледі.

Компания осал әлеуметтік топтарды қолдауға, сондай-ақ балалар мен жасөспірімдердің әртүрлі таланттарын дамытуға көп көңіл бөледі. Мәселен, есепті кезеңде Қарттар күніне орай – Солнечный кентінің және Екібастұз қаласының МАЭС-2 жұмыс істемейтін зейнеткерлеріне материалдық көмек көрсетілді, МАЭС-2 ардагер энергетиктеріне арналған салтанатты іс-шара өткізілді.

Қоғам белсенділері «Біз біргеміз» акциясын өткізді, оның мақсаты зейнеткерлерге аулаларды қарлан тазартуға көмектесу, Солнечный кентінің жалғызбасты зейнеткерлері мен халықтың әлеуметтік осал топтарындағы балаларға арналған құттықтаулар мен жаңа жылдық сыйлықтар беру болды.

Мүмкіндігі шектеулі балалар, көпбалалы отбасылардан шыққан балалар, жетім балалар үшін 2022 жыл бойы аспаздық шеберханалар, экскурсиялар, ертеңгіліктер, мұз айдыны мен боулингке жорық, көркемсурет мектебіндегі тегін сабақтар және т. б. сияқты түрлі ойын-сауық және оқыту іс-шаралары өткізілді. «Көңілді старттар» және жеңіл атлетика жарысы, «Мемлекеттік рәміздер», «Дәруменге Никотин», қайырымдылық жәрмеңкесі және М.Жүсіп кесенесіне экскурсиялар сиқты акциялар ұйымдастырылып өткізілді.

«Богатырь Көмір» ЖШС аз қамтылған, қолайсыз және көп балалы отбасыларға, зейнеткерлерге, өмірлік қиын жағдайға тап болған адамдарға азық – түлік және өзге де көмек көрсету мақсатымен «Жақсылық жәшіктері» жобасына бастамашылық жасап, іске асырды. Сондай-ақ, әлеуметтік бастамалар аясында «АлЭС» АҚ және «Энергия» жергілікті кәсіподағы қоғамдық бірлестігі» 280 көпбалалы және аз қамтылған отбасыларға көмек көрсетті.

Жастар активі және «Қайырымдылық жаса» бастамашыл тобы «AMANAT» БПҰ «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ және кәсіподақтың қолдауымен Павлодар облысында қарттар мен мүгедектерге арналған интернат-үйлерге арналған концерттер ұйымдастырды. Сондай-ақ, қалалық ардагерлер клубының халық хорының өкілдерімен бірлесіп «Өмірді әнімен өрнектеп», «Қамқорлық» айлығын өткізді, оның аясында қалалық көркемөнерпаздар ұжымдары Екібастұз өңірінің ауылдарында концерттер ұйымдастырды.

Балалар мен ересектер арасында компьютерлік сауаттылықты арттыру және оқыту үшін Екібастұз МАЭС-2-нің қолдауымен «Қайнар» ҰҚО базасында компьютерлік сынып құрылды.

Компания Алматы мемлекеттік энергетика және электрондық технологиялар университеті мен Ғұмарбек Дәукеев атындағы Алматы энергетика және электрондық технологиялар университеті жанындағы колледж студенттеріне білім беру экскурсияларын ұйымдастырды.

Компания қызметкерлері «Самұрық-Қазына» АҚ Қоры ҚР Білім министрлігінің Балалардың құқықтарын қорғау комитетімен бірлесіп ұйымдастырған «Мектепке жол» акциясына белсенді қатысты.

Акцияның басты мақсаты аз қамтылған отбасылардан шыққан оқушыларға қажетті көмек көрсету болды. Еліміздің 10 өңірінің балаларына арналған 12 мың бірінші сынып рюкзактарын жинақтау үшін барлық қажетті кеңсе керек-жарақтары сатып алынды.

Компания қалалық әлеуметтік инфрақұрылым объектілерін салуға, реконструкциялауға, жөндеуге және жарақтандыруға, аумақты абаттандыруға жәрдемдеседі.

«Богатырь Көмір» ЖШС мен Екібастұз қаласының әкімдігі арасында жасалған Өзара ынтымақтастық және әлеуметтік даму туралы меморандумды орындауға Екібастұз ауылдық аймағының Кылдыкөл шатқалында орналасқан Исабек Ишан Әзірет кесенесі кешенінің аумағында қонақ үй салу үшін материалдар сатып алуға қаражат бөлінді. Компания өз күшімен Екібастұз өңірінде мүмкіндігі шектеулі адамдардың жайлы қозғалысын қамтамасыз ету үшін пандустар мен тұтқалар жасап, орнатты.

Әлеуметтік әріптестік аясында Екібастұз МАЭС-2 Солнечный кентінің әкімдігін коммерциялық емес ұйымдардың «SK-Trust» КҚ-дан әлеуметтік көмек алу мүмкіндігі туралы хабардар етті, «SK-Trust» КҚ-ға Үштерек ауылында мешіт құрылысын жалғастыру үшін демеушілік көмек көрсету мүмкіндігін қарастыру және әлеуметтік жобаларды іске асыру жөніндегі ұсыныстарды қарау туралы сұрақпен жүгінді.

Сондай-ақ, Солнечный кентінің әкімдігімен бірлесіп тұрғын үйлердің, саябақтардың, шағын бақтардың, мешіттің, православие ғибадатханасының аумағын абаттандыру және күтіп-ұстау, қоқыстарды жинау бойынша іс-шаралар өткізілді. Станция тұрақты негізде кент әкімдігіне тұрмыстық қоқыстарды шығару үшін техника беру, жалпы пайдалану орындарын абаттандыру, қоршауларды, ойын алаңдарын жөндеу арқылы жәрдемдеседі.

Біздің планетамызға қамқорлық

Қоршаған ортаны қорғау мәселелерін басқару

«Самұрық-Энерго» АҚ ірі көпсалалы энергетикалық холдинг бола отыра, сондай-ақ тұрақты даму қағидаттарына адалдықты сақтай отырып, өзінің қатысатын өңірлеріндегі экологиялық жағдайдың маңыздылығын түсінеді. Компания өз қызметін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын, тұрақты даму тұжырымдамасын, ISO 14001 халықаралық стандартының ерікті түрде қабылданған міндеттемелерін және үздік әлемдік тәжірибелерді басшылыққа ала отырып жүзеге асырады. Сондай-ақ біз энергия мен материал үнемдеу және табиғатты қорғау іс-шараларын дәйекті түрде іске асыра отырып, қоршаған ортаны қорғау саласындағы халықаралық нормативтер мен міндеттемелерге сәйкес келуге тырысамыз.

Компанияда Қоғамның қоршаған ортаны қорғау саласындағы қағидаттары мен қағидаларын айқындайтын бірқатар іргелі құжаттар қолданылады:

- Корпоративтік менеджмент жүйесінің саясаты
- «Самұрық-Энерго» АҚ еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау саласындағы саясаты
- Қоршаған ортаны қорғауды басқару стандарты
- Төтенше экологиялық жағдайлар және оларға жауап қайтару жөніндегі нұсқаулық

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ-НЫҢ ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ ESG БАСЫМДЫҚТАРЫ

- Экологиялық және экономикалық тұрғыдан үздік технологияларды іздеуді және енгізуді қамтитын экологиялық тұрақтылықты қамтамасыз ету
- Ірі тонналық қалдықтар мен тұтыну қалдықтарын басқару саласындағы іс-шараларды жетілдіру
- Қоршаған ортаға әсерді бағалауда көзделген іс-шараларды жақсарту арқылы жануарлар мен өсімдіктер әлеміне әсерді азайту
- Экологиялық менеджмент жүйесін жетілдіру
- Энергия үнемдеу және энергия тиімділігі бағдарламасын іске асыру
- Су ресурстарын қорғау саласындағы әсерді азайту, оның ішінде тұщы суды тұтыну көлемін азайту, бірнеше рет және қайта пайдаланылатын судың үлесін ұлғайту, ағынды сулардың ағызу көлемін және ағынды сулардағы зиянды заттардың концентрациясын азайту
- «Самұрық-Энерго» АҚ экономикасын декарбонизациялау, оның ішінде ЖЭК пен СЭС-те электр энергиясын өндіру үлесін ұлғайту, ЖЭК пайдалана отырып жобаларды іске асыру, таза технологияларды қолдауды жандандыру, Алматы қаласының электр энергетикалық кешенінің көмір департаменттерін газдандыру

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның қоршаған ортаны қорғау саласындағы қағидаттары мен қағидалары Қоғамның барлық қызметкерлеріне, барлық тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді жеткізушілерге, сондай-ақ Компания тартқан мердігерлерге қолданылады.

Қоршаған ортаны қорғау мәселелерін басқару (ҚОҚ) Компанияның барлық деңгейлерінде жүзеге асырылады. ҚОҚ мәселелерін Корпоративтік орталық деңгейінде үйлестіруді «Самұрық-Энерго» АҚ Өндірістік тиімділік департаменті жүзеге асырады. Қоғамның еншілес және тәуелді ұйымдарында ҚОҚ саласындағы-қызметті басқару бөлімшелері құрылды, олар, атап айтқанда, контрагенттердің Компанияның табиғатты қорғау талаптарына тиісті ақпараттандырылуын және сәйкестігін қамтамасыз етеді.

Компания басшылығы экологиялық саладағы ахуалды тұрақты бақылауды жүзеге асырады. Күн сайын аппараттық және өндірістік кеңестер аясында Өндірістік тиімділік департаменті Қоғамның Басқарма төрағасы мен Басқарма мүшелері үшін экологиялық аспектілерді басқару мәселелері бойынша есеп дайындайды. Тоқсан сайын Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау комитетінің және «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің мүшелері үшін қоршаған ортаны қорғау жөніндегі есептер жасалады.

Экологиялық қауіпсіздікті басқару үшін кешенді өндірістік қауіпсіздіктің бөлігі ретінде біз корпоративтік басқару жүйесінің құрамдас бөлігі және қаржылық емес тәуекелдерді басқару жүйесінің маңызды бөлігі болып табылатын экологиялық менеджмент жүйесін (ЭМЖ) құрдық. ЭМЖ аясында Төтенше экологиялық жағдайлар және оларға жауап қайтару жөніндегі нұсқаулық бекітілді.

«Самұрық-Энерго» АҚ экологиялық менеджмент жүйесі тұрақты негізде тәуелсіз халықаралық кеңесшілерді тарта отырып, үздік әлемдік тәжірибелерге сәйкестігі бағаланады және біртіндеп жетілдірілуде. Төтенше экологиялық жағдайлар мен оларға жауап қайтару жөніндегі нұсқаулық ЕТҰ-ның қатысуы аймағында немесе ЕТҰ-ның өзінде дүлей зілзалалар мен ТЖ-дан кейін түзетіледі, сондай-ақ түзету ТЖ және оған жауап қайтару кезінде неғұрлым заманауи және пәрменді іс-шараларды айқындау кезінде де жүзеге асырылады.

Қызметкерлердің қоршаған ортаны қорғау саласындағы таңдаулы жобалары мен бастамалары

- 2022 жылы жыл сайынғы ағаш отырғызу іске асырылды. Қапшағай СЭС және 2-ЖЭО аумақтарында 3 915 ағаш отырғызылды. 2022-2026 жылдар кезеңінде «Богатырь Көмір» ЖШС санитарлық-қорғау аймағын көгалдандыру бағдарламасы аясында 110 мың гектар жерге 3 179 ағаш пен бұта отырғызылды. Солнечный кентінің қоныстану аймағында теріс әсерді азайту үшін «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ 2 000 ағаш отырғызды.
- «Батареяларды тапсырыңыз – планетаны сақтаңыз!» және «Жасыл планетаны сақтайық» жобасының аясында «АлЭС» АҚ қызметкерлері 51 кг пайдаланылған батареялар мен 11 тонна макулатура жинады. «Богатырь Көмір» ЖШС қызметкерлері 18 350 кг макулатура жинады.
- Қазақстан Республикасының Астанасы күнін атап өту аясында Топ қызметкерлері Іле Алатауының бөктерін тазарту бойынша «Табиғатта қоқыс жоқ» жалпыұлттық акциясына белсенді қатысты. Акцияның негізгі мақсаты - экологиялық мәдениетті қалыптастырудың маңыздылығына жұртшылықтың назарын аудару, сондай-ақ қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарау.
- Дүниежүзілік қоршаған ортаны қорғау күніне орай «МАЭС-2-мен плоггинг: табиғатқа қамқорлықпен спортпен шұғылданамыз» экологиялық акциясы іске асырылды.
- Дүниежүзілік «World cleanup day» акциясын қолдау мақсатында аумақтарды абаттандыру және қоқыс жинау бойынша «Бірге таза Қазақстан» және «TazaLike» жобалары іске асырылды.
- «Самұрық – Қазына» АҚ компаниялар тобы арасында жыл сайынғы «Жер сағаты» және Eco-Challeng жаһандық акциясы өткізілді.

Қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар

Қоғам өзінің еншілес кәсіпорындарының өндірістік қызметінің қоршаған ортаға теріс әсері үшін қазіргі және болашақ ұрпақ алдындағы жауапкершілікті сезіне отырып, табиғатты қорғау қызметіне қомақты қаражат салады.

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ-ның қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларға салған нақты инвестициялары 7,1 млрд теңгені құрады.

Қоршаған ортаға зиян келтірудің профилактикасын жасау және алдын алу мақсатында ҚР заңнамасында инспекторлық экологиялық тексерулер көзделген.

2022 жылы «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС негізгі энергия объектілерінде ҚР экологиялық заңнамасының талаптарын сақтауды жоспарлы тексеру жүргізілді.

Тексеру барысында келесі бұзушылықтар анықталды:

- мемлекеттік экологиялық сараптаманың оң қорытындысынсыз микросфера өндіру бойынша жұмыстарды жүзеге асыру;
- ӨЭБ бойынша есепте қате деректер;
- күл үйінділерін шаңдандыру;
- шығарындылардың рұқсат етілген нормативтерінен асып кету;
- гидрооқшаулау жүйесінің болмауы;
- қауіпті және қауіпті емес қалдықтарды араластыру, қалдықтарды таңбалаудың болмауы.

Барлық анықталған бұзушылықтар экология органдарымен белгіленген мерзімде жойылды, бұл жоспардан тыс қайта тексерулер барысында расталды.

Сондай-ақ Компания эмиссиялар үшін нормативтік төлемдер бойынша 7,5 млрд теңгеден астам (салық) төледі.

Экологиялық заңнамаға сәйкестік және экологиялық есептілік

ҚР Экологиялық кодексі «Самұрық-Энерго» АҚ ЕТҰ-ның негізгі өндірістік қызметін тиісті талаптар мен нормативтермен регламенттелетін табиғатты арнайы пайдаланушы ретінде жіктейді. Қоғамның әрбір ЕТҰ алынған экологиялық рұқсат және табиғатты пайдаланудың басқа да арнайы шарттары шеңберінде қоршаған табиғи ортаға әсер етуге жауапты.

Компания біздің мүдделі тараптарымыздың барлық қолданыстағы экологиялық нормалары мен үміттерін қанағаттандыру үшін бар күшін салады. Атап айтқанда, жаңа жобалар мен объектілерді іске қосу алдында «Самұрық-Энерго» АҚ барлық мүдделі тараптардың пікірлерін анықтау және есепке алу мақсатында жоспарланған қызмет және оның қоршаған ортаға ықтимал әсері туралы міндетті ақпараттық науқан жүзеге асырылатын қоршаған ортаға әсерді міндетті бағалауды (ҚОӘБ) жүргізеді. Есепті кезеңде біз ҚОӘБ шеңберінде Компания іске асыратын жобалар бойынша 14 қоғамдық тыңдау өткіздік.

Ластаушы заттардың шығарындылары

GRI 3-3, GRI 12: Coal Sector: 12.1.1

Қазба отын түрлерінде жұмыс істейтін «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ компаниялары және «Богатырь-Көмір» ЖШС өндіруші компаниясы іске асыратын өндірістік қызмет атмосфераға шығарындылармен ұштасады. Соның салдарынан атмосфералық ауаның ластануын азайту – «Самұрық-Энерго» АҚ-ның қоршаған ортаны қорғау саласындағы негізгі басымдықтарының бірі.

Атмосфераға шығарындыларды азайту мақсатында Компания жабдықтың тиімділігін үнемі тексеріп отырады және қажет болған жағдайда тиісті шаралар қабылдайды, жаңа технологиялық шешімдерді енгізеді.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС өндірістік мониторинг барысында шығарындылар, төгінділер көлеміне, қалдықтардың пайда болуына әсер ететін жабдықтардың техникалық және технологиялық көрсеткіштеріне тұрақты негізде бақылау жүргізіледі.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС-де экологиялық аспектілер айқындалды, экологиялық аспектілермен байланысты тәуекелдер мен мүмкіндіктерге баға берілді, экологиялық тәуекелдер карталары жасалды және экологиялық тәуекелдерді басқару жөніндегі жоспарлар әзірленді.

Әр тоқсан сайын өткен жылдардың нормативтік және ұқсас кезеңдерімен салыстырғанда нақты техникалық және экологиялық көрсеткіштерді талдау және экологиялық тәуекелдерді іске асыру фактілері энергия объектілерінің басшылығына, сондай-ақ Компанияның жоғары басшылығына тиімді шешімдер қабылдау және түзету іс-шараларын жүргізу үшін ұсынылады.

2022 жылы ауаны, су және жер ресурстарын, флора мен фаунаны қорғау жөніндегі іс-шараларды, сондай-ақ биоәртүрлілікті сақтау жөніндегі іс-шараларды қамтитын қоршаған ортаны қорғау жөніндегі барлық жоспарланған іс-шаралар өткізілді. Өткізілген барлық іс-шаралар зиянды заттар, парниктік газдар мен қалдықтар шығарындыларының көлемін азайтуға, қайта пайдаланылатын су көлемін ұлғайтуға, тиісінше, қоршаған ортаға жүктемені азайтуға мүмкіндік беретін белгілі бір оң нәтиже көрсетті.

Бұдан басқа шекті жол берілетін шығарындылар нормативтерінің сақталуына тұрақты өндірістік экологиялық бақылау және бақылаушы орган алдында тұрақты есептілік жүргізіледі. Өндірістік-экологиялық бақылау бағдарламасына сәйкес барлық қолданылатын нормативтердің сақталуына ауа сапасының мониторингі тұрақты негізде қамтамасыз етіледі (әрбір кәсіпорын үшін әзірленеді).

Атмосфералық ауаға эмиссиялар ҚР экологиялық заңнамасымен қатаң реттеледі. Ластаушы заттардың шығарындылары өндірістік процестерге орайластырылған және уәкілетті мемлекеттік органдармен келісілген және арнайы рұқсат беру құжаттарында регламенттелген жобалар мен нормативтерге сәйкес көлемде жүргізіледі.

ҚР экологиялық заңнамасының талаптарын орындау және қоршаған ортаға әсерді азайту жөніндегі міндеттемелерді орындау үшін Компания табиғи орта компоненттеріне және адамдарға барлық әсерін барынша азайтуға мүмкіндік беретін жаңа, заманауи және тиімді технологияларды іздестіруде. 2022 жылы «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ қолданыстағы объектілерде қолдану мүмкіндігіне заманауи технологияларға талдау жүргізілді. Талдау нәтижелері бойынша таңдалған технологиялар ЕТҰ-да қолданылатын болады.

Қоршаған ортаға эмиссияларды мониторингтеу өндіріс шығындарын, эмиссиялардың саны мен сапасын және олардың өзгеруін қадағалау үшін эмиссияларды қайнар көзден бақылауды қамтиды.

Сондай-ақ «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС азот оксидтерінің, күкірт диоксидінің және көміртегі оксидінің, шаңның құрамына түтін газдарының зиянды заттарының шығарындыларын өлшеуді мамандандырылған аккредиттелген зертханалар өндірістік мониторингтің жоспар-кестесіне сәйкес жүргізеді. Атмосфераға түтін газдарымен шығарылатын негізгі жабдықтың шығарындыларының көлемін есептеу компьютерлік бағдарламаны пайдалана отырып орындалады, алынған ақпарат негізінде «Атмосфералық ауаны қорғау туралы есеп» (№2-ТП (ауа) нысаны) жасалады, оның кезеңділігі ҚР Статистика агенттігінің бұйрығымен белгіленген.

Жаңа станцияларды жобалау кезінде Компания Топтың атмосфералық ауаға әсерін одан әрі төмендететін бірқатар факторлар ескереді. Мәселен, ұлттық маңызы бар Екібастұз станцияларын салу үшін алаңды таңдау кезінде отын көзінің жақындығы қамтамасыз етілді, бұл көмір тасымалдаудың теріс әсерін барынша азайтты, ал түтін құбырларының тиісті биіктігі жер бедерін, жел бағытын және тұрғын аудандардан қашықтықты ескере отырып, ластаушы заттардың таралуының оңтайлы жағдайларын қамтамасыз етеді.

Біз ластаушы заттардың шығарындыларын азайту жөніндегі бірқатар бастамаларды қамтитын қолданыстағы жабдықты жаңғырту жөніндегі іс-шараларды орындаймыз. Мәселен, 2022 жылы қалалық агломерацияда орналасқан Алматы станцияларында Компания ЖЭО-1 мен БЖК-ны газға көшірді. ЖЭО-2,3 газдандыру жоспарланған.

2022 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ кәсіпорындарынан атмосфераға шығарындылар белгіленген рұқсат етілген шекті мәндерден аспады және 358,08 мың тоннаны құрады.

Алдыңғы есепті кезеңмен салыстырғанда шығарындылар құрылымында айтарлықтай өзгерістер болған жоқ.

GRI 305-7, GRI 12: Coal Sector: 12.4.2

Компаниядағы ластаушы заттар шығарындыларының негізгі көздері қазандық агрегаттары, май шаруашылығы және мазут шаруашылығы, күл үйінділері, сондай-ақ отын станциялары мен қазандықтардың ауманында орналасқан зиянды заттар шығарындыларының басқа да көздері болып табылады («ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС), отынды жағу кезінде пайда болатын «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС -ға тән негізгі ластаушы заттар (НЛЗ) (маркерлік) мыналар болып табылады:

- азот оксидтері (көмірді, газды және мазутты жағу кезінде, сондай-ақ қосалқы көздер мен автокөліктердің жұмысынан пайда болатын газ тәрізді заттар);
- күкірт диоксиді (газ тәрізді зат, көмір мен мазутты жағу кезінде, сондай-ақ қосалқы көздер мен автокөліктердің жұмысынан пайда болады);
- мазут күлі (қатты зат, мазутты жағу кезінде пайда болады);
- күл/шаң (көмір мен мазутты жағу кезінде, қосалқы көздер мен автокөліктердің жұмысынан, күл үйінділерінің жұмысынан пайда болатын қатты заттар);
- көміртек оксиді (көмірді, газды және мазутты жағу кезінде, сондай-ақ қосалқы көздер мен автокөліктердің жұмысынан пайда болатын газ тәрізді заттар);
- ҰОҚ – ұшпа органикалық қосылыстар (қатты немесе сұйық заттардан газдар түрінде бөлінетін химиялық қосылыстар, көмекші көздердің жұмысынан түзіледі);
- ТОҚ – тұрақты органикалық қосылыстар («ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС қызметі барысында бөлінбейді).

2022 жылы атмосфераға парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі шаралар:

- Негізгі және қосалқы жабдықтарды жөндеу және баптау жөніндегі іс-шаралар
- Отын үнемдеу шаралары
- Энергия тиімділігі саласындағы пайдалану-техникалық іс-шаралар
- Өз қажеттіліктеріне жұмсалатын энергия шығынын азайту

Отын шығыны, құрғақ газдардың көлемі, түтін газдарындағы зиянды заттардың концентрациясы және т. б. сияқты өндірістік көрсеткіштер бойынша берілген газ тәрізді шығарындылар мен қатты бөлшектер шығарындыларының тұрақты мониторингі деректерінің негізінде бекітілген әдістемелерге сәйкес маркерлі ластаушы заттардың шығарындыларын есептеу жүргізіледі:

- Жылу электр станциялары мен қазандықтар үшін атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын анықтау әдістемесі (бұйрыққа 3-қосымша).
- Цемент өндірісі кәсіпорындарынан атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын есептеу әдістемесі (бұйрыққа 6-қосымша).
- 4 санаттағы объектілерден атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын есептеу әдістемесі (бұйрыққа 7-қосымша).
- Ұйымдастырылмаған көздерден шығарындылар нормативтерін есептеу әдістемесі (бұйрыққа 8-қосымша) және Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің ресми сайтында танысу үшін қолжетімді басқа да ұлттық әдістемелер www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС-да есепке алу процесі отын шығынын есепке алу бойынша есептік деректер, отынның химиялық құрамын және түтін газдарындағы ЛЗ концентрациясын зертханалық талдау негізінде зертханалық және есептік әдістермен, ЛЗ көлемінің есебі бекітілген әдістемелер бойынша жүргізіледі. Ластаушы заттардың мониторингі ЕТҰ өзі жүргізетін өндірістік мониторинг және бөгде аккредиттелген ұйым жүргізетін өндірістік экологиялық бақылау шеңберінде жүзеге асырылады. Өндірістік мониторинг ай сайын, өндірістік экологиялық бақылау тоқсан сайын жүргізіледі.

Ай сайынғы және тоқсан сайынғы негізде «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС есептік нысанда ұлғаю/төмендеу себептерін талдаумен нормативтік шамалармен салыстыра отырып, ластаушы заттардың көлемі бойынша деректерді ұсынады. «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС жылына 1 рет 2-ТП ауа нысаны бойынша есептер ұсынады.

Эмиссиялар деңгейіне неғұрлым жедел бақылауды жүзеге асыру үшін 2022 жылы шығарындылар көздерінде мониторингтің автоматтандырылған жүйелерін орнату жөніндегі жобаларды іске асыру басталды, бұл нақты уақыт режимінде негізгі көрсеткіштерді қадағалауға және кез келген ауытқуларға уақтылы жауап беруге және түзету іс-шараларын өткізуге мүмкіндік береді. 2022 жылдан бастап Компания қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган жүргізетін Ластауыштардың шығарындылары мен тасымалы тіркеліміне (ЛШТТ) ұсынылатын есептілікте 2022 жылы бекітілген жаңа әдістемелерге сәйкес есептелген көмірді жағудан түзілетін ауыр металдардың шығарындылары жөніндегі ақпаратты көрсетеді.

Күл шығарындыларын азайту жөніндегі міндеттемелерді орындау үшін Компания күл ұстайтын технологияларды қолданады: Екібастұз МАЭС-те –электрофильтрлер, алматылық ЖЭО-да – жаңа буын эмульгаторлары, азот оксидтерінің түзілуін тежеу үшін төмен эмиссиялық қыздырғыштар қолданылады, жоғары қысымды жылытқыштар мен турбо қоректендіру сорғыларын 4-ші турбина буын іріктеумен қолданудың арқасында режимдер реттеледі.

Тоқсан сайынғы негізде өнеркәсіп алаңдарында және санитарлық-қорғау аймақтарының шекараларында «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС бақылаушы органдар әзірлеген Бірыңғай экологиялық порталға орналастырылатын тұрақты электрондық есептілікті ұсына отырып, шекті жол берілетін шығарындылар нормативтерінің сақталуына өндірістік экологиялық бақылау жүргізеді.

Әр тоқсан сайын нақты экологиялық көрсеткіштер мен өндірістік экологиялық бақылау нәтижелерін талдау энергия объектілерінің басшылығына, сондай-ақ Компанияның жоғары басшылығына тиімді шешімдер қабылдау және түзету іс-шараларын жүргізу үшін ұсынылады.

Экологиялық көрсеткіштерді талдау нәтижелері бойынша 2022 жылы «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС бойынша ластаушы заттардың үлестік шығарындылары тұтастай алғанда 2%-ға – 2021 жылғы 9,68 г/кВтсағ-тан 2022 жылғы 9,48 г/кВтсағ-қа дейін азайды. Мұндай төмендеу әуе бассейнін қорғау бөлігінде табиғатты қорғау іс-шараларының жоспарларын және табиғи отынның үлестік шығыстарын қысқарту бөлігінде энергия тиімділігі бағдарламасының орындалуына байланысты болды. 2022 жылғы ластаушы заттар шығарындыларының көлемін шоғырландыру периметріне мынадай ЕТҰ енгізілген: «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС.

ӨНІМ БІРЛІГІНЕ АТМОСФЕРАҒА ШЫҒАРЫЛАТЫН ҮЛЕСТІК ШЫҒАРЫНДЫЛАРДЫҢ ДИНАМИКАСЫ, Г/КВТ*САҒ

Суды жауапкершілікпен пайдалану

GRI 303-1, 3-3, GRI 12: Coal Sector: 12.7.1, 12.7.2, 12.7.6

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның қызметін, энергетика саласындағы кез келген басқа компания сияқты, су ресурстарын пайдаланбай іске асыру мүмкін емес. Сондықтан суды ұтымды пайдалану – басым мәселелердің бірі. «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «АЖК» АҚ су ресурстары тапшылығы бар өңірлерде суды пайдаланбағанына қарамастан, Компания оларды пайдалануға жауапкершілікпен қарайды. Біз тұщы суды тұтынуды азайту және ағынды суларды мұқият тазарту үшін су ресурстарымен байланысты тәуекелдерді бағалаймыз және суды тұтыну мен кәдеге жаратуды басқарамыз.

Су ресурстарын тиімді басқару – Компанияның экологиялық саясатын іске асырудың ажырамас бөлігі, ол, атап айтқанда, жергілікті қауымдастықтармен, мемлекетпен және инвесторлармен өзара іс-қимылды жақсартуға ықпал етеді.

Жер үсті және жер асты көздерінен су алу тек қолданыстағы заңнама шеңберінде (су пайдалану шарттары, су пайдалануға арналған рұқсаттар негізінде) жүргізіледі және қоршаған ортаға елеулі әсер етпейді. Біздің басымдығымыз – тұщы суды тұтынуды азайту және бірнеше рет және қайта пайдаланылатын судың үлесін арттыру.

Компанияның су ресурстарын басқару ҚР Су кодексінің талаптарына және су ресурстарын қорғау саласындағы рұқсат құжаттамасына сәйкес жүзеге асырылады.

Корпоративтік менеджмент жүйесінің саясаты және қоршаған ортаны қорғауды басқару стандарты Компанияның суды басқару саласындағы міндеттемелері мен принциптерін анықтайды, мысалы:

- жауапты суды басқару, тұрақты су балансы;
- су тікелей алынғанына немесе делдалдар арқылы сатып алынғанына қарамастан, бастапқы су алу көздерін бағалау және есепке алу;
- Компанияның су ресурстарын ұтымды басқару жоспарлары мен іс-әрекеттерін үнемі жақсарту және бейімдеу;
- өндірістік мақсаттар үшін ауыз су сапасын пайдалануды барынша азайту;

- су алу көздерінде және сарқынды су қабылдағыштарда су алу мен су ағызуды есепке алу аспаптарына, аспаптардың бар-жоғына, олардың жарамдылығына, уәкілетті органның тексеруі мен пломбалауының уақтылығына жыл сайын түгендеу жүргізу;
- су ресурстары тапшылығы бар аудандарда Компания қызметін жүргізуден бас тарту.

Компания таза суға қол жеткізу үшін жергілікті қауымдастықтармен және үкімет органдарымен өзара әрекеттеседі. Сондай-ақ біз тұрғындардың өтініштерін қабылдаймыз және олардың Компаниямыздың жергілікті су айдындарына әсері туралы сұрақтарын қарастырамыз.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «АЖК» АҚ жер үсті және жер асты суларының сапасын, шаруашылық-ауыз сумен жабдықтау көздерінің және сарқынды сулардың сапасын үнемі қадағалайды. Өндірістік экологиялық бақылауды жүргізу шеңберінде мамандандырылған аккредиттелген зертханалар ағынды сулардың, жер үсті және жер асты көздерінің зиянды заттарының құрамын анықтауға талдау жүргізеді. Осы талдаулардың нәтижелері негізінде кәсіпорынның су ортасына әсерінің сипаты, саны және ауқымы туралы қорытынды жасауға мүмкіндік беретін мәліметтер жинағын құрайтын зерттеулер жүргізіледі. Алынған ақпаратқа сәйкес су ресурстарын басқару бойынша түзету іс-шараларының кешені әзірленеді.

2022 жылы Компания күл-қож қалдықтарының үлес көлемін азайтты, нәтижесінде қалдықтарды тасымалдауға арналған су шығыны, тиісінше ағынды суларды ағызу 1,6%-ға төмендеді. Есепті кезеңде суды үнемдеу үшін біз Екібастұз ЖЭС-те көлемді су қоймасы-салқындатқышы және тікелей ағынды гидравликалық күл шығару жүйелері бар айналмалы техникалық сумен жабдықтау жүйелерін және Алматы қаласындағы ЖЭС станцияларында салқындату мұнаралары бар циркуляциялық салқындату жүйелерін және күл үйінділерінің ағынды суларын қайта пайдалануды жалғастырдық.

КӨП РЕТ ЖӘНЕ ҚАЙТА ПАЙДАЛАНЫЛАТЫН СУДЫҢ ҮЛЕСІ МЕН ЖАЛПЫ КӨЛЕМІ, МЕГАЛИТР

Көп рет немесе қайта пайдаланылатын және айналымдағы судың көлемі

Көп рет және қайта пайдаланылатын судың үлесі

ӨНДІРІСТІҢ СУ ТИІМДІЛІГІ, М³/КВТСАҒ

Шығарылатын өнім бірлігіне алынатын судың көлемі

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «АЖК» АҚ өндірістік қажеттіліктерге байланысты суды әзірленген жобалар мен уәкілетті мемлекеттік органдармен келісілген нормативтерге сәйкес көлемде алады. Сондай-ақ біз таза суды пайдалануды азайту, нормативтік тазартылған суды төгу, тасымалдау кезінде судың жоғалуы және ағынды суларды қайта пайдалану жүйелерін енгізу шаралары қамтылған су ресурстарын ұтымды пайдалану жоспарларын әзірлеу үстіндеміз.

Компания үшін су ресурстарының негізгі көздері: Бестөбе су қоймасы (Мойнақ СЭС), Шардара су қоймасы (Шардара СЭС), Қ. Сәтбаев атындағы арна («Болат Нұржанов атындағы Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ), Шідерті каналы («Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ), Үлкен Алматы көлі және Үлкен Алматы өзенінің бассейні (СЭС каскады), Қапшағай су қоймасы (Қапшағай СЭС).

GRI 303-2, GRI 12: Coal Sector: 12.7.3

Біз су ресурстарына әсерді азайту үшін ағынды суларды басқарудың қатаң стандарттарын ұстанамыз. Компания ағынды суларды ағызуға белгіленген лимиттердің шегін, сондай-ақ су объектілеріне рұқсат етілген әсер ету нормативтерінің шегін сақтауға тырысады және су объектілері мен олармен байланысты мекендеу орындарының биоәртүрлілігіне айтарлықтай әсер етпейді.

2022 жылы біз Өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасына сәйкес аккредиттелген мамандандырылған зертханалармен су объектілерінің жай-күйіне, оның ішінде жер үсті, жерасты және сарқынды сулардың химиялық құрамы мен сапасын айқындаумен тұрақты мониторинг жүргіздік. Есепті кезеңде «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «АЖК» АҚ-да ағызылған ағынды суларда ластаушы заттардың шекті рұқсат етілген концентрацияларынан асып кетудің бірде-бір жағдайы тіркелген жоқ.

Жер үсті су объектілері мен жинақтаушы тоғандарға су ағызу өндірістік алаңның аумағындағы нөсер суларынан, шаруашылық-тұрмыстық ағындардан және технологиялық процесте пайдаланылмайтын нормативтік таза сулардан қалыптасады.

Күл-қож қалдықтарын жою үшін гидрокөлік ретінде пайдаланылатын өнеркәсіптік ағындар күл үйіндісіне төгіледі, оны табиғи объектілерге ағызуға жол берілмейді.

Төгінділердің барлық көлемі (күл-қож қалдықтарының гидрокөліктік ағындарын қоспағанда) Қоршаған ортаға эмиссиялар нормативтерін айқындау әдістемесіне сәйкес бекітілген санитариялық-гигиеналық нормативтерге дейін тиісті тазартудан өтеді. Сарқынды суларда ластаушы заттардың болуына жол берілетін нормалар және олардың көлемі заңнамамен жол берілетін шекті төгінділер нормативтерінің жобалары мен санитариялық-эпидемиологиялық және экологиялық сараптамалардың қорытындысы негізінде белгіленген.

GRI 303-4, GRI 12: Coal Sector: 12.7.5

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «АЖК» АҚ өндірістік және шаруашылық қызмет процесінде сарқынды сулардың екі санаты қалыптасады:

- гидроагрегаттар мен трансформаторлар салқындағаннан кейін, сондай-ақ СЭС гидрогенераторлары іске қосылғаннан кейін пайда болатын күлді сумен шығару жүйесінің және нормативтік-таза сарқынды сулары (Компанияның сарқынды сулары көлемінің 99%-дан астамы);
- әкімшілік корпустан, асханадан және басқа да қосалқы бөлімшелерден түзілетін шаруашылық-тұрмыстық су (Компанияның сарқынды су көлемінің 1%-дан азы).

Шаруашылық-тұрмыстық ағындар су объектісіне ағызар алдында жобалық өнімділігі тәулігіне 15 м³ (әрқайсысы) екі параллель желіден (1 жұмыс, 1 резерв) тұратын «Ағын» биологиялық тазарту станциясында тазартылады. Тазарту қондырғыларына келесі қондырғылар кіреді: биологиялық тазарту қондырғысы; ағынды суларды тазарту сүзгісі; дезинфекциялау қондырғысы.

Жер үсті суларының ластануын бағалау сипаттамасы көрсеткіштердің екі тобы бойынша жүргізіледі: жалпы және арнайы. Жалпы көрсеткіштерге су сапасының жалпыланған көрсеткіштері жатады – минералдану, pH мәні, кермектік және т.б. Арнайы көрсеткіштерге мыналар жатады: ОХТ, ОБТ, мұнай өнімдері,

тұз аммонийі, нитраттар, нитриттер, фосфаттар, СББЗ, жалпы темір, фторидтер, өлшенген заттар, мыс.

2022 жылы «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «АЖК» АҚ 22 277 709,1 мегалитр сарқынды су бөлді, су ағызу көлемінің ұлғаюы Компанияның СЭС су ағызу саласындағы ақпараттың ашылуына байланысты. Бұл ретте «Самұрық-Энерго» АҚ су алу көлемі 2021 жылмен салыстырғанда 2,4 есеге, 22 366 918 мегалитрге дейін ұлғайды, бұл Қоғам кәсіпорындарында электр энергиясын өндірудің ұлғаюына және СЭС каскадымен Қапшағай СЭС су алу саласындағы ақпараттың ашылуына, сондай-ақ 2021 жылы орын алған су тапшылығына байланысты.

Есепті кезеңде «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «АЖК» АҚ-да шаруашылық-тұрмыстық сарқынды суларды төгу кезінде ластаушы заттардың шекті рұқсат етілген концентрациясынан асып кетудің бірде-бір жағдайы тіркелген жоқ.

GRI 303-3, 303-5 GRI 12: Coal Sector: 12.7.4, 12.7.6

2022 жылы «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «АЖК» АҚ өндірістік және шаруашылық ауыз су қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін су алу көлемі – 22 415 179 мегалитрді құрады. Бұл ретте алынатын су көлемінің 99% электр энергиясын өндіру мақсатында СЭС гидрогенераторларын іске қосу үшін пайдаланылады. «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «АЖК» АҚ су тұтыну көлемі 137 470,8 мегалитрді құрады.

Компаниядағы суды тұтыну мен алуды бақылау үшін деректерді жинау процесі келесідей:

Кәсіпорын	Деректерді жинау процесі
«Самұрық-Энерго» АҚ	Жыл сайын есептілік нысанына сәйкес, сондай-ақ суды пайдалану бойынша ақпарат қажет болған жағдайда ЕТҰ-ға сұрау салу жүзеге асырылады.
«АлЭС» АҚ	Су алу/тұтыну бойынша деректерді тәулік сайын жинау «Жылу желілері» ЖШС-не берілген қоректендіру суының мөлшері, 1-ЖЭО және 2-ЖЭО қажеттіліктері үшін Алматы және Талғар су қабылдағышынан су шығыны, сондай-ақ Қапшағай СЭС және СЭС каскады үшін факсограмма бойынша БАБИ нұсқауларына сәйкес су жіберу бойынша деректерді электрондық пошта арқылы сұрау жолымен жүзеге асырылады. Барлық деректер тәуліктік есепте – «АлЭС» АҚ станциялары бойынша тәуліктік баянатта көрсетілген. Ай сайынғы есептік деректерді жинау электрондық пошта арқылы әрбір ҚҚ-дан су алу/тұтыну/ағызу балансын беру арқылы жүзеге асырылады.
«ЕМАЭС-1» ЖШС және «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ	ХСТ құбырлары арқылы Қаныш Сәтбаев атындағы атындағы каналдан шаруашылық-ауыз су қажеттіліктеріне, екінші реттік су пайдаланушыларға беруге, гидравликалық күл шығаруға, қосалқы қажеттіліктерге (өнеркәсіптік және өртке қарсы сумен жабдықтау) арналған суды бастапқы (тәуліктік) есепке алу автоматтандырылған жүйеге енгізілген есепке алу аспаптары бойынша жүргізіледі. Тұтынуды есепке алу және бақылау үшін деректер excel құжатына, сондай-ақ суды есепке алудың бастапқы журналына енгізіледі.
«МСЭС» АҚ және «ШСЭС» АҚ	Станция турбиналары арқылы су ағынын станцияның жедел қызметкерлері тәулік бойы бақылайды және тіркейді. Шаруашылық қажеттіліктеріне арналған су шығынын бас су жинайтын сорғы операторы бақылайды.
«Богатырь-Көмір» ЖШС	Ай сайын «Энергиямен жабдықтау объектілеріне қызмет көрсету туралы» бұйрыққа сәйкес суды есепке алу аспаптарына жауапты тұлғалар «Қалалық су арнасы» МКК суды есепке алу аспаптарының көрсеткіштерін кейіннен салыстыру және актіні жасау үшін белгіленген есепке алу аспаптарынан көрсеткіштерді береді. Жекелеген объектілерде орнатылған сарқынды суларды ағызу көлемін есепке алу аспаптарынан мердігер ұйыммен жасалған шартқа сәйкес ай сайын мұрағаттық деректер басып шығарылады. Суды тұтыну, алу және ағызу мониторингі үшін дренаждық суларды ағызу бойынша су есептегішінің деректері тәулік сайын тіркеледі және Суды бастапқы есепке алу қағидаларына 1-қосымша нысан бойынша суды есепке алу журналына енгізіледі.

Қалдықтарды басқару

GRI 306-1, 306-2, GRI 12: Coal Sector: 12.6.2, 12.6.3

Біз ресурстарды тиімді пайдалану қағидаттарын ұстанамыз және өндірілетін қалдықтардың мөлшерін азайту және олардың электр энергиясын өндіруден бастап нысандарға қызмет көрсетуге дейінгі қоршаған ортаға теріс әсерін азайту бойынша жұмысты жалғастырамыз. Біз қалдықтардың пайда болу көздерін анықтау үшін үнемі талдау жүргіземіз және оларды азайту шараларын әзірлейміз.

Өндіріс және тұтыну қалдықтарын басқару, қалдықтармен байланысты деректерді жинау және мониторингілеу процесі мыналарға сәйкес жүзеге асырылады:

- Қоршаған ортаны қорғауды басқару жөніндегі корпоративтік стандарт
- Қалдықтарды басқару бағдарламалары
- Қалдықтарды басқару жөніндегі іс-шаралар жоспары

Біздің басымдылығымыз қалдықтардың пайда болуымен байланысты тәуекелдерді азайту болып табылады. «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС-те қалдықтарды басқару бойынша бірқатар іс-шаралар орындалуда.

Барлық «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС-те түзілетін қалдықтардың барлық түрлері қалдықтардың пайда болу көздерін түгендеу деректері негізінде сәйкестендірілді. Қалдықтардың әрбір анықталған түрі үшін оның қауіптілігі мен уыттылығы класын, агрегаттық жай-күйін, ерігіштігін, құбылмалылығын, қауіптілік қасиеттерін және қоршаған ортаға әсер ететін басқа да параметрлерді бағалау жөніндегі деректерге сүйене отырып, оны жинақтау тәсілі белгіленген. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен қалдықтар сыныптауышында келтірілген бағалау критерийлеріне сәйкес «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС барлық қалдықтары екі санатқа бөлінеді: қауіпті және қауіпті емес.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ қызметінің ерекшелігін ескере отырып, қалдықтардың жалпы көлеміндегі негізгі үлесі ірі тоннажды күл-қож қалдықтарына және «Богатырь Көмір» ЖШС көмір разрездерінің аршылған жыныстарына тиесілі, олар қауіпті емес болып табылады.

«Богатырь Көмір» ЖШС-нің іргелес аумақтарға теріс әсерін азайту үшін Компания «Солтүстік» және «Богатырь» разрездерінің ішкі өндірілген кеңістігін ішкі үйінділер ретінде пайдалану жөніндегі жобаларды әзірлей отырып, сыртқы үйінділердегі аршылған жыныстарды көму көлемін қысқартады. Тотығу процестерін болдырмау және үйінділерге жиналатын құрамында көміртегі бар жыныстың өздігінен жануын болдырмау үшін үйінділердің төгілуін инертті жыныстармен оқшаулау және үйінділердің шатырын тығыздау жүргізіледі.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ күл-қож қалдықтары күл үйінділеріне көміледі, шаңды басу бойынша іс-шараларды қамтамасыз ете отырып, Екібастұз МАЭС-те су қиылысында, «АлЭС» АҚ-да топырақ қабатымен жабумен және көпжылдық шөптер мен бұталарды отырғызумен бірегей аралас технология бойынша көміледі. Біз жыл сайын күл үйінділерінің пайдаланылған бөліктерін рекультивациялауды жүргіземіз. Бұдан басқа кәдеге жаратумен қатар, күл қождарын автомобиль жолдарын салу және құрылыс материалдарын өндіру кезінде одан әрі пайдалану үшін қайта өңдеу жүргізілуде.

Өнім бірлігіне күл-қож қалдықтарының түзілу көлемінің төмендеуіне «Самұрық-Энерго» АҚ СЭС және ЖЭК объектілерінің дамуы да ықпал етеді. Сондай-ақ қауіпті емес қалдықтарға тұтыну қасиеттерін жоғалтқан кеңсе керек-жарақтары, қаптама, жиһаз, мүкәммал, аумақты жинаудан сметалар, тамақ қалдықтары және т.б. жатады. Бұл қалдықтар бөлек жинауға, қайта өңдеуге немесе кәдеге жаратуға берілетін тұтыну қалдықтары ретінде жіктеледі. Оларды орналастыру көлемі нормаланады.

Қауіпті қалдықтарға өнеркәсіптік және өндірістік қалдықтар (аккумуляторлар, құрамында сынабы бар шамдар, пайдаланылған майлар мен техникалық сұйықтықтар, жанар-жағармай материалдары, бояғыштар, шайырлар, лактар, бояулар және т.б.) жатады.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС аумағында пайдаланылған батареяларды жинау жүргізілуде. Пайдаланылған батареялардың құрамында: қорғасын (ағзада жиналып, бүйрекке, жүйке жүйесіне, сүйек тіндеріне әсер етеді), кадмий (өкпе мен бүйрекке зиян келтіреді), сынап (ми мен жүйке жүйесіне әсер етеді), никель мен мырыш (дерматит тудыруы мүмкін), сілтілер (шырышты қабаттар мен теріні күйдіреді) және басқа да қауіпті заттар. Тұрмыстық қалдықтармен бірге тасталған батареялар қалалық полигондарға түсіп, құрамындағы зиянды заттар топырақ пен жер асты суларына енеді. Бұған жол бермеу үшін барлық жиналған батареялар қайта өңдеуге жіберіледі және басқа тұрмыстық қалдықтармен бірге тасталмайды. 2020-2022 жылдар аралығында 140 кг қалдық батареялар жиналып, кәдеге жаратуға берілді.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС өндірістік қызмет процесінде «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС аумағында радиоактивті қалдықтар түзілмейді және олардың санитарлық-қорғау аймақтарының шекарасында тоқсан сайын радиациялық мониторинг жүргізіледі. Рұқсат етілген деңгейден асып кету мониторингінің нәтижелері бойынша сағатына 2,5 мЗв тіркелмеген.

Қалдықтардың санатына сәйкес оларды бөлек жинау жүргізіледі және оларды жинақтау тәсілі белгіленді, бөлек жинау пункттері және арнайы уақытша сақтау орындары, тану белгілерімен таңбаланған контейнерлер/металл ыдыстар жабдықталған.

Полигондарда көмуге жарамсыз қалдықтардың түрлері және кейіннен заңды және жеке тұлғаларға бере отырып, қайта пайдалануға және қайталама шикізатқа жатқызуға жарамды қалдықтардың түрлері айқындалды.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС-те мұндай қалдықтарға макулатура, картон, қағаз қалдықтары, пластик және пластмасса қалдықтары, құрамында сынабы бар шамдар, түсті және қара металдардың сынықтары, электрондық және электр жабдықтары, аккумуляторлар, шиналар және олардың фрагменттері және басқа қалдықтар жатады.

Қалдықтармен жұмыс істеу жүйесіндегі бақылау және мониторинг қалдықтардың мөлшерін және олардың қозғалысын есепке алу массадағы нақты өлшеулер негізінде журналдарда қамтылады. Қалдықтар санының барлық мәндері қалдықтардың тоннадағы массасы бойынша ескеріледі. Сондай-ақ қалдықтарды орналастыру (сақтау) орындарына тұрақты бақылау жүргізіледі, тұрақты уақтылы шығару және кәдеге жарату қамтамасыз етіледі. Біз барлық тиісті нормативтік талаптар мен рәсімдерді сақтаймыз және заңнамаға сәйкес қалдықтарды кәдеге жаратуды немесе қайта өңдеуді жүзеге асырамыз.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы мердігерлердің қызметіне бақылау жүргізеді. Сатып алу рәсімдерін өткізу кезеңінде қатысушыларда қалдықтардың әрбір түрімен жұмыс істеу жөніндегі қызметке лицензияның, сондай-ақ қалдықтармен жұмыс істеуге арналған материалдық-техникалық базаның болуы тексеріледі. Мердігерлер ҚР экологиялық заңнамасының талаптарын сақтауға міндеттенетін шарттарға қол қояды. Экологиялық қызметтер мердігерлердің қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы қызметіне тұрақты тексерулер жүргізеді.

«Самұрық-Энерго» АҚ мүдделі тараптармен үздіксіз диалог жүргізеді: кез келген адам арнайы кері байланыс арналары арқылы біздің қызметіміздің экологиялық аспектілеріне алаңдаушылығын білдіре алады. Барлық өтініштер ресми тіркеледі және қаралады.

GRI 306-3, GRI 12: Coal Sector: 12.6.4

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ КӘСІПОРЫНДАРЫ ҚАЛДЫҚТАРЫНЫҢ ЖАЛПЫ КӨЛЕМІ, ТОННА

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Пайда болған қалдықтардың барлығы, оның ішінде	**98 722 479,7**	**88 839 712,0**	**89 929 908,3**
қауіпті	4 885 513,7	5 586 889,2	646,9
қауіпті емес	93 836 966,0	83 252 822,0	89 928 280,5
оның ішінде өндіріс ерекшелігіне тән қалдықтардың негізгі түрлері бойынша	**96 128 226,8**	**87 472 541,0**	**89 912 724,9**
күл-қож қалдықтары	6 151 178,8	7 226 582,0	7 129 158,2
аршылған жыныстар	89 977 048,0	80 245 959,0	82 783 566,7

2021 жылдың соңында қалдықтарды жіктеу талаптары өзгертілді: қалдықтарды 5 қауіптілік класына бөлудің орнына қалдықтарды 2 санатқа бөлу енгізілді – қауіпті және қауіпті емес. Қалдықтарды бөлу әдістемесінің өзгеруіне байланысты 2022 жылы бұрын қауіптіліктің 3-сыныбына жататын қалдықтар қауіпті қалдықтарға ауыстырылды.

Биоәртүрлілікті сақтау

GRI 3-3, 304-1, GRI 12: Coal Sector: 12.5.2

«Самұрық-Энерго» АҚ биологиялық әртүрлілікті сақтаудың маңыздылығын түсінеді. Біз өз қызметімізде ықтимал тәуекелдерді ескереміз және өз қызметіміздің барлық кезеңдерінде биоәртүрлілікті сақтауға және қорғауға ұмтыламыз, соның ішінде жаңа объектілер салу, қолданыстағы қуаттарды жаңғырту, энергия өндіру жөніндегі қызмет, генерациялау объектілерін пайдаланудан шығару және бөлшектеу барысында. Биоалуантүрлілікті қорғау мақсатына жету үшін Компания жабайы табиғатты қорғау іс-шараларын жүзеге асырады, ғылыми мекемелермен және мемлекеттік мекемелермен ынтымақтасады, сондай-ақ ішкі нормативтік құжаттаманың талаптарын орындайды.

Компанияда енгізілген қоршаған ортаны қорғауды басқару стандарты Қоғам кәсіпорындарының жанды табиғатқа әсерін болдырмау және/немесе азайту шараларын, биоәртүрлілікті сақтау жоспарларын, тәуекелдерді басқаруды және биоәртүрлілікке әсер ететін экологиялық аспектілерді жүзеге асыру жөніндегі міндеттемелерімізді анықтайды.

Біз қолданыстағы заңнамаға және біз қабылдаған ерікті міндеттемелерге назар аудара отырып, СЭС, ЖЭК және АЭК барлық кезеңдері мен жұмыс кезеңдерінде тәуекелдерді талдауға қомақты ресурстарды саламыз. Біздің барлық құрылыс және қайта құру жобаларымыз міндетті түрде қоршаған ортаға әсерді бағалаудан өтеді. Нәтижелері бойынша, қажет болған жағдайда, өсімдіктер мен жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі жоспар әзірленеді.

GRI 304-4, GRI 12: Coal Sector: 12.5.5

«Самұрық-Энерго» АҚ халықаралық, ұлттық және өңірлік қызыл кітаптарға енгізілген, сондай-ақ ерекше қорғалатын табиғи аймақтар, оның ішінде ЮНЕСКО және Рамсар конвенциясы мәртебесі бар флора мен фаунаның жаһандық және ұлттық маңызы бар түрлері мекендейтін ЮНЕСКО-ның Бүкіләлемдік мұра объектілері орналасқан аумақтарда қызмет жүргізбейді.

Өндірістік активтерді орналастыру учаскелерінде, сондай-ақ оларға іргелес жатқан аумақтарда сирек кездесетін, қауіп төнген жануарлар, өсімдіктер мен саңырауқұлақтар түрлері анықталған жоқ.

GRI 304-2, 304-3, GRI 12: Coal Sector: 12.5.3, 12.5.4

Біз флора мен фаунаның өкілдері қауіпсіз жағдайда болуын қамтамасыз етеміз. Ол үшін біз Компанияның БҰҰ-ның тұрақты даму саласындағы 14, 15-мақсаттарына қол жеткізуге қосқан үлесін көрсететін бірқатар іс-шаралар өткіземіз.

БИОАЛУАНТҮРЛІЛІКТІ САҚТАУҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР, МЛН ТЕҢГЕ

Биоалуантүрлілікті сақтау саласындағы Компания қызметінің негізгі бағыттары:

- өндірістік қызметтің табиғатқа әсерін азайтуға мүмкіндік беретін заманауи технологиялық шешімдерді қолдану;
- биоәртүрлілікті сақтау бағдарламаларын әзірлеу және орындау;
- үздіксіз экологиялық мониторинг.

Балықтың өлімін азайту үшін біздің СЭС-тің барлық гидротурбиналары балық қорғау құрылғыларымен жабдықталған. Сондай-ақ Қазақ балық шаруашылығы ғылыми-зерттеу институтының ұсынысы бойынша тәуліктің қараңғы уақытында турбиналық су тартқыштардың алдындағы су тартқыштың жанында балық қорғау шарасы ретінде судың беті балықты қорқыту үшін прожекторлармен жарықтандырылады.

Әуемен электр тарату желілерінің (ӘЭТЖ) тіректерін қону ретінде пайдаланатын құстардың өлімін азайту үшін біз тіректерді оқшауланған сымдармен жабдықтау арқылы қайта құрамыз.

Су және жер үсті (жағалау) экожүйелеріне әсерін азайту үшін СЭС жұмыс режимдері Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің Су ресурстары комитетімен, әкімдіктермен және ЕҚТА басшылығымен (Мойнақ СЭС жағдайында) келісіледі. Ауыл шаруашылығы жер пайдаланушыларының мүддесі үшін су жіберу (ирригация) және сумен жабдықтау уәкілетті органдармен келісіледі.

Жел энергетикалық қондырғылардың (ЖЭҚ) жобалау алдындағы және жобалау сатыларында олардың қоршаған ортаға әсерін азайту көзделеді. Осылайша, жарықпен ластанудың жанды тіршілік иелерінің биоритмдеріне әсерін азайту, сондай-ақ биоәртүрлілікті сақтау және толықтыру үшін біз ЖЭҚ жарықтандыруды тек жалпы шамдарды қолдануға дейін азайтамыз.

ЕТҰ жыл сайын биоалуантүрлілікті сақтау жөніндегі бағдарламаларды әзірлейді, олардың шеңберінде ЕТҰ объектілерін пайдалану аяқталғаннан кейін біздің қызметімізден болуы мүмкін экологиялық залалды өтеу үшін жерді кешенді қалпына келтіру орындалады. Жұмыстар ЕТҰ құрылыс объектілерін кейіннен кәдеге жарату, жер қойнауын пайдалану салдарын жою[28], гидрогеологиялық ұңғымаларды жою және консервациялау, полигондар мен қалдықтарды, оның ішінде радиоактивті қалдықтарды сақтау мен кәдеге жаратудың өзге де орындарын жабу тәртібімен жүргізіледі. 2022 жылы Компания нысандарды пайдаланудан шығарған жоқ.

Үздіксіз экологиялық мониторинг нәтижелері бойынша есепті кезеңде ЕТҰ қызметінің осал экожүйелер мен биоәртүрлілікке елеулі тікелей немесе жанама әсері байқалмағаны анықталды.

Компанияның ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың, кейбір ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың (ЕҚТА) маңында немесе аумағында орналасқан объектілері жоқ. Бұл ретте ҚОҚ бөлігінде Қазақстан Республикасы заңнамасының барлық талаптары орындалады.

2023 жылға және орта мерзімді перспективаға арналған жоспарлар

ҚР жаңа экологиялық кодексі қолданысқа енгізілгеннен кейін «Самұрық-Энерго» АҚ-ға өзі қатысатын өңірлерінде қоршаған ортаға әсердің төмендеуін (зиянды заттар шығарындыларының төмендеуі, парниктік газдар шығарындыларының көлемінің төмендеуі) қамтамасыз ету қажет болады.

[28] Жер қойнауын пайдалану салдарын жою «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» ҚР Кодексіне және сараптамалардың оң қорытындыларын алған жер қойнауын пайдалану салдарын жою жобасына сәйкес жүргізіледі.

Ол үшін Компания келесіні жоспарлайды:

- Ең үздік қолжетімді техниканы (бұдан әрі – ҮҚТ) енгізу. Халықаралық жасыл технологиялар және инвестициялық жобалар орталығы әзірлеген ұлттық анықтамалықта (бұдан әрі – Анықтамалық) ҮҚТ тізбесі, сондай-ақ ҮТ енгізу арқылы қол жеткізуге болатын шығарындылардың шекті деңгейлері белгіленген.

Түтін газдарының шығарындыларын азайту үшін мыналар ұсынылады:

- шаң (көмір күлі) шығарындылары үшін заманауи электр сүзгілерін, қап сүзгілерін, скрубберлерді орната отырып, 99,9% тазарту дәрежесі бар күл ұстағыш қондырғыларды жаңғырту;
- түтін газдарын күкірт шығарындыларынан тазарту үшін күкіртсіздендіру, көмірді газдандыру немесе әктасты, аммиакты қазандық оттығына беру және т.б. әдістерін қолдану ұсынылады;
- азот оксидтерінің шығарындыларын азайту үшін оттықты қайта құру немесе селективті каталитикалық және каталитикалық емес тотықсыздану әдістерін қолдану ұсынылады.

ҮҚТ енгізуге жұмсалатын шығындардың жоспарланған көлемі – шамамен 450 млрд теңге.

Сондай-ақ ҮҚТ-ға негізгі жабдықты табиғи газды жағуға немесе газбен жұмыс істейтін жаңа энергия көздерін (мысалы – ГТҚ, БГҚ) салуға ауыстыра отырып, энергия объектілерін қайта құру да жатады. Газ негізіндегі жаңа энергия көздерін салуға жұмсалатын шығындардың жоспарланған көлемі – шамамен 600 млрд теңге.

- Компанияның энергетикалық объектілері физикалық жойылғаннан кейін қажетті іс-шараларды жүргізу үшін тарату қорын құру.

I санаттағы объектілерге жатқызылған және қоршаған ортаға теріс әсер ететін «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС пайдалану тоқтатылғаннан кейін Компания ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес оларды пайдалану салдарын жоюды қамтамасыз етеді.

Жер учаскелерін адамдардың өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін және қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз ететін жағдайға келтіру бойынша жұмыстар жүргізілетін болады.

2022 жылы Компания баламаларды бағалауды ескере отырып, «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС аумағындағы ғимараттар мен құрылыстарды бөлшектеу немесе қайта бейіндеу бойынша нақты көлемді және жоспарланған құнын бағалау бойынша жұмыстарды бастады.

Жұмыстарды аяқтау 2023 жылы жоспарланып отыр, бағалау жүргізілгеннен кейін 2024 жылдың соңына дейін «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС кәсіпорындарын толық жоюға, рекультивациялаудың баламаларын бағалауды ескере отырып, жерлерді қалпына келтіруге, қоршаған ортаға әсер етудің үздіксіз мониторингін жүргізуге және ол жабылғаннан кейін ластануды бақылауға арналған тарату қорлары қалыптастырылады.

Тарату қоры жыл сайынғы аударымдар есебінен қалыптастырылатын болады, олар кәсіпорындар жойылатын кезеңге есептегенде таратуға арналған шығындардың жалпы сметалық құнына тікелей пропорционалды түрде айқындалатын болады.

Климаттың өзгеруіне қарсы күреске қосқан үлесі

«Самұрық-Энерго» АҚ әлемдік көміртегі ізіне әсер ету ауқымын түсінеді. Компания энергия өндірумен байланысты парниктік газдардың тікелей шығарындыларын, сондай-ақ энергияны тұтынумен байланысты жанама шығарындыларды азайту үшін үздіксіз жұмыс істейді. Компанияның өндірістік процестері мен өнімдерінің көміртегі сыйымдылығын төмендету жөніндегі негізгі жұмыс Компанияның даму стратегиясына, Компанияның экологиялық саясатына, сондай-ақ «Самұрық-Энерго» АҚ энергияға көшу бағдарламасына сәйкес жүзеге асырылады.

«Самұрық-Энерго» АҚ мемлекеттің көміртегі бейтараптығына қол жеткізу жөніндегі күш-жігерін қолдайды және дәстүрлі генерация үлесін сақтауды, жұмыс істеп тұрған станцияларды жаңғыртуды және жабдықтардың тиімділігін арттыруды, сондай-ақ ЖЭК жобаларын іске асыруды және баламалы энергетиканы дамытуды өзінің міндеті деп санайды.

Климаттық күн тәртібін басқару

GRI 201-2, GRI 12: Coal Sector: 12.2.2

Жаһандық климаттық күн тәртібі елдің энергетика саласы мен «Самұрық-Энерго» АҚ үшін үлкен сын, мұнда дәстүрлі энергия көздері елдің энергетикалық жүйесінде маңызды рөл атқарады.

Бүгінде көмір Қазақстанда шамамен 70% электр энергиясын өндіруді қамтамасыз етеді, сондай-ақ халықтың және коммуналдық-тұрмыстық сектордың отынға деген қажеттілігін толық қанағаттандырады. Сонымен қатар энергетикалық сектор шығарындылардың ең ірі көзі болып табылады, парниктік газдар шығарындыларының шамамен 80% өндіреді.

Самұрық-Энерго құрамына көмірмен жұмыс істейтін үш ірі энергия өндіруші ұйым («ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ), сондай-ақ ашық тәсілмен көмір өндіру бойынша әлемдегі ең ірі кәсіпорындардың бірі – «Богатырь-Көмір» кіреді. Компанияның активтеріндегі дәстүрлі генерацияның басым үлесін ескере отырып, сондай-ақ климаттық күн тәртібінің маңыздылығын және көмір өндіруге негізделген қызметке байланысты туындайтын тәуекелдерді ескере отырып, Самұрық-Энерго 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізе отырып, қоршаған ортаға теріс әсерін азайтуға тырысады.

Бұл мақсатқа көмір өндіруге негізделген Компанияның қызметін декарбонизациялауға бағытталған ниеттер мен нақты қадамдарды анықтайтын 2022-2060 жылдарға арналған энергияға көшу бағдарламасы ықпал етеді.

Осы бағдарламаға сәйкес Компания жаңартылатын көздерден алынатын генерация үлесін жоспарлы түрде ұлғайта отырып, генерация құрылымын біртіндеп өзгертуді, ең үздік қолжетімді технологияларды қолдануды, Компанияның көмір станцияларында көміртекті ұстау және сақтау технологияларын зерделеуді және қолдануды, сондай-ақ энергия тиімділігі мен энергия үнемдеуді арттыру жөніндегі іс-шараларды іске асыруды көздейді.

Климаттық тәуекелдерді басқару

Климаттық тәуекелдерді анықтау және тәуекелдерді басқару

Компания теріс әсер ету факторлары жағдайында стратегиялық мақсаттарға қол жеткізудің ақылға қонымды кепілдігін қамтамасыз ету үшін климаттық тәуекелдерді басқару мәселелеріне көп көңіл бөледі.

«Самұрық-Энерго» АҚ климаттық тәуекелдерді басқару және мүмкіндіктерді сәйкестендіру үшін кең ауқымды іс-шараларды іске асырады. Климаттың өзгеру тәуекелдерін бағалау Компания стратегиясын әзірлеу, инвестициялық жобаларды бағалау және жылдық және орта мерзімді жоспарларды қалыптастыру үшін пайдаланылатын шарттарды қалыптастыру кезінде ескеріледі. Корпоративтік тәуекелдерді басқару жүйесі корпоративтік басқару жүйесінің негізгі құрамдас бөлігі болып табылады және стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге теріс әсер етуі мүмкін ықтимал тәуекелдік оқиғаларды уақтылы анықтауға, бағалауға, бақылауға және азайтуға бағытталған. Тәуекелдер жөніндегі есеп Директорлар кеңесі жанындағы Аудит жөніндегі комитетке тоқсан сайынғы негізде ұсынылады.

Самұрық-Энергода стратегиялық тәуекелдер ретінде жіктелген климаттық тәуекелдер анықталды. Климаттық тәуекелдерге байланысты салдарлар анықталды, мысалы: өндірістік активтердің физикалық зақымдануы; электр энергиясын, көмірді жеткізу тізбегінің үзілуі; инвестициялық жобаларды іске асырудың қымбаттауы және мерзімінің ұлғаюы; өндірістегі үзілістер.

Заңнамалық шектеулер талаптарын бұзғаны үшін айыппұлдар, парниктік газдар шығарындылары үшін салық мөлшерлемелерінің ұлғаюы шаралар қабылданғанға дейін тәуекелдердің қаржылық салдары ретінде әрекет етеді.

Климаттық тәуекелдерге әсер етуі мүмкін факторлар

«Самұрық-Энерго» АҚ климатқа әсер ету жауапкершілігінің артуын ескере отырып, климаттық тәуекелдерге одан әрі әсер етуі мүмкін келесі факторлар ықпалының өсуін байқайды:

Климаттың өзгеруі саласындағы халықаралық саясатты қатаңдату	Көміртекті халықаралық реттеу және «Еуропалық жасыл мәміле» шеңберінде ЕО-да Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) трансшекаралық көміртегі тетігін енгізу. Бұл тетік белгіленген тізім бойынша (2026 жылдан бастап) ЕО-ға импортталатын көміртекті көп тұтынатын өнімдер үшін алымдарды қарастырады. Мұндай жаһандық бастамалар экономиканың экспортталатын салаларына қысым жасайды, олар өз кезегінде энергия сыйымдылығын төмендету, экологиялық тазалықты арттыру және таза энергия көздерінен электр энергиясын тұтыну мүмкіндіктерін іздейді. Экономиканың тиісті сұраныстары барлық электр энергетикасына экстраполяциялануы мүмкін, мұнда көміртегі ізі төмен энергия көздеріне сұраныс артады.
Экологиялық заңнаманы қатаңдату	Париж келісіміне сәйкес, Қазақстан Республикасы парниктік газдар шығарындыларын 1990 жылмен салыстырғанда 2030 жылғы желтоқсанға қарай 15%-ға қысқартуды мақсат етіп отыр. Осыған байланысты ҚР Экологиялық кодексімен парниктік газдар шығарындыларын азайту бойынша талаптар күшейтілді. Сондай-ақ ең үздік қолжетімді технологияларды (ҮҚТ) енгізу және ҮҚТ қолданылмаған жағдайда қоршаған ортаға эмиссиялар үшін төлемақының салық мөлшерлемелерін 2, 4 және 8 есеге кезең-кезеңімен арттыру бойынша талаптар белгіленді. ҮҚТ-ны бірден енгізе алмайтын кәсіпорындарға экологиялық тиімділікті арттыру бағдарламасы аясында мұны кезең-кезеңімен жасауға мүмкіндік беріледі. Сондай-ақ кәсіпорындар қоршаған ортаға эмиссиялар үшін төлемдерден босатылады. Бұдан басқа 1 (бірінші) санатағы кәсіпорындар өздерінің негізгі стационарлық эмиссия көздерінде ҚР экология, геология және табиғи ресурстар министрлігіне деректерді онлайн режимде беру үшін қоршаған ортаға эмиссиялар мониторингінің автоматтандырылған жүйесін орнатуға міндетті. Осыған байланысты «Самұрық-Энерго» АҚ ҮҚТ енгізу жөніндегі іс-шараларды іске асыруды жоспарлап отыр.
Дәстүрлі ЖЭС-ті консервациялау кезіндегі әлеуметтік тұрақтылық	Өндірісті декарбонизациялау талаптарын сақтау дәстүрлі ЖЭС-ті сақтауды және көмір өндіруді азайтуды талап етуі мүмкін, бұл сөзсіз осы кәсіпорындар қызметкерлерінің ғана емес, сонымен қатар қала құраушы объектілердің айналасында қалыптасқан барлық инфрақұрылымның әл-ауқатына әсер етеді. Әлеуметтік тұрақтылықты арттыру үшін қызметкерлерді жаңа объектілерге одан әрі жұмысқа орналастыру мақсатында оларды қайта даярлау, өңірді дамыту бағдарламасын бірлесіп әзірлеу үшін жергілікті басқару органдарымен ынтымақтастық мәселелерін қарауға бағытталған шаралар кешенін іске асыру қажет.
Елдің энергетикалық қауіпсіздігіне қауіп	Дәстүрлі отынмен жұмыс істейтін Қоғамның ағымдағы активтері экономика мен халықты тұрақты, сенімді, қолжетімді электр энергиясымен қамтамасыз ете отырып, елдің энергетикалық жүйесінің негізін құрайды. CO2 шығарындыларын азайту жөніндегі талаптарды қатаңдату, елдің генерация құрылымындағы ЖЭК үлесін ұлғайту энергия жүйесін тұрақтандыру жөніндегі мәселені бірінші орынға қояды. ЖЭК тұрақсыздығын, елдің күрделі климаттық жағдайларын ескере отырып, ЖЭК-ті дамыту және оларды толық пайдалануға көшу базалық генерацияның қолдауынсыз мүмкін емес. Энергетикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мәселесінің жоғары басымдығын, ЖЭК-ті қолдау мақсатында базалық генерацияны дамыту қажеттілігін ескере отырып, таяу жылдары қоғам көмір генерациясы объектілерін салу жөніндегі жобаларды іске асыруды жалғастырады.

Компания тұрақты негізде климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқару үшін қабылданған іс-қимылдар шығындарының есебін жүргізеді. Климаттық тәуекелдерді басқару үшін басқа да іс-шаралар қатарында парниктік газдар шығарындыларын бағалау (1-қамту) жүргізіледі, тікелей шығарындылар көлемін ғана емес, сонымен қатар жанама шығарындыларды (2-қамту) қысқартуға мүмкіндік беретін энергия үнемдеу және отын үнемдеу жөніндегі іс-шаралар жүргізіледі. 2022 жылы тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-қимылдарға жұмсалған шығындар шамамен 11 млн теңгені құрады.

Мүмкіндіктер

Ресурс тиімділігі

Компания энергия тиімділігі мен энергия үнемдеуді арттыру жөніндегі шараларды іске асыру мүмкіндігін көреді және отын-энергетикалық және су ресурстарын қоса алғанда, ресурстарды тиімді пайдалануға ұмтылады.

Энергия үнемдеу мен энергия тиімділігін арттыру жөніндегі негізгі шаралар инновациялық технологияларды қолдану, жабдықтарды жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру негізінде ЭДТ-ні ұтымды пайдалану болып табылады.

Энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бойынша белгіленген іс-шараларды орындау өнім бірлігін өндіруге жұмсалатын отынның үлестік шығынын азайтуға мүмкіндік береді, осылайша өнім бірлігіне шаққандағы CO_2 үлестік шығарындыларын азайтады.

Жаңа технологияларды қолдану

Климаттық мақсаттарға қол жеткізудің және CO_2 антропогендік шығарындыларын азайту және өнімнің көміртегі сыйымдылығын төмендету бойынша қоғамның энергетикалық қажеттіліктерін қанағаттандырудың негізгі факторы ретінде көміртекті алу, пайдалану және сақтау бойынша жаңа заманауи технологияларды зерделеу және кейіннен енгізу.

Келесі есепті кезеңдерде біз TCFD халықаралық әдіснамасына (қаржылық есептіліктегі Климаттық тәуекелдердің әсерін көрсету бойынша ұсыныстар) сәйкес климаттың өзгеруі мәселелерінің Компанияға әсері туралы, тәуекелдер мен мүмкіндіктер туралы ақпаратты ашуды тереңдетуді жоспарлап отырмыз.

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2060 жылдарға арналған энергетикалық көшу бағдарламасы

2022 жылы Компанияда «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2031 жылдарға арналған бекітілген даму стратегиясына сәйкес «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2060 жылдарға арналған энергетикалық көшу бағдарламасы әзірленді. 2022 жылдың қазан айында энергокөшу бағдарламасын өзектендіру жүргізілді.

Энергияға көшу бағдарламасы Компанияның 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу мүмкіндігімен тиімді, ресурс үнемдейтін, экологиялық технологияларды пайдалануға көшу жолындағы бағыттарды, мақсаттар мен міндеттерді белгілейді. Бағдарламаның мақсаты – 2060 жылға қарай Компанияның таза көміртегі ізін азайту. Бағдарлама Самұрық-Энергоның барлық еншілес ұйымдарында қолданылады. Сценарийлерді модельдеу кезінде мақсатқа жетуге әсер ететін сыртқы және ішкі факторлар талданды, тәуекелдер, оның ішінде әлеуметтік-экономикалық сипаттағы тәуекелдер анықталды. Климаттың өзгеруін шектеу жөніндегі жаһандық трендтердің маңыздылығын және дәстүрлі генерацияға негізделген қызметпен ұштасатын тәуекелдерді ескере отырып, «Самұрық-Энерго» АҚ 2060 жылға дейінгі көкжиекте көміртегі бейтараптығына және жоғары әлеуметтік және экологиялық жауапкершілігі бар жоғары технологиялық операциялық компанияның деңгейіне қол жеткізе отырып, қоршаған ортаға өзінің теріс әсерін барынша азайтуға ұмтылатын болады.

Энергияға көшу бағдарламасын қалыптастыру кезінде Компания көміртегі ізін азайту, тұтынушыларға қолжетімді бағамен электр энергиясын сенімді жеткізуді қамтамасыз ету, сондай-ақ қатысу өңірлеріндегі жұмыс орындарын сақтау жөніндегі мақсатқа қол жеткізу арасындағы тепе-теңдікті сақтауға ұмтылды.

БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТЫ:

2060 ЖЫЛҒА ҚАРАЙ КОМПАНИЯ БОЙЫНША КӨМІРТЕГІ ІЗІН АЗАЙТУ

Мақсатқа жету үшін Компанияны дамытудың бес бағыты анықталды

1 Баламалы энергетика

Бұл бағыт ЖЕК жобаларын іске асыруды, баламалы энергетиканы (атом, сутегі, геотермалдық) дамыту саласында жан-жақты зерттеулер жүргізуді, келікте эко-технологияларды қолдану мүмкіндіктерін және т.б. қамтиды.

2 Дәстүрлі энергетика

Алматы қаласында ЖЭС газдандыру арқылы CO_2 шығарындыларын азайту.

3 Желілік инфрақұрылым және реттеу

Осы бағыт шеңберінде Smart Grid желілерін жаңғырту және енгізу, электр энергиясын шоғырландыру және сақтау жүйелері, маневрлік генерацияны дамыту бойынша іс-шаралар кезделген. Осының барлығы энергиямен жабдықтаудың сенімділігі мен сапасын едауір арттыруға, ендірістік процестердің шығындарын және қоршаған ортаға асерді азайтуға мүмкіндік береді.

4 Шығырындыларды басқару

Оған көміртегін ұстау және сақтау (CCUS) сияқты CO_2 шығарындыларының деңгейін төмендетуге мүмкіндік беретін қоғамның дәстүрлі генерацияның қолданыстағы объектілерінде инновациялық технологияларды енгізу женіндегі іс-шаралар, энергия тиімділігі мен энергия үнемдеуді арттыру женіндегі іс-шаралар, сондай-ақ орман Климаттық жобаны әске асыру кіреді.

5 Қолдаушы іс-шаралар

Бұл бағыт көміртегі ізін азайту женіндегі іс-шараларды іске асыру мүмкіндігін, халықаралық стандарттар мен экология саласындағы ҚР заңнамасының талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету үшін қажетті шаралар кешенін біріктіреді. Мұндай іс-шаралар ESG қағидаттарын енгіз, цифрландыруды дамыту, ҚР нормативтік-құқықтық базасын жетілдіру бойынша ұсыныстарды зерделеу және әзірлеу, сондай-ақ ЖЭК жобаларын дамытуға қосымша қаржыландыру кездерін тарту үшін жасыл қаржыландыру құралдарын қолдану болады.

Парниктік газдар шығарындылары

GRI 305-1, GRI 12: Coal Sector: 12.1.5

Бұрынғы Киото хаттамасының орнына климаттың өзгеруімен күресу мақсатында 2015 жылы Парижде Париж келісіміне қол қойылды. Қазақстан 2016 жылғы желтоқсанда Париж келісімін қабылдады, оның мақсаттарын орындау үшін Республикада 2030 жылғы 31 желтоқсанға қарай парниктік газдар шығарындыларын 1990 жылғы деңгейден кемінде 15 пайызға төмендетуді қамтамасыз ету жөніндегі мақсат қойылды.

Бұған қоса квоталауға жататын субъектілер болып табылатын Қазақстандағы барлық кәсіпорындар үшін тәуелсіз аккредиттелген органның куәландыруын қоса алғанда, парниктік газдар шығарындыларын түгендеу туралы заңнамалық талап қолданылады. Компанияның ЕТҰ арасында квоталанатын қондырғыларға «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС жатады.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС қызметінен парниктік газдар шығарындылары негізінен отынды (көмір/мазут/газ) жағу, көмір өндіру есебінен алынатын электр және жылу энергиясын өндірумен байланысты.

Екінші жыл қатарынан Компания көміртегі ізін есептейді. 2021 жылы Самұрық-Энерго жылдық есепте «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС бойынша парниктік газдар шығарындылары бойынша есептік сандарды жариялады. Есептеуге көмірқышқыл газының (CO_2), метанның (CH_4), азот оксидінің (N_2O) эмиссиялары кіреді. Есепке сәйкес 2021 жылдың нәтижелері бойынша көмірқышқыл газының тікелей шығарындыларының көлемі – 40,3 млн тоннаны құрады.

«ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ тікелей шығарындылары электр және жылу энергиясын өндіруге арналған стационарлық құрылғыларда (қазандық агрегаттарында) отынды жағу кезінде және Богатырь-Көмір көмірін өндіру кезінде пайда болады. Деректерді жинау бастапқы көздерден: ресми техникалық есептер мен зертханалық журналдардан жүргізіледі, деректерді ұлттық әдістемелер бойынша өңдегеннен кейін парниктік газдар шығарындыларының коэффициенттерін және парниктік газдар шығарындыларының көлемін есептеу әрбір бөлу көзі бойынша және «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС бойынша жалпылай жүргізіледі.

Деректер GHG Protocol нұсқаулығында көрсетілген тәсіл арқылы есептеледі. Парниктік газдардың тікелей шығарындылары бойынша деректер жылу электр станцияларының, электр орталықтары мен қазандықтардың қазандықтарынан парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі және ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігі бекіткен ашық және жабық тәсілмен көмір өндіруден парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі бойынша есептелген (әдістемелер Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің ресми сайтында танысу үшін қолжетімді www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo) және әрбір ЕТҰ бойынша тәуелсіз аккредиттелген ұйымдардың қорытындыларымен расталды.

ЕМАЭС-1, ЕМАЭС-2 станциясы, АлЭС АҚ, Богатырь-Көмір қондырғыларынан ПГ шығарындыларын бағалау кезінде шикізат ресурстарының негізгі параметрлерінің шығынын өлшеудің қолданыстағы рәсімі барынша пайдаланылды. Парниктік газдардың мониторингін жүргізу үшін базалық көрсеткіштер ескерілді: жанған отынның көлемі, оның жануының төмен жылуы, отын құрамының негізгі сипаттамалары (жұмыс жағдайына күл, ылғал, күкірт), қазандық агрегаттарындағы өлшеулер (механикалық күйіктен жылудың жоғалуы.

2022 жылы Компания парниктік газдарды түгендеуді қамту аймақтарының шығарындыларын қосумен жүзеге асырды (1-аумақ).

ПАРНИКТІК ГАЗДАРДЫҢ ТІКЕЛЕЙ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫНЫҢ КӨЛЕМІ*, 2020-2022 ЖЫЛДАР (ҚАМТУ САЛАСЫ 1)[29,30]

Түрлері бойынша парниктік газдар шығарындылары	Өлшем бірліктері	2020	2021[31]	2022
CO_2	тонна CO_2	33 413 976	32 951 527	31 978 242
CH_4	тонна CO_2 балама	7 173 667	7 266 445	940 989
N_2O	тонна CO_2 балама	91 744	76 298	74 182

* Ескерту: парниктік газдардың тікелей шығарындыларының көлемі ЕМАЭС-1, ЕМАЭС-2 станциясы, АлЭС АҚ, Богатырь-Көмір бойынша келтірілген.

Парниктік газдардың тікелей шығарындыларында Самұрық-Энерго компаниялар тобының парниктік газдардың жалпы шығарындыларының 98%-ы болады және тікелей шығарындыларды есептеу кезінде «ЕМАЭС-1» ЖШС, «ЕМАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Богатырь-Көмір» ЖШС-нің меншікті энергетикалық қажеттіліктері ескеріледі.

2022 жылы Компания қызметінің нәтижесінде парниктік газдар шығарындыларының көлемі 31,98 млн тонна CO_2 және 32,99 млн тонна CO_2-балама құрады. 2020 және 2021 жылдардағы көрсеткіштермен салыстырғанда 2022 жылы парниктік газдар шығарындыларының орташа 4%-ға төмендеуі ЖЭК объектілерінен электр энергиясын өндіру үлесінің ұлғаюына және парниктік газдар шығарындыларын есептеу жөніндегі ұлттық әдістемелік нұсқаулардағы шығарындылар коэффициенттерінің өзгеруіне байланысты метан шығарындыларын есептеу тәсілінің өзгеруіне байланысты. Метан мен азот оксидінің мәндерін тонна CO_2 баламасына аудару кезінде Тараптар Конференциясының 2013 жылғы 10 қарашадағы 24/CP.19 шешіміне III қосымшаға сәйкес қабылданған, Экология және табиғи ресурстар министрлігі Компанияға ресми хатпен жіберген жаһандық шығарындылар коэффициенттерінің (метан – 25, азот оксиді – 298) ағымдағы мәндері пайдаланылды.

GRI 305-2

Ақпаратты ашу кезінде Компания бірізділік пен салыстырмалылық қағидатын ұстанады, ақпаратты ашудың толықтығын арттыру және екінші деңгейдегі жанама шығарындылар бойынша есептілік салаларын (Scope2) кеңейту бойынша үздіксіз жұмыс жүргізеді. Биыл бұл көрсеткіш алғаш рет есептелгендіктен, болашақта 2022 жыл базалық көрсеткіш ретінде қабылданады.

2022 жылы екінші деңгейдегі жанама шығарындылар – 0,013 млн тонна CO_2 құрады, оған Самұрық-Энергияға тиесілі емес және оның бақылауында емес бөгде жеткізушілерден сатып алынған жанама көздерден электр және жылу энергиясын тұтыну кіреді. Жанама шығарындылар жөніндегі деректер 2 GHG Protocol Scope 2 Guidance қамту жөніндегі нұсқаулықта көрсетілген әдістеме бойынша есептелген, ал ПГ шығарындыларының үлестік коэффициенттері ҚР экология, геология және табиғи ресурстар вице-министрінің бұйрығымен бекітілген «Экономиканың реттелетін секторларындағы бенчмарктердің тізбесіне» сәйкес қабылданған, Компанияның жалпы нарықтық жанама шығарындылары есептелмеген.

Компания операциялық бақылау негізінде шоғырландыру әдісін таңдады. Парниктік газдардың көлемін анықтау кезінде компания бақылайтын шоғырландырылған объектілерден шығарындылардың 100%-ы ескерілді.

ЖАНАМА ПГ ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ (2-АУМАҚ), ТОННА CO_2-БАЛАМА[32]

Көрсеткіш	2022
Парниктік газдардың жалпы жанама шығарындылары орналасқан жеріне байланысты (қамту аймағы 2) CO_2 баламаның метрикалық тоннасында	13 333,6861
Есепке енгізілген газдар	CO_2

[29] Компания парниктік газдардың биогендік шығарындыларын есептемейді.
[30] Компания бақылау негізінде шоғырландыру әдісін таңдады. Парниктік газдардың жалпы көлемін анықтау кезінде Компания бақылайтын шоғырландырылған объектілерден шығарындылардың 100% ы ескерілді.
[31] Есептеудің бастапқы жылы ретінде 2021 жылы қабылданды, өйткені 2021 жылы Компания қызметтің көміртегі ізін есептеуді бастады.
[32] Көрсеткіштің периметріне «Богатырь Көмір» ЖШС сатып алған сыртқы энергиясы бойынша деректер кірді

Энергия тиімділігі

«Самұрық-Энерго» АҚ еліміздің энергия жүйесінде маңызды рөл атқаратын электр энергиясының жетекші өндірушісі. Бұл ретте өндірістік қызметтің экологиялық ықпалын төмендету-бұл құн құрудың бүкіл тізбегіне қолданылатын және қызметтің әртүрлі бағыттарында тиімділікті арттыру бағдарламасын енгізу есебінен іске асырылатын тұрақты міндеттеме.

Қазақстан экономикасын дамытудың тұрақты моделін құру энергия тиімділігі мен энергия үнемдеуді арттыру мәселелерін шешпей мүмкін емес. Энергия ресурстарын тиімді және ұтымды тұтыну саясаты оларды тұтынудың өсуін тежеуге және қоршаған ортаға әсер ету деңгейін айтарлықтай төмендетуге әкелуі тиіс.

Осы саладағы іс-шаралар энергия ресурстарын ұтымды тұтынуды қамтамасыз етуге және энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру саясатын, іс-шаралар жоспарларын, мониторинг рәсімдері мен әдістемелерін, энергия тұтынуды бағалауды және энергия тиімділігін арттыруға бағытталған басқа да әрекеттерді әзірлеуді және іске асыруды қамтитын басқару объектісінің энергия тиімділігін арттыруға ықпал ететін болады.

Осы саладағы біздің қағидаттарымызды айқындайтын негізгі құжат – энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын ескере отырып әзірленген және мақсаттар мен міндеттерді айқындайтын «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобындағы 2015-2025 жылдарға арналған энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама).

Бағдарламаны іске асыруды басқаруды, сондай-ақ оның орындалуын бақылауды Бағдарламаның жауапты орындаушысы және бағдарламаның бірлесіп орындаушылары жүзеге асырады. Бағдарламаның жауапты орындаушысы – «Самұрық-Энерго» АҚ Өндірістік тиімділік департаменті. Бағдарламаны бірлесіп орындаушылар – «Самұрық-Энерго» АҚ ЕТҰ-ның энергия тиімділігі мәселелері жөніндегі жауапты қызметкерлері.

Бағдарламаның мақсатты құралдары:

- ЕТҰ үшін энергия үнемдеудің және энергетикалық тиімділікті арттырудың нысаналы индикаторлары мен көрсеткіштерін айқындау;
- энергия тиімділігінің негізгі көрсеткіштерін есептеудің әзірленген әдістемесіне сәйкес энергоэкономикалық талдау жүргізу арқылы берілген көрсеткіштерге қол жеткізуге тұрақты мониторинг және бақылау жүргізу;
- ЕТҰ-ның энергия үнемдеу және энергетикалық тиімділігін арттыру жөніндегі бекітілген іс-шаралар жоспарына сәйкес энергия үнемдеу және энергетикалық тиімділікті арттыру жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды іске асыру.

НЕГІЗГІ ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР, МЫҢ ГДЖ

Жалпы қуат тұтыну

2022	15 153
2021	15 654
2020	13 930

Энергия үнемдеу көлемі

2022	14 271
2021	15 326
2020	11 907

Электр және жылу энергиясын үнемдеу бойынша үлгілік іс-шараларды іске асыруды қамтамасыз ету энергия тұтынуды едәуір қысқартуға мүмкіндік берді, бұл экономикалық және техникалық көрсеткіштерге жақсы әсер етеді.

2022 жылы энергия және ресурс үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар шеңберінде отын-энергетикалық ресурстарды тұтынуды азайтуға бағытталған 58 іс-шара орындалды, бұл «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы бойынша 487 мың тонна шартты отынды үнемдеуге мүмкіндік берді.

2022 жылы жалпы энергия тұтыну өткен жылмен салыстырғанда 3,2%-ға төмендеді. 2022 жылдың қорытындысы бойынша электр энергиясын тұтыну өткен жылға қарағанда 2%- а төмендеді, жылу энергиясын тұтыну айтарлықтай төмендеді (7%-ға).

Қосымшаны қараңыз: Ресурстарды тұтыну және энергия тиімділігі

Бағдарламаны әзірлеу шеңберінде энергия қажетсінетін ЕТҰ-ның әрқайсысы бойынша энергия менеджменті жүйесіне бастапқы бағалау жүргізілді.

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобындағы қолданыстағы энергия менеджменті жүйесінің жай-күйін диагностикалау ISO 50001 халықаралық стандартына сәйкес энергия менеджменті жүйесін құруда қолданылатын негізгі элементтерді пайдалана отырып орындалды.

Энергия менеджменті жүйесінің рөлі жүйелік талдау, энергия тұтынудың конфигурациялық менеджменті, өндірістік процестерді жетілдіру, өндірістік көрсеткіштерді өлшеу, тиімділікті бақылау және бағалау, энергия тиімділігі туралы ақпаратты іздеу және талдау, тұтынушыларды энергиямен жабдықтауды дамытудың перспективалық жоспарларын және профилактикалық іс-шаралардың ағымдағы жоспарларын әзірлеу болып табылады.

Энергетикалық параметрлерді, соның ішінде энергетикалық тиімділік пен қарқындылықты жақсарту үшін қажетті жүйелер мен процестерді құру энергияны жүйелі басқару (энергия менеджменті) арқылы қаржылық шығындардың, парниктік газдар шығарындыларының және басқа да қоршаған ортаға әсердің төмендеуіне әкеледі.

Экологиялық бенчмаркинг

Экологиялық бенчмаркинг – өз қызметін нарықтағы және саладағы үздік компаниялармен салыстыру процесінде бәсекелестердің тәжірибесін зерделеуге және өз компаниясында үздік тәжірибелерді енгізуге мүмкіндік беретін «Самұрық-Энерго» АҚ экологиялық көрсеткіштерін бағалау мен басқарудың жаңа тәсілі. Компаниялардың 2022 жылғы Экологиялық көрсеткіштерінің ашық қолжетімділікте болмауына байланысты талдау жүргізу үшін 2021 жылғы деректер қабылданды.

Бенчмаркинг үшін келесі 2 көрсеткіш анықталды:

- технологиялық және шаруашылық-ауыз су қажеттіліктері үшін тұщы суды пайдалану;
- тікелей (Scope 1) және жанама (Scope 2) парниктік газдар шығарындылары.

Экологиялық үрдісті анықтау үшін Қазақстан мен әлемнің энергетика саласының ірі компаниялары талданды, атап айтқанда:

ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР, 2021

Электр энергиясын өндіру, млрд кВт*сағ

SAMRUK ENERGY	35,6
ERG	19,9
enel	222,6
Русгидро	143,8

Белгіленген қуаты, ГВт

SAMRUK ENERGY	6,215
ERG	2,475
enel	87,1
Русгидро	38,2

ПАРНИКТІК ГАЗДАР ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ (1,2 ҚАМТУ), 2021

Тікелей ПГ шығарындылары, млн тонна CO_2 балама (1-аумақ)

SAMRUK ENERGY	40,308
ERG	25,001
enel	51,6
Русгидро	30,58

Тікелей ПГ шығарындылары, млн тонна CO_2 балама (2-аумақ)

SAMRUK ENERGY	0,015
ERG	0,1256
enel	11,4
Русгидро	-*

ТҰЩЫ СУ АЛУ, МЛН M^3

SAMRUK ENERGY	211,38
ERG	2069
enel	55,60
Русгидро	672,96

ҮЛЕСТІК КӨРСЕТКІШТЕР, 2021

$м^3$/мың кВт*сағ

SAMRUK ENERGY	5,94
ERG	103,97
enel	0,25
Русгидро	4,68

тонна CO_2 балама/мың кВт*сағ

SAMRUK ENERGY	1,13
ERG	1,26
enel	0,28
Русгидро	0,21

Салыстырылатын Компаниялардың өндірілген электр энергиясының қуаты мен көлемі бойынша әр түрлі екендігін ескере отырып, парниктік газдар шығарындылары мен тұщы су алу көлемі бойынша үлестік көрсеткіштерді салыстыру туралы шешім қабылданды. Энергетика саласындағы басқа компаниялармен салыстырғанда, 2021 жылы Самұрық-Энерго:

- парниктік газдар шығарындылары бойынша: РусГидродан 81%-ға және Enel-ден 75%- ға төмен және ERG компаниясынан 12%-ға озып кетті;
- тұщы су алу көлемі бойынша: РусГидроға қарағанда 21%-ға көп, ERG-ге қарағанда едәуір төмен және Enel-ге қарағанда жоғары.

Жоғарыда аталған Компаниялардың тұрақты дамуға деген көзқарастарын талдай отырып, Самұрық-Энерго көміртегі ізін азайтуға ұмтылуды жалғастыру, парниктік газдар шығарындыларын азайтудың заманауи технологиялары мен әдістеріне назар аудару, сондай-ақ технологиялық қажеттіліктерге су қабылдауды азайту мақсатында негізгі және қосалқы жабдықтарды жаңартуды жалғастыру қажет деген қорытынды жасауға болады.

* «РусГидро» ЖАҚ 2 қамтуды ашпайды

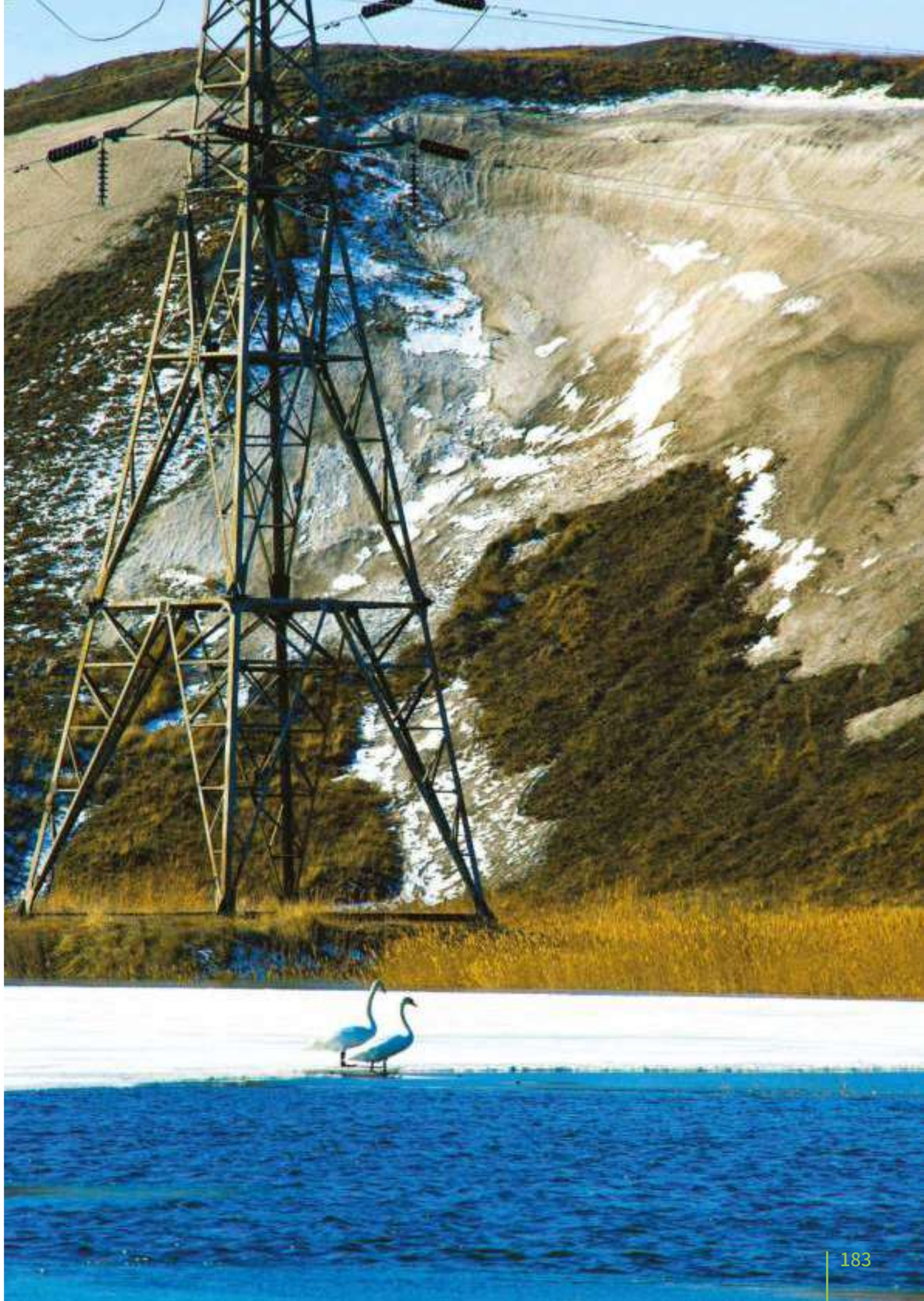

SAMRUK ENERGY

05

Жылдық біріктірілген есебі
2022

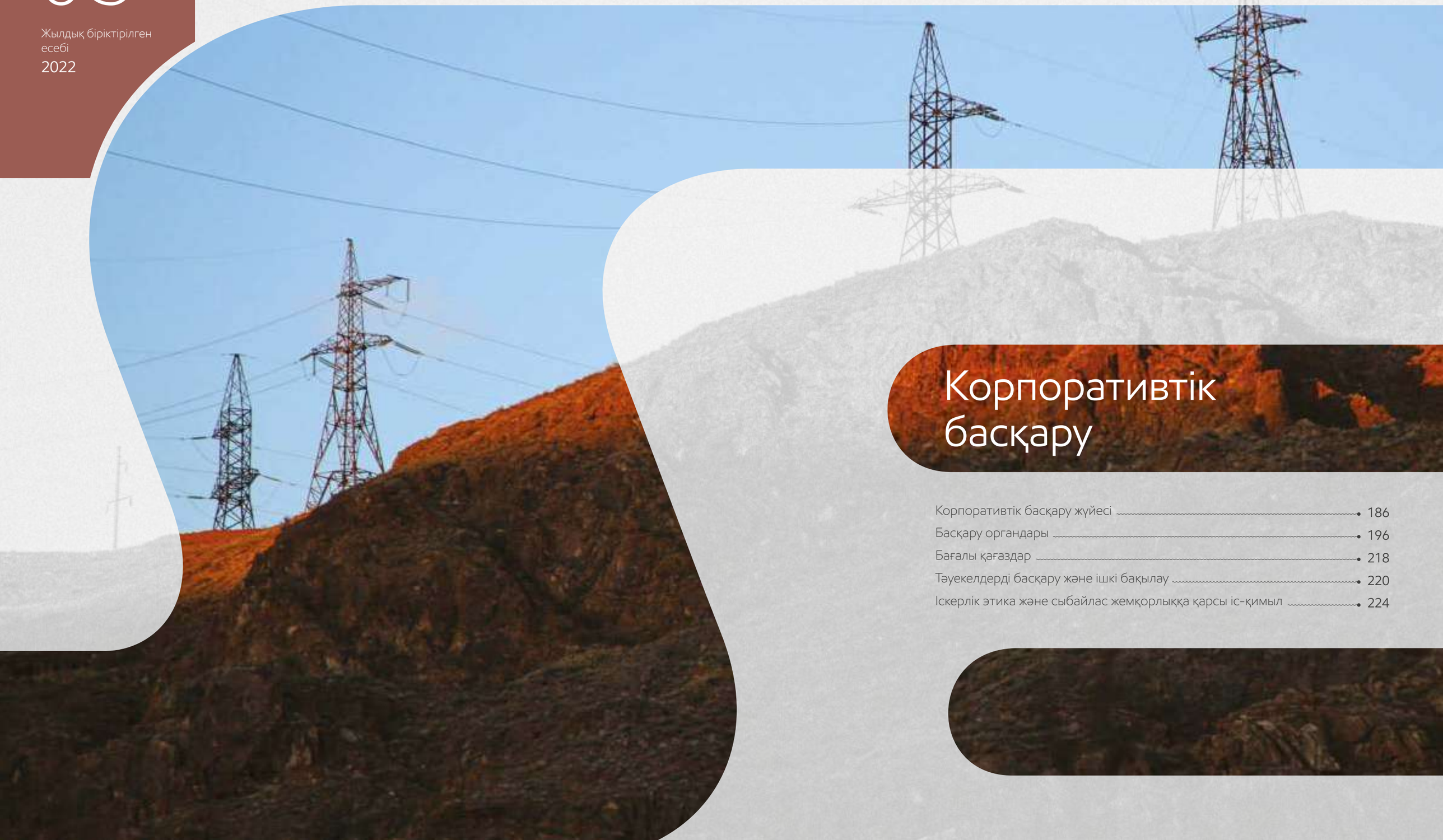

Корпоративтік басқару

Корпоративтік басқару жүйесі 186
Басқару органдары 196
Бағалы қағаздар 218
Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау 220
Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл 224

Корпоративтік басқару жүйесі

«Самұрық-Энерго» АҚ-да Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, «Самұрық-Қазына» АҚ Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелеріне сәйкес, сондай-ақ жетекші әлемдік тәжірибелерді ескере отырып, корпоративтік басқарудың тиімді жүйесі құрылған. Компания корпоративтік басқарудың тиімділігін арттыруды бизнестің тұрақты дамуын және қабылдауды, теңдестірілген басқару және инвестициялық шешімдерді қамтамасыз етудің негізгі факторы ретінде қарастырады.

«Самұрық-Энерго» АҚ Корпоративтік басқару жүйесі басқару органдары, лауазымды тұлғалар мен персонал арасындағы өкілеттіктер мен жауапкершілікті нақты ажыратуды, мәселелерді қарау және шешімдер қабылдау тәртібінің иерархиясын сақтауды, сондай-ақ заңнамаға және ішкі құжаттарға сәйкестікті қамтамасыз етеді.

«Самұрық-Энерго» АҚ Корпоративтік басқару қағидаттары

- акционерлердің, инвесторлардың және өзге де стейкхолдерлердің құқықтарын сақтау
- Компанияның органдары мен бөлімшелері арасында өкілеттіктер мен жауапкершіліктерді бөлу
- Директорлар кеңесінің/Комитеттердің, сондай-ақ Атқарушы органның/Комитеттердің тиімділігін арттыру
- корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын болдырмау
- басқарушылық есептілік жүйесін жетілдіру
- корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерін енгізу арқылы корпоративтік басқарудың үздік әлемдік тәжірибелерін қолдану
- акционерлер мен мүдделі тараптар үшін ақпараттық ашықтық қағидаттарын ұстану (директорлар мен басшыларды марапаттаудың рәсімделген және ашық саясаты мен рәсімі, ашық дивидендтік саясат, GRI және ХҚЕС стандарттарына сәйкес жылдық есепті жариялау және т. б.)
- тиімді жоспарлау процестерінің, ішкі бақылау жүйелерінің, комплаенс және ішкі аудиттің, тәуекелдерді басқару жүйесінің, тұрақты дамуды басқару жүйесінің болуын қамтамасыз ету

Компанияның корпоративтік басқару саласындағы негізгі ішкі құжаттары – «Самұрық-Қазына» АҚ Корпоративтік басқару кодексі, «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі 2022-2023 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ САЛАСЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ САЯСАТЫ

Құжат	Соңғы нұсқаның күшіне ену күні
«Самұрық-Энерго» АҚ жарғысы	26.01.2023 ж.
Корпоративтік басқару кодексі	27.05.2015 ж.
Мінез-құлық кодексі	22.05.2019 ж.
Директорлар кеңесі туралы ереже	24.02.2020 ж.
Директорлар кеңесінің Стратегиялық жоспарлау комитеті туралы ереже	14.07.2022 ж.
Директорлар кеңесінің Аудит жөніндегі комитеті туралы ереже	25.05.2018 ж.
Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитет туралы ереже	25.05.2018 ж.
Директорлар кеңесінің қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау комитеті туралы ереже	14.07.2022 ж.
Директорлар кеңесі мүшелерінің біліктілігін арттыру және сыртқы сарапшыларды тарту саясаты	24.03.2011 ж.
Корпоративтік хатшы туралы ереже	27.12.2021 ж.
Басқарма туралы ереже	10.06.2022 ж.
Тәуекелдер жөніндегі комитет туралы ереже	16.07.2018 ж.
Басқарманың өндірістік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау комитеті туралы ереже	25.06.2018 ж
Қызметті жоспарлау және бағалау комитеті туралы ереже	19.06.2014 ж.
Несие комитеті туралы ереже	13.08.2018 ж.
Тәуекелдерді басқару саясаты	26.05.2014 ж.
Корпоративтік менеджмент жүйесінің саясаты	18.10.2021 ж.
Алаяқтық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат	08.04.2022 ж.

Қоғам қызметінің тиімділігі ашықтықты, өкілеттіктерді бақылау мен ажыратуды және тәуекелдерге уақтылы ден қоюды қамтамасыз ететін әрбір деңгейде корпоративтік басқарудың дұрыс құрылған процестерімен қамтамасыз етіледі.

Үздік әлемдік тәжірибелерге сүйене отырып, біз сенімді ішкі бақылау жүйесін, тәуекелдерді тиімді басқаруды, сыртқы капиталға қол жеткізуді жеңілдетуді және беделді жақсартуды қамтамасыз ету үшін корпоративтік басқару жүйесін үздіксіз жетілдіруге тырысамыз.

GRI 2-9

Ашықтықты арттыру, өкілеттіктерді бақылау және саралау үшін «Самұрық-Энерго» АҚ-да үш деңгейлі басқару жүйесі енгізілді.

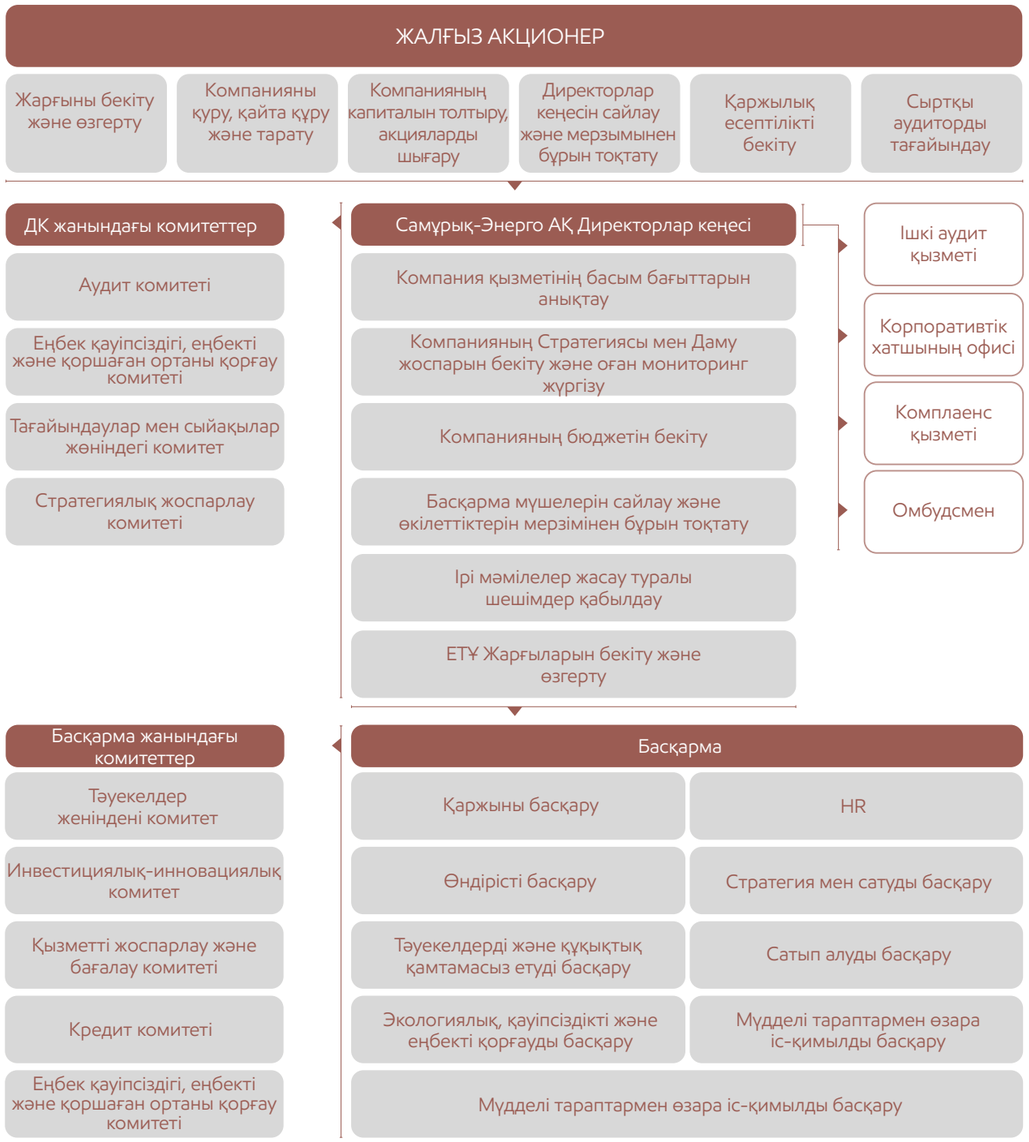

Самұрық-Энерго АҚ Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 25 ақпандағы шешімімен бекітілді (№02/22 хаттама)

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫ/CEO

- **ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ДЕПАРТАМЕНТІ**
- **АДАМ РЕСУРСТАРЫН БАСҚАРУ ДEПАРТАМЕНТІ**
- **БАСҚАРМА ТАРАҒАСЫНЫҢ АППАРАТЫ**
- **КОМПЛАЕНС ҚЫЗМЕТІ**
- **ОМБУДСМЕН**
- **КОРПОРАТИВТІК ХАТШЫ ОФИСІ**
- **ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІ**
- **ҚАУІПСІЗДІК ДЕПАРТАМЕНТІ**
- **ӨКІМШІЛІК ДЕПАРТАМЕНТІ**

ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ ҚАРЖЫ ЖӨНІНДЕГІ БАСҚАРУШЫ ДИРЕКТОР

- Стратегия және экономикалық талдау департаменті
- Бухгалтерлік және салық есебі департаменті
- Қазынашылық және Корпоративтік қаржы департаменті
- Активтерді қайта құру және Сату департаменті

ӨНДІРІС ЖӘНЕ АКТИВТЕРДІ БАСҚАРУ ЖЕНІНДЕГІ БАСҚАРУШЫ ДИРЕКТОР

- Генерация және отын департаменті
- ЖЭК және Тарату департаменті
- Өндірістік Тиімділік департаменті

ДАМУ, САТУ ЖӘНЕ ӨЗГЕРІСТЕР ЖӨНІНДЕГІ БАСҚАРУШЫ ДИРЕКТОР

- Нарықты дамыту және сату департаменті
- Құқықтық қамтамасыз ету департаменті
- Энергетикалық ауысу және Цифрландыру департаменті

ҚҰҚЫҚТЫҚ СҮЙЕМЕЛДЕУ, ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕР ЖӨНІНДЕГІ БАСҚАРУШЫ ДИРЕКТОР

- Тәуекел Менеджменті және Ішкі бақылау департаменті
- Құқықтық қамтамасыз ету департаменті
- Корпоративтік басқару және Орнықты даму департаменті
- Сатып алуды басқару департаменті

GRI 2-6

2022 жылы Қоғамның ұйымдық құрылымына мынадай өзгерістер енгізілді:

1. Қоғам қызметкерлерінің жалпы штат саны (167 бірлік) 17 бірлікке, яғни 10%-ға қысқарды.

2. Қоғамның басшы және басқарушы қызметкерлерінің келесі лауазымдары қысқартылды:

- Басқарма төрағасының орынбасары лауазымы;
- Бизнесті трансформациялау жөніндегі басқарушы директор лауазымы;
- Қамтамасыз ету жөніндегі басқарушы директор лауазымы;
- Экономика және қаржы жөніндегі тең басқарушы директор лауазымы.

3. Келесі лауазымдар:

- «Даму және сату жөніндегі басқарушы директор» лауазымы «Даму, сату және өзгерістер жөніндегі басқарушы директор» лауазымына;
- «Тәуекелдер және құқықтық мәселелер жөніндегі басқарушы директор» лауазымы «Құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі басқарушы директор» лауазымына қайта аталды.

4. Қоғамның келесі құрылымдық бөлімшелерінің атауы өзгертілді:

- «Стратегиялық жоспарлау және экономикалық талдау» департаменті «Стратегия және экономикалық талдау» департаментіне;
- «Еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау» департаменті «Еңбекті қорғау» департаментіне;
- «Жобалар портфелін басқару» кеңсесі «Жобалар портфелін басқару» департаментіне ауыстырылды.

5. Қоғамның келесі құрылымдық бөлімшелері біріктіріліп қайта құрылды:

- «Нарықты дамыту» департаменті және сауда үйі «Нарықты дамыту және сату» департаментіне;
- «Сатып алу және қорларды басқару» департаменті және «Баға мониторингі және санаттарды басқару» департаменті «Сатып алуды басқару» департаментіне;
- «Цифрлық трансформация» кеңсесі және «Ақпараттық технологиялар» департаменті «Энергияға көшу және цифрландыру» департаментіне ауысты.

6. Қоғамның келесі құрылымдық бөлімшелері таратылды:

- «Инвестициялық талдау» департаменті;
- «Күрделі құрылыс және жөндеу басқармасы» департаменті.

7. Құрылымдық бөлімшелердің саны жоғарыда көрсетілген бірлестіктер (қайта құру) және құрылымдық бөлімшелерді тарату жолымен 27 (жиырма жеті) бірліктен 22 (жиырма екі) бірлікке дейін қысқартылды.

8. Функционалдық блоктардың саны 7 (жеті) блоктан 5 (бес) блокқа дейін қысқартылды: өндірістік блок, қаржы-экономикалық блок, Басқарма төрағасының блогы, құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі блок, даму, сату және өзгерістер блогы.

Корпоративтік басқару рейтингі

2021 жылы «Самұрық-Қазына» АҚ «PWC» ЖШС тәуелсіз кеңесшісін тарта отырып және «Самұрық-Қазына» АҚ дауыс беретін акциялардың 50%-дан астамын тікелей немесе жанама иеленетін ұйымдарда корпоративтік басқару диагностикасының әдістемесіне сәйкес «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік басқарудың корпоративтік басқарудың негізгі аспектілері: Директорлар кеңесі мен атқарушы органның тиімділігі, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және аудит, тұрақты даму, акционерлердің құқықтары және ашықтық бойынша тәуелсіз диагностика жасады.

2022 жылы КБЖ жоспарының орындалуы 84,5%-ды құрады.

Диагностика нәтижелері бойынша Қоғамның корпоративтік басқару рейтингі «BB» деңгейінде белгіленді (жетілу деңгейі «орташа»). Тәуелсіз кеңесшінің ұсынымдарына сәйкес Қоғам «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі 2022-2023 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын (бұдан әрі – КБЖ жоспары) әзірлеп бекітті[33].

КБЖ жоспары жалпы корпоративтік басқару тәжірибесін жетілдіруді және дамытуды талап ететін салаларды дамытуға бағытталған 85 іс-шараны көздейді.

«Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік менеджмент жүйесі

Қызметті тиімді және транспарентті басқару үшін «Самұрық-Энерго» АҚ-да тұрақты даму тұжырымдамасына бағдарланған және сапалы басқару, денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау, энергия тиімділігі, сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа қарсы іс-қимыл бағыттарын қамтитын корпоративтік менеджмент жүйесі енгізілді.

Осы саладағы «Самұрық-Энерго» АҚ негізгі құжаты Корпоративтік менеджмент жүйесінің саясаты болып табылады (Толығырақ «Самұрық-Энерго» АҚ сайтында).

www.samruk-energy.kz/ru/corporategovernance /corporate-documents#6

Менеджменттің корпоративтік жүйесінің ағымдағы жай-күйін объективті бағалауды қамтамасыз ету, сондай-ақ өзара іс-қимыл деңгейін арттыру, аудит қағидаттарын іске асыруды қамтамасыз ету және қажетті білім қорын қалыптастыру мақсатында Компания еншілес және тәуелді ұйымдардың, сондай-ақ корпоративтік орталықтың мамандары ретінде «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының ішінде аудит жүргізуді көздейтін кросс функционалдық аудит тәсілін пайдаланады.

2022 жылғы желтоқсанда «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік менеджмент жүйесінің халықаралық стандарттар талаптарына сәйкестігін сәтті растады: ISO 9001 «Сапа менеджменті жүйесі», ISO 14001 «Экологиялық менеджмент жүйесі», ISO 45001 «Денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігі менеджменті жүйесі», ISO 50001 «Энергетикалық менеджмент жүйесі», ISO 37001 «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджмент жүйесі».

[33] Қоғам Директорлар кеңесінің шешімі 2022 жылғы 1 сәуірдегі №03/22 хаттама.

Сертификаттау халықаралық деңгейдегі аудиторларды тарта отырып, MS Certification Services сәйкестігін растау жөніндегі халықаралық органның рәсімдеріне сәйкес жүргізілді және Компанияның мынадай активтерін қамтыды: «Б. Нұржанов атындағы Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ, «Алматы электр станциялары» АҚ, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Samruk Green Energy» ЖШС, «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ, «АлматыЭнерго өткізу» ЖШС, «Шардара СЭС» АҚ, «Бірінші жел электр станциясы» ЖШС, сондай-ақ «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік орталығы.

Сертификаттау аудитінің қорытындысы бойынша Компанияның корпоративтік менеджмент жүйесінің дамуы мен жұмыс істеуінің оң жақтары атап өтілді, атап айтқанда:

- компанияның алға қойған мақсаттарына қол жеткізуге басшылықтың бағдарлануының жоғары дәрежесі
- тәуелді ұйымдарда менеджмент жүйесінің кросс-функционалдық корпоративтік аудиттерін ұйымдастыру және өткізу
- компания қызметінде электрондық түрде құжатталған ақпаратпен алмасудың жақсы деңгейі
- процестерді жоспарлау және басқару үшін ақпараттық жүйелерді қолдану
- тәуелді ұйымдар тарапынан корпоративтік менеджмент жүйесін дамытуды қолдау
- энергетикалық нарықтың барлық қатысушыларының мүдделерін қорғауға бағытталған талаптарды белгілеу мақсатында қолданыстағы заңнамаға өзгерістер енгізу

Корпоративтік басқару кодексін сақтау

Жүргізілген өзін-өзі бағалау нәтижелері Қоғам 2022 жылы Кодекстің негізгі қағидаттары мен ережелерін сақтағанын көрсетеді. Кодекстің 64 ережесінің ішінен 60 ереже Кодекске толық сәйкес келді, ал 4 ереже ішінара сәйкес келді. Ішінара сәйкессіздіктер «Үкімет Қордың акционері ретінде» және «Директорлар кеңесі мен атқарушы органның тиімділігі» бөлімдерінде тіркелген.

«Үкімет Қордың акционері ретінде» бөлігінде Кодекстің ережелеріне ішінара сәйкессіздіктерді жою шеңберінде, оған сәйкес ұйымдар өз активтерінің құрылымын және олардың ұйымдық-құқықтық нысандарын барынша жеңілдетуге ұмтылуға тиіс, 2022 жылғы қарашада «Самұрық-Энерго» АҚ өз құрылымында «Астана» компаниясының «жасыл» активтерінің периметрін шоғырландыру үшін халықаралық қаржы орталығының юрисдикциясында Qazaq Green Power PLC еншілес ұйымын құрды. 2022 жылдың желтоқсанында Qazaq Green Power PLC «Samruk-Green Energy» ЖШС, «Бірінші жел электр станциясы» ЖШС, «Мойнақ СЭС» АҚ активтеріне берілді.

«Директорлар кеңесінің және атқарушы органның тиімділігі» бөлігінде Кодекстің ережелеріне ішінара сәйкессіздіктерді жою шеңберінде, оған сәйкес Директорлар кеңесінің құрамында тәжірибесі, жеке сипаттамалары және гендерлік құрамы бойынша әртүрлілікті қамтамасыз ету қажет, Директорлар кеңесі Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелері үшін лауазымға кіріспе бағдарламасын және Директорлар кеңесінің әрбір мүшесі үшін кәсіби даму бағдарламасын бекітті. Осы бағдарламалардың іске асырылуын Корпоративтік хатшы қамтамасыз етеді.

Есепті кезеңде Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелерін лауазымға енгізу рәсімі іске асырылды, бірақ бұл ретте 2022 жылы Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығындарды оңтайландыруға байланысты Директорлар кеңесінің әрбір мүшесінің кәсіби даму бағдарламасы бекітілмеді[34].

[34] Қазақстан Республикасы Президентінің Қорды реформалау мәселелері жөніндегі тапсырмаларын орындау үшін Қор Басқармасының 2022 жылғы 24 ақпандағы №13/22 шешімімен бекітілген Жол картасының 9-тармағы.

Компанияның корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі жоспарлары

2023 жылы және қысқа мерзімді перспективада корпоративтік басқару саласында «Самұрық-Энерго» АҚ дамуының негізгі басым бағыттары:

- Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерін одан әрі енгізу арқылы корпоративтік басқарудың үздік тәжірибелерін қолдану
- беделді жақсарту үшін тәуекелдерді және ішкі бақылау жүйесін тиімді басқару
- қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз етудің кешенді жүйесін дамыту
- акционерлердің, инвесторлардың және өзге де стейкхолдерлердің құқықтарын сақтау
- органдар мен бөлімшелер арасындағы өкілеттіктер мен жауапкершілікті бөлу
- Директорлар кеңесінің/Комитеттердің, сондай-ақ Атқарушы органның/Комитеттердің, ЕТҰ басқару органдарының тиімділігін арттыру
- Корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын болдырмау
- сыбайлас жемқорлықтың барлық түрлеріне қарсы іс-қимыл және іскерлік этиканы сақтау
- басқарушылық есептілік жүйесін, оның ішінде басқарудың әртүрлі деңгейлеріндегі тұрақты даму саласында жетілдіру
- Акционерлермен және өзге де мүдделі тараптармен тиімді өзара іс-қимыл жасау, ақпараттық ашықтық қағидаттарын жетілдіру
- жоспарлау, ішкі бақылау, сәйкестік және ішкі аудит, тәуекелдерді басқару, тұрақты дамуды басқарудың тиімді процестері мен жүйелерін қамтамасыз ету
- Компанияның тұрақты даму саласындағы нұсқаулығына сәйкес тұрақты даму қағидаттарын енгізу және барлық инвестициялық кезеңдердегі жобалық басқару тәжірибесіне тәуекелге бағдарланған тәсілді қолдану: әлеуметтік, экологиялық және экономикалық салаларға (мәжбүрлеп қоныс аудару, биоалуантүрлілік, мәдени мұра және т. б.) әсерді бағалау және басқару
- қаржылық тұрақтылықты арттыру
- адал және еркін бәсекелестік, өзара пайда, ашықтық және өзіне қабылдаған міндеттемелері үшін толық жауапкершілік қағидаттарына негізделген жауапты сатып алуларға жәрдемдесу, сондай-ақ Компанияның тұрақты даму саласындағы нұсқаулығында бекітілген Компания жеткізушілері үшін этикалық нормалар мен жетекші қағидаттарды жеткізушілердің сақтауы бойынша талаптарды енгізу
- ESG үздік тәжірибелерін бағалау және енгізу бойынша жұмыс жүргізу, соның ішінде:
  - ESG критерийлеріне (Экологиялық саясат, Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы саясат, әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі құжаттар, мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл, өнімнің/қызметтердің сапасы мен қауіпсіздігі, адам құқықтары жөніндегі саясат және т. б.) сәйкестігіне талдау жүргізу және құжаттарды/саясатты өзектендіру, қаржылық емес есептілікті дамыту
  - климаттың өзгеруіне байланысты Компанияның тәуекелдерін бағалау
  - ESG критерийлерін қолдана отырып, жеткізушілерге қойылатын талаптарды анықтау
  - Қоғам қызметінің инвестицияларды тарту үшін PRI – Principles for Responsible Investment (БҰҰ жауапты инвестициялау қағидаттары) талаптарына сәйкестігін мониторингтеу
  - ESG-мәселелерін басқару тәжірибесінің ағымдағы даму деңгейін бағалау және ESG-рейтингтерге қатысу арқылы Қоғам позициясын арттыру
  - ESG критерийлерін стандартты қаржылық талдаумен қатар анықтау – ESG тәуекелдерімен қатар мүмкіндіктерін де бағалау
  - ESG критерийлерінің көрсеткіштерімен байланысты қызметкерлерді ынталандыру және марапаттау жүйесін дамыту.

Басқару органдары

Акционер

«Самұрық-Энерго» АҚ акцияларының 100%-ы «Самұрық-Қазына» АҚ Жалғыз акционеріне тиесілі www.www.sk.kz

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның Жалғыз акционермен өзара қарым-қатынасы адалдыққа, есептілікке, жауапкершілік пен ашықтыққа негізделген және оның құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау мен құрметтеуді қамтамасыз етуден тұрады.

Жалғыз акционер қызметтің басым міндеттері мен стратегиялық бағыттарын белгілеу арқылы Компанияны басқаруды қамтамасыз етеді. Жалғыз акционердің қызметі, айрықша құзыреттері, құқықтары мен міндеттері Жарғымен реттеледі. Қоғам ұзақ мерзімді құнның өсуін және қызметтің тұрақты дамуын қамтамасыз ете отырып, Жалғыз акционердің мүдделерін сақтауға тырысады.

Жалғыз акционердің құқықтарын іске асыру «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына және «Самұрық-Энерго» АҚ Жарғысына сәйкес жүзеге асырылады. Акционерлердің құқықтары мыналарды қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

- Қазақстан Республикасының заңнамасында, Жарғыда және Компанияның ақпаратты ашу саласындағы ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен шешім қабылдау үшін жеткілікті ақпаратты уақтылы алу
- өз құзыретіндегі мәселелер бойынша дауыс беру
- Директорлар кеңесінің сандық құрамын, өкілеттік мерзімін айқындауға, оның мүшелерін сайлауға және олардың өкілеттіктерін тоқтатуға, сондай-ақ сыйақы төлеу мөлшері мен шарттарын айқындауға қатысу
- айқын және ашық дивидендтік саясат негізінде дивидендтер алу

Есепті кезеңде Жалғыз акционер келесі негізгі мәселелерді қарады:

- 2022 жылғы 28 сәуір – «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2021 жылғы жылдық қаржылық есептілігін, «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2021 жылғы таза кірісін бөлу тәртібін және «Самұрық-Энерго» АҚ-ның бір жай акциясына есептегендегі дивидендтер мөлшерін бекіту туралы, сондай-ақ «Самұрық-Энерго» АҚ және оның лауазымды тұлғаларының іс-әрекеттеріне және оларды 2021 жылғы қарау қорытындыларына «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Жалғыз акционерінің өтініштері туралы ақпарат қаралды
- 2022 жылғы 30 маусым – «Самұрық-Қазына» АҚ портфельдік компанияларында Комплаенс функциясы бойынша корпоративтік стандартты бекіту туралы

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесі

GRI 2-9

Директорлар кеңесі тұрақты даму қағидаттары негізінде барлық стейкхолдерлердің мүдделерін ескере отырып, салмақты шешімдер қабылдау арқылы Компанияға стратегиялық басшылық пен қызметтің ұзақ мерзімді тиімділігін қамтамасыз етеді.

2022 жылы Директорлар кеңесінің төрағасы болып акционердің өкілі Казутин Николай Юрьевич және аға тәуелсіз директор Огай Валерий Дмитриевич тағайындалды.

Есепті кезеңде Директорлар кеңесінің құрамына А. Репин мен Е. Жаркешов – энергетика, стратегиялық жоспарлау саласында терең білімі бар акционердің өкілдері ретінде сайланды.

2022 жылы Компанияның Директорлар кеңесінің құрамы 7 мүшеден тұрды, олардың үш тәуелсіз директоры – қаржы, бухгалтерлік есеп, аудит, инженерия, стратегиялық басқару, энергетика, оның ішінде жасыл энергетиканы дамыту, ESG саласында айтарлықтай тәжірибесі бар А. Қашқынбеков, А. Жұбаев, В. Огай.

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің қазіргі құрамы салалық тәжірибе, дағдылар, халықаралық байланыстар және тәуелсіздік тұрғысынан теңдестірілген, алайда гендерлік құрам бойынша әртүрлілікті қамтамасыз етпейді.

Директорлар кеңесінің мүшелері Компанияның акцияларына (компанияға қатысу үлестеріне), аффилиирленген компанияларға иелік етпейді, сондай-ақ Компания жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларына иелік етпейді.

Іріктеу және қайта сайлау саясаты

GRI 2-9, 2-10

Директорлар кеңесінің қызмет тәртібі мен құзыретін, оның мүшелерінің құқықтары мен міндеттерін Компанияның Жарғысы және Директорлар кеңесі туралы ереже айқындайды. Кандидаттарды қалыптастыру, іздеу және іріктеу процесі Директорлар кеңесінің барлық құрамының және жеке мүшелердің өкілеттіктерінің толық мерзімі аяқталғанға дейін жүргізіледі.

Акционерлердің жалпы жиналысы Директорлар кеңесінің мүшелерін құзыреттерін, дағдыларын, жетістіктерін, іскерлік беделін, кандидаттардың кәсіби тәжірибесін, сипаттамалары мен гендерлік құрамын ескере отырып, айқын және ашық рәсімдер негізінде сайлайды. Директорлар кеңесінің жекелеген мүшелерін

немесе оның толық құрамын жаңа мерзімге қайта сайлау кезінде олардың ұйымның Директорлар кеңесі қызметінің тиімділігіне қосқан үлесі назарға алынады.

Директорлар кеңесінің құрамына кандидаттарды іріктеу кезінде келесі назарға алынады:

- басқарушы лауазымдардағы, оның ішінде Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі жұмыс тәжірибесі
- жұмыс өтілі
- білім, мамандық, қызмет бағыттары бойынша халықаралық сертификаттар мен құзыреттердің болуы
- іскерлік бедел
- тікелей немесе ықтимал мүдделер қақтығысының болуы

Директорлар кеңесінің бүкіл құрамын немесе жекелеген мүшелерін сайлау туралы мәселені Жалғыз акционер немесе Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитет бастауы мүмкін.

Директорлар кеңесінің мүшелері төмендегілер қатарынан сайланады:

- акционерлер-жеке тұлғалар
- акционерлердің мүдделерінің өкілдері ретінде Директорлар кеңесіне сайлауға ұсынылған/ұсыным жасалған тұлғалар
- Компанияның жалғыз акционері болып табылмайтын және Директорлар кеңесіне Жалғыз акционердің өкілі ретінде сайлауға ұсынылмаған/ұсыным жасалмаған жеке тұлғалар

Директорлар кеңесі мүшелерінің кемінде үштен бірі тәуелсіз директорлар болуға тиіс. Тәуелсіз және объективті шешімдер қабылдау үшін жеткілікті кәсібилігі мен дербестігі бар, жекелеген акционерлердің, атқарушы органның және басқа да мүдделі тараптардың ықпалынан бос адам тәуелсіз директор болып танылады. Тәуелсіз директорларды Директорлар кеңесінің негізгі – аудит, тағайындаулар мен сыйақылар мәселелері бойынша, басқа комитеттерде комитеттер төрағалары ретінде сайлайды. Сондай-ақ тәуелсіз директор тәуелсіздік мәртебесінің жоғалуын қадағалап, Директорлар кеңесінің төрағасына мұндай жағдай туралы алдын-ала хабарлауы керек. Директорлар кеңесі мүшесінің тәуелсіздігіне әсер ететін мән-жайлар болған жағдайда, Директорлар кеңесінің төрағасы тиісті шешім қабылдау үшін осы ақпаратты дереу Жалғыз акционердің назарына жеткізеді. 2022 жылдың қорытындысы бойынша Компанияның тәуелсіз директорлары тәуелсіздік критерийлеріне толық сәйкес келді.

Барлық дауыс беретін акциялары «Самұрық-Қазына» АҚ Қорына тиесілі компанияларда Директорлар кеңесінің мүшелерін сайлау процесіне қатысты ерекшеліктер бар:

- Директорлар кеңесінің төрағасы Жалғыз Акционердің шешімімен сайланады
- егер Директорлар кеңесінің төрағасы Қор өкілдерінің арасынан сайланса, Директорлар кеңесі тәуелсіз директорлар арасынан аға тәуелсіз директорды сайлайды
- Директорлар кеңесінің құрамына кандидаттарды іздеу және іріктеу процесін Қор Директорлар кеңесінің төрағасымен және Компанияның Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитетінің төрағасымен бірлесіп жүзеге асырады

Директорлар кеңесінің құрамына Үкімет мүшелерінің, мемлекеттік органдардың лауазымды тұлғаларының қатысуына жол берілмейді.

Директорлар кеңесінің мүшелері үш жылға дейінгі мерзімге сайланады, бұдан әрі қызметтің қанағаттанарлық нәтижелері болған жағдайда, тағы үш жылға дейінгі мерзімге қайта сайлануы мүмкін. Директорлар кеңесінің құрамына қатарынан алты жылдан астам мерзімге сайланудың кез келген мерзімі (екі үш жылдық мерзім) Директорлар кеңесінің құрамын сапалы жаңарту қажеттілігі ескеріле отырып, ерекше қаралуға тиіс. Директорлар кеңесі мүшелерінің өкілеттік мерзімі бүкіл Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзіміне сәйкес келеді және акционерлердің жалпы жиналысы Директорлар кеңесінің жаңа құрамын сайлау туралы шешім қабылдаған кезде аяқталады.

Тәуелсіз директор Директорлар кеңесіне тоғыз жылдан астам уақыт қатарынан сайлана алмайды. Ерекше жағдайларда тоғыз жылдан астам мерзімге сайлауға жол беріледі. Директорлар кеңесіне тәуелсіз директорды сайлау жыл сайын Директорлар кеңесінің осы мүшесін сайлау қажеттілігі және осы фактордың шешім қабылдаудың тәуелсіздігіне әсері егжей-тегжейлі түсіндіріледі.

Ешбір тұлға өзінің тағайындалуына, сайлануына және қайта сайлануына байланысты шешімдер қабылдауға қатыспайды.

ESG принциптерін ілгерілетудегі Директорлар кеңесінің рөлі

GRI 2-12

Директорлар кеңесі тұрақты даму саясатын енгізеді және ESG саласындағы негізгі құжаттарды қарастырады. Директорлар кеңесі осы саладағы негізгі құжат болып табылатын тұрақты даму саласындағы нұсқаулықты бекітті, ол «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы бойынша тұрақты даму процестерін жүйелеуге бағытталған. Директорлар кеңесі 2023 жылға дейінгі орта мерзімді кезеңге қалыптастырылған тұрақты даму саласындағы бастамалар жоспарын бекітті. Жоспарда үш бағыт бойынша бастамалар бар – экономикалық, экологиялық және әлеуметтік, олар іс-шараларды, мерзімдерді және осы бастамаларды іске асырудың тиімділігін қамтиды. Бастамалар жыл сайын Басқарма мүшелерінің қатысуымен арнайы стратегиялық сессияда қаралады.

Директорлар кеңесі қызметінің тиімділігін бағалау

GRI 2-18

Директорлар кеңесінің, Комитеттердің және Директорлар кеңесі мүшелерінің тиімділігі Директорлар кеңесі бекіткен құрылымдық процесс шеңберінде жыл сайынғы негізде бағаланады. Бағалау әдістері – өзін-өзі бағалау немесе бағалау сапасын жақсарту үшін тәуелсіз кеңесшіні тарту. Бұл ретте тәуелсіз кеңесшіні тарта отырып бағалау кемінде үш жылда бір рет жүргізіледі.

2021 жылы корпоративтік басқарудың тәуелсіз диагностикасы шеңберінде тәуелсіз кеңесші Директорлар кеңесі, Комитеттер және Директорлар кеңесі мүшелері қызметінің тиімділігіне бағалау жүргізді. Директорлар кеңесінің қызметін бағалаудың жалпы рейтингі «BB» құрады және 2018 жылғы рейтингке («B») қатысты артты. Компанияның Директорлар кеңесінің қызметі барлық маңызды аспектілерде белгіленген критерийлердің көпшілігіне сәйкес келеді.

Директорлар кеңесінің қызметін бағалау нәтижелері негізінде 2022 жылға арналған Корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі іс-шаралар жоспары қалыптастырылды.

Корпоративтік басқарудың үздік халықаралық тәжірибесіне сәйкес Компанияда 2022 жылдың қорытындысы бойынша Директорлар кеңесінің қызметіне өзін-өзі бағалау жүргізілді. Өзін-өзі бағалау Директорлар кеңесі мен оның Комитеттерінің қызметін Корпоративтік басқаруды диагностикалау әдістемесіне, сондай-ақ корпоративтік басқару саласындағы жетекші тәжірибеге сәйкес Бағалау әдістемесі негізінде жүргізілді.

Әдістемеге сәйкес бағалау технологиясы Директорлар кеңесінің барлық мүшелеріне және Директорлар кеңесі комитеттеріне сауалнама жүргізуді қамтыды. Директорлар кеңесінің қызметін бағалау нәтижесі корпоративтік басқару тәжірибесін одан әрі дамыту бағыттарын көрсетті. Жүргізілген бағалау қорытындысы бойынша Компанияның Директорлар кеңесі мен корпоративтік басқару қызметінің деңгейін арттыру мақсатында әлсіз жақтарын жоюға бағытталған практикалық іс-шаралар жоспары қалыптастырылды.

GRI 2-16

Директорлар кеңесін аса маңызды қаржылық және қаржылық емес мәселелер туралы хабардар ету рәсімі қолданыстағы заңнамаға және ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес реттеледі. 2022 жылдың нәтижелері бойынша аталған жағдайлар болған жоқ.

Директорлар кеңесі мүшелерін оқыту және дамыту

GRI 2-17

Корпоративтік басқарудың жоғары органының тұрақты даму және корпоративтік басқару мәселелері туралы хабардар болу деңгейін арттыру үшін есепті кезеңде келесілер өткізілді:

- PWC тренингі: «ESG саласындағы корпоративтік есеп беру жүйесі»
- «Самұрық-Энерго» АҚ Даму стратегиясын жаңарту шеңберінде «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобына ESG қағидаттарын енгізу» Директорлар кеңесінің мүшелері, Басқарма мүшелері мен басшылары үшін оқыту семинары, сондай-ақ корпоративтік тренинг
- «Корпоративтік басқару және тұрақты даму» департаменті портфельдік компаниялармен онлайн кездесу ұйымдастырып, Басқарма мүшелері мен Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің басшылары үшін тұрақты даму мәселелеріне арналған арнайы сессия
- Қоғамның топ-менеджменті мен басшыларына арналған PWC тренингі «ESG саласындағы өзекті мәселелер»
- Қоғамның тұрақты даму тақырыбын сыни бағалау және талқылау мақсатында Қоғамның Басқарма мүшелерінің қатысуымен жыл сайынғы арнайы сессия

31.12.2022 ж. жағдай бойынша Компанияның Директорлар кеңесінің құрамы

GRI 2-9, 405-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.6

ДК мүшелерінің жалпы саны	7	30-50 жас	57%	Ерлер	100%
ДК тәуелсіз мүшелері	3	50 жас және жоғары	43%		

Казутин Николай Юрьевич

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы

Акционер мүдделерінің өкілі

«Самұрық-Қазына» АҚ құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі басқарушы директоры. Стратегиялық және корпоративтік басқару, экономика, қаржы, құқықтану және аудит саласындағы сарапшы.

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Туған күні: 1982 жылғы 28 қараша

Бірінші сайлау күні: 2022 жылғы 18 ақпан

Өкілеттік мерзімі: 2025 жылғы 23 маусым

Білімі: Т. Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университеті, мамандығы – «Бухгалтерлік есеп және аудит»

Жұмыс тәжірибесі: 2022 жылы – «Самұрық-Қазына» АҚ құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі басқарушы директоры

2020 жылы – Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитеті төрағасының орынбасары

2018-2019 жылдары – «Шығыс Қазақстан өңірлік энергетикалық компаниясы» АҚ Ішкі аудит қызметінің басшысы, Өскемен қаласы

2016-2018 жылдары – «Көкшетау минералды сулары» АҚ Басқарма төрағасының кеңесшісі

2006-2016 жылдары – «Прайсуотерхаускуперс такс энд эдвайзори» ЖШС департаментінің аға менеджері, Алматы қ.

2005-2006 жылдары – «Қазинтерполис» сақтандыру брокері» ЖШС қаржы талдаушысы, Алматы қаласы

2003-2005 жылдары – «Amanat Insurance сақтандыру компаниясы» АҚ қаржы талдаушысы, Алматы қаласы

2001-2003 жылдары – «Өнеркәсіптік сақтандыру тобы» ААҚ филиалдарының сақтандыру және бухгалтерлік есеп жөніндегі маманы, Алматы қаласы

Түйтебаев Серік Сүйінбекұлы

Директорлар кеңесінің мүшесі, Басқарма төрағасы

Энергетика, стратегиялық жоспарлау, корпоративтік басқару, қаржы, нарықты дамыту және құқықтану саласындағы сарапшы. Компанияның, жеткізушілердің және бәсекелестердің акциялары жоқ.

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Туған күні: 1958 жылғы 27 мамыр

Бірінші сайлау күні: 2022 жылғы 6 қазан

Өкілеттік мерзімі: 2025 жылғы 23 маусым

Білімі: Алматы энергетика институты, мамандығы – инженер-жылу энергетигі және ЖЭК кәсіпорындарында экономика және менеджмент

Жұмыс тәжірибесі: 2022 жылы - Басқарма төрағасының м.а., Басқарма төрағасы

2016-2022 жылдары – Өндіру және Қоғам активтерін басқару жөніндегі басқарушы директор

2014-2016 жылдары – «Генерация» дивизионының басқарушысы

2013-2014 жылдары – «СЕВКАЗЭНЕРГО» АҚ Басқарма төрағасының өндіріс жөніндегі орынбасары

2011-2013 жылдары – Алматы қаласы Энергетика және коммуналдық шаруашылық басқармасының бастығы

2010-2011 жылдары – «Алматы электр станциялары» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары

2007-2010 жж. – №2 ЖЭО «Алматы электр станциялары» АҚ басқарушы директоры

1984-1998 жылдары - АЖЭО-2 турбиналық цехының турбиналық жабдығы бойынша аралап өтуші машинисі, турбиналық цехтың турбиналық бөлімшесінің аға машинисі, турбиналық цехтың ауысым бастығы, турбиналық цехының бастығы, «Алматы Пауэр Консолидэйтед» АҚ бас инженері, басқарушы директоры

1983-1984 жылдары – Алматы энергетикалық университетінің еңбекті және қоршаған ортаны қорғау кафедрасының инженері

1981-1983 жылдары – Орта Азия Энергомонтаж іске қосу-реттеу басқармасы шеберінің көмекшісі

Жаркешов Ернар Серікбайұлы

Директорлар кеңесінің мүшесі, Жалғыз акционердің өкілі

Стратегиялық жоспарлау, корпоративтік басқару, қаржы, IT технологиялар саласындағы сарапшы.

Комитеттерге қатысу: Стратегиялық жоспарлау комитетінің мүшесі Қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау комитетінің мүшесі

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Туған күні: 1986 жылғы 24 қазан

Бірінші сайлау күні: 2022 жылғы 27 мамыр

Өкілеттік мерзімі: 2025 жылғы 23 маусым

Білімі: Ли Куан Ю атындағы мемлекеттік саясат мектебі, Сингапур Ұлттық университеті, Master in Public Policy (Lee Kuan Yew Graduate Scholarship шәкіртақысы бойынша).

Бирмингем Университеті, Ұлыбритания. Мемлекеттік саясат, үкімет және менеджмент саласындағы ғылым бакалавры.

Қазақ экономика, қаржы және халықаралық сауда университеті, мамандығы – қаржы.

Жұмыс тәжірибесі: 2022 жыл және қазіргі уақытқа дейін – AQ Group халықаралық энергетикалық және IT холдингінің Қазақстан/АҚШ серіктесі және директоры.

2021-2022 жылдары – Мұнай-газ өңдеу және химия (метанол, сутегі, аммиак, gas-to-power) саласындағы инжинирингтік халықаралық энергетикалық холдингі Lemberg Energy Holdings компаниясының бас директоры, Украина

2019-2021 жылдары – Whiteshield Partners Еуразия, Дубай, БАӘ елдері/Қазақстанның Астана қаласы бойынша директор

2017-2019 жылдары – «Стратегиялық бастамалар орталығы» ЖШС атқарушы директоры, бас директоры және басқарушы серіктесі, Астана, Қазақстан

2014-2017 жылдары – Біріккен Ұлттар Ұйымының Даму Бағдарламасы, ҚР Үкіметі мен БҰҰДБ «Астанадағы Мемлекеттік қызмет саласындағы өңірлік хаб» жобасының жоба жетекшісі, зерттеу орталығының басшысы, жобалар портфелінің жетекшісі, команда көшбасшысы

2012-2014 жылдары – ҚР Президенті жанындағы Мемлекеттік басқару академиясы директорының орынбасары, ғылыми-зерттеу институтының директоры, Астана, Қазақстан

2011-2012 жылдары – ҚР Экономикалық даму және сауда министрлігі «Қазақстан мемлекеттік-жекешелік әріптестік орталығы» АҚ бас сарапшысы, Астана, Қазақстан

2010-2011 жылдары – Ли Куан Ю атындағы Мемлекеттік саясат мектебінің зерттеушісі, Сингапур

2009 жылы – Ipsos-MORI зерттеу орталығының зерттеуші-тағылымгері, Ұлыбритания

Репин Алексей Юрьевич

Директорлар кеңесінің мүшесі, Жалғыз акционердің өкілі

«Самұрық-Қазына» АҚ Мұнай-газ, тау-кен және энергетикалық активтер департаментінің энергетикалық және тау-кен активтері секторының басшысы. Корпоративтік басқару, стратегия, коммерциялық басқару, инвестициялар, бірігу және қосылу саласындағы сарапшы.

Комитеттерге қатысу: Тағайындаулар және сыйақылар комитетінің мүшесі.

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Туған күні: 1961 жылғы 11 сәуір

Сайланған күні: 2022 жылғы 18 ақпан

Өкілеттік мерзімі: 2025 жылғы 23 маусым

Білімі: Челябі политехникалық институты, энергетика факультеті, мамандығы – инженер-электрик.

Бүкілресейлік қаржы-экономикалық институт, мамандығы – экономист, қаржы және несие.

Ресей Федерациясының Президенті жанындағы Ресей халық шаруашылығы және мемлекеттік қызмет академиясы, «Топ-менеджер» MBA бағдарламасы, маманданыу – «менеджмент».

Жұмыс тәжірибесі: 2012-2022 жылдары – «Электр энергетикасы» дирекциясының басшысы, «Самұрық-Қазына» АҚ

2011-2012 жылдары – «ҚазРесурсКонсалтинг ТКШ» ЖШС директоры

2010-2011 жылдары – «Қазақстандық ТКШ жаңғырту және дамыту орталығы» АҚ Басқарушы директоры, Басқарма төрағасының орынбасары,

2007-2010 жылдары – «Тобыл» ӘКК» ҰК» АҚ Энергетика бөлімінің бастығы, Инвестицияларды тарту департаментінің директоры

2006-2007 жылдары – «Астанаэнергосервис» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары

2004-2006 жылдары – «Энергоконтракт» ЖШС директоры

2001-2004 жылдары – «Қостанай АЭК» АҚ Бас директорының орынбасары, бас директоры («Қостанай электржелілік компаниясы» МКК, «Қостанай Энергоцентрі» ЖШС)

1996-2001 жылдары – «Қостанай жылу желілері» МКК директорының экономика және өткізу жөніндегі орынбасары

1993-1996 жылдары – «Қостанайэнерго» АЭБ жоспарлау-экономикалық бөлімінің бастығы

1986-1993 жылдары – «Қостанайэнерго» АЭБ ОДС диспетчері

1978-1979 жылдары – мауыты-шұға комбинатының слесарьдың оқушысы, БӨҚжА слесарі

Огай Валерий Дмитриевич

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің аға тәуелсіз директоры

Энергетика, стратегиялық жоспарлау, корпоративтік басқару, қаржы, генерация және жобалау саласындағы сарапшы.

Комитеттерге қатысу: Тағайындаулар және сыйақылар комитетінің төрағасы, Қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау комитетінің төрағасы, Аудит комитетінің мүшесі

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Туған күні: 1949 жылғы 1 наурыз

Сайланған күні: 2022 жылғы 27 мамыр

Өкілеттік мерзімі: 2025 жылғы 23 маусым

Білімі: Қазақ политехникалық институты, энергетика факультеті, жылу электр станциялары, мамандығы – инженер-жылу энергетигі

Жұмыс тәжірибесі: 2008-2018 жылдары – «Самұрық-Қазына» АҚ дирекция директорының орынбасары, бас сарапшысы

2001-2008 жылдары – «Энергетикалық мониторинг және сараптама» зертханасының меңгерушісі

1975-2008 жылдары – Алматы энергетика және байланыс университетінің ЖЭҚ кафедрасының аға оқытушысы, доценті

Директорлар кеңесіне қатысу:

- 2007-2008 жылдары – «Алматы электр станциялары» АҚ ДК тәуелсіз директоры
- 2008 жылы – «Қазқуат» АҚ ДК тәуелсіз директоры
- 2010-2012 жылдары – «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС Байқау кеңесінің мүшесі
- 2010-2011 жылдары – «ҚазЭнергетикаҒЗИ» АҚ ДК «Самұрық-Қазына» АҚ өкілі

Қашқынбеков Арман Қайырберліұлы

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің тәуелсіз директоры

Бизнесті басқару және экономика, энергетика, стратегиялық жоспарлау саласындағы сарапшы.

Комитеттерге қатысу: Стратегиялық жоспарлау комитетінің төрағасы, Аудит комитетінің мүшесі, Қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау комитетінің мүшесі

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Туған күні: 1977 жылғы 25 наурыз

Сайланған күні: 2022 жылғы 27 мамыр

Өкілеттік мерзімі: 2025 жылғы 23 маусым

Білімі: Қазақстан-Жапония даму орталығы, «Стратегиялық менеджмент» бағдарламасы.

Норвегия мұнай дирекциясы, мамандығы – «мұнай саясаты және менеджмент».

ВАНДЕРБИЛТ университеті, АҚШ, экономика магистрі.

Қазақстан Республикасы Президентінің «Болашақ» бағдарламасы.

Қарағанды мемлекеттік университеті.

Жұмыс тәжірибесі: 2022 жылы және қазіргі уақытқа дейін – «Ұлттық мемлекеттік ғылыми-техникалық сараптама орталығы» АҚ президенті, ҚР Президенті жанындағы Ұлттық Құрылтай мүшесі

2021-2022 жылдары – Халықаралық қар барысы қорының директоры

2020-2021 жылдары – БҰҰ Даму бағдарламасының тұрақты даму жөніндегі басшысы

2019-2020 жылдары – Ғылым қоры Басқарма төрағасының орынбасары

2018-2019 жылдары – Халықаралық жасыл технологиялар және инвестициялық жобалар орталығы Басқарма төрағасының орынбасары

2016-2017 жылдары – ENZEN вице-президенті

2015 ж. және қазіргі уақытқа дейін – Қазақстанның жаңартылатын энергетика қауымдастығының құрметті бас директоры және Директорлар кеңесінің мүшесі

2012-2014 жылдары – Роллс-Ройс Энерджи Қазақстан Бас директоры

2009-2012 жылдары – АРСЕЛОРМИТТАЛ Теміртау Басқарма мүшесі, Үкіметпен жұмыс және қоғаммен байланыс жөніндегі директор

2008-2009 жылдары – «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ халықаралық ынтымақтастық жөніндегі директоры

2007-2008 жылдары – KAZENERGY атқарушы директоры

2006-2007 жылдары – Kazinvest президенті

2005-2006 – ConocoPhilips бизнесті дамыту, Үкіметпен және қоғаммен байланыс жөніндегі директор

2004-2005 жылдары – ҚР Президенті жанындағы Шетелдік инвесторлар кеңесінің директоры

2000-2004 жылдары – «ҚазМұнайГаз»/«Қазақойл» ҰК бас менеджері

1999-2000 жылдары – «ОУЭН» бизнес мектебінің медиа талдаушысы, Вандербилт университеті

1998-1999 – Вандербилт университетінің қоғамдық саясат институтының ғылыми қызметкері

Директорлар кеңесіне қатысу:

- ҚР Президенті жанындағы Ұлттық қоғамдық сенім кеңесінің мүшесі
- Энергетика және машина жасау жөніндегі ұлттық ғылыми кеңестің мүшесі
- «АТАМЕКЕН» ҰКП Энергетика комитетінің мүшесі
- 2021 жылы және қазіргі уақытқа дейін – «Азаматтық бастамаларды қолдау орталығы» КЕАҚ Директорлар кеңесінің тәуелсіз мүшесі
- 2017 жылы және қазіргі уақытқа дейін – ШЖЭО3/ERG АҚ Директорлар кеңесінің тәуелсіз мүшесі
- 2014-2018 жылдары – Бәйтерек Венчур Қордың Директорлар кеңесінің тәуелсіз мүшесі
- 2019-2020 жылдары – «ҰАТ» АҚ Директорлар кеңесінің тәуелсіз мүшесі

Жұбаев Арманбай Сапарбайұлы

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің тәуелсіз директоры

Стратегиялық жоспарлау, корпоративтік басқару, қаржы және аудит саласындағы сарапшы.

Комитеттерге қатысу: Аудит комитетінің төрағасы, Тағайындаулар және сыйақылар комитетінің мүшесі, Стратегиялық жоспарлау комитетінің мүшесі

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Туған жылы: 1977 жылғы 28 қаңтар

Сайланған күні: 2022 жылғы 6 қазан

Өкілеттік мерзімі: 2025 жылғы 23 маусым

Білімі: Дюкейн университеті, Питтсбург, АҚШ, мамандығы – бизнесті басқару (BSBA).

Оксфорд университеті, Ұлыбритания, салыстырмалы әлеуметтік саясат ғылымдарының магистрі (MSC Comparative Social Policy).

Калифорния университеті, Беркли, АҚШ, MBA дәрежесі.

Сертификатталған қаржылық талдаушы, CFA.

Жұмыс тәжірибесі: 2020 жылы және қазіргі уақытқа дейін – «StrategyLab» ЖШС консультациялық компаниясының негізін қалаушы

2006-2008 жылдары – SAP компаниясы маркетинг маманы, АҚШ

2009-2010 жылдары – McKinsey компаниясының кеңесшісі, РФ

2010-2012 жылдары – Полиметалл компаниясы, Қазақстан

2012-2013 жылдары – КПМГ компаниясының аға менеджері, Қазақстан

2013-2020 жылдары – PwC компаниясының аға менеджері, директоры, Қазақстан

Директорлар кеңесіне қатысу:

- 2022 жылы және қазіргі уақытқа дейін – «Қазақтелеком» АҚ тәуелсіз директоры

Директорлар кеңесінің қызметі

Директорлар кеңесінің отырыстары қаралатын мәселелердің тізбесін және отырыстарды өткізу кестесін қамтитын күнтізбелік жыл басталғанға дейін бекітілетін жұмыс жоспарына сәйкес өткізіледі. Маңызды және стратегиялық сипаттағы мәселелер бойынша шешімдерді қарау және қабылдау Директорлар кеңесінің күндізгі отырыстарында ғана жүзеге асырылады. Директорлар кеңесінің отырыстарына материалдар алдын ала – кемінде күнтізбелік жеті күн бұрын, ал неғұрлым маңызды мәселелер бойынша кемінде 15 жұмыс күні бұрын жіберіледі.

2022 жылы Компанияның Директорлар кеңесі 17 отырыс өткізді, оның ішінде күндізгі отырыстар – 11, сырттай нысанда – 6. Директорлар кеңесі мүшелерінің отырыстарға қатысуы – 100% құрады.

2022 ЖЫЛЫ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕЛЕРІНІҢ ҚАТЫСУЫ

Аты-жөні	2022
Казутин Николай Юрьевич	100%
Репин Алексей Юрьевич	100%
Жаркешов Ернар Серікбайұлы	100%
Огай Валерий Дмитриевич	100%
Қашқынбеков Арман Қайырберліұлы	100%
Жұбаев Арманбай Сапарбайұлы	100%
Түйтебаев Серік Сүйінбекұлы	100%

Директорлар кеңесінің отырыстарында 194 мәселе қаралды, оның ішінде:

- кірістіліктің ішкі нормасы туралы
- Ақпараттық технологиялар және цифрландыру стратегиясын іске асыру жөніндегі жоспарлар
- Ақпараттық технологиялар архитектурасы туралы ережелер
- Қоғамның еншілес ұйымдарға қатысты дивидендтік саясаты туралы
- Басқарма туралы ережеге өзгерістер енгізілді
- Қоғамның 2022-2060 жылдарға арналған энергетикалық көшу бағдарламасы бекітілді
- «Самұрық-Энерго» АҚ CEO-1 (Басқарма мүшелері емес) және CEO-2 негізгі лауазымдарына таланттар пулы мен сабақтастық бағдарламаларының құрамы бекітілді
- тұрақты дамуды басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі жол картасы бекітілді.

Тоқсан сайынғы есеп беру аясында 2022 жылы Директорлар кеңесі есептерді тыңдады:

- инвестицияларды игеру және инвестициялық жобалар
- Корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі іс-шаралар жоспары
- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік жарақаттану және қоршаған ортаны қорғау саласындағы жұмыс туралы
- даму стратегиясын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын орындау туралы
- тәуекелдерді басқару (негізгі тәуекелдерді сипаттаумен және талдаумен, тәуекелдерді азайту жөніндегі жоспарлар мен бағдарламаларды іске асыру жөніндегі мәліметтермен)

Сондай-ақ Директорлар кеңесі төмендегі есептерді қарады:

- 2021 жылғы стейкхолдерлермен өзара іс-қимыл және кері байланыс механизмі бойынша
- Қоғамның ішкі аудит қызметі анықтаған еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы бұзушылықтарды жою жөніндегі іс-шаралар жоспарын орындау туралы
- Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерін сақтау/сақтамау туралы
- Тұрақты даму саласындағы бастамалар жоспары
- ақпараттық қауіпсіздікті (киберқауіпсіздікті) қамтамасыз ету, сондай-ақ IT жүйелері мен инфрақұрылымдарын қорғау және қолдау тұрғысынан Қоғамның ішкі бақылауының сәйкестігін талдау және бағалау.

2023 жылы Директорлар кеңесінің жұмысы стратегиялық сипаттағы мәселелерге, атап айтқанда әкімшілік және операциялық сипаттағы корпоративтік мәселелерді қысқартуға бағытталатын болады.

Директорлар кеңесі туралы ережеге сәйкес Директорлар кеңесінің төрағасы Директорлар кеңесін жалпы басқаруға жауап береді, Директорлар кеңесінің негізгі функцияларын толық және тиімді іске асыруын және Директорлар кеңесінің мүшелері, акционер және Басқарма арасында сындарлы диалог құруды қамтамасыз етеді.

Директорлар кеңесі төрағасының және атқарушы орган басшысының рөлі мен функциялары Жарғымен, Директорлар кеңесі туралы ережемен және Қоғам Басқармасы туралы ережемен нақты бөлінген.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ҚҰЗЫРЕТТЕРІНІҢ МАТРИЦАСЫ

Қажетті білім	В.Д. Огай	А.К. Қашқынбеков	А.С. Жұбаев	Е.С. Жаркешов	А.Ю. Репин	Н.Ю. Казутин	С.С. Тұйтебаев
Кәсіби дағдылар							
Стратегиялық жоспарлау		+			+	+	+
Аудит, тәуекел менеджменті, ішкі аудит, бақылау	+		+			+	
Environmental, Social and Corporate Governance, ESG				+			+
Қаржы және экономика			+			+	+
Кадрларды басқару және сыйақы				+			
Жобаларды басқару		+					
Саладағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы	+				+	+	+
Энергетика / Жаңартылатын энергия	+				+		+
Тәжірибе							
Қолданылатын салалық тәжірибе (энергетика)	+				+		
Басшылық лауазымдағы жұмыс тәжірибесі (CEO, CEO-1)		+	+				+
Қызмет бейіні бойынша жұмыс тәжірибесі		+	+	+			+
Директорлар кеңесіне мүшелік тәжірибесі	+	+	+	+	+	+	+
Білімі							
PhD / MBA / басқа магистр дәрежесі	+	+		+	+	+	+
CFA/CPA / басқа ұқсас дәреже			+				
CIA / басқа ұқсас дәреже			+				

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің комитеттері

GRI 2-9

Белгілі бір міндеттерді орындау, тиімді жұмыс істеу және мәселелер мен қабылданған шешімдерді тереңдетіп зерделеу мен сапалы пысықтауға тиісті назар аудару мақсатында Директорлар кеңесі өз Комитеттеріне өкілеттіктер береді. Комитеттердің қызметі Комитет туралы ережеге сәйкес жүзеге асырылады.

Директорлар кеңесі жанындағы жұмыс істеп тұрған Комитеттер экономикалық, экологиялық және әлеуметтік салаларда ұсыныстар дайындауға жауапты:

- Аудит жөніндегі комитет
- Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі комитет
- Стратегиялық жоспарлау комитеті
- Қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау комитеті

Директорлар кеңесі тұрақты даму қағидаттарын ескере отырып және Комитеттер әзірлеген ұсынымдарды терең зерделеу негізінде көрсетілген аспектілер бойынша шешімдер қабылдайды.

Есепті кезеңде Директорлар кеңесі немесе Басқарма жанындағы әрекет етуші комитеттердің функцияларында өзгерістер болған жоқ, жаңа комитеттер құрылмады.

Аудит жөніндегі комитет

Комитет қызметінің мақсаты – Компанияның қаржы-шаруашылық қызметін бақылаудың тиімді жүйесін, оның ішінде қаржылық есептіліктің толықтығы мен дұрыстығын, ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің сенімділігі мен тиімділігін, корпоративтік басқару саласындағы құжаттардың орындалуын, сыртқы және ішкі тәуелсіздігін, сондай-ақ Қазақстан Республикасы заңнамасының сақталуын қамтамасыз ету үдерісін бақылауды белгілеу жөніндегі мәселелерді тереңдетіп пысықтау үшін Директорлар кеңесіне жәрдем көрсету.

КОМИТЕТ ҚҰРАМЫ:

Жұбаев Арманбай Сапарбайұлы
Тәуелсіз директор, Комитет төрағасы

Қашқынбеков Арман Қайырберліұлы
Тәуелсіз директор, Комитет мүшесі

Огай Валерий Дмитриевич
Тәуелсіз директор, Комитет мүшесі

2022 жылы Комитет сегіз отырыс өткізді (күндізгі), онда **55** мәселе қаралды

Олардың ішінде: Ішкі аудит қызметінің, «Комплаенс» қызметінің және «Тәуекел менеджменті және ішкі бақылау» департаментінің жұмысы. Дауыс беруге құқығы бар Комитет мүшелерінің қатысуы 100% құрады.

Сондай-ақ есепті кезеңде Комитет сыртқы аудиторлармен және атқарушы органмен қаржылық есептілікті дайындау мәселелері бойынша кездесулер өткізді.

Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитет

Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі Комитет – Директорлар кеңесінің мүшелерін, басқарманы, корпоративтік хатшыны, сондай-ақ Компанияның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес өзге де қызметкерлерді тағайындау және сыйақы беру мәселелері бойынша ұсынымдар дайындауды қамтамасыз ететін Директорлар кеңесінің консультативтік-кеңесші органы.

КОМИТЕТ ҚҰРАМЫ:

Огай Валерий Дмитриевич
Аға тәуелсіз директор, Комитет төрағасы

Жұбаев Арманбай Сапарбайұлы
Тәуелсіз директор, Комитет мүшесі

Репин Алексей Юрьевич
Комитет мүшесі, Жалғыз акционердің өкілі

2022 жылы Комитет тоғыз отырыс өткізді (күндізгі), онда **57** мәселе қаралды

Олардың арасында:

- «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы бойынша Байқау кеңестерінің/Директорлар кеңестерінің мүшелерін сайлау мәселелері бойынша Директорлар кеңесіне ұсынымдар берілді
- Қоғамның Басқарма төрағасы мен мүшелерінің 2022 жылға арналған жеке даму жоспарларын бекіту туралы ұсынымдар ұсынылды
- Омбудсменнің 2021 жылғы қызметі туралы есеп қаралды
- Өндіріс және активтерді басқару жөніндегі басқарушы директордың, Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директордың, даму, сату және өзгерістер жөніндегі басқарушы директордың, Құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі басқарушы директордың лауазымдық сипаттамаларын (Job description) бекіту туралы
- Қоғамның 2021 жылғы кадр саясатын іске асыру барысы туралы есеп қаралды

- Компанияның ұйымдық құрылымын жаңа редакцияда бекіту туралы
- «Самұрық-Энерго» АҚ Басқарма мүшелері, ішкі аудит қызметінің басшысы және корпоративтік хатшысы қызметінің негізгі көрсеткіштерінің нақты мәндері, «Самұрық-Энерго» АҚ Басқарма мүшелерінің, Ішкі аудит қызметінің басшысының және корпоративтік хатшысының уәждемелік ҚНК қаралды

Дауыс беруге құқығы бар Комитет мүшелерінің қатысуы 100% құрады.

Стратегиялық жоспарлау комитеті

Комитет қызметінің мақсаты – Компания қызметінің басым бағыттарын (даму), стратегиялық мақсаттарын (даму стратегиясын) әзірлеу, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау мәселелерін қоса алғанда, тұрақты дамуды басқару жүйесін енгізу, ұзақ мерзімді перспективада Компания қызметінің тиімділігін арттыруға ықпал ететін инвестициялық жобаларды, мастер-жоспарларды және іс-шараларды іске асыру мәселелері бойынша ұсынымдар дайындауды қамтамасыз ету.

КОМИТЕТ ҚҰРАМЫ:

Қашқынбеков Арман Қайырберліұлы
Тәуелсіз директор, Комитет төрағасы

Жұбаев Арманбай Сапарбайұлы
Комитет мүшесі, тәуелсіз директор

Жаркешов Ернар Серікбайұлы
Комитет мүшесі, Жалғыз акционердің өкілі

2022 жылы Комитет жеті отырыс өткізді (күндізгі), онда **38** мәселе қаралды

Негізгілерінің қатарында тоқсан сайынғы есептер бар:

- 2022-2031 жылдарға арналған даму стратегиясын алдын ала қарау туралы
- «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік басқаруды жетілдіру және Корпоративтік басқару кодексін енгізу жөніндегі іс-шаралар жоспарын орындау туралы
- Компанияның 2018-2028 жылдарға арналған даму стратегиясын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын қарау туралы
- Компанияның даму жоспарын орындау туралы
- инвестицияларды игеру және инвестициялық жобалар туралы

Дауыс беруге құқығы бар Комитет мүшелерінің қатысуы 100% құрады.

Қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау комитеті

Комитеттің мақсаты – қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша ұсыныстар дайындау, бағалау, талдау және тиімді жұмыс жасау арқылы Компания қызметінің тиімділігін арттыруды қамтамасыз ету.

КОМИТЕТ ҚҰРАМЫ:

Огай Валерий Дмитриевич
Тәуелсіз директор, Комитет төрағасы

Қашқынбеков Арман Қайырберліұлы
Тәуелсіз директор, Комитет мүшесі

Жаркешов Ернар Серикбаевич
Комитет мүшесі, Жалғыз акционердің өкілі

2022 жылы Комитет төрт отырыс (күндізгі) өткізді **9** мәселе қаралды

Негізгілерінің қатарында тоқсан сайынғы есептер бар:

- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы жұмыс және өндірістік жарақаттану туралы
- Қоғамның Ішкі аудит қызметі анықтаған «АлЭС» АҚ және «АЖК» АҚ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы бұзушылықтарды жою жөніндегі 2021 жылғы IV тоқсандағы 2022 жылға арналған іс-шаралар жоспарын орындау туралы
- 2022 жылғы Қоғамдағы еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау мәселелерін басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарының орындалуы туралы
- 2023 жылға арналған нөлдік жарақатқа қол жеткізу жөніндегі іс-шаралар жоспары туралы
- қоршаған ортаны қорғау мәселелерін басқару жөніндегі 2023 жылға арналған іс-шаралар жоспары туралы

Дауыс беруге құқығы бар Комитет мүшелерінің қатысуы 100% құрады.

Басқарма

Компанияның ағымдағы қызметіне басшылықты Басқарма нысанындағы алқалы атқарушы орган жүзеге асырады, ол Директорлар кеңесімен ынтымақтасады және барлық мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасайды. Басқарма Компания қызметінің, даму стратегиясының, даму жоспарының және Жалғыз акционер мен Басқарушы орган қабылдаған шешімдердің сәйкестігін қамтамасыз етеді.

Басқарма құрамын қалыптастыру тәртібі, оның мүшелерінің құқықтары, міндеттері мен жауапкершілігі, сондай-ақ қызмет регламенті «Самұрық-Энерго» АҚ Жарғысында және Басқарма туралы ережеде айқындалады.

Жарғыға сәйкес Директорлар кеңесі Басқарманың сандық құрамын, өкілеттік мерзімін айқындайды, Басқарма мүшелерін сайлайды, олардың өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтатады (Басқарма төрағасын қоспағанда). Бұл ретте Қоғамның басқарма төрағасын тағайындау (сайлау) және өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату мәселесі Жалғыз акционердің құзыретіне жатқызылады.

Атқарушы органның төрағасы мен мүшелері өз функцияларын орындау үшін қажетті жеткілікті білімге, дағдыларға және тәжірибеге ие, сондай-ақ мінсіз іскерлік және жеке беделге ие.

Басқарманың негізгі рөлі Компанияның күнделікті міндеттерін жедел және тиімді шешуді, сондай-ақ даму стратегиясы мен жоспарын іске асыруды қамтамасыз ету болып табылады. Басқарма келесіні қамтамасыз етеді:

- заңнама нормаларына, Компанияның Жарғысы мен ішкі құжаттарына, Жалғыз акционер мен Директорлар кеңесінің шешімдеріне сәйкес қызмет
- тәуекелдерді дұрыс басқару және ішкі бақылау
- Жалғыз акционер мен Директорлар кеңесінің шешімдерін іске асыру үшін ресурстар бөлу
- қызметкерлердің еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету
- адалдық корпоративтік мәдениетті дамыту

Басқарма Құрамы

Есеп кезінде Басқарма құрамы өзгеріске ұшырады. «Самұрық-Энерго» АҚ Басқарма құрамына А.Ә. Әділкерімов[35]., Ивченко Е.Д[36]., Тұрғамбаев Р.Е[37] сайланды.

GRI 2-9, 405-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.6

«Самұрық-Энерго» АҚ басқарма құрамында 5 мүше бар. 2022 жылы жергілікті қоғамдастық өкілдерінен жалданған жоғары дәрежелі басшылардың үлесі 100% құрады.

МҮШЕЛЕРДІҢ ЖАСЫ

80% 30-50 жас

20% 50 және одан көп

ГЕНДЕРЛІК ҚҰРАМ

80% Ерлер

20% Әйелдер

[35] Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 27 мамырдағы шешімі, №06/22 хаттамасы.
[36] Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 27 мамырдағы шешімі, №06/22 хаттамасы.
[37] Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 14 желтоқсандағы шешімі, №16/22 хаттамасы.

ТҮЙТЕБАЕВ СЕРІК СҮЙІНБЕКҰЛЫ

Азаматтығы:

Қазақстан Республикасы

Туған жылы:

1958 жылғы 27 мамыр

Лауазымы

Басқарма Төрағасы

Компанияның атқарушы органына жалпы басшылықты жүзеге асыратын бірінші басшы

Міндеттері

Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына және «Самұрық-Энерго» АҚ (бұдан әрі – Қоғам) ішкі құжаттарына сәйкес Қоғамның миссиясы мен стратегиялық мақсаттарын тиімді іске асыру мақсатында Қоғамның ағымдағы операциялық қызметі, Қоғамның даму стратегиясын уақтылы қалыптастыру мен іске асыру, энергия ресурстарын өндіруді қамтамасыз ету, акционерлік капитал құнын арттыру, портфельді тиімді және белсенді басқару, өнімділікті арттыру үшін жауапты, адами капиталды және әлеуметтік жауапкершілікті дамытуды қамтамасыз етеді.

ТҰРҒАМБАЕВ РУСЛАН ЕЛУБАЙҰЛЫ

Азаматтығы:

Қазақстан Республикасы

Туған жылы:

1974 жылғы 30 сәуір

Лауазымы

Басқарма мүшесі

Өндіріс және активтерді басқару жөніндегі басқарушы директор

Міндеттері

Компанияның өндіріс саласындағы мәлімделген бизнес-көрсеткіштеріне қол жеткізуге жәрдемдесу мақсатында Компанияның жетекшілік ететін бөлімшелері мен тобының даму жоспарлары мен міндеттерін орындауға жауап береді, өндірістік жоспарды, өндірістік активтерді қолдау және жабдықтарды жөндеу бөлігінде күрделі құрылыс процесін қалыптастыруды бақылайды. Инвестициялық бағдарламаларды қолдауға байланысты тиімді іске асыру және өндірістік бағдарламаларды іске асыру барысында кешенді мәселелерді шешу, Компаниялар тобы қызметінің тиімділігін басқару мақсатында күрделі салымдардың тиімділігін бағалай отырып, инвестициялық бағдарламаның сапалы орындалуын бақылауды жүзеге асырады. Компанияда энергия үнемдеу, энергия тиімділігін арттыру және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі жұмыстардың процесіне жетекшілік етеді.

РЫСҚҰЛОВ АЙДАР ҚАЙРАТҰЛЫ

Азаматтығы:

Қазақстан Республикасы

Туған жылы:

1981 жылғы 20 қыркүйек

Лауазымы

Басқарма мүшесі

Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директоры

Міндеттері

Стратегиялық басымдықтар аясында орта мерзімді және операциялық жоспарлауды қамтамасыз етеді, Компаниялар тобы бойынша экономикалық және тарифтік саясатты іске асыру жолымен қаржылық тұрақтылықты басқарады. Қаржыландыруды ұйымдастыруды, факторлық талдауды жүзеге асыруды, расталған қаржылық және басқарушылық есептілікті уақтылы мүдделі тұлғаларға ұсынуды қамтамасыз етеді. Компаниялар тобының инвестициялық қызметінің тиімділігін және тиімді инвестициялық шешімдерді қабылдауды қамтамасыз етеді, Даму стратегиясын әзірлеу, орындау және іске асырылуын бақылауды, сондай-ақ Компания активтері құрылымының мақсаттарына қол жеткізу жөніндегі іс-шараларды іске асыруды жүзеге асырады.

ӘДІЛКЕРІМОВ АРМАН ӘДІЛКЕРІМҰЛЫ

Азаматтығы:

Қазақстан Республикасы

Туған жылы:

1980 жылғы 24 қыркүйек

Лауазымы

Басқарма мүшесі

Құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі басқарушы директор

Міндеттері

Компаниялар тобындағы қызметті құқықтық қолдауды және заңдық сүйемелдеуді, тәуекелдерді басқару жүйелерінің тиімді жұмыс істеуін және ұдайы жетілдірілуін, Компаниялар тобы бойынша ішкі бақылау мен қызметтің үздіксіздігін, басқару жүйелері мен ішкі бақылау жүйесінің рейтингін арттыру мақсатында корпоративтік басқару және тұрақты даму процестерін жетілдіруді, қызметтің үздіксіздігін және корпоративтік басқару рейтингін қамтамасыз ету процесінің тиімділігін арттыруды қамтамасыз етеді. Ақшалай қаражатты пайдалану тиімділігін қамтамасыз ету мен Компанияның табыстылығын арттыру үшін заңнамаға, Жарғыға және даму стратегиясына сәйкес Компаниялар тобы бойынша сатып алу және маркетинг процестерін басқаруды және бақылауды жүзеге асырады.

ИВЧЕНКО ЕЛЕНА ДМИТРИЕВНА

Азаматтығы:

Қазақстан Республикасы

Туған жылы:

1975 жылғы 9 сәуір

Лауазымы

Басқарма мүшесі

Дамыту, сату және өзгерістер жөніндегі басқарушы директоры

Міндеттері

Бекітілген стратегиялық басымдықтар аясында жаңа нарыққа шығу жөніндегі стратегиялық бастамаларды ескере отырып, электр энергиясы мен көмірдің жоспарланған көлемдерін/бағаларын іске асыру көлемдерінің орындалуын және Қазақстанның электр энергиясы нарығының моделін жетілдіру жөнінде ұсыныстар әзірлеуді бақылайды. Қордың инвестициялық стратегиясын басшылыққа ала отырып, теңдестірілген инвестициялық саясатты қалыптастырады және іске асырады, инвестициялық жобалардың іске асырылуын бақылайды. Автоматтандыру және жаңа ақпараттық технологияларды енгізу процесін жүргізуді қамтамасыз етеді, инновациялық даму, мақсаттар мен бизнес пайданы стратегиялық үйлестіру үшін үнемді өндіріс қағидаттарын енгізу, бизнесті автоматтандыру жүйесін құру мен дамыту және Компаниялар тобы бойынша цифрландыру деңгейін арттыру бойынша процестерге жетекшілік етеді.

Басқарма қызметі

Есепті кезеңде Басқарма сырттай отырыстар өткізу жағдайларын шектеді.

376 мәселе қарастырылған 46 бетпе-бет отырыс өткізілді. Атап айтқанда, Даму стратегиясын іске асыру, Жалғыз акционердің Шешімі, Директорлар кеңесі және операциялық қызмет мәселелері талқыланды.

Басқарма еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы мәселелеріне («Қауіпсіз өндіріс» ақпараттық жүйесін пайдалану жөніндегі нұсқаулық), ақпараттық қауіпсіздікті (киберқауіпсіздік) қамтамасыз етуге, сондай-ақ Қоғамның ақпараттық технологияларының архитектурасы туралы ереже – АТ-жүйелері мен инфрақұрылымдарды қорғау және қолдау бөлігінде Қоғамның ішкі бақылауларының жеткіліктілігін талдау мен бағалауға ерекше назар аударды. Қоғамның 2022-2060 жылдарға арналған энергиялық көшу бағдарламасы, «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобындағы бизнес-процестерді модельдеу қағидалары және Тұрақты дамуды басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі жол картасы алдын ала қаралды.

Сондай-ақ ЕТҰ-ның ішкі нормативтік құжаттары, персоналдың жалпы саны, ұйымдық құрылымы, Компаниялар тобы қызметкерлерінің штаттық кестесі мен лауазымдық айлықақыларының сызбалары бекітілді. ЕТҰ инвестициялық жобалары бойынша, ЕТҰ жарғылық капиталдарының мөлшерін өзгерту және ЕТҰ жарғыларына өзгерістер енгізу туралы мәселелер қаралды. «Самұрық-Энерго» АҚ өкілдерінің ЕТҰ органдарында дауыс беру үшін ұстанымдары және т.б. анықталды.

Басқарма комитеттері

GRI 2-9

Басқарма жанында төрт Комитет пен Басқарма Кеңесі – Басқарма мүшелеріне неғұрлым күрделі міндеттерді шешуде көмек көрсету үшін құрылған консультативтік-кеңесші сараптамалық органдар жұмыс істейді. Барлық Комитеттер Компания Басқармасына есеп береді және Комитеттер туралы ережелерге сәйкес Басқарма берген құзырет аясында әрекет етеді.

Тәуекелдер жөніндегі комитет

Компанияның тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласында шешімдер қабылдау кезінде Басқармаға көмектеседі, тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылаудың тиімді жүйесін ұйымдастыру мен қолдау бойынша ұсынымдар мен ұсыныстар дайындайды, олардың жұмыс істеуін және тәуекелдерді анықтауға, өлшеуге, қадағалау мен бақылауға арналған процестердің дамуын қамтамасыз етеді, сондай-ақ осы салалардағы жұмысты үйлестіруді бақылау бойынша ұсыныстар дайындаумен айналысады.

Комитет құрамы:

- Комитет төрағасы – Құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі басқарушы директор
- Комитет мүшелері – Дамыту, сату және өзгерістер жөніндегі асқарушы директоры, Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор, Өндіріс және активтерді басқару жөніндегі басқарушы директор, «Тәуекел менеджменті және ішкі бақылау» департаменті директоры, Ішкі аудит қызметінің жетекшісі (дауыс беру құқығы жоқ), Комплаенс қызметінің комплаенс-офицері (дауыс беру құқығы жоқ)

2022 жылы Комитет төрт отырыс (бетпе-бет) өткізді, онда жеті мәселе қаралды. Негізгілерінің қатарына келесі Есептер жатады:

- Тәуекелдерді басқару жөніндегі есепті (негізгі тәуекелдердің сипаттауы мен талдауымен, сондай-ақ 2021 жылғы IV тоқсандағы, 2022 жылғы I, II және III тоқсандардағы «Самұрық-Энерго» АҚ-ның тәуекелдерін азайту жөніндегі жоспарлар мен бағдарламаларды іске асыру жөніндегі мәліметтері бар) алдын ала мақұлдау туралы
- Шоғырландырылған Тәуекелдер тізілімі, Шоғырландырылған Тәуекелдер картасы, әр негізгі тәуекелге қатысты төзімділік деңгейлерін айқындайтын негізгі тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарын, 2023 жылға арналған «Самұрық-Энерго» АҚ-ның негізгі тәуекелдер көрсеткіштерінің паспорттарын алдын ала мақұлдау туралы
- Департаменттің 2022 жылғы жұмыс жоспарын орындау жөніндегі есепті қарау туралы
- Тәуекелдер жөніндегі комитеттің 2022 жылғы жұмыс жоспарын орындау жөніндегі есепті қарау және Тәуекелдер жөніндегі комитеттің 2023 жылға арналған жұмыс жоспарын бекіту туралы
- Департаменттің 2023 жылға арналған жұмыс жоспарын бекіту туралы.

Комитет мүшелерінің қатысуы 90% құрады.

Қызметті жоспарлау және бағалау комитеті

Комитеттің мақсаты – «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы қызметінің тиімділігін арттыру, оның ішінде олардың активтері мен шығындарының құрылымын оңтайландыру, ПӘК мониторингі, Даму жоспарларын, қаржылық есептілікті қарастыру.

Комитет құрамы:

- Комитет төрағасы – Экономика және қаржы жөніндегі Басқарушы Директор
- Комитет төрағасының орынбасары – Даму және сату жөніндегі Басқарушы Директор
- Комитет мүшелері – Активтерді өндіру және басқару жөніндегі Басқарушы Директор, Даму, сату және өзгерістер жөніндегі Басқарушы Директор, Құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі Басқарушы Директор, «Сатып алуды басқару» департаментінің жетекшісі, Ішкі аудит қызметінің бас аудиторы (дауыс беру құқығы жоқ)

2022 жылы Комитет 53 отырыс (бетпе-бет) өткізіп, 106 мәселе қарастырды. Негізгілердің қатарында: бірінші күнтізбелік жылға арналған жылдық бюджеттің бекітілген көрсеткіштері шегінде Корпоративтік орталық пен ЕТҰ бюджетін түзетуді келісу, сондай-ақ 2022 жылғы I жартыжылдықтағы ЕТҰ-ның даму жоспары және 2022-2026 жылдарға арналған ЕТҰ-ның даму жоспары жобасының орындалуы туралы есептерді қарау.

Комитет мүшелерінің қатысуы 100% құрады.

Инвестициялық-инновациялық кеңес

Кеңес «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы бойынша инвестициялық және инновациялық қызметтің тиімділігін арттыруға ықпал етеді. Инвестициялық және инновациялық қызмет мәселелері бойынша, инвестиция алдындағы және инвестициялық жобаның белгілі бір кезеңдерін іске асыру, келесі кезеңге өтуге қатысты ұсынымдар әзірлейді. Компанияның басқа заңды тұлғалардың акцияларын (қатысу үлестерін) сатып алуын және иеліктен шығаруын, оның ішінде жер қойнауын пайдалану құқығымен байланысты объектінің жер қойнауын пайдалану құқығын иеленудің басым құқығын іске асыру аясында жүзеге асырады. «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының сыртқы заңды тұлғалармен бірігу және инвестициялық жобалар аясында заңды тұлғалар құру процестерін сүйемелдейді.

Кеңес құрамы:

- Кеңес төрағасы – Басқарма Төрағасы
- Кеңес төрағасының орынбасары – Активтерді өндіру және басқару жөніндегі Басқарушы Директор
- Кеңес мүшелері – Даму және сату жөніндегі Басқарушы Директор, Экономика және қаржы жөніндегі Басқарушы Директор, Құқықтық сүйемелдеу, қамтамасыз ету және тәуекелдер жөніндегі Басқарушы Директор, «Жобалар портфелін басқару» Департаментінің Директоры, «Комплаенс» қызметінің жетекшісі (дауыс беру құқығы жоқ сарапшы), «Самұрық-Энерго» АҚ Ішкі аудит қызметінің бас аудиторы (дауыс беру құқығы жоқ сарапшы)

2022 жылы Кеңес тоғыз отырыс (бетпе-бет) өткізіп, онда 16 мәселе қарады. Олардың ішінде: «Семей қаласында ЖЭО-3 құрылысы» жобасының техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеуді мақұлдау және «Жаңа электр сүзгілерін орнатумен №1 энергия блогын қалпына келтіру» жобасының жобалау-сметалық құжаттамасын түзетуді мақұлдау.

Кеңес мүшелерінің қатысуы 80% құрады.

Несие комитеті

Несие комитетінің негізгі міндеттері – «Самұрық-Энерго» АҚ активтері мен пассивтерінің құрылымын тиімді басқару бойынша ұсынымдар әзірлей отырып, несиелерді (қарыздарды) беруге, қаржылық көмек көрсетуге және кепілдіктер беруге, тәуекелдерді азайтуға байланысты мәселелер бойынша шешімдердің уақтылы және сапалы қабылдануын қамтамасыз ету.

Кеңес құрамы:

- Комитет төрағасы – Экономика және қаржы жөніндегі Басқарушы Директор
- Комитет мүшелері – Активтерді өндіру және басқару жөніндегі Басқарушы Директор, Тәуекелдер және құқықтық мәселелер жөніндегі Басқарушы Директор, «Қазынашылық және Корпоративтік қаржы» Департаментінің Директоры, «Тәуекел менеджменті және ішкі бақылау» Департаментінің Директоры, «Жобалар портфелін басқару» Департаментінің Директоры
- Тәуелсіз сарапшы – «Комплаенс» қызметінің басшысы

2022 жылы Комитет 14 отырыс (бетпе-бет) өткізіп, 16 мәселе қарады. Негізгі мәселелердің қатарында: екінші деңгейлі банктердегі депозиттерге «Самұрық-Энерго» АҚ-ның қарыздар мен қаржылық көмек тарту/ұсыну, бос ақшалай қаражатын орналастыру мәселелері.

Комитет мүшелерінің қатысуы 86% құрады.

Өндірістік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау комитеті

Комитет қызметінің мақсаты – еңбек және қоршаған ортаны қорғаумен байланысты тәуекелдерді сәйкестендіру және басқару жөніндегі саясаттар мен жүйелердің тиімділігін бағалау мәселелері бойынша тиісті ұсынымдар беру арқылы Компанияның еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғауға қатысты мәселелерді тиімді шешуді қамтамасыз ету. Барлық өлімге әкелетін жазатайым оқиғаларды, сондай-ақ ауыр оқиғаларды және осындай жағдайлар мен оқиғалардың нәтижесінде қабылданған іс-шараларды талдау. Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау бөлігінде кез келген тәуелсіз аудиторлық тексерулердің нәтижелерін зерделеу, көтерілетін сұрақтарға жауап ретінде әзірленген кез келген стратегиялар мен іс-қимыл жоспарларына шолу және мүмкіндігінше Директорлар кеңесіне осы мәселелерге қатысты ұсыныстар беру.

Кеңес Құрамы:

- Кеңес төрағасы – Басқарма Төрағасы
- Комитет төрағасының орынбасары – «Еңбекті қорғау» Департаментінің директоры
- Комитет мүшелері – «Генерация және отын» департаментінің директоры, «ЖЭК және тарату» департаментінің директоры, «Корпоративтік басқару және тұрақты даму» департаментінің директоры, «Еңбекті қорғау» Департаментінің бас менеджері

2022 жылы Комитет төрт отырыс (бетпе-бет) өткізіп, бес мәселе қарастырды. Негізгілердің қатарында: Еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау және өндірістік жарақаттану саласындағы және қоршаған ортаны қорғау салаларындағы жұмыстар, сондай-ақ Комитеттің жылдық жұмысы туралы есептер.

Комитет мүшелерінің қатысуы 95% құрады.

Мүдделер қақтығысы

GRI 2-15

Мүдделер қақтығысын басқарудың тиімді жүйесін құру, сондай-ақ қызметкерлердің мінез-құлқына қойылатын талаптарды анықтау мақсатында, оларды сақтау Компанияда жеке мүдделер мен байланыстардың әсерінен шешім қабылдау тәуекелдерін азайтуға мүмкіндік береді.

«Самұрық-Энерго» АҚ Корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу саясатын енгізді, оның аясында құрылымдық бөлімшелердің басшы қызметкерлері мен басшылары мүдделер қақтығысының жоқтығы туралы декларацияны толтырады.

«Самұрық-Энерго» АҚ-да бос лауазымдарға үміткерлерді іріктеу процесінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері мен мүдделер қақтығысын болдырмау мақсатында және еншілес және тәуелді ұйымдардағы басшылық лауазымдар (лауазымдар тізбесіне сәйкес) біліктілік талаптарына сәйкестігіне және «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобының лауазымды тұлғаларымен үлестестігіне тексеруден өтеді.

Корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу саясатына сәйкес, 2022 жылы Директорлар кеңесінің мүшелері мүдделер қақтығысына жол бермеді, Директорлар кеңесі мүшелерінің жеке мүдделері олардың өз міндеттерін тиісінше орындауына әсер етуі мүмкін жағдайлар туындаған жоқ. Мүдделер қақтығысы туындайтын, бейтарап шешім қабылдауға әсер ететін және/немесе әсер етуі мүмкіндігін тудыратын жағдайлар тіркелмеген, Директорлар кеңесі мүшелері мұндай шешімдерді талқылауға және қабылдауға қатысқан жоқ.

Ішкі және сыртқы аудит

«Самұрық-Энерго» АҚ Ішкі аудит қызметі Компанияның стратегиялық мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу мақсатында тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерін жетілдіруге бағытталған Директорлар кеңесіне тәуелсіз кеңестер мен әділ аудиторлық кепілдіктер береді («Самұрық-Энерго» АҚ Ішкі аудит қызметінің жұмысы туралы толық ақпарат).

https://ar2021.samruk-energy.kz/009-7-audit_deyatelnosti.php

2022 жылы Қызмет 28 аудиторлық тексеруді, оның ішінде Жылдық аудиторлық жоспарға сәйкес жоспардан тыс тексерулер мен аудиторлық тексерулерді орындады. Аудиторлық есептер аясында Қызмет 106 ұсыныс, 55 – «А» санаты, 40 – «В» санаты және 11 – «С» санаты ұсынды.

Аудиторлық тапсырмалардың басымдығы неғұрлым жоғары тәуекелдері бар процестерді таңдау жолымен, сондай-ақ Жалғыз акционерден және «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінен аудиторлық тексерулер жүргізуге басым сұраныстарға байланысты айқындалды.

Есепті кезеңдегі тексерулердің негізгі бағыттары:

- еңбекті және қоршаған ортаны қорғау процестерін бағалау
- менеджменттің ПӘК-ке қол жеткізу дәрежесін бағалау
- қаржы-шаруашылық қызмет аудиті
- тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің тиімділігін бағалау
- ағымдағы және күрделі жөндеулер мен инвестицияларды бағалау
- сатып алу процестерін бағалау

Барлық аудиторлық тапсырмалар Ішкі аудиттің халықаралық кәсіби стандарттарына сәйкес орындалады және тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерін жақсарту үшін түзету/ескерту шараларын қабылдауға бағытталған қорытындыларды, анықтауларды және ұсыныстарды қамтиды.

2022 жылдың қорытындысы бойынша Ішкі аудит қызметінің жұмысын Директорлар кеңесі «тиімді» деп бағалады.

Сыртқы аудит

2012 жылдан бастап Компанияның сыртқы аудиторы PricewaterhouseCoopers (бұдан әрі – PwC) фирмаларының дүниежүзілік желісі болып табылады.

2022 ЖЫЛЫ PWC СЫРТҚЫ АУДИТОРЫ КӨРСЕТКЕН АУДИТОРЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ҚҰНЫ (ҚҚС-ТІ ҚОСПАҒАНДА)

	2022
«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы	150,09 млн теңге
Оның ішінде «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік орталығы	35,42 млн теңге

АУДИТОРЛЫҚ ҚЫЗМЕТ ҮШІН 2022 ЖЫЛЫ АУДИТОРЛЫҚ ҰЙЫМҒА ТӨЛЕНГЕН СЫЙАҚЫ (ҚҚС-ПЕН)

	2022
«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы	150,92 млн теңге
Оның ішінде «Самұрық-Энерго» АҚ корпоративтік орталығы	39,67 млн теңге

2022 жылы PWC қаржылық есептілік аудитімен байланысты емес қызметтерді ұсынбады.

Сыйақы

GRI 2-19

Компания Жарғысына сәйкес Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы төлеу мөлшері мен тәртібі Жалғыз акционердің шешімімен айқындалады, ал, Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің сыйақыларын төлеу тәртібі мен шарттары, сыйақы мөлшері «Самұрық-Энерго» АҚ басшы және басқарушы қызметкерлерінің қызметі мен сыйақысын бағалау қағидаларына» сәйкес айқындалады.

Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесі мүшесінің міндеттерін орындағаны үшін тәуелсіз директорлар жылдық тіркелген сыйақы алады.

Тәуелсіз директордың тұрақты тұрғылықты жерінен тыс өткізілетін «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің және Директорлар кеңесі комитеттерінің отырыстарына Тәуелсіз директордың келуіне байланысты шығындар (жол жүру, тұру, тәуліктік) өтеледі.

2022 жылы Тәуелсіз директорларға төленген сыйақы 48,737 млн теңгені құрады. Тәуелсіз директорлар – Директорлар кеңесінің мүшелері 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 4 адамды құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан бойынша – 2 адам). Басқа төлемдер жоқ.

Басқарма мүшелерінің сыйақысы

Басқармаға сыйақы төлеу «Самұрық-Энерго» АҚ-ның басшы және басқарушы қызметкерлерінің қызметін бағалау мен сыйақы беру қағидаларына» сәйкес шарттармен және тәртіппен жүзеге асырылады.

Бағалау ережелері келсі принциптерге негізделген:

- сыйақы Компания мен оның акционерінің мүдделеріне сай келетін міндеттерді орындаумен өзара байланысы
- сыйақы мөлшерін айқындау қағидаттарының қарапайымдылығы мен ашықтығы
- сыйақы мөлшерінің Компания қызметінің нәтижелеріне және қызметкерлердің нәтижелілігіне тәуелділігі

Атқарушы органның басшысы мен мүшелерін Директорлар кеңесі бағалайды. Бағалаудың негізгі критерийі қойылған ПӘК-ке қол жеткізу болып табылады.

Негізгі басшы персоналдың сыйақысы қызметкерлердің жалақысын, сыйлықақыларын және басқа да қысқа мерзімді сыйақыларын білдіреді.

2022 жылы негізгі басшы персоналдың сыйақысы 295,528 мың теңгені құрады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның негізгі басқарушы персоналы – 5 адам.

Бағалы қағаздар

Акционерлік капитал

Компания қызметінің қорытындысы бойынша 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайда жарияланған бағалы қағаздар саны 8 602 187 данаға жетті, оның ішінде орналастырылған – 5 632 537 дана.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бір жай акцияның номиналды құны 10 000 теңгені құрады.

Акцияға шаққандағы базалық пайда «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы акционерлерінің үлесіне келетін пайданың жыл ішінде айналыстағы жай акциялардың орташа өлшенген санына қатынасы ретінде есептеледі.

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобында жай акцияларды көбейтетін әлеуетті қарапайым акциялар жоқ, сондықтан акцияға шаққандағы көбейтілген пайда акцияға шаққандағы базалық пайдаға сәйкес келеді.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛЫ

Көрсеткіш	2020	2021	2022
«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының акционерлеріне тиесілі жылдық пайда, мың. теңге	8,007,623	15,046,311	30,131,677
Орналастырылған жай акциялардың орташа өлшенген саны, дана	5,601,812	5,601,812	5,602,741
«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының акционерлеріне тиесілі акцияға шаққандағы пайда (теңгеге дейін дөңгелектеу)	1,429	2,686	5,378

«Қазақстан қор биржасы» АҚ (ҚҚБ) Биржалық кеңесінің 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікте ҚҚБ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есепті күнге бір акцияның (жай және артықшылық берілген) баланстық құны туралы деректер болуға тиіс.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілік деректері негізінде «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының басшылығымен есептелген бір акцияның (жай және артықшылық берілген) баланстық құны 93,987 теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсанда: 88,985 теңге).

БІР АКЦИЯНЫҢ БАЛАНСТЫҚ ҚҰНЫ, МЫҢ ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Барлық активтер	**885,705,149**	**939,820,011**	**965,846,026**
Минус: материалдық емес активтер	(3,570,398)	(4,165,145)	(3,726,203)
Минус: барлық міндеттемелер	(395,129,513)	(437,179,560)	(432,732,405)
Қарапайым акцияларға арналған таза активтер	487,005,238	498,475,306	529,387,418
31 желтоқсандағы қарапайым акциялар саны	5,601,812	5,601,812	5,632,537
Бір акцияның баланстық құны, теңге	**86,937**	**88,985**	**93,987**

Дивидендтік саясат

«Самұрық-Энерго» АҚ дивидендтік саясаты Жалғыз акционердің мүдделерін сақтау, ұзақ мерзімді құнды ұлғайту, дивидендтер мөлшерін айқындау тетігінің ашықтығы және Компанияның қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету қағидаттарына негізделеді.

Дивидендтер мөлшерін есептеу Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасының, сондай-ақ халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сәйкес жасалған жылдық аудиттелген қаржылық есептілікте көрсетілген Компанияның таза табысының сомасына сүйене отырып жүргізіледі.

Дивидендтерді төлеу туралы шешім қабылдау үшін Директорлар кеңесі жалғыз акционердің қарауына ұйымның өткен қаржы жылындағы таза кірісін және бір жай акцияға шаққандағы бір жылдағы дивиденд мөлшерін бөлу туралы ұсыныстар береді.

Дивидендтер Жалғыз акционердің шешімімен белгіленген мерзімде төленеді.

ДИВИДЕНДТЕР ТӨЛЕУ, МЛРД ТЕҢГЕ

Кезең	Сома
2022 ж. (2021 ж. нәтижелері бойынша)	2,041
2021 ж. (2020 ж. нәтижелері бойынша)	3,142
2020 ж. (2019 ж. нәтижелері бойынша)	3,066

Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау

Тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылаудың корпоративтік жүйесін енгізу және жетілдіру – «Самұрық-Энерго» АҚ компаниясы тобының стратегиялық және операциялық мақсаттарына қол жеткізудің қажетті шарты және жақын болашақта Компанияның маңызды міндеттерінің бірі. Корпоративтік басқару нормалары мен қағидаттарын сақтау бізге Компанияның басқару органдарының жұмысына тиімді бақылауды жүзеге асыруға мүмкіндік береді, олардың қызметіндегі тәуекелдерді азайтады.

Қоғамның тәуекелдерді басқару жүйесі компанияның негізгі корпоративтік тәуекелдерін анықтауға, бағалауға, басқаруға, мониторингтеуге және бақылауға бағытталған, осылайша оның басшылығы кешенді көзқарас аясында тәуекелдерді ескере отырып, оларды орта және ұзақ мерзімді перспективада барабар бағалай отырып, шешімдер қабылдайды.

Компания «Үш қорғаныс желісі» моделін қолдана отырып, COSO стандартын ұстанады.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІ

АКЦИОНЕР | **СЫРТҚЫ РЕТТЕГІШТЕР**

Директорлары кеңесі

Комплаенс қызметі

Ішкі Аудит Қызметі

Қоғам Басқармасы/Басқарма Төрағасы

Бірінші қорғаныс желісі
- Жоғарғы басшы/Басқарма

- Тәуекелдердібағалайды, реттейді, азайтуды қамтамасызетеді
- Ішкі бақылау жүйесінің тиімді жұмысістеуін қамтамасызетеді

Екінші қорғаныс желісі
- Тәуекелдерді басқару
- Ішкі басқару
- Талаптарды сақтау/бизнес этика/адалдық/тұрақтылық
- Реттеушіталаптарды сақтау

- Тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылаудың тиімді тәжірибесін енгізуді, заңнама мен әкімшілік ережелерді/ішкі регламенттер дісақтауды қамтамасызетеді және қадағалайды және алаяқтықты тергейді

Үшінші қорғаныс желісі
- Ішкі Аудит

- Ұйым міңез тәуекелдерін қаншалықты тиімді бағалайтыны және оларды басқаратының оған қоса бірінші, екінші қорғаныс желілерінің тиімді жұмысы туралы Директорлар кеңесі мен жоғарғы басшысыға нұсқаулықты растайды

Біз тұрақты дамудың үш құрамдас бөлігі – экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тұрғыда негізгі трендтер мен тәуекелдерге үнемі талдау жүргіземіз. Сондай-ақ, басқа елдердің төмен көміртекті экономикаға көшу тәжірибесін зерделеп, энергетика, экология бойынша сарапшылармен үнемі кездесулер өткіземіз.

Біздің тәуекелдерді басқару жүйеміз «Самұрық-Энерго» АҚ Басқармасы мен Директорлар кеңесіне Қоғам үшін қолайлы тәуекел деңгейін қамтамасыз ету және тәуекелдерді сәйкестендіру, бағалау, басқару және мониторингтеу есебінен осындай салымдардан барынша көп табыс алу үшін ресурстарды тиімді басқаруға және басым бағыттар бойынша бөлуге мүмкіндік береді.

Директорлар кеңесі Компанияның негізгі қызмет түрлеріне шектеулерді қамтитын сандық және сапалық көріністегі тәуекел-тәбетін белгіледі. Компанияның тәуекел-тәбетін сақтау мониторингі тоқсан сайын жүзеге асырылады.

Негізгі бизнес-процестердің иелері тәуекелдер мен бақылаулардың матрицаларын, оның ішінде қаржылық есептілікті дайындау процесін үнемі жаңартып отырады және оларды Директорлар кеңесінің қарауына және бекітуіне ұсынады.

Біз жыл сайын Директорлар кеңесіне – Тәуекелдер тізілімін, Тәуекелдер картасын, негізгі тәуекел көрсеткіштерін (НТК) және негізгі тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарын қалыптастырамыз, қарауға және бекітуге ұсынамыз.

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының тәуекелдерін сәйкестендіру бойынша жүргізілген жұмыстардың нәтижелері бойынша 2022 жылы Компания қызметіне тән 34 тәуекел сәйкестендірілді және бағаланды, ПӘК-тің шекті мәндері жаңартылды, тәуекел иелері тәуекел факторлары мен оларды төмендету жөніндегі іс-шараларды өзектендірді.

Қайта бағалау нәтижелері бойынша тоғыз тәуекел «Самұрық-Энерго» АҚ компанияларының 2022 жылға арналған тәуекелдер картасының негізгі аймағына түсті (2021 жылы – 10 негізгі тәуекел).

2022 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН «САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ТӘУЕКЕЛДЕР КАРТАСЫ

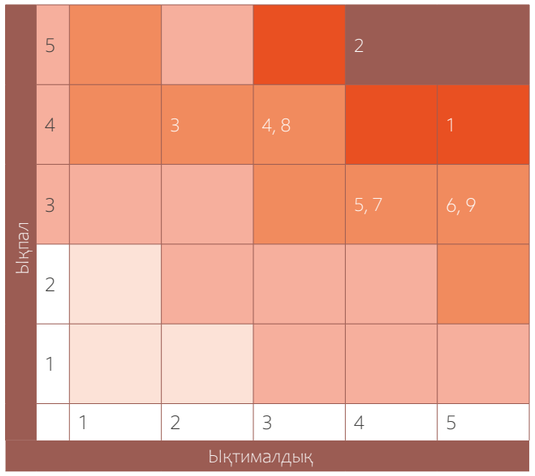

№	Тәуекел атауы
1	Қызметтік міндеттерін атқару процесінде қызметкерлердің денсаулығы мен өміріне нұқсан келтіру, өндірістегі жазатайым оқиғалар тәуекелі
2	ЕТҰ-ның іске асырылатын/перспективалы инвестициялық жобалары мен инвестициялық бағдарламаларының тәуекелдері
3	Өндірістегі апаттар мен апаттар қаупі
4	Трансформация бағдарламасын іске асырумен байланысты тәуекел
5	Активтердің құнсыздану қаупі
6	Пайыздық тәуекел
7	Несиелік тәуекел
8	Экологиялық тәуекел
9	Бұзылу қаупі сыртқы несие берушілердің және листинг талаптарының ковенантын бұзу тәуекелі

2022 ЖЫЛҒЫ НЕГІЗГІ ӨЗГЕРІСТЕР (НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ АЗАЙТУ)

Тәуекел	Негізгі өзгерістер	Тәуекелдерді басқару бойынша іске асырылған іс-шаралар
Экологиялық тәуекел	өзгеріссіз	○ Парниктік газдардың үлестік шығарындыларын төмендету жөніндегі жыл сайынғы іс-шаралар.
ЕТҰ-ның іске асырылатын/перспективалы инвестициялық жобалары мен инвестициялық бағдарламаларының тәуекелдері	өзгеріссіз	○ Жоспарланған шығындарды игеру кейінгі кезеңге ауыстырылады.
Қызметтік міндеттерін атқару процесінде қызметкерлердің денсаулығы мен өміріне нұқсан келтіру, өндірістегі жазатайым оқиғалар тәуекелі	әсер ету бойынша ұлғайту	○ 2022 жылдың басынан еңбек қызметіне байланысты 10 жазатайым оқиға тіркелді. ○ «Еңбекті қорғау» Департаментінің жұмыс жоспарына сәйкес шаралар қабылдануда.
Несиелік тәуекел	өзгеріссіз	○ Екінші деңгейлі банктердегі тұрақсыз жағдай. ○ Контрагент-банктерге лимиттердің сақталуына мониторинг, сондай-ақ ЕДБ тұрақтылығын тұрақты бағалау жүзеге асырылады.
Бұзылу қаупі сыртқы несие берушілердің және листинг талаптарының ковенантын бұзу тәуекелі	өзгеріссіз	○ Ковенанттардың сақталуын, сондай-ақ қаржылық тұрақтылық коэффициенттерін, борыштық жүктеме мен пайыздық төлемдердің деңгейін төмендету жөніндегі іс-шараларды мониторингілеу.
Активтердің құнсыздану тәуекелі	өзгеріссіз	○ Құнсыздануға тест жүргізу (құнсыздану белгілері пайда болған жағдайда). ○ ЕТҰ инвестициялық бағдарламасының қалыптасуы мен түзетілуін орталықтан бақылау.
Трансформация бағдарламасын іске асырумен байланысты тәуекел	әсер ету бойынша төмендеу	○ Жол картасының орындалуын бақылау.
Өндірістегі апаттар мен апаттар қаупі	өзгеріссіз	○ Күрделі және ағымдағы жөндеулерді орындау. Жабдықтың техникалық жай-күйін мерзімді куәландыру. ○ Кәсіпорындардың жедел персоналына нұсқамалар және апатқа қарсы жаттығулар өткізу.
Пайыздық тәуекел	өзгеріссіз	○ Инфляцияның өсуіне байланысты пайыздық шығындардың өсуі. ○ Өзгермелі мөлшерлемемен қарыздарды қайта қаржыландыру жүргізіледі.

«Тәуекелдерді басқарудың жаңа моделін енгізу» жобасы

2022 жылы Компания тәуекелдерді басқару жүйелерін жетілдіру мақсатында Тәуекелдерді басқарудың жаңа моделін енгізу» жобасын іске асыруды жалғастырды.

Өткен жылы еншілес ұйымдар бұрын әзірленген ішкі нормативтік құжаттарды – Ішкі бақылауды ұйымдастыру және жүзеге асыру қағидаларын, Қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету қағидаларын өзектендірді. Сондай-ақ, Қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз ету жоспарлары және ЕТҰ қызметінің үздіксіздігін қалпына келтіру жоспарлары қайта қаралды.

Жобаны іске асыру аясында қолданыстағы Негізгі ЕТҰ үшін ішкі бақылауды ұйымдастыру және жүзеге асыру жөніндегі қағидалар негізінде ішкі бақылау жүйесін сынақтау әдісі әзірленді және қолданылады, қолданыстағы Негізгі ЕТҰ үшін қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз етудің қағидалары негізінде қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесін сынақтау әдісі әзірленді және қолданылады.

2022 жылы барлық негізгі ЕТҰ қызметінің үздіксіздігін басқару жүйесіне сынақтау жүргізілді: «МАЭС-1» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ, «Алматы электр станциялары» АҚ, «Мойнақ СЭС» АҚ, «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ және «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС.

Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

Біз Еуразиялық маңызы бар тиімді операциялық энергохолдинг – Қазақстан нарығының көшбасшысы болуға ұмтыламыз. Жалғыз акционерді, қызметкерлерді және іскери серіктестерді қоса алғанда Барлық мүдделі тараптардың біздің қызметімізге деген сенімін сақтамай және арттырмай, біз стратегиялық мақсаттарымызға қол жеткізе алмаймыз. Біз енгізген жоғары этикалық стандарттар және сенім мен сыбайлас жемқорлыққа деген нөлдік төзімділікке негізделген корпоративтік мәдениетті құру біздің беделімізді және барлық мүдделі тараптардың мүдделерін қорғауды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Корпоративтік этика және беделге қамқорлық

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобында атқаратын лауазымына қарамастан, «Самұрық-Энерго» АҚ барлық қызметкерлерінің қызметі сәйкес келуі тиіс жоғары кәсіби және этикалық стандарттарды белгілейтін Іскерлік әдеп кодексі[38] және Мінез-құлық кодексі[39] қолданылады.

Этика стандарттарын енгізуді және оларды сақтауды Директорлар кеңесі қамтамасыз етеді. Компанияның барлық қызметкерлері Іскерлік этика кодексімен және Мінез-құлық кодексімен танысу туралы өтінішке қол қояды, сондай-ақ Кодекстер туралы білімдерін үнемі растайды.

Компания Кодекстердің стандарттарын, омбудсменнің рөлін және болжамды бұзушылықтар туралы хабарлау жүйесінің қолжетімділігін түсіну үшін қызметкерлер мен лауазымды тұлғаларды тұрақты негізде оқытады.

[38] «Самұрық-Энерго» АҚ Іскерлік этика кодексі «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің 31.03.2017 жылғы шешімімен бекітілген.
[39] «Самұрық-Энерго» АҚ Мінез-құлық кодексі «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің 29.06.2018 жылғы шешімімен бекітілген.

GRI 2-26

Кодекстердің талаптарын түсіндіру мәселелері және/немесе туындаған әдеп сұрақтары, талаптарды бұзу, сыбайлас жемқорлық және басқа да құқыққа қайшы әрекеттер фактілері бойынша Қоғамның лауазымды адамдары мен персоналы, іскер әріптестер мен мүдделі тараптар өтініш жасауға құқылы:

- Тікелей басшыға
- Омбудсменге
- Ішкі аудит қызметіне
- Корпоративтік хатшы қызметіне
- «Самұрық-Энерго»АҚ сайтында және кеңсесінде жарияланған сенім телефоны немесе электрондық пошта арқылы
- «Самұрық-Энерго» АҚ кеңсесінде орналастырылған шағымдарды, өтініштер мен ұсыныстарды қабылдауға арналған пошта жәшігі арқылы

Іскерлік этика қағидаттарын бұзу фактілерін Директорлар кеңесі қарайды. 2022 жылдың нәтижелері бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесі мүшелері мен атқарушы органы тарапынан Іскерлік әдеп кодексінің және Мінез-құлық кодексінің нормаларын бұзу жағдайлары тіркелмеген.

Комплаенс-саясаты

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметінің қағидаттарының бірі комплаенс болып табылады. Бағыттың негізгі міндеті – «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының қызметінде туындайтын комплаенс-тәуекелдерді анықтау, бағалау, алдын алу және бақылау жөніндегі іс-шараларды жүргізу, сыбайлас жемқорлық пен парақорлық көріністеріне нөлдік төзімділікті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру және комплаенс-тәуекелдердің алдын алу.

Біздің комплаенс-тәсіліміз келесі принциптерге негізделген:

- комплаенс жүйесін дамытуға басшылықтың қатысуы және қолдауы – Директорлар кеңесі комплаенс бағдарламасын іске асыру туралы есептерді қарайды
- сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау және кейіннен өзектендіру бойынша іс-шараларды тұрақты түрде өткізу
- анықталған тәуекелдердің деңгейі мен сипатына жауап беретін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл рәсімдерін әзірлеу және енгізу, ішкі саясат пен рәсімдерді жетілдіру мен өзектендіру
- қызметкерлерді сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамаға сәйкестік қағидаттары мен стандарттарына оқыту бағдарламаларын іске асыру және қолдау
- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша енгізілген рәсімдердің тиімділігіне мониторинг жүргізу

Компанияда Директорлар кеңесіне ұйымдық және функционалдық түрде есеп беретін тәуелсіз құрылымдық бөлімше – «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Комплаенс қызметі жұмыс істейді. Қызмет тоқсан сайын есепті кезеңде атқарған жұмыстар туралы есеп береді. Қызметтің жұмысын бағалауды Директорлар кеңесі жүзеге асырады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет аясында Топтың еншілес және тәуелді ұйымдарының ұйымдық құрылымдарына Директорлар кеңесіне/ЕТҰ Бақылау кеңесіне есеп беретін комплаенс офицерлер лауазымдары енгізілді.

Есепті кезеңде «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасы портфельдік компаниялардағы комплаенс функциясы бойынша Корпоративтік стандартты бекітті. «Самұрық-Энерго» АҚ мен оның ЕТҰ осы Корпоративтік стандарттың нормаларын ұстанады.

2022 жылғы желтоқсанда Қоғам «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі. Қолдану талаптары мен ұсыныстары» ISO 37001 стандартының талаптарына сәйкестігін растай отырып, сертификаттаудан сәтті өтті.

Компанияны сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін азайту мақсатында біз контрагенттердің де, жеке тұлғалардың да сенімділігін тексеру (Due diligence) рәсімдерін әзірледік және енгіздік. Біздің комплаенс бағдарламамыздың негізгі құралдарының бірі – бізбен қарым-қатынасқа түсетін үшінші тұлғалардың, серіктестер мен контрагенттердің сенімділігін тексеру.

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің шешіміне сәйкес есепті[40] кезеңде электр энергиясын сату бағыты бойынша «Нарықты дамыту және сату» департаментінің сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілді. Талдау нәтижелері бойынша бұзушылықтар анықталған жоқ.

ҚР Үкіметі мен «Самұрық-Қазына» АҚ арасындағы келісімнің талаптарын бұза отырып, Компанияның операциялық қызметіне заңсыз араласу немесе өзге де ықпал ету фактілері тіркелмеген.

GRI 205-3

2022 жылдың қорытындысы бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы бойынша сыбайлас жемқорлықтың бірде-бір фактісі тіркелген жоқ.

[40] 2022 жылғы 31 қазандағы №14/22 хаттама.

Компанияда сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін және іскерлік беделін жоғалту тәуекелдерін болдырмау үшін комплаенс қызметі үшінші тұлғалардың сенімділігін тексеру тәжірибесін енгізді. «Мінез-құлық кодексі» ережелерінің іскерлік серіктестерге, жеткізушілерге және Компаниямен жұмыс істейтін басқа да үшінші тұлғаларға қолданылуын кеңейту мақсатында үлгілік шаруашылық шарттарға «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпелер» нормалары енгізілген.

Қызметкерлерді оқыту және ақпараттандыру

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті және парақорлық пен сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандарына нөлдік төзімділікті қалыптастыру үшін біз персоналға комплаенс-саясаттар мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптарын түсіндіру бойынша оқыту іс-шараларын жүргіземіз.

2022 жылы Компания сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметті жүзеге асыру аясында Компания мен ЕТҰ қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру бойынша оқыту семинарларын өткізді. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамадағы өзекті өзгерістерді түсіндіру мақсатында уәкілетті органдардың қызметкерлерін шақырумен кездесулер өткізді.

GRI 205-2, GRI 12: Coal Sector: 12.20.3

100% Компания қызметкерлері сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты білуге тестілеуден сәтті өтті.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ОҚЫТУ ЖӘНЕ АҚПАРАТТАНДЫРУ, 2022

Аймақ	Қызметкерлер
Солтүстік	9 518
Оңтүстік	7 856
Орталық	258
Шығыс	10

Есепті кезеңде барлық ЕТҰ-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамадағы өзгерістер, салық декларациясын түсіндіру және «жедел желі» жұмыс тәртібі туралы 34-тен астам оқыту іс-шаралары өткізілді.

«Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлерінің 100%-ы алаяқтық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының талаптарымен танысты.

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ САЯСАТЫ ТУРАЛЫ ХАБАРДАР ЕТУ

Көрсеткіш	2020		2021		2022	
	адам	%	адам	%	адам	%
Директорлар кеңесі мен Басқарма	9	100%	10	100%	12	100%
Персонал	17 783	100%	17 645	100%	17 650	100%
Іскери серіктестер	-	100%	-	100%	159	100%

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ КҮРЕС БОЙЫНША ОҚУДАН ӨТКЕН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНЫ

Көрсеткіш	2020		2021		2022	
	адам	%	адам	%	адам	%
Директорлар кеңесі мен Басқарма	9	100%	10	100%	12	100%
Персонал	17 783	100%	17 645	100%	17 650	100%

Жедел желі қызметі

GRI 2-26

Комплаенс бағдарламасы аясында барлық мүдделі тараптар заңнаманың, реттеуші талаптардың және этика мен комплаенс мәселелері бойынша ішкі құжаттардың нақты және болжамды бұзушылықтары туралы және Бастамашылық ақпараттандыру желісіне (жедел желі/Speak up) хабарлай алады.

«КОМПЛАЕНС» ҚЫЗМЕТІ

«жедел желі»
8 800 080 47 47

Пошталық мекенжай
mail@sk-hotline.kz

Үздік халықаралық тәжірибелерге сәйкес және ақпарат берушілердің мүдделерін қорғау үшін «жедел желіні» тәуелсіз компания басқарады, оған түскен барлық шағымдар мен өтініштер тіркеліп, кәсіби және құпия қарауды қамтамасыз ететін Комплаенс қызметіне жіберіледі. Анонимді хабарламалар бойынша жауап тәуелсіз компанияға оларды кейіннен өтініш берушіге жіберу үшін беріледі.

ӨТІНІШТЕР МЕН ШАҒЫМДАРДЫҢ СТАТИСТИКАСЫ

Дереккөз	2020	2021	2022
«Жедел желі» (Комплаенс қызметі)	46	70	91
Өтініштер, оның ішінде ЕТҰ кеңсесі	72	76	101
Қауіпсіздік қызметі	2	0 (11[41])	4
Сайттағы «Кері байланыс» нысаны	6	1	6
Омбудсмендер мен кәсіподақтар	65	73	90
Соттар мен қадағалау органдары	10	5	4
Басшыға жазбаша өтініштер (оның ішінде Компания басшысының блогы)	2	18	12
Келісу комиссиялары	-	10	36
Барлығы	**203**	**253**	**344**

2022 жылы Комплаенс қызметіне 91 өтініш түсті. 78 өтініш – «жедел желіге», 9 – Қоғамның кеңсесі арқылы, 4 – Комплаенс қызметінің басшысына жеке өтініш.

Барлық өтініштер бойынша жауаптар уақтылы берілді. Сәйкессіздік/бұзушылықтың расталған фактілері бойынша тиісті шаралар қабылданды. Өтініштердің құпиялылығы мен анонимділігіне кепілдік берілді.

Есепті кезеңде келіп түскен өтініштер мен шағымдардың өсуінің ұлғаюын біз тұтастай Комплаенс қызметінің жұмысына да, ЕТҰ-ның барлық кәсіпорындарындағы комплаенс-офицерлерге (персоналмен түсіндіру жиналыстарын өткізеді және келіп түскен өтініштерге мониторинг жүргізеді, сондай-ақ кері байланыс арналарын танымал етеді) де сенім арту призмасы арқылы қарауға бейімбіз.

Омбудсмен

Қызметкерлердің құқықтарын қорғау мақсатында Компанияда корпоративтік қақтығыстардың, мүдделер қақтығысының алдын алуға/реттеуге және заңсыз әрекеттер туралы хабарлауға жәрдемдесуге, сондай-ақ корпоративтік құндылықтар мен мәдениетті, Компаниядағы кәсіби мінез-құлық пен іскерлік этиканың жоғары стандарттарын белгілеу мен дамытуға ықпал етуге тартылған Омбудсмен лауазымы қызмет етеді. Омбудсмен – тек Директорлар кеңесіне есеп беретін жоғары деңгейдегі тәуелсіз менеджер.

[41] Қауіпсіздік қызметі қараған өтініштер мен шағымдар әртүрлі кері байланыс көздерінен келіп түсті. (Жақшада) «Қауіпсіздік» департаменті қараған өтініштер мен шағымдардың саны көрсетілген.

«Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің 2021 жылғы 30 наурыздағы шешімімен 2021 жылғы 1 сәуірден бастап Компанияның омбудсмені болып Ақылов Нариман Бекетұлы тағайындалды.

Омбудсменнің негізгі міндеттері:

- еңбек дауларын, шиеленіс, әлеуметтік-еңбек сипатындағы проблемалық мәселелерді шешуге жәрдемдесу
- қызметкерлердің іскерлік этика қағидаттарын сақтауын бақылау
- жетекшілік ететін Компанияның рейтингі мен беделін арттыруға жәрдемдесу
- даулар мен шиеленістердің алдын алу және реттеу
- Компанияның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері арасындағы проблемаларды және жетілдіру бағыттарын уақтылы анықтау үшін бейресми коммуникацияларды қамтамасыз ету
- Компанияның саясаты мен рәсімдерін жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу
- Директорлар кеңесін жүйелі сипаттағы және тиісті кешенді шаралар қабылдауды талап ететін анықталған проблемалық мәселелер туралы хабардар ету, оларды шешу үшін сындарлы ұсыныстар беру

Омбудсменнің қызметі келесі қағидаттарға негізделеді:

- тәуелсіздік, жариялылық және бейтараптық
- әділдік, ұждандылық және адалдық
- бейресми және құпиялылық

Омбудсмен туралы Ережеге (15-тармақ) сәйкес Омбудсмен Іскерлік әдеп кодексінің ережелерін, Қазақстан Республикасы заңнамасы нормаларын және Қоғамның ішкі құжаттарын бұзу фактісі бойынша жүгінген қызметкердің немесе лауазымды тұлғаның анонимділігін қамтамасыз етуге міндетті.

GRI 2-26

ҚОҒАМНЫҢ ЛАУАЗЫМДЫ ТҰЛҒАЛАРЫ МЕН БАСҚА ДА ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ ҚҰҚЫҚҚА ҚАРСЫ ІСҚИМЫЛ ФАКТІЛЕРІ ТУРАЛЫ СЕНІМ ТЕЛЕФОНДАРЫ АРҚЫЛЫ ХАБАРЛАУҒА БОЛАДЫ:

+7 (7172) 55-30-15
+7 (7017) 88-84-16

akylov@samruk-energy.kz
ombudsman@samruk-energy.kz

Есепті кезеңде Омбудсменге 165-тен астам өтініш келіп түсті, оның ішінде 65 өтініш – шағымдар мен өтініштерді берудің ресми арналары (кеңсе, электрондық пошта, жедел желі, жеке қабылдау) арқылы келіп түсті, сондай-ақ 100-ден астам өтініш сенім телефондары және Whats App хабарламалар сервисі арқылы тіркелді. Өтініштердің басым бөлігі еңбек заңнамасы мен Мінез-құлық кодексінің нормалары бойынша кеңес берумен байланысты. Сондай-ақ, өтініштер әлеуметтік-еңбек қатынастары, еңбекақы мен сыйлықақыға қанағаттанбау, әлеуметтік мәртебе (лауазым) және т. б. мәселелеріне қатысты болды.

Барлық өтініштер бойынша Омбудсмен кеңестер өткізді, толық жауаптар мен ұсынымдар берілді, қызметкерлермен және Еншілес және тәуелді ұйымдардың басшыларымен жеке кездесулер (әңгімелер) өткізілді. 2022 жылдың нәтижелері бойынша келіп түскен өтініштер мен оларға жауаптар Компанияның жалпы әлеуметтік тұрақтылығына теріс әсер етпейді.

GRI 406-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.8

Сондай-ақ нәсілдік, діни, ұлттық, жыныстық, жас, саяси және басқа да белгілер бойынша кемсітушілікке қатысты бірде-бір өтініш тіркелген жоқ.

SAMRUK ENERGY

06

Жылдық біріктірілген есебі
2022

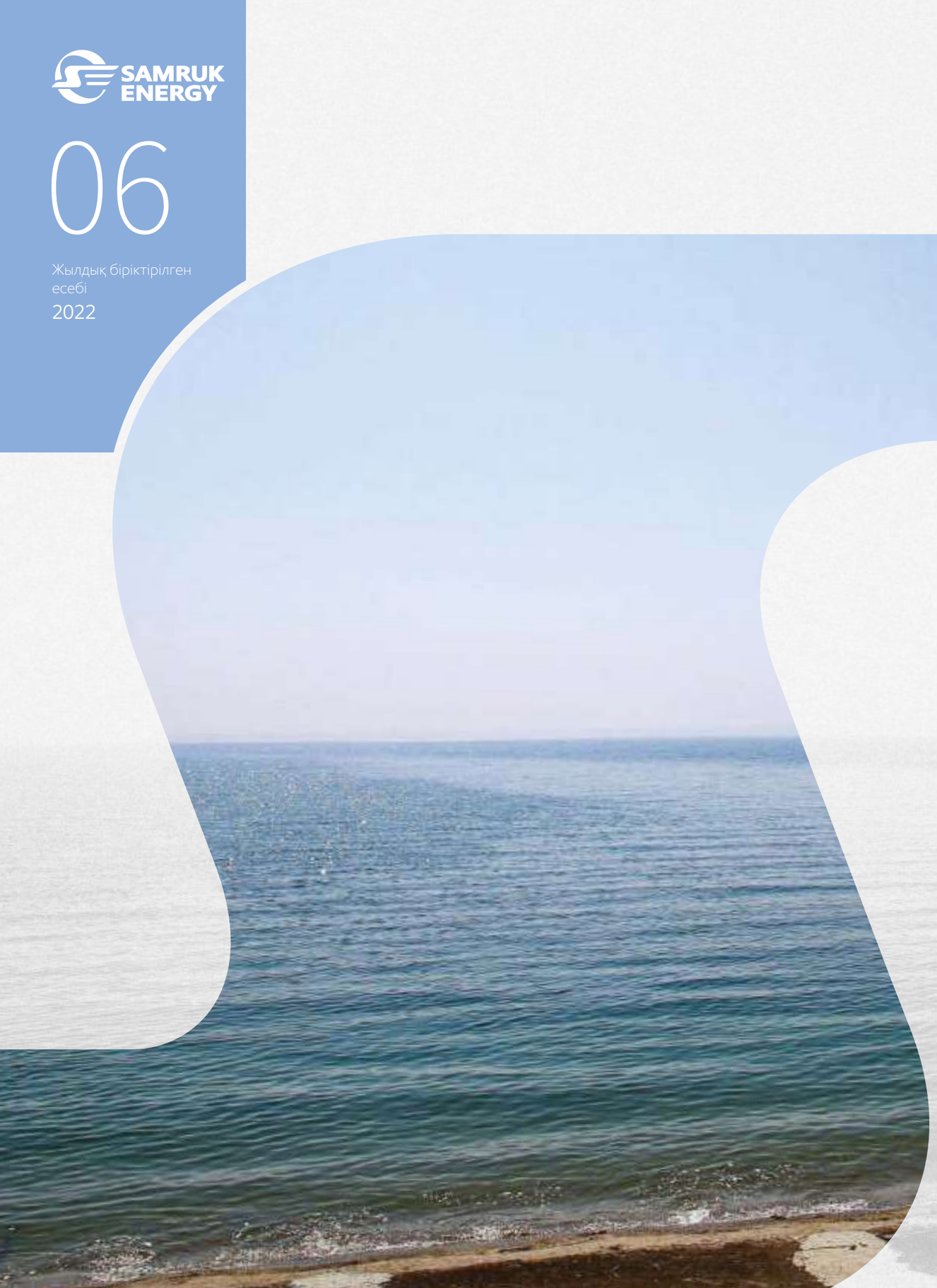

Қосымшалар

Есеп туралы 232
2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері 250
GRI көрсеткіштер кестесі 268
Тәуелсіз аудитордың қорытындысы 286
UNCTAD көрсеткіштер кестесі 290
Негізгі корпоративтік құжаттар 294
«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022 жылғы негізгі қаржылық оқиғалары 296
Глоссарий 298

Есеп туралы

Жалпы ақпарат

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022 жылғы интеграцияланған жылдық есебі (бұдан әрі – Есеп) – қаржы-шаруашылық, операциялық қызмет туралы ақпаратты, сондай-ақ Компанияның тұрақты дамуды басқару саласындағы жетістіктері туралы деректерді ашатын 16-шы есебі. Құжат мүдделі тараптардың кең ауқымына бағытталған. Бұл Есеп GRI Standards сәйкес дайындалды.

Есеп «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Қазақстан Республикасындағы және одан тыс жерлердегі жобалармен байланысты қаржылық және қаржылық емес қызметін көрсетеді. Ашудың қаржылық емес элементтері негізінен Компанияның меншік үлесі 50% немесе одан көп еншілес және тәуелді ұйымдар бойынша, яғни Топ бойынша көрсетіледі.

GRI 2-4

Компанияның 2021 жылғы интеграцияланған жылдық есебімен салыстырғанда Есепте жекелеген көрсеткіштерге қатысты, сондай-ақ қосымша көрсеткіштерді жария ету бөлігінде өзгерістер болды. Толық түсініктемелер Есеп мәтінінде берілген.

Қаржылық көрсеткіштер Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы – теңгемен көрсетілген және аудиттелген шоғырландырылған қаржылық есептілікке (ҚЕХС стандарттары бойынша) сәйкес келеді.

Есепте кешенді түрде көрсетіледі:

- «Самұрық-Энерго» АҚ Даму стратегиясын іске асыру
- Компанияны басқару менеджментінің тәсілдері
- негізгі қызмет түрлері бойынша елеулі қаржылық-экономикалық және өндірістік жоспарлар мен нәтижелер
- еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау саласындағы нәтижелер
- қатысу аумағын дамытуға, әлеуметтік саясатты іске асыруға және тұрақты дамудың басқа да аспектілеріне қосқан үлесі

Есепте «Біз», «Қоғам», «Компания» ұғымдары әртүрлі нысандарда «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы («Самұрық-Энерго» АҚ және оның еншілес компаниялары) деп түсініледі.

Стандарттар және нормативтік талаптар

Есепте Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, Компанияның ішкі талаптары мен регламенттеріне және корпоративтік басқарудың халықаралық тәжірибелеріне сәйкес негізгі деректер жария етіледі. Есепті әзірлеу кезінде келесі құжаттар ескерілді:

- «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 13 мамырдағы №415-II Заңы
- Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 тамыздағы №189 қаулысымен бекітілген Эмитенттің ақпаратты жария ету қағидаларын, Эмитенттің жария етуіне жататын ақпараттың мазмұнына қойылатын талаптарды, сондай-ақ эмитенттің қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында ақпаратты жария ету мерзімдерін бекіту туралы ережелері
- Қазақстан қор биржасының (KASE), Astana International Exchange (AIX) биржасының реттеуші талаптары
- Біріктірілген есептіліктің халықаралық стандарты (<IR> International Framework)
- GRI Standards (The Global Reporting Initiative Standards), сондай-ақ GRI 12: Coal Sector тұрақты даму саласындағы есептілік жөніндегі халықаралық стандарт
- AA1000SES Стейкхолдерлермен өзара әрекеттесу стандарты
- БҰҰ Жаһандық шартының 10 қағидасы (UN Global Compact)
- БҰҰ-ның 2030 жылға дейінгі кезеңге арналған тұрақты даму саласындағы мақсаттары
- ISO 26000: 2010 әлеуметтік жауапкершілік саласындағы нұсқаулық
- TCFD (The Task Force on Climate-related Financial Disclosures) Қаржылық тұрақтылық кеңесі жанындағы климаттың өзгеруіне байланысты қаржылық ақпаратты жария ету бойынша жұмыс тобының ұсыныстары (ішінара жария ету)

Біз GRI салалық индикаторларын ашып, TCFD ұсынымдарын ескере отырып, қолданылатын стандарттар тұрғысынан есептілігімізді дамытуға тырысамыз. Бұл Есептің басты ерекшелігі деп оның интерактивтілігі мен айқасқан навигациясын қарастырамыз: мұнда сіз тек корпоративтік құжаттарға ғана емес, сонымен қатар біздің негізгі басқару тәжірибемізді шығарған сайтқа да сілтемелерді таба аласыз.

Ақпаратты ашу периметрі

GRI 2-3

Есептің шекаралары Компанияның жылдық есеп беру цикліне сәйкес келеді. Алдыңғы Есеп 2022 жылдың шілдесінде жарияланған. Өткен жылдардағы есептердің электрондық нұсқалары Компанияның ресми сайтында қол жетімді. Ағымдағы Есеп «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022 жылғы 1 қаңтардан 2022 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңдегі қызметін көрсетеді.

Қаржылық есептілік процесіне қатысты Компанияның тәуекелдерін ішкі бақылау мен басқаруды жүзеге асыру мақсатында «Самұрық-Энерго» АҚ Басқармасының 2020 жылғы 16 наурыздағы шешімімен (№5 хаттама) «Самұрық-Энерго» АҚ қаржылық есептілігін есепке алу және әзірлеу процестерінің тәуекелдері мен бақылауларының матрицалары» бекітілді.

Бұл матрицада Холдингтің барлық деңгейлерінде (ЕТҰ, Қоғамның БСЕД, Қоғамның ҚБ, Қор) қаржылық есептілікті жүргізу және әзірлеу процестерінің картасы көрсетілген және ол 5 кезеңнен тұрады:

1. Қаржылық есептілікті дайындау процесін ресімдеу

2. Топішілік операцияларды және байланысты тараптармен операцияларды салыстыру

3. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін деректерді жинау

4. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау

5. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіту.

Жалпы құжат келесі процестер бойынша матрицаларды қамтиды:

1. Қаржылық есептілікті дайындау

2. Сатып алулар және кредиторлармен есеп айырысу

3. Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді есепке алу

4. Қазынашылық операцияларды есепке алу

5. Дивидендтерді есепке алу

6. Қаржылық көмекті есепке алу

7. Салықтарды есепке алу

8. Қызметкерлерге берілетін сыйақыларды есепке алу

9. Іссапар шығындарын есепке алу

10. Инвестициялар

11. Алынған қарыздар

12. Тауарлық-материалдық қорлар

«Қаржылық есептілікті дайындау» процесі бойынша қаржылық есептілікті дайындау процесін ресімдеуден, кезеңді жабудан және жеке қаржылық есептілікті дайындаудан, шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындаудан бастап қаржылық есептілікке жария етуге дайындыққа дейінгі процестің негізгі тәуекелдері мен бақылаулары ескерілді. Матрицада шоғырландырылған қаржылық есептілікті қалыптастыру кезінде 5 тәуекелді азайту үшін барлығы 50 бақылау рәсімдері көрсетілген.

Үш қорғаныс желісіне негізделген және өзін-өзі жетілдіруге бағытталған Қоғамның жоғары тәуекел мәдениетінің болуы қаржылық есептілікті дайындау процесінің тәуекелдер матрицасы мен бақылау нүктелерінің сақталуын, сондай-ақ өзектілігін қамтамасыз етеді.

Есеп есепті кезеңнің шекарасынан шығатын, бірақ онымен тікелей байланысты маңызды фактілерді, сондай-ақ Топтың орта мерзімді жоспарларын қамтиды. Есепте «Самұрық-Энерго» АҚ және еншілес тәуелді қоғамдар қызметінің аса маңызды қорытындылары туралы ақпарат ашылды. Деректерді жинау кезінде белгілі бір маңызды мәселеге, оқиғаға немесе шешімге қатысты салмақты шешім қабылдауға елеулі әсер етуі мүмкін бүкіл Топ бойынша сандық және сапалық сипаттағы барлық деректер ескеріліп, ашылды. Біз тұрақты даму көрсеткіштерімен жұмыс істеу жүйесін жоспарлы түрде дамытамыз және жақын арада қаржылық емес ақпаратты жария ету периметрін қаржылық деректерді ашумен толық теңестіруге ұмтыламыз.

GRI 2-2

Индикатор	Жария етілуі* ** Жария етілу периметріне енген ЕТҰ түспен белгіленді*	«Самұрық-Энерго» АҚ	«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	«Алматы электр станциялары» АҚ	«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	«Шардара СЭС» АҚ	«Мойнақ СЭС» АҚ	«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	«Samruk-Green Energy» ЖШС	«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	«Бұқтырма СЭС» АҚ	«Богатырь Көмір» ЖШС	«Freymentau Wind Power» ЖШС	«Energy Solutions Center» ЖШС	«Forum Muider B.V.» компаниясы	«Ресурсэнергоуголь» ЖШК	«Балқаш ЖЭС» АҚ	«Шүлбі СЭС» АҚ	«Өскемен СЭС» АҚ	«Энергия Семиречья» ЖШС	«Казгидротехэнерго» ЖШС
GRI 2: 2021 ЖАЛПЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ																						
Компания және оның есеп беру тәжірибесі																						
2-1	Ұйым туралы мәліметтер																					
2-2	Ұйымның тұрақты даму саласындағы есептілігіне енгізілген субъектілер																					
2-3	Есеп беру кезеңі, жиілігі және байланыс тұлғасы																					
2-4	Ақпаратты қайта қарау																					
2-5	Сыртқы сенімділік																					
Компанияның қызметі және оның қызметкерлері																						
2-6	Компанияның қызметі, құн тізбегін құру және басқа да іскерлік қатынастар																					
2-7	Қызметкерлер																					
2-8	Ұйымның қызметкерлері болып табылмайтын қызметкерлер																					
Корпоративтік басқару																						
2-9	Басқару органдарының құрылымы мен құрамы																					
2-10	Жоғары басқару органына үміткерлерді ұсыну және іріктеу процесі																					
2-11	Жоғары басшы органның төрағасы																					
2-12	Ықпалды басқаруды қадағалауды жүзеге асырудағы жоғары басқарушы органның рөлі																					
2-13	Ықпалды басқару жауапкершілігін беру																					
2-14	Жоғары басқарушы органның тұрақты даму саласындағы есептіліктегі рөлі																					
2-15	Мүдделер қақтығысы																					
2-16	Алаңдаушылық тудыратын маңызды мәселелер туралы жоғары басшылықты хабардар ету																					
2-17	Жоғары басқарушы органның ұжымдық хабардарлығы																					
2-18	Жоғары басшы органның қызметін бағалау																					
2-19	Сыйақы саясаты																					
2-20	Сыйақы мөлшерін анықтау процесі																					
2-21	Жылдық жалпы сыйақы коэффициенті																					

Индикатор	Жария етілуі*	«Самұрық-Энерго» АҚ	«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	«Алматы электр станциялары» АҚ	«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	«Шардара СЭС» АҚ	«Мойнақ СЭС» АҚ	«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	«Samruk-Green Energy» ЖШС	«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	«Бұқтырма СЭС» АҚ	«Богатырь Көмір» ЖШС	«Ereymentau Wind Power» ЖШС	«Energy Solutions Center» ЖШС	«Forum Muider B.V.» компаниясы	«Ресурсэнергоуголь» ЖШК	«Балқаш ЖЭС» АҚ	«Шүлбі СЭС» АҚ	«Өскемен СЭС» АҚ	«Энергия Семиречья» ЖШС	«Казгидротехэнерго» ЖШС
Стратегия, саясат, тәжірибе																						
2-22	Тұрақты даму стратегиясы туралы мәлімдеме																					
2-23	Саясатты жақтаушы																					
2-24	Өзіне алған міндеттемелерді орындау																					
2-25	Жағымсыз ықпалдарды жою процестері																					
2-26	Кеңес алу және алаңдаушылық білдіру тетіктері																					
2-27	Заңдар мен нормативтік актілерді сақтау																					
2-28	Мүшелік бірлестіктер																					
2-29	Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу тәсілі																					
2-30	Ұжымдық шарттар																					
GRI 3: Маңызды тақырыптар																						
3-1	Маңызды тақырыптарды анықтау процесі																					
3-2	Маңызды тақырыптардың тізімі																					
Экономикалық көрсеткіштер																						
GRI 201: Экономикалық көрсеткіштер																						
201-1	Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн																					
201-2	Климаттың өзгеруіне байланысты қаржылық салдар, басқа тәуекелдер мен мүмкіндіктер																					
201-4	Мемлекеттен алынған қаржылық көмек																					
GRI 202: Нарықтарда қатысу																						
202-1	Бастапқы деңгейдегі стандартты жалақының Жергілікті ең төменгі жалақымен салыстырғанда жынысы бойынша арақатынасы																					
202-2	Жергілікті халық өкілдерінен жалданған жоғары дәрежелі басшылардың үлесі																					
GRI 203: Жанама экономикалық ықпал																						
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару																					
203-1	Инвестициялардың инфрақұрылымға және өтеусіз қызметтерге ықпалы																					
203-2	Елеулі жанама экономикалық ықпал																					

Индикатор	Жария етілуі*	«Самұрық-Энерго» АҚ	«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	«Алматы электр станциялары» АҚ	«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	«Шардара СЭС» АҚ	«Мойнақ СЭС» АҚ	«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	«Samruk-Green Energy» ЖШС	«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	«Бұқтырма СЭС» АҚ	«Богатырь Көмір» ЖШС	«Ereymentau Wind Power» ЖШС	«Energy Solutions Center» ЖШС	«Forum Muider B.V.» компаниясы	«Ресурсэнергоуголь» ЖШК	«Балқаш ЖЭС» АҚ	«Шүлбі СЭС» АҚ	«Өскемен СЭС» АҚ	«Энергия Семиречья» ЖШС	«Казгидротехэнерго» ЖШС
GRI 204: Сатып алу тәжірибесі																						
204-1	Қызметті жүзеге асырудың маңызды өңірлеріндегі жергілікті өнім берушілерге арналған шығындардың үлесі																					
GRI 205: Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл																						
205-1	Сыбайлас жемқорлықпен байланысты тәуекелдерге операцияларды бағалау																					
205-2	Коммуникация және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен рәсімдерді оқыту																					
205-3	Сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары және қабылданған шаралар																					
GRI 206: Бәсекелестікке қарсы әрекет																						
206-1	Бәсекелестікке қарсы әрекет, антитраст және монополиялық тәжірибе үшін сот қуынымы																					
GRI 207: Салық																						
207-1	Салық салу тәсілі																					
207-3	Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу және салыққа қатысты мәселелерді шешу																					
Экологиялық көрсеткіштер																						
GRI 302: Энергия																						
302-1	Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну																					
GRI 303: Су																						
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару																					
303-1	Ортақ ресурс ретінде сумен өзара әрекеттесу																					
303-2	Суды ағызуға байланысты ықпалдарды басқару																					
303-3	Су алу																					
303-4	Су ағызу																					
303-5	Барлық аудандардан және су тапшылығын сезінетін аудандардан су тұтыну																					
GRI 304: Биоалуантүрлілік																						
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару																					
304-1	Табиғатты қорғау аумақтарында және биоалуантүрлілік құндылығы жоғары аумақтарда орналасқан ұйымның меншігінде, жалдауында немесе басқаруында болатын өндірістік алаңдар																					

Индикатор	Жария етілуі*	«Самұрық-Энерго» АҚ	«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	«Алматы электр станциялары» АҚ	«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	«Шардара СЭС» АҚ	«Мойнақ СЭС» АҚ	«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	«Samruk-Green Energy» ЖШС	«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	«Бұқтырма СЭС» АҚ	«Богатырь Көмір» ЖШС	«Freymentau Wind Power» ЖШС	«Energy Solutions Center» ЖШС	«Forum Muider B.V.» компаниясы	«Ресурсэнергоуголь» ЖШК	«Балқаш ЖЭС» АҚ	«Шүлбі СЭС» АҚ	«Өскемен СЭС» АҚ	«Энергия Семиречья» ЖШС	«Казгидротехэнерго» ЖШС
304-2	Әрекеттің, тауарлар мен қызметтердің биоалуантүрлілікке елеулі ықпалын сипаттау																					
304-3	Тіршілік ету ортасын сақтау немесе қалпына келтіру																					
304-4	Тіршілік ету ортасына ұйым қызметі ықпал ететін аумақта орналасқан, ХТҚО қызыл тізіміне және қорғалатын түрлердің ұлттық тізіміне енгізілген түрлердің жалпы саны																					
GRI 305: Шығарындылар																						
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару																					
305-1	Тікелей парниктік газдар шығарындылары (1- аумақ)																					
305-2	Жанама парниктік газдар шығарындылары (2-аумақ)																					
305-6	Озонды бұзатын заттардың шығарындылары (ОБЗ)																					
305-7	NOx, SOx және басқа да маңызды ластаушы заттардың ауаға шығарындылары																					
GRI 306: Қалдықтар																						
306-1	Қалдықтардың пайда болуы және қалдықтармен байланысты айтарлықтай ықпал																					
306-2	Қалдықтармен байланысты елеулі ықпалдарды басқару																					
306-3	Пайда болған қалдықтар																					
306-4	Кәдеге жаратудан қайта жіберілген қалдықтар																					
306-5	Кәдеге жаратуға жіберілетін қалдықтар																					
Әлеуметтік көрсеткіштер																						
GRI 401: Жұмыспен қамту																						
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару																					
401-1	Жалдамалы жұмысшылар мен қызметкерлердің айналымы																					
401-2	Қызметкерлерге берілетін жеңілдіктер																					
401-3	Балаға күтім жасауға берілетін демалыс																					
GRI 402: Қызметкерлер мен басшылықтың қарым-қатынасы																						
402-1	Компаниядағы өзгерістер туралы қызметкерлерді хабардар етудің ең аз кезеңі																					

Индикатор	Жария етілуі*	«Самұрық-Энерго» АҚ	«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	«Алматы электр станциялары» АҚ	«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	«Шардара СЭС» АҚ	«Мойнақ СЭС» АҚ	«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	«Samruk-Green Energy» ЖШС	«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	«Бұқтырма СЭС» АҚ	«Богатырь Көмір» ЖШС	«Ereymentau Wind Power» ЖШС	«Energy Solutions Center» ЖШС	«Forum Muider B.V.» компаниясы	«Ресурсэнергоуголь» ЖШК	«Балқаш ЖЭС» АҚ	«Шүлбі СЭС» АҚ	«Өскемен СЭС» АҚ	«Энергия Семиречья» ЖШС	«Казгидротехэнерго» ЖШС
GRI 403: Жұмыс орнындағы денсаулық және қауіпсіздік																						
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару																					
403-1	Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелерін басқару жүйесі																					
403-2	Қауіпті анықтау, тәуекелдерді бағалау, жазатайым оқиғаларды тергеу																					
403-3	Денсаулық сақтау қызметтері																					
403-4	Жұмыс орнындағы еңбекті қорғау және қауіпсіздік мәселелері бойынша қызметкерлердің қатысуы, кеңестер мен коммуникациялар																					
403-5	Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы мәселелері бойынша қызметкерлерді даярлау																					
403-6	Қызметкерлер денсаулығын нығайту																					
403-7	Денсаулық пен қауіпсіздікке жағымсыз ықпал етудің алдын алу және азайту																					
403-8	Еңбекті қорғауды басқару жүйесімен қамтылған қызметкерлер																					
403-9	Өндірістік жарақаттанудың түрлері мен деңгейі																					
403-10	Жұмысқа байланысты кәсіптік аурулар																					
GRI 404: Дайындық және білім беру																						
404-1	Бір қызметкерге жұмсалған оқу сағаттарының орташа жылдық саны																					
404-2	Қызметкерлердің жынысы мен санаттары бойынша бөлуде мансаптың нәтижелілігі мен дамуына мерзімді бағалау жүргізілетін қызметкерлердің үлесі																					
GRI 405: Әртүрлілік және тең мүмкіндіктер																						
405-1	Басқару органдары мен қызметкерлердің әртүрлілігі																					
405-2	Әйелдер мен ерлер негізгі жалақысының арақатынасы																					
GRI 406: Кемсітпеушілік																						
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару																					
406-1	Кемсітушілік жағдайлары және қабылданған түзету әрекеттері																					

Индикатор	Жария етілуі*	«Самұрық-Энерго» АҚ	«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	«Алматы электр станциялары» АҚ	«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	«Шардара СЭС» АҚ	«Мойнақ СЭС» АҚ	«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	«Samruk-Green Energy» ЖШС	«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	«Бұқтырма СЭС» АҚ	«Богатырь Көмір» ЖШС	«Ereymentau Wind Power» ЖШС	«Energy Solutions Center» ЖШС	«Forum Muider B.V.» компаниясы	«Ресурсэнергоуголь» ЖШК	«Балқаш ЖЭС» АҚ	«Шүлбі СЭС» АҚ	«Өскемен СЭС» АҚ	«Энергия Семиречья» ЖШС	«Казгидротехэнерго» ЖШС
GRI 408: Балалар еңбегі																						
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару																					
408-1	Балалар еңбегін пайдаланудың елеулі қаупі бар деп есептелетін бөлімшелер мен жеткізушілер, сондай-ақ қабылданған шаралар																					
GRI 409: Мәжбүрлі еңбек																						
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару																					
409-1	Мәжбүрлі немесе міндетті еңбекті пайдалану қаупі бар қызмет және жеткізушілер																					
GRI 411: Байырғы халық құқықтары																						
411-1	Қабылданған шаралар санаттары бойынша бөлуде байырғы және шағын халықтардың құқықтарына байланысты жағдайлардың саны																					
GRI 413: Жергілікті қауымдастықтар																						
413-1	Жергілікті қауымдастықтарды тарту, ықпалды бағалау және даму бағдарламалары бойынша операциялар																					
413-2	Жергілікті қауымдастықтарға айтарлықтай нақты және ықтимал жағымсыз әсер ететін қызмет																					
GRI 415: Мемлекеттік саясат																						
415-1	Саяси мақсаттарға қайырымдылықтың жалпы ақшалай көрінісі																					

Бірыңғай тәсіл мақсатында «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы қаржы-шаруашылық қызметінің қорытындылары туралы есепті жасау кезінде шоғырландыруда үлестік қатысу әдісін қолданады. Бұдан басқа, қолданыстағы есепке алу саясатына сәйкес негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді көрсету бастапқы құны бойынша, яғни қайта бағалауды есепке алмай жүргізіледі. Еншілес компаниялар сатып алу әдісі бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізіледі. Сатып алынған сәйкестендірілетін активтер, сондай-ақ бизнесті біріктіру кезінде алынған міндеттемелер мен шартты міндеттемелер бақыланбайтын қатысу үлесінің мөлшеріне қарамастан, сатып алу күніндегі әділ құн бойынша көрсетіледі.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде шоғырландырылған баланста үлестік қатысу әдісін пайдалану кезінде «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ, «Самұрық-Энерго» АҚ тарапынан меншік үлесі 50% құрайтын «ForumMuiderB.V.» көмір активтерінің компаниясы сияқты ірі компаниялардың айналымы алынып тасталды.

«Самұрық-Энерго» АҚ шоғырландырылған қаржылық нәтижесін қалыптастыру кезінде осы компаниялар бойынша пайда үлесі «үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін ұйымдардың пайда/шығын үлесі және инвестицияның құнсыздануы» бабында көрініс табады.

Тәуелсіз куәландырудан өткен индикаторлар бойынша деректерді шоғырландыру операциялық бақылау (GRI 302-1, 303-3, 303-4, 303-5, 305-1, 305-2, 305-7, 401-1, 401-3, 404-1, 403-9) әдісімен жүзеге асырылды.

Есеп сапасын қамтамасыз ету принциптері

Есеп сапасы GRI Стандарттарының негізгі қағидаттарын қолдану арқылы қамтамасыз етіледі:

Қағидаттар	Сипаттамасы
Тұрақты даму мәнмәтіні	Есеп Компанияның экономикалық, экологиялық және әлеуметтік аспектілері бойынша қосқан үлесі туралы ақпаратты ұсынады. 2022 жылдың қорытындысы бойынша Тұрақты дамудың 17 мақсатындағы «Самұрық-Энерго» АҚ-ның салым дәрежесі туралы ақпарат жария етілді.
Теңгерімділік	Бұл Есепте Компанияның есепті жылдағы нәтижелерінің жағымды және жағымсыз аспектілері көрсетілген.
Толықтық	Есептің көрсеткіштері мен мазмұны Компанияның экономикаға, қоршаған ортаға және қоғамға айтарлықтай ықпалын көрсету үшін жеткілікті.
Салыстыру	Есепте бірнеше жылдағы динамикадағы ақпаратты қамтиды, бұл мүдделі тараптарға маңызды барлық көрсеткіштер бойынша түсінік алуға мүмкіндік береді.
Айқындық	Есеп кең аудиторияға түсінікті, қол жетімді тілде жазылған, сонымен қатар глоссарийден тұрады.
Сенімділік	Есеп үшін барлық мәліметтерді топтың бейіндік бөлімшелері ұсынады және дұрыстығына тексеріледі. Есеп мәтінінде дерек көздеріне сілтемелер берілген.
Дәлдік	Барлық маңызды тақырыптар бойынша ақпарат егжей-тегжейлі ұсынылған және мүдделі тараптарға топ қызметінің нәтижелерін бағалауға мүмкіндік береді. Барлық деректерді «Самұрық-Энерго» АҚ ресми түрде мақұлдайды, ішкі және ашық құжаттармен расталады.
Уақытылы	Есеп 2022 күнтізбелік жылға арналған ақпаратты ұсынады, 2023 жылы жарияланады.

Кері байланыс

«Самұрық-Энерго» АҚ интеграцияланған жылдық есепті одан әрі жетілдіру және мүдделі тараптар үшін ақпаратты сапалы ашу үшін кері байланыс алуға мүдделі. Компания осы Есептің интерактивті нұсқасындағы «Самұрық-Энерго» АҚ сайтында орналастырылған онлайн-сауалнаманы толтырғаны үшін риза болады.

GRI 2-3

Сіз 2022 жылғы есеп туралы өз пікіріңізбен бөлісе аласыз және төменде көрсетілген байланыс құралдары арқылы бізбен байланысып, Есепке қатысты сұрақтарыңызды қоя аласыз.

АЙСАРИЕВА МАДИНА БЕКАЙДАРҚЫЗЫ

«Корпоративтік басқару және тұраты даму» департаментінің директоры

+7 (7172) 55-30-20

m.aisarieva@samruk-energy.kz

Тәуелсіз сенімділік

GRI 2-5

Біз жария етілетін ақпараттың ашықтықты мен тәуелсіз расталуын қамтамасыз етеміз. Сондықтан біз PricewaterhouseCoopers компаниясынан 2022 жылға арналған интеграцияланған жылдық есепке енгізілген қаржылық ақпаратқа және таңдамалы қаржылық емес ақпаратқа қатысты сыртқы куәландыруды алдық.

PricewaterhouseCoopers қолданыстағы заңнамаға және Ұлыбританияда қабылданған және IASB шығарған Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (ҚЕХС) сәйкес дайындалған қаржылық есептілікке аудит жүргізді.

Сонымен қатар, PwC GRI Standards сәйкес жарияланған таңдамалы қаржылық емес ақпаратқа куәландыруды берді.

Болашаққа қатысты мәлімдемелер

Осы Есепті оның барлық бөлімдерінің мазмұнын, сондай-ақ ондағы ескертпелер мен түсіндірмелерді, оның ішінде осы бөлімде баяндалған ақпаратты назарға ала отырып, толығымен оқып шығу керек.

Осы Есеп 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ-да бар ақпарат негізінде дайындалды, егер мұндай ақпараттың мағынасы мен мазмұнынан өзгешелік туындамаса.

Болжамдық мәлімдемелер өзекті мән-жайларға негізделмейді және Компанияның өз қызметінің нәтижелері мен даму стратегиясын іске асыруға қатысты барлық ниеттерге, пікірлерге немесе ағымдағы үміттерге қатысты барлық мәлімдемелерді қамтиды. Өз табиғаты бойынша мұндай болжамды мәлімдемелер тәуекелдер мен белгісіздік факторларының болуымен сипатталады, өйткені олар оқиғаларға жатады және болашақта болмауы мүмкін жағдайларға байланысты.

«Жобалау», «санау», «күту», «болжау», «ниет ету», «жоспарлау», «жоба», «қарастыру», «мүмкін» деген сияқты терминдер басқа ұқсас сөздермен бірге, сондай-ақ терістеумен қолданылады, әдетте мәлімдеменің болжамды сипатын көрсетеді. Мұндай болжамдар Компания болжаған немесе болжамаған тәуекелдер мен белгісіздіктерді қамтиды. Осылайша, қызметтің болашақ нәтижелері ағымдағы үміттерден өзгеше болуы мүмкін, сондықтан Есепте берілген ақпаратты пайдаланушылар өз болжамдарын тек оған негіздемеуі керек.

«Самұрық-Энерго» АҚ өз қызметін жүргізетін қызметтің немесе саланың нақты нәтижелері, ауқымы немесе көрсеткіштері осы Есепте немесе кез келген жерде қамтылған болжанған кез келген мәлімдемелерде айқын көрсетілген немесе тұспалданатын қызмет нәтижелеріне, ауқымына немесе көрсеткіштеріне сәйкес келетініне қатысты ешқандай кепілдік бермейді.

«Самұрық-Энерго» АҚ қандай да бір тұлғаның болжанған мәлімдемелерге сүйенуіне байланысты кез келген туындауы мүмкін залал үшін жауап бермейді. Қолданыстағы заңнамада тікелей көзделген жағдайларды қоспағанда, Компания үміттердегі немесе жаңа ақпараттардағы кез келген өзгерістерді, сондай-ақ кезекті оқиғаларды, шарттарды немесе мән-жайларды көрсететін болжамды сипаттағы мәлімдемелердегі кез келген жаңартуларды немесе өзгерістерді тарату немесе жариялау бойынша міндеттемелерді өзіне қабылдамайды.

2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері

Әлеуметтік көрсеткіштер

GRI 2-7, 405-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.6

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНЫ, АДАМ

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Персоналдың тізімдік саны	**17 783**	**17 645**	**17 650**
Қызметкерлердің жалпы саны	**17 783**	**17 849**	**18 834**
ерлер	13 184	13 061	13 053
әйелдер	4 599	4 584	4 597

ЛАУАЗЫМЫ ЖӘНЕ ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША БӨЛІНГЕН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ЖАЛПЫ САНЫ, АДАМ

Көрсеткіш	2021		2022	
	ерлер	әйелдер	ерлер	әйелдер
Топ-менеджерлер	41	4	40	5
Басшылар	242	82	239	84
Мамандар	734	271	718	269
Қызметкерлер	12 055	4 227	12 056	4 239

ЖАСЫ МЕН ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ЖАЛПЫ САНЫ, АДАМ

Көрсеткіш	2021		2022	
	ерлер	әйелдер	ерлер	әйелдер
30 жасқа дейін	1 947	685	1 912	672
30-дан 50 жасқа дейін	7 186	2 525	7 236	2 542
50 жастан жоғары	3 923	1 378	3 905	1 383

ЖЫНЫСЫ МЕН АЙМАҒЫ БОЙЫНША БӨЛІНГЕН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ЖАЛПЫ САНЫ, АДАМ

Көрсеткіш	2021		2022	
	ерлер	әйелдер	ерлер	әйелдер
Оңтүстік	5 928	2 031	5 871	1 985
Орталық	167	108	156	110
Шығыс	4	6	4	6
Солтүстік	6 962	2 439	7 022	2 496

ЖЫНЫСЫ МЕН АЙМАҒЫ БОЙЫНША БӨЛІНГЕН ТҰРАҚТЫ ЖӘНЕ УАҚЫТША ЖҰМЫСКЕРЛЕРДІҢ САНЫ, АДАМ[42]

Көрсеткіш	2021		2022	
	ерлер	әйелдер	ерлер	әйелдер
Орталық				
Тұрақты қызметкерлер саны	159	84	151	100
Уақытша қызметкерлердің саны	8	12	5	10
Шығыс				
Тұрақты қызметкерлер саны	4	6	4	6
Уақытша қызметкерлердің саны				
Солтүстік				
Тұрақты қызметкерлер саны	6 868	2 145	6 889	2 215
Уақытша қызметкерлердің саны	94	294	138	283
Оңтүстік				
Тұрақты қызметкерлер саны	5 877	1 946	5 834	1 867
Уақытша қызметкерлердің саны	51	85	30	118

[42] Шоғырландыру периметрі 2022 жылы енгізілген ЕТҰ: «Богатырь Көмір» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «БЖЭС» ЖШС, «SamrukGreenEnergy» ЖШС, «АлЭС» АҚ, «АЖК» АҚ, «МСЭС» АҚ, «Екібастұз МАЭС-2» АҚ, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС, «Шардара СЭС» АҚ, «Ereymentau Wind Power» ЖШС, «Energy Solutions Center» ЖШС, «Энергия Семиречья» ЖШС және «Бұқтырма СЭС» АҚ 10 адам санына байланысты және «Teric Мұнай» ЖШС алынып тасталды.

GRI 401-1, GRI 12: Coal Sector: 12.15.2

ЖЫНЫСЫ, ЖАСЫ ЖӘНЕ АЙМАҒЫ БОЙЫНША БӨЛІНГЕН ЖАҢАДАН ЖАЛДАНҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ САНЫ [43], АДАМ

Аймақ	2022					
	30-ға дейін		30-дан 50-ге дейін		50-ден жоғары	
	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер
Алматы	288	69	269	110	85	28
Астана	5	7	45	16	3	1
Солтүстік Қазақстан	381	130	555	227	122	99
Оңтүстік Қазақстан	5	0	3	0	0	1
Шығыс Қазақстан	0	0	0	0	0	0
Орталық Қазақстан	0	0	0	0	0	0
Батыс Қазақстан	0	0	0	0	0	0
Барлығы	**679**	**206**	**872**	**353**	**210**	**129**

ЖЫНЫСЫ, ЖАСЫ ЖӘНЕ АЙМАҒЫ БОЙЫНША БӨЛІНГЕН ЖҰМЫСТАН ШЫҒАРЫЛҒАН ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНЫ[43], АДАМ

Аймақ	2022					
	30-ға дейін		30-дан 50-ге дейін		50-ден жоғары	
	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер
Алматы	187	49	275	110	214	58
Астана	11	0	45	16	5	1
Солтүстік Қазақстан	259	85	455	185	285	128
Оңтүстік Қазақстан	0	0	2	1	1	0
Шығыс Қазақстан	0	0	0	0	0	0
Орталық Қазақстан	0	0	0	0	0	0
Батыс Қазақстан	0	0	0	0	0	0
Барлығы	**457**	**134**	**777**	**312**	**505**	**187**

GRI 401-3, GRI 12: Coal Sector: 12.15.4, 12.19.4

БАЛА КҮТІМІ БОЙЫНША ДЕМАЛЫС БОЙЫНША НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР, АДАМ[44]

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Бала күтімі бойынша демалысқа құқығы бар қызметкерлердің жалпы саны	17 783	17 645	17 650
Ерлер	13 184	13 061	13 053
Әйелдер	4 599	4 584	4 597
Бала күтімі бойынша демалысты пайдаланған қызметкерлердің жалпы саны	345	310	329
Ерлер	23	20	29
Әйелдер	322	290	300
Бала күтімі бойынша демалыс аяқталғаннан кейін есепті кезеңде жұмысқа оралған қызметкерлердің жалпы саны	153	146	144
Ерлер	8	9	10
Әйелдер	145	137	134
Алдыңғы 2021 есепті кезеңде бала күтімі бойынша демалыстан оралған қызметкерлердің жалпы саны	199	187	203
Ерлер	12	9	12
Әйелдер	187	178	191
Бала күтімі бойынша демалыс аяқталғаннан кейін (2021 жылы) жұмысқа қайта оралған және жұмысқа оралғаннан кейін 12 айдан кейін жұмысқа орналасқан қызметкерлердің жалпы саны	190	183	189
Ерлер	11	8	11
Әйелдер	179	175	178
Жұмысқа оралу коэффициенті, %	44	47	44
Ерлер	35	45	34
Әйелдер	45	47	45
Ұстау коэффициенті, %	95	97	93
Ерлер	92	89	92
Әйелдер	96	98	93

GRI 404-1

ЖЫНЫСЫ ЖӘНЕ САНАТЫ БОЙЫНША БІР ҚЫЗМЕТКЕРГЕ ЖЫЛЫНА ОҚУ САҒАТТАРЫНЫҢ ОРТАША САНЫ, 2022 ЖЫЛ[45]

Көрсеткіш	Жоғары менеджмент		ӘБП		Өндірістік персонал		Қызмет көрсету персоналы	
	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер	Ерлер	Әйелдер
Әр санат пен жынысы бойынша қызметкерлерді жылына оқыту сағаттарының жалпы саны	906,700	171,300	25 591,920	21 490,920	504 641,290	40 584,580	21,310	187,870
Әр санат пен жынысы бойынша қызметкерлердің жалпы саны (орташа тізімдік сан)	39,000	8,000	730,000	785,000	12 009,000	3 194,000	33,000	147,000
Әр санат пен жынысы бойынша бір қызметкерге жұмсалған оқу сағаттарының орташа саны	23,249	21,413	35,057	27,377	42,022	12,707	0,646	1,278

[43] Шоғырландыру периметрі 2022 жылы енгізілген ЕТҰ: «Богатырь Көмір» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «БЖЭС» ЖШС, «SamrukGreenEnergy» ЖШС, «АлЭС» АҚ, «АЖК» АҚ, «МСЭС» АҚ, «Екібастұз МАЭС-2» АҚ, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС, «Шардара СЭС» АҚ, «Ereymentau Wind Power» ЖШС, «Energy Solutions Center» ЖШС, «Энергия Семиречья» ЖШС

[44] Шоғырландыру периметрі 2022 жылы енгізілген ЕТҰ: «Богатырь Көмір» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «БЖЭС» ЖШС, «SamrukGreenEnergy» ЖШС, «АлЭС» АҚ, «АЖК» АҚ, «МСЭС» АҚ, «Екібастұз МАЭС-2» АҚ, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС, «Шардара СЭС» АҚ, «Ereymentau Wind Power» ЖШС, «Energy Solutions Center» ЖШС, «Энергия Семиречья» ЖШС және «Бұқтырма СЭС» АҚ 10 адам (бала күтіміне байланысты қызметкерлердің болмауы) санына байланысты және «Тегіс Мұнай» ЖШС алынып тасталды.

[45] 2022 жылы шоғырландыру периметріне енгізілген ЕТҰ: «Богатырь Көмір» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «БЖЭС» ЖШС, «SamrukGreenEnergy» ЖШС, «АлЭС» АҚ, «АЖК» АҚ, «МСЭС» АҚ, «Екібастұз МАЭС-2» АҚ, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС, «Шардара СЭС» АҚ, «Ereymentau Wind Power» ЖШС, «Energy Solutions Center» ЖШС, «Энергия Семиречья» ЖШС және «Бұқтырма СЭС» АҚ 10 адам санына байланысты және «Тегіс Мұнай» ЖШС алынып тасталды.

GRI 2-21

ЕҢ КӨП ТӨЛЕНЕТІН ҚЫЗМЕТКЕР ЖАЛАҚЫСЫНЫҢ ҚАЛҒАНДАРЫНА ҚАТЫНАСЫ

Көрсеткіш		2020	2021	2022
Компания қызметкерлерінің орташа жылдық сыйақысының өсуі	%	5%	5%-32%	10%
Компанияның ең жоғары жалақы алатын қызметкерінің жылдық жиынтық сыйақысының қалған қызметкерлердің орташа жылдық сыйақысына қатынасы	ratio	270%	270%	285%

GRI 202-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.2

ӘР ТҮРЛІ ЖЫНЫСТАҒЫ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ БАСТАПҚЫ ДЕҢГЕЙДЕГІ СТАНДАРТТЫ ЖАЛАҚЫСЫНЫҢ БЕЛГІЛЕНГЕН ЕҢ ТӨМЕНГІ ЖАЛАҚЫҒА ҚАТЫНАСЫ

Көрсеткіш		2020	2021	2022
ерлер	ratio	329%	343%	310%
әйелдер		275%	296%	283%

GRI 405-1, GRI 12: Coal Sector: 12.19.6

ЖЫНЫСЫ БОЙЫНША БӨЛУДЕГІ БАСШЫ ОРГАНДАРДЫҢ ҚҰРАМЫ, 2022[46], АДАМ

Санат	Ерлер	Әйелдер
Топ менеджерлер	**40**	**5**
30 жасқа дейін	0	0
30-50 жас	30	5
50 жастан жоғары	10	0
Басшылар	**239**	**84**
30 жасқа дейін	42	26
30-50 жас	189	52
50 жастан жоғары	8	6

Еңбекті қорғау

GRI 403-9

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІК САЛАСЫНДАҒЫ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Еңбек қызметіне байланысты тіркелген жазатайым оқиғалардың саны	8	6	10
Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендердің саны	8	6	10
Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар кезінде қаза тапқандар саны	0	0	4
Өлімді қоспағанда, ауыр зардаптары бар өндірістік жарақаттардың саны	6	4	4
Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар кезінде мердігерлік ұйымдарда зардап шеккен қызметкерлердің саны	2	0	3
Өлімді қоспағанда, мердігерлік ауыр зардаптары бар өндірістік жарақаттардың саны	2	0	2
Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар кезінде мердігер ұйымдардың қаза тапқан қызметкерлерінің саны	0	0	1
Ауыр зардаптары бар өндірістік жарақаттардың коэффициенті (ауыр нәтижелерді қоспағанда)	0,19	0,13	0,13
Өлім коэффициенті	0	0	0,13
Жұмысшының жоғалтумен байланысты жарақат алу коэффициенті	0,27	0,19	0,3355
Жұмыс істеген адам-сағат саны	29 163 679	30 939 340	29 804 062

ЕҚ ЖӘНЕ ӨҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАРДЫ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ, МЫҢ ТЕҢГЕ

Қаржыландыру түрлері	2020	2021	2022
Өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарды қамтамасыз ету үшін жоспарланған ақша қаражатының сомасы, оның ішінде:	4 109 112	5 179 481	4 822 169
Еңбекті қорғау	1 764 570	2 029 462	2 109 105
Өрт қауіпсіздігі	832 285	947 816	570 483,0
Өнеркәсіптік қауіпсіздік	671 003,7	1 399 049,5	1 115 322,9
Оқыту	221 247	229 571	137 993
Басқа (көрсету)	218 838,7	274 820,1	537 909,7
Өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарды қамтамасыз ету үшін жұмсалған ақша қаражатының сомасы, оның ішінде:	3 125 723	4 335 822	3 788 509
Еңбекті қорғау	1 301 866	1 530 886	1 673 061
Өрт қауіпсіздігі	688 967	917 675	464 992
Өнеркәсіптік қауіпсіздік	644 077,8	1 370 120,7	1 074 124,2
Оқыту	144 816	167 031	163 437
Басқа (көрсету)	130 329,7	133 748,1	161 760,2

Экологиялық көрсеткіштер

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР, МЛРД ТЕҢГЕ

Шығындар бабы	2020	2021	2022
Қалдықтармен жұмыс істеу және экологиялық зиянды жою	4,439	7,182	5,220
Жерді, жер үсті және жер асты суларын қорғау және оңалту, ағынды суды тазарту	0,333	0,810	0,452
Атмосфералық ауаны қорғау және климаттың өзгеруіне жол бермеу	1,238	0,981	1,365
Аумақтарды абаттандыру және көгалдандыру	0,020	0,095	0,058
Қызметкерлерді оқыту және біліктілігін арттыру	0,002	0,002	0,002
Құжаттарды әзірлеу	0,011	0,011	0,011
Қоршаған ортаны қорғау саласындағы қызметтің өзге де бағыттары (су мен ауаны талдау)	0,008	0,007	0,008
Барлығы	**6,051**	**9,088**	**7,117**

[46] Шоғырландыру периметрі 2022 жылы енгізілген ЕТҰ: «Богатырь Көмір» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «БЖЭС» ЖШС, «SamrukGreenEnergy» ЖШС, «АлЭС» АҚ, «АЖК» АҚ, «МСЭС» АҚ, «Екібастұз МАЭС-2» АҚ, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС, «Шардара СЭС» АҚ, «Ereymentau Wind Power» ЖШС, «Energy Solutions Center» ЖШС, «Энергия Семиречья» ЖШС, «Бұқтырма СЭС» АҚ және «Teric Мұнай» ЖШС алынып тасталды.

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ ЭМИССИЯЛАРДЫ (САЛЫҚТАРДЫ) ЖӘНЕ МІНДЕТТІ ТӨЛЕМДЕРДІ ТӨЛЕУ, МЛРД ТЕҢГЕ

Төлемдер	2020	2021	2022
Атмосфералық ауаға ластаушы заттардың шығарындылары үшін төлем	5,160	5,963	6,197
Су объектілерін пайдаланғаны үшін төлемақы (су салығы)	0,122	0,112	0,127
Ластаушы заттарды төгу ақысы	0,009	0,010	0,010
Қалдықтарды табиғи ортаға орналастырғаны үшін төлем	1,129	1,461	1,265
Барлығы	**6,420**	**7,546**	**7,599**

GRI 305-7, GRI 12: Coal Sector: 12.4.2

ЛАСТАУШЫ ЗАТТАР ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫНЫҢ КӨЛЕМІ, ТОННА

Ластаушы заттар	2022
NOx	80 147,35
SOx	223 331,13
Қатты бөлшектер	48 063,65
CO	6 217,23
Ұшпа органикалық қосылыстар (ҰОҚ)	313,382
Ауаны ластаушы қауіпті заттар (АЛҚ)	358 079,07
Тұрақты органикалық ластаушы заттар (ТОЛ)	0
Барлығы	**358 079,07**

GRI 303-3, GRI 12: Coal Sector: 12.7.4, 12.7.6

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ АЛЫНАТЫН СУДЫҢ ЖАЛПЫ КӨЛЕМІ, МЕГАЛИТР

Көздер бойынша алынатын судың көлемі	2020	2021	2022[47]	Су тапшылығы бар аудандар
Жер үсті су объектілерінен (барлығы)	**22 696 004**	**19 836 705**	**22 366 918,7**	**жоқ**
тұщы су (≤1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	22 696 004	19 836 705	22 366 918,7	жоқ
басқа су (>1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
Жер асты көздерінен (барлығы)	**8 815**	**7 082**	**8 892,7**	**жоқ**
тұщы су (≤1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
басқа су (>1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	8 815	7 082	8 892,7	жоқ
Теңіз суы (барлығы)	**0**	**0**	**0**	**жоқ**
тұщы су (≤1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
басқа су (>1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
Қабат суы (барлығы)	**0**	**0**	**0**	**жоқ**
тұщы су (≤1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
басқа су (>1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
Муниципалды сумен жабдықтау жүйелерінен	**35 712**	**39 897**	**39 368,5**	**жоқ**
тұщы су (≤1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	35 712	39 897	39 368,5	жоқ
басқа су (>1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
Алынатын судың жалпы көлемі	**22 740 531**	**19 883 684**	**22 415 179,9**	**жоқ**
жанармай генерациясы, көмір өндіру өнеркәсібі және тарату компаниялары	192 594	211 380	211 247	жоқ
СЭС	22 547 937	19 672 304	22 203 932,9	жоқ

GRI 303-5

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ СУ ТҰТЫНУ КӨЛЕМІ, МЕГАЛИТР[48]

Көрсеткіш	2020	2021[49]	2022[50]
Су тұтыну	124 790	136 836	137 470,8

GRI 303-4, GRI 12: Coal Sector: 12.7.5

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ СУ АҒЫЗУ КӨЛЕМІ, МЕГАЛИТР

Көрсеткіш	2020	2021	2022	Су тапшылығы бар аудандар
Түрлері бойынша ағызу көлемі:				
Жер үсті:	22 519 267	19 639 534	22 137 788	жоқ
тұщы су (≤1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	22 519 267	19 639 534	22 137 788	
басқа су (>1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	
Жер асты:	0	0	0	жоқ
тұщы су (≤1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
басқа су (>1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
Теңіз	0	0	0	жоқ
Қабаттағы	0	0	0	жоқ
Муниципалды және басқа су жүйелері (барлығы):	96 474	107 314	139 921	жоқ
тұщы су (≤1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	96 474	107 314	139 921	жоқ
басқа су (>1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
Басқа ұйымдарға пайдалану үшін берілген сарқынды сулардың көлемі	0	0	0	жоқ
тұщы су (≤1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
басқа су (>1,000 мг/л жалпы еріген қатты зат)	0	0	0	жоқ
Жалпы су ағызу	22 615 741	19 746 848	22 277 709	жоқ
Жанармай генерациясы, көмір өндіру өнеркәсібі және тарату компаниялары	67 850	74 587	73 818	жоқ
СЭС	22 547 891	19 672 261	22 203 891	жоқ

[47] Ақпаратты жария ету кезінде Компания ESG-рейтингісінде жоғары позицияларды алу мақсатында жария етілетін ақпараттың толықтығын арттыру және есептілік салаларын кеңейту бойынша жұмыс жүргізуде, сондықтан 2022 жылдан бастап жылдық есепте «Самұрық-Энерго» АҚ СЭС және Қапшағай СЭС каскадының су тартуын ашады, сондай-ақ осы су электр станцияларын ескере отырып, 2020-2021 ж.ж. көрсеткіштерін қайта есептеу жүргізілді.

[48] Су тұтыну бойынша ақпаратты жария ету әдістемесі 2022 жылы GRI 303-5 сәйкес өзгертілді, осыған байланысты Компания 2020 және 2021 жылдардағы су тұтыну көрсеткіштерін қайта есептеді.

[49] 2021 жылы су тұтыну көлемі СЭС-ті есепке алмағанда ЕТҰ алатын судың барлық көлемі ретінде анықталды.

[50] Суды тұтынудың төмендеуі ақпаратты жария ету әдістемесінің өзгеруіне байланысты, сондықтан 2022 жылы GRI 305-5 сәйкес су тұтыну Компанияның су алуы мен су тарату айырмашылығы ретінде есептелді.

GRI 306-4, GRI 12: Coal Sector: 12.6.5

ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУГЕ БАҒЫТТАЛҒАН «САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ КӘСІПОРЫНДАРЫ ҚАЛДЫҚТАРЫНЫҢ ЖАЛПЫ КӨЛЕМІ, ТОННА

Көрсеткіш	2020		2021		2022	
	компанияда	компаниядан тыс	компанияда	компаниядан тыс	компанияда	компаниядан тыс
Қалпына келтірілген қалдықтардың жалпы көлемі	**5 131,12**	**26 939,54**	**11 468,48**	**29 514,44**	**12 856,78**	**22 951,87**
Қалпына келтірілген қауіпті қалдықтардың жалпы көлемі, оның ішінде	**5 131,08**	**14 821,22**	**11 468,44**	**9 530,27**	**87,58**	**211,53**
қайта пайдаланылды	5 131,08	-	11 468,44	-	87,58	-
өңделді	-	3 345,62	-	4 452,83	-	14,96
әдеге жаратылған	-	-	-	-	-	4,87
басқа тәсілдер	-	11 475,61	-	5 077,45	-	191,69
Қалпына келтірілген қауіпті емес қалдықтардың жалпы көлемі, оның ішінде	**0,04**	**12 118,32**	**0,04**	**19 984,17**	**12 769,19**	**22 740,34**
қайта пайдаланылды	0,04	-	0,04	-	12 769,19	-
өңделді	-	12 098,32	-	19 940,17	-	14 057,29
әдеге жаратылған	-	20,0	-	44,0	-	4 770,63
басқа тәсілдер	-	-	-	-	-	3 912,42

GRI 306-5, GRI 12: Coal Sector: 12.6.6

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ КӘДЕГЕ ЖАРАТУҒА БАҒЫТТАЛҒАН ҚАЛДЫҚТАРЫНЫҢ ЖАЛПЫ КӨЛЕМІ, ТОННА

Көрсеткіш	2020		2021		2022	
	компанияда	компаниядан тыс	компанияда	компаниядан тыс	компанияда	компаниядан тыс
Көмуге бағытталған қалдықтардың жалпы көлемі	**97 139 175,94**	**2 732,40**	**86 807 807,58**	**2 124,05**	**90 267 674,78**	**2 223,91**
Жоюға бағытталған қауіпті қалдықтардың жалпы көлемі	**0,13**	**1 482,95**	**-**	**988,0**	**-**	**60,54**
жағу (энергия алу арқылы)	-	-	-	-	-	-
жағу (энергия алынбайды)	0,13	180,53	-	95,60	-	43,15
басқа тәсілдер	-	1 302,43	-	892,40	-	17,39
Жоюға бағытталған қауіпті емес қалдықтардың жалпы көлемі, оның ішінде	**-**	**17 246,04**	**-**	**16 836,18**	**-**	**3 632,6**
жағу (энергия алу арқылы)	-	-	-	-	-	-
жағу (энергия алынбайды)	-	-	-	-	-	1,74
басқа тәсілдер	-	17 246,04	-	16 836,18		3 630,86

GRI 302-1

РЕСУРСТАРДЫ ТҰТЫНУ ЖӘНЕ ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІ, МЫҢ ГДЖ[51,52,53]

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Ресурстарды тұтыну	306 324	346 258	340 079
Энергияны жалпы тұтыну, оның ішінде	13 930	15 654	15 153
Электр энергиясы, оның ішінде	11 535	12 608	12 331
СЭС	35	24	38
Сатып алынған электр энергиясы мен жылу энергиясының сомасы	7 408	9 738	10 900
Сатып алынған электр энергиясы, оның ішінде	7 290	9 623	10 782
ЖЭК	2 594	4 802	5 826
ЖЭК-тен СЭС	145	186	295
Электр энергиясының меншікті өндірісі, оның ішінде	112 992	128 193	129 183
Энергияны көп қажет ететін ЕТҰ электр энергиясын өндіруі	111 791	127 022	127 681
ЖЭК	1 201	1 171	1 503
Электр энергиясын сату барлығы, оның ішінде	108 470	124 815	127 534
Жылу энергиясын тұтыну барлығы, оның ішінде	2 394	3 046	2 823
Сатып алынған жылу энергиясы	118	116	118
Меншікті жылу энергиясын өндіру	24 363	24 142	23 039
Жылу энергиясын сату	24 117	23 805	22 632
Көмір	291 784	333 003	326 562
Газ, соның ішінде	12 055	10 886	11 024
Табиғи газ	12 054	10 885	11 023
ТПБҚ (сұйытылған көмірсутек газы)	0,5	0,9	0,7
Сұйық отын, соның ішінде	1 633	1 585	1 530
бензин	160	162	156
дизель отыны	1 200	1 423	1 374
Қазандық отын, соның ішінде	852	784	963
мазут	852	784	963

[51] Энергия тиімділігінің негізгі көрсеткіштерін (ЭНК) есептеу әдістемесі заңды мәртебесіне, меншік нысанына және шығарылатын өнім немесе қызмет түріне қарамастан өнеркәсіптік тауар өндірушілердің шаруашылық қызметін энергоэкономикалық талдауға арналған. Бұдан басқа, әдістеме өнеркәсіптік кәсіпорындардың энергетикалық стратегиясын, ұзақ мерзімді перспективада энергия тиімділігін арттыру бағытында оларды дамыту жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеуге мүмкіндік береді.ISO-50001.

[52] Қолданылатын коэффициенттер Отын-энергетикалық балансты қалыптастыру және энергетика саласын сипаттайтын жекелеген статистикалық көрсеткіштерді қалыптастыру әдістемесіне сәйкес келеді.

[53] 2022 жылы шоғырландыру периметріне ЕТҰ енгізілген: сатып алынған электр энергиясы, соның ішінде ЖЭК-тен: «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «Мойнақ СЭС» АҚ, сатып алынған электр энергиясы: «АЖК» АҚ, «Богатырь Көмір» ЖШС. Сатып алынған жылу энергиясы: «АЖК» АҚ, «Богатырь Көмір» ЖШС. Көмір: «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ. Бензин: «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «Мойнақ СЭС», «АЖК» АҚ, «Богатырь Көмір» ЖШС. Дизель отыны: «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «Мойнақ СЭС» АҚ, «АЖК» АҚ, «Богатырь Көмір» ЖШС. Мазут: «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС, «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ, «АлЭС» АҚ. Табиғи газ: «АлЭС» АҚ.

Инвестициялық көрсеткіштер

2022 ЖЫЛЫ «САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫН ИГЕРУ ӘДІСІ БОЙЫНША ОРЫНДАУ, МЛН ТЕҢГЕ (ҚҚС ЖОҚ)

Қаржыландыру бағыттары бойынша қаражатты бөлу	Нақты			Игеру, болжам	
	2020	2021	2022	2023	2024
Күрделі салымдардың көлемі, оның ішінде:	**73 232**	**61 698**	**100 580**	**189 900**	**414 670**
меншікті қаражат	35 129	59 336	70 742	89 964	65 797
қарызға алынған қаражаты	35 122	1 993	29 404	82 971	283 092
мемлекеттік бюджет қаражаты	2 982	368	434	16 966	65 781
Инвестициялық жобалар, оның ішінде:	**40 718**	**25 206**	**58 372**	**135 078**	**360 722**
Жаңа электр сүзгілерін орнатумен 1-блокты қалпына келтіру	1 890	10 930	32 681	102 208	0
№3 энергия блогын орната отырып, Екібастұз МАЭС-2 кеңейту және қайта құру (50%)	8 322	104	10 209	6 087	49 484
Екібастұз көмір кен орнының «Богатырь» қимасында көмірді өндіру, тасымалдау, орташалау және тиеудің циклдық-ағындық технологиясына (ЦАТ) көшу (50%)	25 504	9 693	7 896	4 257	0
«Көкөзек» қосалқы станциясының құрылысы	20	2 000	354	0	0
«Түрксіб» қосалқы станциясының құрылысы	0	19	0	1 380	0
Алматы қаласының кабельдік желілерін қайта құру	0	0	0	2 219	10 132
«Қуаты 200-250 МВт БГҚ салу арқылы ЖЭО-1 кеңейту» жобасы	0	0	271	424	31 304
Қоршаған ортаға ықпалды барынша азайта отырып, Алматы ЖЭО-2 жаңғырту	0	314	560	8 850	125 510
Станцияның қуатын 450 МВт дейін ұлғайта отырып, БГҚ базасында Алматы ЖЭО-3 қайта жаңарту	0	0	334	5 897	142 242
300 МВт дейін (25%) кеңейту перспективасымен қуаты 60 МВт Шелек дәлізінде жел электр станциясын салу	11	23	4 944	484	0
Қуаты 50 МВт Ерейментау ЖЭС құрылысы	913	2 099	1 065	61	27
Басқа жобалар	4 058	24	58	3 210	2 023
Өндірістік активтерді қолдау:	**31 787**	**35 198**	**41 052**	**51 576**	**52 871**
«Богатырь Көмір» ЖШС (50%)	5 547	4 243	7 995	6 570	6 046
«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ (50%)	1 050	1 616	1 985	4 196	5 637
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	6 187	8 886	9 859	17 668	13 178
«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	12 646	10 692	11 289	11 328	10 366

2022 ЖЫЛЫ «САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫН ИГЕРУ ӘДІСІ БОЙЫНША ОРЫНДАУ, МЛН ТЕҢГЕ (ҚҚС ЖОҚ)

Қаржыландыру бағыттары бойынша қаражатты бөлу	Нақты			Игеру, болжам	
	2020	2021	2022	2023	2024
«Алматы электр станциялары»	5 616	9 042	9 563	9 673	13 963
«Мойнақ СЭС» АҚ	307	415	103	1 508	3 366
«Шардара СЭС» АҚ	6	10	54	27	20
«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	94	90	85	91	91
«Samruk-Green Energy» ЖШС	3	24	22	21	20
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	332	180	96	491	148
«Erementau Wind Power» ЖШС	0	0	0	3	36
«Энергия Семиречья» ЖШС (25%)	0	0	0	0	0
«ESC» ЖШС	0	0	0	0	0
Әкімшілік активтерді қолдау	**690**	**1 267**	**1 157**	**2 931**	**1 077**
Басқа салымдар	**38**	**26**	**0**	**315**	**0**

Қаржы-экономикалық көрсеткіштер

GRI 201-1

«САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО» АҚ-НЫҢ ҚҰРЫЛҒАН ЖӘНЕ БӨЛІНГЕН ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚҰНЫ (БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРДАҒЫ МЕНШІК ҮЛЕСІН ЕСКЕРЕ ОТЫРЫП), МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіш[55]	2020	2021	2022[54]	2023	2024
	нақты	нақты	нақты	нақты	болжам
Құрылған экономикалық құн	**382 199**	**465 806**	**520 350**	**594 777**	**684 955**
Сатудан түсетін түсімдер	380 990	463 690	517 254	591 385	683 767
Алынған сыйақылар (пайыздар)	1 209	2 116	3 096	3 391	1 188
Бөлінген экономикалық құн	**312 894**	**363 943**	**407 694**	**474 684**	**568 914**
Операциялық шығындар	194 386	228 733	246 973	311 972	79 770
Жалақы және әлеуметтік аударымдар	43 700	50 327	63 625	66 683	70 584
Капитал жеткізушілеріне төлемдер	32 571	32 702	30 453	27 755	38 437
Мемлекетке төлемдер	42 152	52 149	66 518	68 019	79 867
Бөлінбеген экономикалық құн	**69 305**	**101 862**	**112 656**	**120 093**	**116 040**

[54] Бұрын көрсеткіштер есептеу әдісі бойынша есептелген. Ақшалай емес операцияларды, оның ішінде амортизацияны болдырмау үшін ағымдағы көрсеткіштер ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есептің деректеріне есептелген.

[55] Кірістер мен өзіндік құнның толық жазылуы қызмет түрлері бөлінісінде (сегменттер бойынша емес) келтірілген және алып тастауды есепке алмағанда көрсетілген.

GRI 201-1

НЕГІЗГІ ҚАРЖЫЛЫҚ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР, МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіш[55]	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
Өнімді сатудан және қызмет көрсетуден түскен табыс	**283 010**	**332 537**	**381 465**	**429 842**	**507 436**
Электр энергиясын өндіру	207 917	253 593	286 873	309 493	372 388
Энергиямен жабдықтаушы ұйымдардың электр энергиясын сатуы	106 911	125 685	137 578	168 405	194 924
Жылу энергиясын өндіру	19 202	18 703	19 762	21 430	23 124
Электр энергиясын беру және тарату	40 685	46 428	53 654	60 552	69 029
Химиялық тазартылған суды сату	1 626	1 781	1 852	1 795	1 798
Жалға алу	4 041	3 930	4 188	7 847	11 501
Басқалар	3 181	3 702	5 574	6 435	6 724
Сатылған өнім мен көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	**(225 185)**	**(254 847)**	**(288 929)**	**(345 454)**	**(384 733)**
Электр энергиясын өндірудің өзіндік құны	(156 182)	(183 478)	(202 949)	(242 575)	(276 063)
Энергиямен жабдықтаушы ұйымдардың электр энергиясын сату құны	(111 195)	(128 428)	(140 490)	(167 310)	(193 239)
Жылу энергиясын өндірудің өзіндік құны	(18 804)	(19 306)	(22 168)	(22 473)	(24 769)
Электр энергиясын беру құны	(54 365)	(39 358)	(47 040)	(54 609)	(57 910)
Химиялық тазартылған суды сату құны	(1 679)	(1 848)	(2 001)	(1 801)	(1 880)
Негізгі қызметтің басқа түрлерінің өзіндік құны	(946)	(767)	(1 140)	(1 436)	(1 501)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы	(57 331)	(55 168)	(59 764)	(65 132)	(77 127)
Жалпы пайда	**57 826**	**77 690**	**92 536**	**84 387**	**122 703**
Қаржыландырудан түсетін кірістер	2 916	2 616	2 747	2 168	2 216
Басқа кірістер[56]	4 637	7 278	7 812	1 116	496
Өнімді сатуға және қызмет көрсетуге арналған шығындар	(10 202)	(9 029)	(9 110)	(9 047)	(9 787)
Жалпы және әкімшілік шығындар	(15 826)	(14 793)	(18 852)	(17 839)	(15 922)
Операциялық пайда	**31 798**	**53 868**	**64 574**	**57 501**	**96 994**
Амортизация, пайыздар және ПӘК бойынша аударымдарға дейінгі пайда (EBITDA)	**99 728**	**123 447**	**141 382**	**135 925**	**202 303**
Қаржыландыру шығындары[57]	(31 025)	(30 139)	(29 748)	(27 208)	(34 948)

[56] Қаржылық есепте 2020 жылғы бағамдық айырмадан түскен кірістер «басқа кірістер» бөлімінде көрсетілген, қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығынды қалпына келтіруден түскен кірістер «Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындарды қалпына келтіру» бөлімінде көрсетілген.

[57] Қаржылық есептілікте 2020 жылғы бағамдық айырмашылықтың шығыны «қаржылық шығындар» бөлімінде көрсетілген.

НЕГІЗГІ ҚАРЖЫЛЫҚ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР, МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
Негізгі емес қызметтен басқа шығындар[58,59,60]	(4 061)	(23 354)	(14 337)	(102)	(118)
Үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін ұйымдардың пайда/шығын үлесі және инвестицияның құнсыздануы	9 474	13 455	16 103	12 324	27 437
Салық салуға дейінгі пайда (шығын)	**13 739**	**24 055**	**47 153**	**45 799**	**92 076**
Тоқтатылған қызметтен түскен пайда (шығын)	0	0	(736)	0	0
Еншілес ұйымдардың шығуынан түсетін кіріс (шығын)	0	0	0	0	0
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығындар	(5 655)	(8 377)	(16 111)	(12 159)	(17 129)
Азшылық үлесі шегерілгенге дейінгі жиынтық пайда (шығын)	**8 083**	**15 347**	**30 306**	**33 640**	**74 946**
Азшылық үлесі	76	300	175	232	345
Топ акционерлеріне тиесілі қорытынды пайда	**8 008**	**15 046**	**30 132**	**33 408**	**74 602**

[58] Қаржылық есептілікте 2021 жылғы бағамдық айырманың шығыны «басқа шығындар» бөлімінде көрсетілген.

[59] Қаржылық есептілікте 2021 жылғы бағамдық айырманың шығыны «қаржылық шығындар» бөлімінде көрсетілген.

[60] Қаржылық есептілікте құнсыздануан болған шығын «Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған шығындар» бөлімінде көрсетілген.

ПАЙДА ЖӘНЕ ШЫҒЫНДАР, МЛН ТЕҢГЕ

Көрсеткіш	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
Жалпы пайда	**57 826**	**77 690**	**92 536**	**84 387**	**122 703**
Қаржыландырудан түсетін кірістер	2 916	2 616	2 747	2 168	2 216
Басқа кірістер[61]	4 637	7 278	7 812	1 116	496
Өнімді сатуға және қызмет көрсетуге арналған шығындар	(10 202)	(9 029)	(9 110)	(9 047)	(9 787)
Жалпы және әкімшілік шығындар	(15 826)	(14 793)	(18 852)	(17 839)	(15 922)
Операциялық пайда	**31 798**	**53 868**	**64 574**	**57 501**	**96 994**
Амортизация, пайыздар және ПӘК бойынша аударымдарға дейінгі пайда (EBITDA)	**99 728**	**123 447**	**141 382**	**135 925**	**202 303**
Қаржыландыру шығындары[62]	(31 025)	(30 139)	(29 748)	(27 208)	(34 948)
Негізгі емес қызметтен басқа шығындар[63]	(4 061)	(23 354)	(14 337)	(102)	(118)
Үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін ұйымдардың пайда/шығын үлесі және инвестицияның құнсыздануы	9 474	13 455	16 103	12 324	27 437
Тоқтатылған қызметтен түскен пайда (шығын)	0	0	(736)	0	0
Еншілес ұйымдардың шығуынан түсетін кіріс (шығын)	0	0	0	0	0
Салық салуға дейінгі пайда (шығын)	**13 739**	**24 055**	**47 153**	**45 799**	**92 076**
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығындар	(5 655)	(8 377)	(16 111)	(12 159)	(17 129)
Азшылық үлесі шегерілгенге дейінгі жиынтық пайда (шығын)	**8 083**	**15 347**	**30 306**	**33 640**	**74 946**
Азшылық үлесі	76	300	175	232	345
Топ акционерлеріне тиесілі қорытынды пайда	**8 008**	**15 046**	**30 132**	**33 408**	**74 602**

[61] Қаржылық есептілікте 2020 жылғы бағамдық айырмадан түскен кірістер «басқа кірістер» бөлімінде көрсетілген, қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығынды қалпына келтіруден түскен кірістер «Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындарды қалпына келтіру» бөлімінде көрсетілген.

[62] Қаржылық есептілікте 2020 жылғы бағамдық айырманың шығыны «қаржылық шығындар» бөлімінде көрсетілген.

[63] Қаржылық есептілікте 2021 жылғы бағамдық айырмадан болған шығын «басқа шығыстар» бөлімінде, 2021 жылғы бағамдық айырмадан болған шығын «қаржылық шығындар» бөлімінде, құнсыздандудан болған шығын «Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған шығындар» бөлімінде көрсетілген.

Өндірістік көрсеткіштер

ӨНДІРІСТІК ПӘК (ӨНДІРУШІЛЕР БӨЛІНІСІНДЕ)

ЕТҰ атауы	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2021 нақты %	2023 болжам	2024 болжам
Электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВтсағ.						
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	19 466	22 788	23 048	101%	22 152	22 995
«Екібастұз МАЭС-2» АҚ,	4 974	6 433	6 002,5	93%	6 100	6 100
«АлЭС» АҚ	5 335	5 008	5 099	102%	5 046	5 046
«Мойнақ СЭС» АҚ	930	758	973	128%	906	906
«Шардара СЭС» АҚ	513	456	518	114%	437	537
«Samruk-Green Energy» ЖШС	7,37	20,45	19,78	97%	20,70	20,67
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	159,37	144,59	135,72	94%	164,59	184,04
«Ereymentau Wind Power» ЖШС	-	-	-		193,50	215,00
«Энергия Семиречья» ЖШС (25% үлес)	-	-	88,26		223,67	225,75
Барлығы	**31 385**	**35 609**	**35 884**	**101%**	**35 243**	**36 230**
Электр энергиясын сату көлемі, млн кВтсағ.						
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	19 001	22 496	23 102	103%	22 303	23 382
экспорт	859	400	-		-	-
«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	4 809	6 336	5 938	94%	6 102	6 162
экспорт	-	192	473	247%	-	-
«АлЭС» АҚ	4 689	4 425	4 591	104%	4 523	4 590
«Мойнақ СЭС» АҚ	944	781	1 014	130%	946	956
«Шардара СЭС» АҚ	521	468	540	115%	452	564
«Samruk-Green Energy» ЖШС	7,22	20,22	19,53	97%	19,92	19,89
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	159	144,29	135,37	94%	162	183
«Ereymentau Wind Power» ЖШС	-	-	-		192	213
«Энергия Семиречья» ЖШС (25% үлес)	-	-	86,40		217	219
Барлығы	**30 131**	**34 671**	**35 426**	**102%**	**34 918**	**36 289**
Қуатты сату көлемі, МВт						
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	1 556	1 565	2 024	129%	2 080	2 601
оның ішінде жеке тариф бойынша қуат көлемі						477
«Екібастұз МАЭС-2 станцисяы» АҚ	743	525	779	148%	896	896
«АлЭС» АҚ	872	806	859	107%	850	850
оның ішінде жеке тариф бойынша қуат көлемі	70	70	70	100%	70	70

ӨНДІРІСТІК ПӘК (ӨНДІРУШІЛЕР БӨЛІНІСІНДЕ)

ЕТҰ атауы	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	% нақты 2021	2023 Болжам	2024 Болжам
«Мойнақ СЭС» АҚ	286	292	289	99%	298	298
«Шардара СЭС» АҚ	48	61	61	100%	61	61
Барлығы	**3 505**	**3 248**	**4 013**	**124%**	**4 184**	**4 705**
Жылу энергиясын өндіру көлемі, мың Гкал						
«АлЭС» АҚ	5 596	5 554	5 282	95%	5 323	5 323
«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	67	76	78	102%	76	76
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	155	136	143	105%	151	151
Барлығы	**5 819**	**5 766**	**5 502**	**95%**	**5 549**	**5 549**
Электр энергиясын жіберу көлемі, млн кВтсағ.						
«АЖК» АҚ	6 838	7 650	8 154	107%	8 261	8 347
Барлығы	**6 838**	**7 650**	**8 154**	**107%**	**8 261**	**8 347**
Электр энергиясын сату көлемі, млн кВтсағ.						
«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	6 055	6 724	6 847	102%	7 084	7 297
Барлығы	**6 055**	**6 724**	**6 847**	**102%**	**7 084**	**7 297**
Көмірді сату көлемі, млн тонна	**43,44**	**44,74**	**42,41**	**95%**	**44,30**	**45,21**

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫН ӨНДІРУГЕ АРНАЛҒАН ОРТАША ӨЛШЕНГЕН ТАРИФТЕР

ЕТҰ атауы	2020 нақты	2021 нақты	2022 нақты	2023 болжам	2024 болжам
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	**6,44**	**7,31**	**8,06**	**8,68**	**10,35**
электр энергиясына тариф, теңге/кВтсағ.	5,86	6,82	7,44	8,02	9,54
ҚР тарифі	5,65	6,76	7,44	8,02	9,54
экспорт тарифі, теңге/кВтсағ.	10,22	10,31	-	-	-
қуат тарифі, мың теңге/МВт*ай	590	590	590	590	900
оның ішінде қуатқа жеке тариф, мың теңге/МВт*ай	-	-	-	-	1 199
«Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ	**9,64**	**10,38**	**11,39**	**11,78**	**13,81**
экспорт тарифі, теңге/кВтсағ.		11,65	13,76		
оның ішінде электр энергиясына тариф, теңге/кВтсағ.	8,55	9,74	10,17	10,74	12,24
оның ішінде қуатқа тариф, мың теңге/МВт*ай	590	590	590	590	900
«АлЭС» АҚ	**11,41**	**13,12**	**14,05**	**16,44**	**18,51**
оның ішінде электр энергиясына тариф, теңге/кВтсағ.	9,45	11,16	12,27	14,64	16,23
оның ішінде қуатқа орташа өлшенген тариф, мың теңге/МВт*ай	875	899	796	799	1 029
оның ішінде қуат тарифі, мың теңге/МВт*ай	590	590	590	590	900
оның ішінде қуатқа жеке тариф, мың теңге/МВт*ай	4 169	4 169	3 139	3 139	2 479
«Мойнақ СЭС» АҚ	**21,33**	**23,74**	**21,69**	**22,93**	**23,55**
оның ішінде электр энергиясына тариф, теңге/кВтсағ.	12,02	12,26	12,92	13,24	13,96
оның ішінде қуат тарифі, мың теңге/МВт*ай	2 564	2 564	2 564	2 564	2 564
«Шардара СЭС» АҚ	**12,95**	**15,32**	**16,03**	**17,73**	**17,09**
оның ішінде электр энергиясына тариф, теңге/кВтсағ.	8,49	9,27	10,79	11,47	12,07
оның ішінде қуат тарифі, мың теңге/МВт*ай	4 069	3 868	3 868	3 868	3 868
«Samruk-Green Energy» ЖШС, теңге/кВтсағ.	**32,73**	**19,74**	**20,94**	**25,90**	**27,08**
электр энергиясының тарифі 2 МВт	50,39	53,91	58,70	63,98	67,18
электр энергиясының тарифі 0,5 МВт	70,00	70,74	71,51	72,29	73,05
электр энергиясының тарифі 1 МВт	-	10,96	11,80	17,20	18,06
электр энергиясының тарифі 5 МВт	9,49	10,96	11,80	17,20	18,06
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	**31,62**	**33,83**	**36,84**	**42,73**	**42,51**
«Ereymentau Wind Power» ЖШС	**-**	**-**	**-**	**22,68**	**23,70**
«Энергия Семиречья» ЖШС (25% үлесі)	**-**	**-**	**22,68**	**24,17**	**26,23**

GRI көрсеткіштер кестесі

Пайдалану туралы мәлімдеме	«Самұрық-Энерго» АҚ компаниясы 2022 жылғы 01 қаңтар мен 2022 жылғы 31 желтоқсан аралығындағы кезеңде GRI стандарттарына сәйкес есептілікті ұсынды
GRI 1 қолданылды	GRI 1: 2021 Негізі
GRI қолданылатын салалық стандарт	GRI 12: Көмір секторы

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашыл-маған	Себебі	Түсіндіру
GRI 2: Компания және оның есеп беру тәжірибесі					
2-1	Ұйым туралы мәліметтер	1 БӨЛІМ. САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО БҮГІН 1.1. Компанияның портреті 1.4. Активтер географиясы			
2-2	Ұйымның тұрақты даму саласындағы есептілігіне енгізілген субъектілер	ҚОСЫМШАЛАР 6.1 Есеп туралы			
2-3	Есеп беру кезеңі, жиілігі және байланыс тұлғасы	ҚОСЫМШАЛАР 6.1 Есеп туралы			
2-4	Ақпаратты қайта қарау	Өткен жылдардың деректері қайта қаралған немесе есептіліктегі өзге де өзгерістер болған жағдайда, бұл туралы есептің тиісті орнында түсініктемелер қалдырылды.			
2-5	Сыртқы куәландыру	ҚОСЫМШАЛАР 6.1 Есеп туралы			
GRI 2: Компанияның қызметі және оның қызметкерлері					
2-6	Компания қызметі, құн тізбегін құру және басқа да іскерлік қатынастар	1 БӨЛІМ. САМҰРЫҚ-ЭНЕРГО БҮГІН 1.1. Компанияның портреті 1.3. «Самұрық-Энерго» АҚ Тобының құрылымы 3 БӨЛІМ. ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛЕРІ 3.3. Сатып алу қызметін басқару 5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.1. Корпоративтік басқару жүйесі			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашыл-маған	Себебі	Түсіндіру
GRI 2: Компанияның қызметі және оның қызметкерлері					
2-7	Қызметкерлер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
2-8	Ұйымның қызметкерлері болып табылмайтын қызметкерлер		2-8a.	Ақпарат қол жетімсіз/толық емес	Компания қызметкерлер болып табылмайтын және жұмысы Компания бақылайтын қызметкерлердің жалпы саны бойынша деректерді жинамайды. Осындай қызметкерлер орындайтын жұмыстардың тұрпаты мен түрлері туралы деректерді жинау ағымдағы есепті кезеңде де жүзеге асырылған жоқ
			2-8b,2-8c.	Қолданылмайды	
GRI 2: Корпоративтік басқару					
2-9	Басқару органдарының құрылымы мен құрамы	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.1. Корпоративтік басқару жүйесі 5.2. Басқару органдары			
2-10	Жоғары басқару органына үміткерлерді ұсыну және іріктеу процесі	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.2. Басқару органдары			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашылмаған	Себебі	Түсіндіру
GRI 2: Корпоративтік басқару					
2-11	Жоғары басшы органның төрағасы	Жоғары басшы органның төрағасы атқарушы директор болып табылмайды			
2-12	Ықпалдарды басқаруды қадағалауды жүзеге асырудағы жоғары басқарушы органның рөлі	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.2. Басқару органдары			
2-13	Ықпалды басқару жауапкершілігін беру	Компанияда Директорлар кеңесі мен басқарма жанындағы комитеттер бар, мәселелерді мұқият және терең пысықтау, сондай-ақ экологиялық, экономикалық, әлеуметтік және басқару мәселелері бойынша ұсынымдар әзірлеу үшін құрылған (толығырақ корпоративтік басқару бөлімінде). Сонымен қатар, ұйымдық құрылымға сәйкес компанияда тұрақты дамудың үш құрастырушысын басқаруға жауапты лауазымдар қарастырылған. Құрылымдық бөлімше, «Корпоративтік басқару және тұрақты даму» департаменті бар.			
2-14	Жоғары басқарушы органның тұрақты даму саласындағы есептіліктегі рөлі	Директорлар кеңесі Компанияның тұрақты даму туралы есептерін бекітеді. Тұрақты даму саласындағы жекелеген мәселелерді Директорлар кеңесінің комитеттері ағымдағы қызмет аясында қарайды.			
2-15	Мүдделер қақтығысы	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.2. Басқару органдары			
2-16	Жоғары басшылықты алаңдаушылық тудыратын маңызды мәселелер туралы хабардар ету	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.2. Басқару органдары			
2-17	Жоғары басқарушы органның ұжымдық хабардарлығы	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.2. Басқару органдары			
2-18	Жоғары басшы органның қызметін бағалау	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.2. Басқару органдары			
2-19	Сыйақы саясаты	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.3. Сыйақы			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашылмаған	Себебі	Түсіндіру
2-20	Сыйақы мөлшерін анықтау процесі			Қолданылмайды	Сыйақы мөлшері Жалғыз қатысушының шешімімен айқындалады
2-21	Жылдық жалпы сыйақы коэффициенті	ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
GRI 2: Стратегия, саясат, тәжірибе					
2-22	Тұрақты даму стратегиясы туралы мәлімдеме	ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ			
2-23	Саясатты жақтаушы	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.4. Адам құқықтарын сақтау			
2-24	Өзіне алған міндеттемелерді орындау	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.1. Тұрақты дамуды басқару			
2-25	Жағымсыз ықпалдарды жою процестері	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын ұйымдастыру			
2-26	Кеңес алу және алаңдаушылық білдіру тетіктері	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.6. Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл			
2-27	Заңдар мен нормативтік актілерді сақтау	Заңнаманы және нормативтік-құқықтық актілерді сақтамау жағдайларының жалпы саны – 41. Барлық жағдайда жалпы сомасы 913,2 млн теңгеге айыппұл салынды. Ақшалай емес санкциялар қолданылған жағдайлар жоқ. Маңызды жағдайлар: 1) Қоршаған ортаны қорғау саласында: күл үйіндісінің бетінен күл бөлшектерін шығару (тозаңдану); тоқаіды ылғалмен басу жүйесінің болмауы; қауіпті қалдықтардың қаптамасына атауы көрсетілген таңбалаудың болмауы; аумақты қурап қалған өсімдікпен, металл сынықтарымен қоқыстандыру және қалдықтарды бөлек жинаудың болмауы; шекті рұқсат етілген шығарындылар (ШРШ) жобасы құжаттамалық жобасынан және қазандықтар бойынша газдың жылдық шығынының ШРШ бойынша мемлекеттік экологиялық сараптама қорытындысынан артық шығын (ауытқу); 2021 жылғы өндірістік экологиялық бақылау есебіндегі қисынсыз деректер; ықпалға экологиялық рұқсат беру талаптарын бұзу.			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашылмаған	Себебі	Түсіндіру
		2) Өндірістік қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласында: бұрын ұсынылған нұсқамаларды орындамау; өрт қауіпсіздігінің нормаларын бұзу; ТП-да электр сымдарының жанусыз қысқа тұйықталуы; құрылғының технологиялық жұмысының бұзылуы 3) Еңбек заңнамасы саласында: жалақыны уақтылы төлемегені үшін. 4) Салық заңнамасы саласында: 2016-2020 жылдар кезеңінде ОРУ-500 бойынша артықшылықтардың жойылуына және 1-топтың тіркелген активтерінің амортизациясы бойынша шегерімдердің қолданылуына байланысты КТС қосымша есептеу. Осы ауысуға байланысты КТС қосымша есептеу керек болды және нәтижесінде КТС бойынша аванстық төлемдер бойынша бұрын берілген нысандар және нақты КТС арасында 20%-дан астам ауытқу пайда болды. 5) Басқалар: 28.02.2007 ж. 234 «Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы» ҚР Заңының, Есеп саясатының және Негізгі құралдарды есепке алу жөніндегі нұсқаулықтың талаптарын бұзғаны үшін; мемлекеттік кепілдікпен берілген қарыз қаражатын мақсатсыз пайдаланғаны үшін; халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығын қамтамасыз ету саласындағы бұзушылықтар үшін. Осы көрсеткішті жария ету мақсатында 100 000 тг деңгейінде маңыздылық шегі белгіленді, бұл «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының қызметі үшін неғұрлым маңызды бұзушылықтарды анықтауға мүмкіндік береді. 4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын ұйымдастыру			
GRI 3: Маңызды тақырыптар					
3-1	Маңызды тақырыптарды анықтау процесі	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.1. Тұрақты дамуды басқару			
3-2	Маңызды тақырыптардың тізімі	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.1. Тұрақты дамуды басқару			
GRI 201: Экономикалық көрсеткіштер					
201-1	Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн	3 БӨЛІМ. ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛЕРІ 3.1. Негізгі қаржылық көрсеткіштер 4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашылмаған	Себебі	Түсіндіру
201-2	Қаржылық салдар, климаттың өзгеруіне байланысты басқа тәуекелдер мен мүмкіндіктер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.9. Климаттың өзгеруіне қарсы күреске қосқан үлесі			
201-4	Мемлекеттен алынған қаржылық көмек	Есепті кезең ішінде компания мемлекеттен қаржылық көмек алған жоқ			
GRI 202: Нарықтарда болу					
202-1	Жергілікті ең төменгі жалақымен салыстырғанда жынысына байланысты бастапқы деңгейдегі стандартты жалақының арақатынасы	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
202-2	Жергілікті қоғамдастықтан жалданған жоғары басшылық үлесі	2022 жылдың қорытындысы бойынша жергілікті халық өкілдерінен жалданған ұйымның қызметін жүзеге асырудың маңызды өңірлеріндегі жоғары дәрежелі басшылардың үлесі 100%-ды құрады.			
GRI 203: Жанама экономикалық әсер					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу			
203-1	Инфрақұрылымға инвестициялар және тегін қызметтер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу			
203-2	Елеулі жанама экономикалық әсерлер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу			
GRI 204: Сатып алулар тәжірибесі					
204-1	Жергілікті жеткізушілерге арналған шығындар үлесі	3 БӨЛІМ. ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛЕРІ 3.3. Сатып алу қызметін басқару			
GRI 205: Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл					
205-2	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты мен әдістері туралы хабардар ету және осы саясат мен әдістер бойынша тиісті оқыту	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.6. Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл			
205-3	Сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары және қабылданған шаралар	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.6. Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашылмаған	Себебі	Түсіндіру
GRI 206: Бәсекелестікке қарсы мінез-құлық					
206-1	Бәсекелестікке қарсы мінез-құлық, антитраст және монополиялық тәжірибе үшін сот қуынымы	Есепті кезеңде компания бәсекелестікке қарсы мінез-құлық, антитраст және монополиялық тәжірибе үшін сот қуынымын алған жоқ			
GRI 207: Салық					
207-1	Салық салу тәсілі	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу			
207-3	Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу және салыққа қатысты мәселелерді шешу	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу			
GRI 302: Энергия					
302-1	Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну	ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері «Самұрық-Энерго» АҚ өндіруші кәсіпорындары электр және жылу энергиясын өндіреді. Бу турбиналарында қозғалу үшін (қозғаушы күш ретінде) қолданылады. Бу турбинасы – бұл электр энергиясын өндіру үшін қажет жабдықтың бөлігі, яғни электр энергиясын алу үшін өз қазандықтарында бу шығарады (сатылатын/шығарылатын тауар). «Самұрық-Энерго» АҚ өндіруші кәсіпорындары бу энергиясын үшінші тарап тұтынушыларына оларды жылыту және ыстық сумен жабдықтау үшін қыздырылған желілік су түрінде сатады. Энергияны тұтынуды екі есе есепке алмау үшін бу энергиясы көмірді тұтынуда бір рет ескеріледі және энергия тұтынуда есепке алынбайды. Сондай-ақ, салқындату энергиясы «Самұрық-Энерго» АҚ өндіруші кәсіпорындарының технологиялық тізбегінің бөлігі болып табылады. Компания салқындату энергиясын тұтынбайды немесе үшінші тараптарға сатпайды.			
GRI 303: Су					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			
303-1	Ортақ ресурс ретінде сумен өзара әрекеттесу	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			
303-2	Суды ағызуға байланысты ықпалдарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашылмаған	Себебі	Түсіндіру
303-3	Су алу	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
303-4	Суды ағызу	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
303-5	Барлық аудандардан және су тапшылығын сезінетін аудандардан су тұтыну	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық Компания су қорларының есебін жүргізбейді.			
GRI 304: Биоалуантүрлілік					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			
304-1	Табиғатты қорғау аумақтарында және биоәртүрлілік құндылығы жоғары аумақтарда орналасқан ұйымның меншігінде, жалға алуында немесе басқаруында болатын өндірістік алаңдар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			
304-2	Қызметтің, тауарлар мен қызмет көрсетудің биоалуантүрлілікке елеулі әсерін сипаттау	Қолда бар мәліметтерге сәйкес, Компанияның ағымдағы қызметі Топ объектілері орналасқан аймақтардың биоәртүрлілігіне айтарлықтай әсер етпейді. 4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			
304-3	Тіршілік ету ортасын сақтау немесе қалпына келтіру	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			
304-4	ХТҚО қызыл тізіміне және қорғалатын түрлердің ұлттық тізіміне енгізілген түрлердің жалпы саны, олардың тіршілік ету ортасы ұйымның қызметі әсер ететін аумақта орналасқан	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			
GRI 305: Шығарындылар					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашыл-маған	Себебі	Түсіндіру
305-1	Тікелей парниктік газдар шығарын-дылары (1-аумақ)	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.9. Климаттың өзгеруіне қарсы күреске қосқан үлесі Деректер GHG Protocol нұсқаулығында көрсетілген тәсілді пайдалана отырып және есептелген жылу электр станциялары қазандықтарының, электр орталықтары мен қазандықтардан парниктік газдардың тікелей шығарындыларын есепте әдісі бойынша парниктік газдар шығарындыларының тікелей шығарындылар бойынша есептелген және ҚР Экология және табиғи ресурстар Министрлігі бекіткен ашық және жабық тәсілмен көмір өндіруден парниктік газдар шығарындыларын есептеу әдістемесі бойынша есептелген (әдістемелер Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің ресми сайтында танысу үшін қолжетімді) https://www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo			
305-2	Жанама парниктік газдар шығарын-дылары (2-аумақ)	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.9. Климаттың өзгеруіне қарсы күреске қосқан үлесі			
305-6	Озонды бұза-тын заттардың шығарындылары (ОЗШ)	ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
305-7	NOx, SOx және басқа да маңы-зды ластаушы заттардың ауаға шығарындылары	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
GRI 306: Қалдықтар					
306-1	Қалдықтардың пайда болуы және қалдықтармен байланысты еле-улі әсерлер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			
306-2	Қалдықтармен байланысты елеулі әсерлерді басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			
306-3	Пайда болған қалдықтар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық			
306-4	Кәдеге жаратудан қайта жіберілген қалдықтар	ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
306-5	Кәдеге жаратуға жіберілетін қал-дықтар	ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
GRI 401: Жұмыспен қамту					
3-3	Маңызды тақы-рыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашыл-маған	Себебі	Түсіндіру
401-1	Жалдамалы жұмысшылар мен қызметкерлердің айналымы	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
401-2	Қызметкерлерге берілетін жеңіл-діктер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар Компания өз қызметкерлерінің әлеуметтік қорғалуын қамтамасыз етуге ұмтылады, мердігерлер компания қызметкерлерімен бірдей жеңілдіктерге ие болмайды.			
401-3	Балаға күтім жасауға берілетін демалыс	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
GRI 402: Қызметкерлер мен басшылықтың қарым-қатынасы					
402-1	Ұйымның қыз-метіндегі елеулі өзгерістер туралы хабарламаның ең аз кезеңі, сондай-ақ ол ұжымдық шартта айқындалған ба	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар			
GRI 403: Жұмыс орнындағы денсаулық және қауіпсіздік					
3-3	Маңызды тақы-рыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау			
403-1	Еңбекті қорғау және еңбек қа-уіпсіздігін басқару жүйесі	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау			
403-2	Қауіпті анықтау, тәуекелді бағалау және оқиғаларды тергеу	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау			
403-3	Еңбекті қорғау қызметтері	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау			
403-4	Қызметкерлердің қатысуы, еңбекті қорғау мен еңбек қауіпсіздігі мәсе-лелері бойынша кеңес беру және қарым-қатынас жасау	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау			
403-5	Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы мәсе-лелері бойынша қызметкерлерді даярлау	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау			
403-6	Қызметкерлердің денсаулығын нығайту	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашылмаған	Себебі	Түсіндіру
403-7	Денсаулық пен қауіпсіздікке жағымсыз ықпал етудің алдын алу және азайту	Компания операцияларымен және оның өнімдерімен тікелей байланысты денсаулық пен еңбек қауіпсіздігіне елеулі жағымсыз ықпалдың алдын алу және оны азайту үшін ұйым қолданатын тәсілдер Біріктірілген менеджмент жүйесімен реттеледі.			
403-8	Еңбекті қорғауды басқару жүйесімен қамтылған қызметкерлер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау			
403-9	Өндірістік жарақаттанудың түрлері мен деңгейі	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері Мердігер ұйымдар үшін адам-сағатты есепке алу және LTIFR есептеу, өндірістік жарақаттану, ауыр зардаптары бар өндірістік жарақаттар (өлімді қоспағанда) салдарынан болатын өлім коэффициенттерін есептеу бойынша ақпарат жүргізілмейді.			
403-10	Жұмысқа байланысты кәсіптік аурулар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау			
GRI 404: Дайындық және білім беру					
404-1	Бір қызметкерге жұмсалған оқу сағаттарының орташа жылдық саны	Бір қызметкерге жұмсалған оқу сағаттарының орташа жылдық саны 4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			
404-3	Қызметкерлердің жынысы мен санаттары бойынша бөліністегі мансаптың нәтижелілігі мен дамуына мерзімді бағалау жүргізілетін қызметкерлердің үлесі	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар			
GRI 405: Әртүрлілік және тең мүмкіндіктер					
405-1	Жынысы мен жас топтары бойынша бөліністегі ұйымның басшы органдары мен персоналының негізгі санаттарының құрамы	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар 5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.2. Басқару органдары ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашылмаған	Себебі	Түсіндіру
405-2	Қызметкерлер санаттары бойынша және қызметті жүзеге асырудың елеулі өңірлері бойынша бөліністегі ерлер мен әйелдердің базалық жалақысының қатынасы	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар			
GRI 406: Кемсітпеушілік					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар			
406-1	Кемсітушілік жағдайларының жалпы саны және оларды жою бойынша қабылданған шаралар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар 5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.6. Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл			
GRI 408: Балалар еңбегі					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.4 Адам құқықтарын сақтау			
408-1	Балалар еңбегін пайдаланудың елеулі қаупі бар деп есептелетін бөлімшелер мен жеткізушілер, сондай-ақ қабылданған шаралар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.4 Адам құқықтарын сақтау			
GRI 409: Мәжбүрлі еңбек					
3-3	Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.4 Адам құқықтарын сақтау			
409-1	Мәжбүрлі немесе міндетті еңбекті пайдаланудың елеулі тәуекелі бар бөлімшелер мен жеткізушілер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.4 Адам құқықтарын сақтау			
GRI 411: Байырғы халық құқықтары					
411-1	Қабылданған шаралар санаттары бойынша бөліністегі байырғы және шағын халықтардың құқықтарына байланысты жағдайлардың саны	«Самұрық-Энерго» АҚ байырғы халықтардың құқықтарын құрметтейді. Есепті кезеңде байырғы және шағын халықтардың құқықтарын бұзудың бірде-бір оқиғасы тіркелген жоқ, сондай-ақ осы топтардан адам құқықтарының бұзылуына қатысты бірде-бір шағым түскен жоқ.			
GRI 413: Жергілікті қауымдастықтар					
413-1	Жергілікті қауымдастықтарды тарту, ықпалды бағалау және даму бағдарламалары бойынша операциялар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу			

Индикатор	Жария ету	Бөлім/пікірлер	Жария етпеу себептері		
			Талап ашыл-маған	Себебі	Түсіндіру
413-2	Жергілікті қа-уымдастықтарға айтарлықтай нақты және ықти-мал жағымсыз ықпал ететін қызмет	Есепті кезеңде жергілікті қауымдастықтарға елеулі нақты және ықтимал қпал ететін операциялар анықталған жоқ.			
GRI 415: Мемлекеттік саясат					
415-1	Саяси жарналар	«Самұрық-Энерго» АҚ саяси партияларды, олардың кандидаттарын немесе Қазақстан Республикасында немесе шетелдегі өкілдерін қаржыландырмайды, сондай-ақ тек саяси насихат мақсатында өткізілетін іс-шараларға немесе мерекелерге демеушілік жасамайды. «Самұрық-Энерго» АҚ саяси қайраткерлерге тікелей немесе жанама қысым жасаудан бас тартады.			

GRI 12: Көмір секторы	#	Көрсеткіш	Бөлім
Тақырып 12.1 Парниктік газдар шығарындылары	12.1.1	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару 3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.1.2	302-1 Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну	ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.1.5	305-1 Тікелей парниктік газдар шығарындылары (1-аумақ)	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.9. Климаттың өзгеруіне қарсы күреске қосқан үлесі
	12.1.6	305-2 Жанама парниктік газдар шығарындылары (2-аумақ)	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.9. Климаттың өзгеруіне қарсы күреске қосқан үлесі
Тақырып 12.2 Кли-матқа бейімделу, тұрақтылық және өтпелі кезең	12.2.2	201-2 Қаржылық салдар, климаттың өзгеруіне байланысты басқа тәуекелдер мен мүмкіндіктер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.9. Климаттың өзгеруіне қарсы күреске қосқан үлесі
Тақырып 12.3 Қыз-метті тоқтату және қалпына келтіру жұмыстары	12.3.2	402-1 Ұйымның қызметіндегі елеулі өзгерістер туралы хабарламаның ең аз кезеңі, сондай-ақ ол ұжымдық шартта айқындалған ба	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар
Тақырып 12.4 Атмосфераға шыға-рындылар	12.4.1	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.4.2	305-7 NOx, SOx және басқа да маңызды ластаушы заттардың ауаға шығарындылары	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
Тақырып 12.5 Биоа-луантүрлілік	12.5.1	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.5.2	304-1 Табиғатты қорғау аумақтарында және биоәртүрлілік құндылығы жоғары аумақтарда орналасқан ұйымның меншігінде, жалға алуында немесе басқаруында болатын өндірістік алаңдар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.5.3	304-2 Қызметтің, тауарлар мен қызмет көрсетудің биоалуантүрлілікке елеулі әсерін сипаттау	Қолда бар мәліметтерге сәйкес, Компанияның ағымдағы қызметі Топ объектілері орналасқан аймақтардың биоәртүрлілігіне айтарлықтай ықпал етпейді. 4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.5.4	304-3 Тіршілік ету ортасын сақтау немесе қалпына келтіру	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.5.5	304-4 ХТҚО қызыл тізіміне және қорғалатын түрлердің ұлттық тізіміне енгізілген түрлердің жалпы саны, олардың тіршілік ету ортасы ұйымның қызметі әсер ететін аумақта орналасқан	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
Тақырып 12.6 Қал-дықтар	12.6.2	306-1 Қалдықтардың пайда болуы және қалдықтармен байланысты елеулі әсерлер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.6.3	306-2 Қалдықтармен байланысты елеулі әсерлерді басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.6.4	306-3 Пайда болған қалдықтар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.6.5	306-4 Кәдеге жаратудан қайта жіберілген қалдықтар	ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.6.6	306-5 Кәдеге жаратуға жіберілетін қалдықтар	ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
Тақырып 12.7 Су және ағынды сулар	12.7.1	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.7.2	303-1 Ортақ ресурс ретінде сумен өзара әрекеттесу	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.7.3	303-2 Суды ағызуға байланысты әсерлерді басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық
	12.7.4	303-3 Су алу	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.7.5	303-4 Суды ағызу	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.7.6	303-5 Суды тұтыну	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.8. Біздің планетамызға қамқорлық ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
Тақырып 12.8 Эко-номикалық әсерлер	12.8.2	201-1 Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн	3 БӨЛІМ. ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛЕРІ 3.1. Негізгі қаржылық көрсеткіштер 4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері

GRI 12: Көмір секторы	#	Көрсеткіш	Бөлім
	12.8.4	203-1 Инфрақұрылымға инвестициялар және тегін қызметтер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу
	12.8.5	203-2 Елеулі жанама экономикалық әсерлер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу
	12.8.6	204-1 Жергілікті жеткізушілерге арналған шығындардың үлесі	3 БӨЛІМ. ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛЕРІ 3.3. Сатып алу қызметін басқару
Тақырып 12.9 Жергілікті қауымдастықтар	12.9.2	413-1 Жергілікті қауымдастықтарды тарту, ықпалды бағалау және даму бағдарламалары бойынша операциялар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу
	12.9.3	413-2 Жергілікті қауымдастықтарға айтарлықтай нақты және ықтимал жағымсыз әсер ететін қызмет	Есепті кезеңде жергілікті қауымдастықтарға елеулі нақты және ықтимал жағымсыз әсер ететін операциялар анықталған жоқ.
Тақырып 12.11 Байырғы халық құқығы	12.11.2	411-1 Қабылданған шаралар санаттары бойынша бөліністегі байырғы және шағын халықтардың құқықтарына байланысты жағдайлардың саны	«Самұрық-Энерго» АҚ байырғы халықтардың құқықтарын құрметтейді. Есепті кезеңде байырғы және шағын халықтардың құқықтарын бұзудың бірде-бір оқиғасы тіркелген жоқ, сондай-ақ осы топтардан адам құқықтарының бұзылуына қатысты бірде-бір шағым түскен жоқ.
Тақырып 12.14 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы	12.14.1	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау
	12.14.2	403-1 Еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігін басқару жүйесі	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау
	12.14.3	403-2 Қауіпті анықтау, тәуекелді бағалау және оқиғаларды тергеу	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау
	12.14.4	403-3 Еңбекті қорғау қызметтері	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау
	12.14.5	403-4 Қызметкерлердің қатысуы, еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігі мәселелері бойынша кеңес беру және қарым-қатынас жасау	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау
	12.14.6	403-5 Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы мәселелері бойынша қызметкерлерді даярлау	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау
	12.14.7	403-6 Қызметкерлердің денсаулығын нығайту	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау
	12.14.8	403-7 Денсаулық пен қауіпсіздікке жағымсыз ықпал етудің алдын алу және азайту	Компания операцияларымен және оның өнімдерімен тікелей байланысты денсаулық пен еңбек қауіпсіздігіне елеулі жағымсыз ықпалдың алдын алу және оны азайту үшін ұйым қолданатын тәсілдер Біріктірілген менеджмент жүйесімен реттеледі.
	12.14.9	403-8 Еңбекті қорғауды басқару жүйесімен қамтылған қызметкерлер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау
	12.14.10	403-9 Өндірістік жарақаттанудың түрлері мен деңгейі	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері

GRI 12: Көмір секторы	#	Көрсеткіш	Бөлім
	12.14.11	403-10 Жұмысқа байланысты кәсіптік аурулар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.6. Қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау
Тақырып 12.15 Еңбек тәжірибесі	12.15.2	401-1 Жалдамалы жұмысшылар мен қызметкерлердің айналымы	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.15.3	401-2 Қызметкерлерге берілетін жеңілдіктер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар Компания өз қызметкерлерінің әлеуметтік қорғалуын қамтамасыз етуге ұмтылады, мердігерлер компания қызметкерлерімен бірдей жеңілдіктерге ие болмайды.
	12.15.4	401-3 Балаға күтім жасауға берілетін демалыс	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.15.5	402-1 Ұйымның қызметіндегі елеулі өзгерістер туралы хабарламаның ең аз кезеңі, сондай-ақ ол ұжымдық шартта айқындалған ба	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар
	12.15.6	404-1 Бір қызметкерге жұмсалған оқу сағаттарының орташа жылдық саны	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.15.9	414-2 Жеткізу тізбегіндегі жағымсыз әлеуметтік ықпал және қабылданған әрекеттер	Кәсіпорын әлеуметтік салада айтарлықтай нақты және ықтимал жағымсыз әсері бар жеткізушілерді анықтаған жоқ.
Тақырып 12.16 Балалар еңбегі	12.16.1	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.4 Адам құқықтарын сақтау
	12.16.2	408-1 Балалар еңбегін пайдаланудың елеулі қаупі бар деп есептелетін бөлімшелер мен жеткізушілер, сондай-ақ қабылданған шаралар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.4 Адам құқықтарын сақтау
Тақырып 12.17 Мәжбүрлі еңбек және заманауи құлдық	12.17.1	3-3 Маңызды тақырыптарды басқару	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.4 Адам құқықтарын сақтау
	12.17.2	409-1 Мәжбүрлі немесе міндетті еңбекті пайдаланудың елеулі тәуекелі бар бөлімшелер мен жеткізушілер	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.4 Адам құқықтарын сақтау
Тақырып 12.18 Қауымдастық және ұжымдық келіссөздер бостандығы	12.18.2	407-1 Бірлестік және ұжымдық келіссөздер жүргізу бостандығына қауіп төнуі мүмкін операциялар мен жеткізушілер	Есепті кезең ішінде компания бірлестік және ұжымдық келіссөздер жүргізу бостандығына қауіп төнуі мүмкін жеткізушілерді анықтаған жоқ.
Тақырып 12.19 Кемсітпеушілік және тең мүмкіндіктер	12.19.2	202-1 Жергілікті ең төменгі жалақымен салыстырғанда жынысына байланысты бастапқы деңгейдегі стандартты жалақының арақатынасы	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.19.4	401-3 Балаға күтім жасауға берілетін демалыс	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері

GRI 12: Көмір секторы	#	Көрсеткіш	Бөлім
	12.19.5	404-1 Бір қызметкерге жұмсалған оқу сағаттарының орташа жылдық саны	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.19.6	405-1 Жынысы мен жас топтары бойынша бөліністегі ұйымның басшы органдары мен персоналының негізгі санаттарының құрамы	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар 5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.2. Басқару органдары ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.19.7	405-2 Қызметкерлер санаттары бойынша және қызметті жүзеге асырудың елеулі өңірлері бойынша бөліністегі ерлер мен әйелдердің базалық жалақысының қатынасы	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар
	12.19.8	406-1 Кемсітушілік жағдайларының жалпы саны және оларды жою бойынша қабылданған шаралар	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.5. Адами капиталға инвестициялар 5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.6. Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл
Тақырып 12.20 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	12.20.3	205-2 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты мен әдістері туралы хабардар ету және осы саясаттар мен әдістер бойынша тиісті оқыту	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.6. Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл
	12.20.4	205-3 Сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайлары және қабылданған шаралар	5 БӨЛІМ. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ 5.6. Іскерлік этика және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл
Тақырып 12.21 Үкіметке төлемдер	12.21.2	201-1 Құрылған және бөлінген тікелей экономикалық құн	3 БӨЛІМ. ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛЕРІ 3.1. Негізгі қаржылық көрсеткіштер 4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу ҚОСЫМШАЛАР 6.2. 2020-2022 жылдардағы қызметтің негізгі көрсеткіштері
	12.21.3	201-4 Мемлекеттен алынған қаржылық көмек	Есепті кезең ішінде компания мемлекеттен қаржылық көмек алған жоқ.
	12.21.4	207-1 Салық салу тәсілі	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу
	12.21.6	207-3 Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу және салыққа қатысты мәселелерді шешу	4 БӨЛІМ. ESG АСПЕКТІЛЕРІН БАСҚАРУ 4.7. Әлеуметтік-экономикалық дамуға жәрдемдесу
Тақырып 12.22 Қоғамдық саясат	12.22.2	415-1 Саяси жарналар	«Самұрық-Энерго» АҚ саяси партия-ларды, олардың кандидаттарын немесе Қазақстан Республикасында немесе шетелдегі өкілдерін қаржыландырмайды, сондай-ақ тек саяси насихат мақсатында өткізілетін іс-шараларға немесе мереке-лерге демеушілік жасамайды. «Самұрық-Энерго» АҚ саяси қайраткерлерге тікелей немесе жанама қысым жасаудан бас тартады.

Тәуелсіз аудитордың қорытындысы

pwc

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есеп

«Самұрық-Энерго» Акционерлік қоғамының Директорлар кеңесіне:

Кіріспе

Біз «Самұрық-Энерго» Акционерлік қоғамының (бұдан әрі – «Компания») басшылығымен Компанияның 2022 жылдың 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі Біріктірілген Жылдық Есебіне (бұдан әрі – «Жылдық Есеп») енгізілген, сипатталған таңдаулы ақпаратқа қатысты шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау үшін тартылдық.

Рәсімдер әдісін және қолданылатын өлшемшарттарды сипаттау

Біз, Жылдық Есепте ашылған және Жылдық Есептің 6.3-қосымшасында «GRI көрсеткіштері кестесі» (бұдан әрі – «Таңдалған ақпарат») көрсетілген және есептің 1-қосымшасында ұсынылған сапалық және сандық ақпаратқа бағалау жүргіздік. Таңдалған ақпарат Global Reporting Initiative (GRI) жариялаған GRI тұрақты даму туралы есеп беру стандарттарына (бұдан әрі – «GRI стандарттары») сәйкес дайындалған.

Таңдалған ақпарат Жылдық Есептің 6.1.2 «Ақпаратты ашу периметрі» қосымшасына сәйкес Компанияға және оның таңдалған еншілес ұйымдарына қатысты ақпаратты ашады.

Біздің рәсімдеріміздің көлемі тек 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін Таңдалған ақпаратпен шектеледі. Біз бұрынғы кезеңдерге немесе Жылдық Есепке енгізілген кез келген басқа компоненттерге қатысты қандай да бір рәсімдерді орындамадық, соған орай, оларға қатысты қандай да бір қорытынды жасамаймыз.

Біз Таңдалған ақпаратты GRI стандарттарында қамтылған ашу талаптарын, сондай-ақ Компания әзірлеген және Жылдық Есепте ашылған әдістеме мен нұсқаулықты (бұдан әрі – «Қолданылатын өлшемшарттар») пайдалана отырып бағаладық. Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау мақсаттарында қолданылатын өлшемшарттарды қолдану орынды деп санаймыз.

Компания Басшылығының жауапкершілігі

Компания басшылығы:

- абыройсыз іс-әрекеттер немесе қателер салдарынан Таңдалған ақпаратты дайындауда бұрмалаушылықтарды қамтымас үшін, ішкі бақылау жүйесінде әзірлендіруді, енгізуді және қолдануды қамтамасыз ету;
- Қолданылатын өлшемдерге сәйкес Таңдалған ақпаратты дайындау және ашу бойынша ішкі әдістемелер мен нұсқаулықтарды әзірлеу;
- Таңдалған ақпаратты Қолданылатын өлшемшарттарға сәйкес дайындау, есептеу және ашу;
- Таңдалған ақпараттың дәлдігі, толықтығы және ұсынылуына жауапты.

pwc

Біздің жауапкершілігіміз

Біздің жауапкершілігіміз:

- Таңдалған ақпаратта абыройсыз іс-әрекеттер немесе қателер салдарынан елеулі бұрмалаулар жоқ екендігіне шектеулі сенімділік алу мақсатында тапсырманы жоспарлау және орындау;
- біздің орындалған рәсімдер мен алынған дәлелдемелер негізінде шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тұжырымды қалыптастыру;
- біздің тұжырымымызды Компанияның Директорлар кеңесіне ұсыну.

Біз бұл шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы Халықаралық аудит стандарттары және ақпаратты растау комитетімен шығарылған сенімділікті қамтамасыз ететін «Аудиттен және өткен кезеңдердегі қаржылық ақпаратты тексеруден ерекшеленетін Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырма» Халықаралық тапсырмалар 3000 (ШСҚЕТХТ) стандартына (қайта қаралған) сәйкес орындадық. Бұл стандарт бізден этикалық талаптарды сақтауды және 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылға арналған Таңдалған ақпараттың барлық маңызды қатынастарында Қолданылатын өлшемшарттарға сәйкес дайындалғанына шектеулі кепілдік алу үшін рәсімдерді жоспарлауды және орындауды талап етеді.

Шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманың көлемі ішкі бақылау жүйесі туралы түсінік алуды қоса алғанда, тәуекелдерді бағалау рәсімдеріне де, бағаланған тәуекелдерге жауап ретінде орындалатын рәсімдерге де қатысты ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманың көлемінен аз. Тапсырманы орындау кезінде жүзеге асырылатын, шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін рәсімдер сипаты мен мерзімі бойынша ерекшеленеді, олар ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындағанға қарағанда көлемі аз болады. Демек, шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау кезінде алынған сенімділік деңгейі ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз ететін тапсырманы орындау кезінде алынған сенімділік деңгейінен төмен.

Тәуелсіздік және сапаны бақылау

Біз есепшілерге арналған этиканың халықаралық стандарттары жөніндегі кеңестің адалдық, объективтік, кәсіби құзыреттілік, құпиялылық және кәсіби мінез-құлық принциптеріне негізделген (АҚҚ СМ кодексі) кәсіби есепшілердің этика кодексінің (халықаралық Тәуелсіздік стандарттарын қамтитын) тәуелсіздік туралы талаптарына және басқа да этикалық талаптарына сәйкес келеміз.

Біздің ұйым 1-ші Халықаралық сапаны бақылау стандартын қолданады және этикалық талаптарға, кәсіби стандарттарға және қолданылатын құқықтық және заңнамалық талаптарға сәйкестікке қатысты құжатталған саясаттар мен рәсімдерді қоса алғанда, сапаны бақылаудың кешенді жүйесін қолдайды.

Атқарылған жұмыс

Біздің міндеттерімізге Таңдалған ақпаратты сөзуелі түрде бұрмалау тәуекелдерін қарастыру мақсатында тапсырманы жоспарлау және орындау кіреді. Ол үшін біздің рәсімдерімізге:

- тұрақты даму және есептілік мәселелерін басқаруға жауапты тұлғаларды қоса алғанда, Компания басшылығына сұрау салу;

- Жылдық Есепті дайындауға және тиісті деректерді жинауға жауапты лауазымды тұлғаларға сауалнама жүргізу және тиісті ақпаратты жинау;
- тиісті ішкі әдістемелер мен нұсқаулықтарды талдау, Таңдалған ақпаратты дайындау және ашу саласындағы негізгі жүйелер, процестер мен бақылау құралдары қалай ұйымдастырылғандығы туралы түсінік алу;
- деректер тиісті түрде есептелгенін, есепке алынғанын, салыстырылғанын және ашылғанын тексеру үшін Таңдалған ақпаратқа қатысты мені бойынша шектеулі тестілеуді өткізу кірді.

Біз алған дәлелдер шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тұжырымға негіз болу үшін жеткілікті және орынды деп есептейміз.

Көрсеткіштерді ашу және есептеу әдістемесі

Қолданылатын өлшемшарттар тұрғысынан өртүрлі, бірақ қолайлы есептеу және ашу әдістерінің ауқымы бар. Бұл әдістер нәтижелерде айтарлықтай айырмашылықтарға әкелуі мүмкін, бұл олардың басқа ұйымдардың деректерімен салыстырылуына әсер етуі мүмкін. Демек, Таңдалған ақпарат басшылық Жылдық Есепте сипатталғандай пайдаланған әдістемемен бірге қаралуы тиіс және ол үшін Компания жеке-дара жауапты болады.

Біздің қорытынды

Жүргізілген рәсімдер мен алынған дәлелдемелердің қорытындылары бойынша 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін Таңдалған ақпарат Қолданылатын өлшемшарттарға сәйкес барлық елеулі қатынастарда дайындалған жоқ деп тұжырымдауға негіз болатын ешқандай деректер біздің назарымызды аударған жоқ.

Пайдалануға және таратуға шектеулер

Тұжырымды қамтитын осы есеп компания басшылығына Компанияның және оның тұрақты даму саласындағы таңдалған екінші ұйымдарының қызметі және осы қызметтің нәтижелері туралы ақпаратты ашуға жәрдем көрсету мақсатында арамыздағы келісімге сәйкес Компания Директорлар кеңесі үшін ғана дайындалды.

Біз осы есептің мазмұнын компанияның сайтында[1] жарияланатын Жылдық Есептің құрамында ашуға келісім береміз, осылайша Компания басшылығы Корпоративтік басқару саласындағы өз міндеттерін толық атқару шеңберінде Таңдалған ақпаратқа қатысты шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есеп алғанын растай алады. Қолданыстағы заңнама шеңберінде біз Компанияның және Компанияның Директорлар кеңесінен басқа тұлғалардың алдында орындалған жұмыс және осы есеп үшін, бұған нақты келісілген жазбаша шарттар және біздің жазбаша келісіміміз болған жағдайларды қоспағанда жауапкершілікті қабылдамаймыз.

PricewaterhouseCoopers LLP

23 мамыр, 2023 жыл
Алматы, Қазақстан

[1] Компания сайтының сақталуы мен тұтастығы үшін Компания басшылығы жауап береді; біз орындайтын жұмыс осы мәселелерді қарастыруды қамтымайды және сәйкесінше, біз жарияланған Таңдалған ақпаратқа немесе Қолданылатын өлшемдерге қатысты болуы мүмкін қандай да бір өзгерістерге жауап бермейміз.

2023 жылдың 23 мамырдағы шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін тәуелсіз тексеру нәтижелері туралы есепке 1-ші қосымша

Төменде 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылға арналған, Жылдық Есебінің №138-199 беттерінде ашылған және «Самұрық-Энерго» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Компания») әзірлеген GRI стандарттарына, әдістемелеріне және нұсқаулықтарына сәйкес дайындалған және шектеулі сенімділікті қамтамасыз ететін рәсімдерінің нысанасы болып табылатын Таңдалған ақпарат көрсетілген:

GRI стандарты	Жарияланған орындалу (Таңдалған ақпарат)
302-1	Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну
303-3	Су алу
303-4	Су ағызу
303-5	Барлық аудандардан және су тапшылығын сезінетін аудандардан су тұтыну
305-1	Тікелей парниктік газдар шығарындылары (1-аумақ)
305-2	Жанама парниктік газдар шығарындылары (2-аумақ)
305-7	NOx, SOx және басқа да маңызды ластаушы заттардың ауаға шығарындылары
401-1	Жаңадан жұмысшылар мен қызметкерлердің айналымы
401-3	Балаға күтім жасауға берілетін демалыс
403-9	Барлық қызметкерлердің өндірістік жарақаттан болған өлім-жітім саны мен коэффициенті және қызметкер болып табылмайтын, бірақ жұмысы және/немесе жұмыс орны ұйым бақылайтын барлық қызметкерлердің өндірістік жарақаттан қайтыс болғандардың саны
403-9	Барлық қызметкерлердің ауыр (өліммен аяқталмаған) өндірістік жарақаттардың саны мен коэффициенті және қызметкер болып табылмайтын, бірақ жұмысы және/немесе жұмыс орны ұйым бақылайтын барлық қызметкерлердің ауыр (өліммен аяқталмаған) өндірістік жарақаттардың саны
403-9	Барлық қызметкерлердің тіркелген өндірістік жарақаттардың саны мен коэффициенті және қызметкер болып табылмайтын, бірақ жұмысы және/немесе жұмыс орны ұйым бақылайтын барлық қызметкерлердің тіркелген өндірістік жарақаттардың саны
403-9	Барлық қызметкерлердің және қызметкер болып табылмайтын, бірақ жұмысын және/немесе жұмыс орнын ұйым бақылайтын барлық қызметкерлердің өндірістік жарақаттың негізгі түрлері
403-9	Бақылау иерархиясын пайдалануға байланысты тәуекелдерді азайту және жұмысқа байланысты басқа қауіптерді жою үшін қабылданған немесе орындалып жатқан кез келген іс-шаралар
404-1	Бір қызметкерге жұмсалған оқу сағаттарының орташа жылдық саны

UNCTAD көрсеткіштер кестесі

	Сала	Көрсеткіштер	Қызмет нәтижелері
A	**Экономикалық сала**		
A.1	Кіріс және/немесе (таза) қосылған құн	A.1.1: кіріс	381,465 млн теңге
		A.1.2: қосылған құн	112 656 млн теңге
		A.1.3: таза қосылған құн	30 132 млн теңге
A.2	Мемлекетке аударымдар	A.2.1: мемлекетке салықтар және басқа да аударымдар	36 907 млн теңге
A.3	Жаңа инвестициялар/шығындар	A.3.1: «жасыл» инвестициялар	7,1 млрд теңге
		A.3.2: әлеуметтік салаға инвестициялар	46 млн теңге
		A.3.3: зерттеулер мен талдамаларға арналған жалпы шығындар	-
A.4	Жергілікті жеткізу/сатып алу бағдарламаларының жалпы құны	A.4.1: жергілікті жерлерде сатып алудың пайыздық үлесі	98,17%
B	**Экологиялық сала**		
B.1	Су ресурстарын тиімді пайдалану	B.1.1: судың қайта айналымы	3 534 516 мегалитр
		B.1.2: суды пайдалану тиімділігі	Алынған судың жалпы көлемі
		B.1.3: су ресурстарына жүктеме	2022 жылы су алу: • жер асты сулары – 8 892,7 мегалитр • жер үсті сулары – 22 366 918,7 мегалитр • муниципалды және басқа су жүйелері – 39 368,5 мегалитр
B.2	Қалдықтарды жою	B.2.1: қалдықтарды азайту	2022 жылы Компания жинақтаған қалдықтардың жалпы көлемі 89 929 908,3 тоннаны құрады
		B.2.2: қалдықтарды қайта өңдеу	Қалпына келтірілген қалдықтардың жалпы көлемі Компанияда – 12 856,78 Компаниядан тыс – 22 951,87
		B.2.3: қауіпті қалдықтар	646,9 тонна

	Сала	Көрсеткіштер	Қызмет нәтижелері
	Парниктік газ шығарындылары	B.3.1: Тікелей парниктік газдар шығарындылары (1-аумақ)	32,99 млн тонна CO_2 балама
		B.3.2: Жанама парниктік газдар шығарындылары (2-аумақ)	13333,6861 тонна CO_2 балама
B.4	Химиялық заттар, соның ішінде пестицидтер мен озонды бұзатын заттар	B.4.1: химиялық заттар, соның ішінде пестицидтер мен озонды бұзатын заттар	NOx – 80 147,348 тонна SOx – 223 331,13 тонна Қатты бөлшектер – 48 063,653 тонна CO – 6 217,23 тонна Ұшпа органикалық қосындылары (ҰОҚ) – 313,382 тонна Ауаны ластаушы қауіпті заттар (АЛҚЗ) – 358 079,069 тонна Тұрақты органикалық ластаушы заттар (ТОЛЗ) – 0
B.5	Энергия тұтыну	B.5.1: жаңартылатын энергия көздері	2022 жылы ел бойынша пайдаланылатын ЖЭК объектілерінің белгіленген қуаты 2 388 МВт-тан асты. «Самұрық-Энерго» АҚ тобының кәсіпорындарында ЖЭК объектілерінің электр энергиясын өндіруі 2022 жылы 28,3%-ға ұлғайды және ҚР-да өндірілетін ЖЭК электр энергиясы жалпы үлесінің 8,3%-ын құрады.
		B.5.2: энергия тиімділігі	Ресурстарды жиынтық тұтыну – 340 079 мың ГДж
C	**Әлеуметтік сала**		
C.1	Гендерлік теңдік	C.1.1: басшылық лауазымдардағы әйелдер үлесі	2022 жылы басшылық лауазымдардағы әйелдер саны 84 адамға жетті. «Самұрық-Энерго» АҚ Басқарма құрамындағы әйелдер үлесі – 20%
C.2	Адами капитал	C.2.1: бір қызметкерге жұмсалған оқу сағаттарының орташа жылдық саны	Бір қызметкерді оқытуға жұмсалған сағаттардың орташа саны 35 адам/сағ құрады
		C.2.2: бір қызметкерді даярлауға арналған бір жылдағы шығындар	17 373 мың теңге

	Сала	Көрсеткіштер	Қызмет нәтижелері
		С.2.3: жұмыспен қамту түрі мен жынысы бойынша бөлінетін қызметкерлердің жалақысы мен жәрдемақысы	Компанияның бастапқы деңгейдегі қызметкерінің жалақысы: Ерлер – 186 000 теңге Әйелдер – 170 000 теңге
С.3	Еңбек қауіпсіздігі және гигиенасы	С.3.1: түсімнің %-ын құрайтын қызметкерлердің денсаулығын қорғауға және өндірістік қауіпсіздікке арналған шығындар	Өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарды қамтамасыз ету үшін жұмсалған ақша қаражатының сомасы 2022 жылы 3,789 млрд теңгені құрады
		С.3.2: өндірістік жарақаттану жағдайларының жиілігі/саны	Еңбек қызметімен байланысты тіркелген жазатайым оқиғалардың саны – 10
С.4	Ұжымдық еңбек шарттары	С.4.1 Ұжымдық еңбек шарттарымен қамтылған қызметкерлердің пайызы	Қоғам қызметкерлерінің 95% ұжымдық шарттармен қамтылған
D	**Институционалдық сала**		
D.1	Корпоративтік басқару мәселелері бойынша ақпарат-ты ашу	D.1.1: Директорлар кеңесі отырыстарының саны және қатысу көрсеткіштері	2022 жылы Компанияның Директорлар кеңесі 17 отырыс өткізді, оның ішінде бетпе-бет отырыстар – 11, сырттай форматта – 6. Директорлар кеңесі мүшелерінің отырыстарға қатысуы – 100%
		D.1.2: Директорлар кеңестеріндегі әйелдер саны/үлесі	0%
		D.1.3: Жас топтары бойынша бөлінетін Директорлар кеңесінің мүшелері	30-50 жас – 57 % 50 жас және жоғары – 43%
		D.1.4: аудиторлық комитеттер отырыстарының саны және қатысуы	2022 жылы Комитет сегіз отырыс (бетпе-бет) өткізіп, 55 мәселе қарастырды. Олардың ішінде: Ішкі аудит қызметінің, Комплаенс қызметінің және Тәуекел менеджменті және ішкі бақылау департаментінің жұмысы. Дауыс беруге құқығы бар Комитет мүшелерінің қатысуы – 100%.
		D.1.5: Директорлар кеңесі мен басшылықтың әрбір мүшесіне есептегенде сыйақының жалпы сомасы және сыйақы мөлшері	2022 жылы тәуелсіз директорларға сыйақы мөлшері 48,737 млн теңгені құрады. 2022 жылы негізгі басшы персоналдың сыйақысы 295,528 мың теңгені құрады
D.2	Сыбайлас жемқор-лыққа қарсы күрес шаралары	D.2.1: шығарылған айыптау үкімдеріне сәйкес төленген немесе төленуге жататын айыппұлдардың мөлшері	Заңнаманы және нормативтік-құқықтық актілерді сақтамау жағдайларының жалпы саны – 41. Барлық жағдайда жалпы сомасы 913,2 млн теңгеге айыппұл салынды. Ақшалай емес санкциялар қолданылған жағдайлар жоқ
		D.2.2: жыл бойынша қызметкерге бөлінетін сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес мәселелері бойынша оқу сағаттарының орташа саны	Есепті кезеңде «Самұрық-Энерго» АҚ барлық компаниялар тобы бойынша 34 оқыту іс-шарасы өткізілді, 2022 жылы бір қызметкерге жұмсалған оқу сағаттарының орташа саны 0.002 сағатты құрады

Негізгі корпоративтік құжаттар

Маңызды тақырып	Негізгі құжаттар	Сілтемелер
Климаттың өзгеруі және қоршаған орта		
Тұрақты даму	«Самұрық-Энерго» АҚ тұрақты даму саласындағы басшылық	https://www.samruk-energy.kz/images/board-of-directors/1.pdf
Тұрақты көздерге энергетикалық ауысу	«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2060 жылдарға арналған энергияға көшу бағдарламасы	https://www.samruk-energy.kz/ru/company/low-carbon-development
Су ресурстарын басқару	«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының корпоративтік менеджмент жүйесінің саясаты (сапалы басқару, денсаулықты сақтау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау, энергия тиімділігі, ақпараттық қауіпсіздік, сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа қарсы іс-қимыл саласында)	https://www.samruk-energy.kz/images/Corporate_documents/Politika_KSM.pdf
Ауа сапасы		
Қалдықтарды ұтымды өңдеу		
Адамдарға қамқорлық		
Қызметкерлерді басқару, дамыту және ынталандыру	2018-2028 жылдарға арналған «Самұрық-Энерго» АҚ кадр саясаты	https://www.samruk-energy.kz/images/board-of-directors/kadr_pol.pdf
Жұмыс орнындағы қауіпсіздік және денсаулық	1. СЭ-СТ-02/01 «Персоналды қауіпсіз тәртіпке ынталандыру» кәсіпорын стандарты 2. «Алтын қауіпсіздік ережелері» кәсіпорын стандарты 3. СЭ-СТ-04-02 ЕҚ және ҚОҚ басқару жүйесін бағалау 4. «Самұрық-Энерго» АҚ қызметкерлері үшін еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық 5. «ӨҚ, ЕҚ, РҚ, ҚО тәуекелдерін бағалау» кәсіпорын стандарты 6. СЭ-СТ-06-02 оқиғаларды есепке алу және тергеу 7. Қауіпсіз өндіріс ақпараттық жүйесін пайдалану жөніндегі нұсқаулық 8. «Қауіпсіздіктің көшбасшылық мінез-құлық аудиті» кәсіпорын стандарты	Ішкі көздерде қол жетімді
Әртүрлілік, теңдік және инклюзивтілік	«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022 жылғы жетістіктері туралы хабарлама	https://www.samruk-energy.kz/ru/navigation-and-support/sustainable-development#tab13
Тиімді басқару және адалдық		
Экономикалық тиімділікке қосқан үлесі	«Жасыл» қаржыландыру саласындағы саясат	https://www.samruk-energy.kz/ru/corporate-governance/corporate-documents#6

Маңызды тақырып	Негізгі құжаттар	Сілтемелер
	«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022-2031 жылдарға арналған даму стратегиясы	https://www.samruk-energy.kz/ru/company/development-strategy
	«Самұрық-Энерго» АҚ басшылығының 2022 жылғы қызмет нәтижелері туралы есебі (M&A есебі)	https://www.samruk-energy.kz/ru/shareholders-and-investors/other-reporting
	Ішкі бақылау жүйесі туралы ереже	https://www.samruk-energy.kz/images/corp.documents/docs5/3.pdf
	«Самұрық-Энерго» АҚ тәуекелдерін сәйкестендіру және бағалау қағидалары	https://www.samruk-energy.kz/images/corp.documents/docs5/2.pdf
	«Самұрық-Энерго» АҚ тәуекелдерді басқару саясаты	https://www.samruk-energy.kz/images/corp.documents/docs5/1.pdf
Тұрақты жеткізу тізбегі	«Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп пайызы тікелей немесе жанама түрде «Самұрық-Қазына» АҚ-на меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен тиесілі заңды тұлғалардың сатып алуларын жүзеге асыру тәртібі	www.zakup.sk.kz
Заңнаманы сақтау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	«Самұрық-Энерго»АҚ-да алаяқтық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты	https://www.samruk-energy.kz/ru/corporate-governance/corporate-documents#6
	«Самұрық-Энерго» АҚ-ның комплаенс тәуекелдерін басқару саясаты	Ішкі көздерде қол жетімді
	«Самұрық-Энерго» АҚ-да корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу саясаты	Ішкі көздерде қол жетімді
	«Самұрық-Энерго» АҚ бастамашылық ақпараттандыру саясаты	https://www.samruk-energy.kz/images/documents/politika_inform.pdf
	«Самұрық-Энерго» АҚ Мінез-құлық кодексі	https://www.samruk-energy.kz/images/corp.documents/kodeks/2.pdf
	Корпоративтік басқару кодексі	https://www.samruk-energy.kz/images/corp.documents/kodeks/1.pdf
	«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының корпоративтік менеджмент жүйесінің саясаты (сапалы басқару, денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау саласында, энергия тиімділігі, ақпараттық қауіпсіздік, сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа қарсы іс-қимыл)	https://www.samruk-energy.kz/images/Corporate_documents/Politika_KSM.pdf

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2022 жылғы негізгі қаржылық оқиғалары

Күні	Оқиға
2022 ж. 27 қаңтар	15,2 млрд теңге – Азия даму банкі алдындағы негізгі борышты мерзімінен бұрын өтеу жүзеге асырылды
2022 ж. 1 ақпан	AIX алаңында 1 млрд теңге – «МСЭС» АҚ облигацияларын кері сатып алу жүзеге асырылды
2022 ж. 14 ақпан	«Самұрық-Энерго» АҚ, «АлЭС» АҚ және Еуропа қайта құру және даму банкі арасында «Алматы ЖЭО-2 қоршаған ортаға ықпалын мейлінше азайта отырып жаңғырту» жобасын іске асыру аясында мандаттық хатқа қол қойылды
2022 ж. 26 сәуір	8 млрд теңге – Еуропа қайта құру және даму банкі алдындағы негізгі борышты ішінара мерзімінен бұрын өтеу жүзеге асырылды
2022 ж. 16 мамыр	2,6 млрд теңге – «МАЭС-1» ЖШС-нің «Қазақстан Халық банкі» АҚ алдындағы негізгі борышын мерзімінен бұрын өтеу жүзеге асырылды
2022 ж. 24 маусым	Аукциондық сауда-саттықты өткізудің кейбір шарттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізілді[65]
2022 ж. 30 маусым	Алматы ЖЭО-2 жобасы бойынша инвестицияларды қайтару қамтамасыз етілді[66]
2022 ж. 30 маусым	АлЭС, МСЭС және ШарСЭС бойынша 2022 жылғы 1 шілдеден бастап қолданысқа енгізілген электр энергиясына тұзетілген шекті тарифтер бекітілді [67]
2022 ж. 21 шілде	«Энергия Семиречья» ЖШС «Шелек» 60 МВт ЖЭС (Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданы) пайдалануға берілді
2022 ж. 22 шілде	AIX алаңында 5 млрд теңге – «МСЭС» АҚ облигацияларын кері сатып алу жүзеге асырылды
2022 ж. 26 шілде	15,4 млрд теңге – Азия даму банкі алдындағы негізгі борышты мерзімінен бұрын өтеу жүзеге асырылды
2022 ж. 18 тамыз	01.09.2022 жылдан бастап қолданысқа енгізілетін 2022-2026 жылдарға арналған АЖК үшін тарифтер мен тарифтік сметаның шекті деңгейлері бекітілді[68]
2022 ж. 26 тамыз	«Алматыэнергосбыт» ЖШС үшін 01.09.2022 ж. бастап қолданысқа енгізілетін шекті баға келісілді
2022 ж. 27 тамыз	Жылу энергиясын өндіру бойынша «АлЭС» АҚ-ның реттелетін қызметтеріне тарифтердің жаңа деңгейлері бекітілді[69]
2022 ж. 5 қыркүйек	KASE алаңында 3,1 млрд теңге – «Самұрық-Энерго» АҚ (SNRGb2) облигацияларын жоспарлы толық өтеу жүзеге асырылды
2022 ж. 7 қыркүйек	АлЭС-ті газдандыру жобаларын қаржыландыру үшін Қоғамның 120 млрд теңгеге екінші облигациялық бағдарламасы тіркелді
2022 ж. 26 қыркүйек	ҚР Энергетика министрлігінің салалық қорытындысы және электр энергиясын өндіруге арналған құрылғылардың жабдыққа жататындығы туралы премьер-министрдің жазбаша қорытындысы алынды

[65] «Генерацияның маневрлік режимі бар жаңадан пайдалануға берілетін генерациялайтын қондырғыларды салуға арналған аукциондық сауда-саттықты ұйымдастыру мен өткізу ережелерін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің міндетін атқарушының 2021 жылғы 30 сәуірдегі №161 бұйрығы.

[66] Электр станцияларын көмірден газға ауыстыру жобалары бойынша қуаттылыққа жеке тариф беруге қатысты «Электр энергетикасы туралы» ҚРЗ-ға тұзетулерді қамтитын Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне электр энергетикасы, энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру, жер қойнауын пайдалану, жергілікті мемлекеттік басқару, мемлекеттік шекара, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық және ғылым мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заң.

[67] ҚР Энергетика министрінің 2022 жылғы 30 маусымдағы №226 бұйрығы.

[68] Алматы қ. ТМРКД-нің 2022 жылғы 18 тамыздағы №89-НҚ бұйрығы..

[69] 2022 жылғы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізілген ҚР ҰЭМ ТДМРК-нің Алматы қаласы бойынша департаментінің 2022 жылғы 26 тамыздағы №97-НҚ және Алматы облысы бойынша департаментінің 2022 жылғы 27 тамыздағы №92-НҚ бірлескен бұйрығы.

Күні	Оқиға
2022 ж. 30 қыркүйек	16,8 млрд теңге – «Қазақстан Халық банкі» АҚ алдындағы негізгі борышты мерзімінен бұрын өтеу жүзеге асырылды
2022 ж. 7 қазан	«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 120 млрд теңгеге екінші облигациялық бағдарламасы тіркелді
2022 ж. 27 қазан	ЕҚДБ ережелері бойынша Алматы ЖЭО-2 газдандыру жобасын іске асыру үшін EPC-мердігерді таңдау бойынша ашық екі кезеңді халықаралық конкурс басталды
2022 ж. 4 қараша	Қоғам құрылымында Қоғамның «жасыл» активтерінің периметрін шоғырландыру үшін «Астана» халықаралық қаржы орталығының юрисдикциясында Qazaq Green Power PLC еншілес ұйымы құрылды[70]
2022 ж. 9 қараша	Fitch Ratings «Самұрық-Энерго» АҚ-ның ұзақ мерзімді несиелік рейтингтерін «BB» деңгейден «BB+» деңгейге дейін көтерді, «Тұрақты» болжам, Компанияның рейтингісін дербес негізде «b+»-тен «bb-»-ке дейін, қамтамасыз етілмеген несиелер бойынша рейтинг «BB» деңгейден «BB+» деңгейге дейін көтерді
2022 ж. 25 қараша	Алматы ЖЭО-2 газдандыру жобасын іске асыру аясында «АлЭС» АҚ мен ЕҚДБ арасында 130 млрд теңгеге қарыз шарты жасалды
2022 ж. 25 қараша	Қазақстанның Даму Банкі мен «АлЭС» АҚ арасында Алматы ЖЭО-2 газдандыру жобасы бойынша қаржыландыруды ұсыну жөніндегі ниеттер туралы келісім жасалды
2022 ж. 28 қараша	«QazaqGaz» ҰК» АҚ мен «Самұрық-Энерго» АҚ арасында құрамында «Маңғышлақ-Мұнай» ЖШС бар «Тегісмұнай» ЖШС жарғылық капиталындағы «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 100% қатысу үлесін сату-сатып алу туралы шарт жасалды
2022 ж. 30 қараша	Отынның баламалы түрі ретінде газ пайдаланылатын генерациялайтын қондырғыларды салу арқылы жаңғырту, реконструкциялау және (немесе) кеңейту жөніндегі инвестициялық бағдарламаларды қарау, отынның баламалы түрі ретінде газ пайдаланылатын генерациялайтын қондырғыларды салу арқылы жаңғыртуға, реконструкциялауға және (немесе) кеңейтуге инвестициялық келісімдер жасасу, электр қуатының әзірлігін ұстап тұру бойынша көрсетілетін қызметті сатып алу туралы шарттарды тиісінше жасасу және осы шарттар үшін электр қуатының әзірлігін ұстап тұру бойынша көрсетілетін қызметке жеке тарифтерді, электр қуатының әзірлігін ұстап тұру бойынша көрсетілетін қызметті сатып алудың көлемдері мен мерзімдерін белгілеу қағидалары» бекітілді[71]
2022 ж. 20 желтоқсан	Қор «Самұрық-Энерго» АҚ жарғылық капиталына «Алматы қаласының кабельдік желілерін қайта құру» жобасы аясында АЖК жарғылық капиталына кейін беру үшін 2,5 млрд теңге мөлшерінде салымды жүзеге асырды
2022 ж. 20 желтоқсан	AIX алаңында 2 млрд теңге – «МСЭС» АҚ облигацияларын кері сатып алу жүзеге асырылды
2022 ж. 29 желтоқсан	Салық кодексіне, оның ішінде электр энергиясын тарату жөніндегі қызметті жүзеге асырмайтын меншік иелерінен электр желілерін қабылдау кезінде есептелетін энергия беруші ұйымдарды КТС-тен босату бөлігінде өзгерістер енгізілді
2022 ж. 30 желтоқсан	«Табиғи монополиялар туралы» Заңға 12.01.2023 ж. бастап қолданысқа енгізілетін қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін электр энергиясын таратуға бес жылға бекітілген тарифтерді тұзету үшін қосымша шарттарды көздейтін өзгерістер енгізілді (ұлттық жобаларды іске асыруға байланысты бекітілген инвестициялық бағдарламаны өзгерту, желілерді балансқа және/немесе сенімгерлік басқаруға алу, орташа айлық номиналды жалақыны өзгерту)

[70] «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма төрағасы А.М. Сәтқалиевтің Қорды реформалау мәселелері жөніндегі 2022 жылғы 19 шілдедегі №37-р тапсырмасы.

[71] Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің м.а. 2022 жылғы 30 қарашадағы № 389 бұйрығы.

Глоссарий

AIX – Астана халықаралық биржасы (Astana International Exchange), «Астана» халықаралық қаржы орталығын дамыту аясында құрылған Қазақстан мен Орталық Азияға инвестициялар үшін қор биржасы. AIX миссиясы бизнес пен инвесторларға инновациялық өнімдер мен қызметтерді ұсыну арқылы Орталық Азияда және одан тыс жерлерде сенімді және өтімді капитал нарықтарын дамыту болып табылады.

CAPEX – Capital expenditure (күрделі салымдар).

KASE – Қазақстан қор биржасы (Kazakhstan Stock Exchange), штаб-пәтері Алматы қаласында орналасқан, акциялар нарығын капиталдандыру бойынша ТМД биржалары арасында екінші орын алатын қор биржасы.

ROI (return on investment) – бюджеттің үлкен көлемінде де, ағымдағы қажеттіліктерді жабуға бағытталған шамалы шығындарда да салымдардың тиімділігін көрсететін стратегиялық ПӘК/инвестицияларды қайтару коэффициенті/ тиімділік көрсеткіші.

Ақша-несие шарттары/ақша-несие саясаты (АНС) – мемлекеттің саясаты, баға тұрақтылығын, тұрақты валюта бағамын сақтауды, қаржылық тұрақтылықты және теңгерімді экономикалық өсуге жәрдемдесуді қамти алатын түпкілікті мақсаттардың жиынтығына қол жеткізу үшін ақша нарығының шарттары (қысқа мерзімді пайыздық мөлшерлеме, номиналды валюта бағамы немесе банк секторының ағымдағы өтімділік деңгейі) арқылы жиынтық сұранысты басқаруға бағытталған шаралар кешені.

АХҚО– Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың бастамасымен құрылған «Астана» халықаралық қаржы орталығы. АХҚО-ның мақсаты ел экономикасына инвестициялар тартуға жәрдемдесу, қаржы қызметтері саласында инвестиция салуға тартымды орта құру, Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығын дамыту және оның халықаралық капитал нарықтарымен интеграциялануын қамтамасыз ету үшін халықаралық деңгейдегі қаржы қызметтерінің жетекші орталығын қалыптастыру болып табылады.

БАДЖ – автоматтандыру объектісі жабдықтарының жұмыс режимдерін бақылауға және басқаруға арналған технологиялық процесті басқарудың автоматтандырылған диспетчерлік жүйесі.

Бенчмаркинг (benchmarking) – өз жұмысын жақсарту мақсатында кәсіпорынның тиімді жұмыс істеуінің қолда бар мысалдарын анықтау, түсіну және бейімдеу процесі ретінде эталондық көрсеткіштерге негізделген салыстырмалы талдау. Талдау екі процесті қамтиды: бағалау және салыстыру. Әдетте, «ең жақсы» өнімдер мен маркетингтік процесс үлгі ретінде қабылданады, оны басқа ұқсас салаларда жұмыс істейтін фирмалар мен тікелей бәсекелестер фирманың өз өнімдері мен жұмыс әдістерін жетілдірудің мүмкін жолдарын анықтау үшін пайдаланады.

Дүниежүзілік банк – дамушы елдерге қаржылық және техникалық көмек көрсету мақсатында құрылған халықаралық қаржы ұйымы.

ЕАДБ – Еуразиялық даму банкі, Еуразиялық кеңістікте инвестициялық қызметті жүзеге асыратын және экономикалық байланыстарды нығайтуға және кеңейтуге, қатысушы елдердің: Армения, Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей және Тәжікстанның жан-жақты дамуына жәрдемдесетін халықаралық қаржы ұйымы. ЕАДБ жарғылық капиталы 7 млрд АҚШ долларын құрайды. ЕАДБ портфеліндегі негізгі үлесті көлік инфрақұрылымы, цифрлық жүйелер, жасыл энергетика, ауыл шаруашылығы, өнеркәсіп және машина жасау салаларындағы интеграциялық әсері бар жобалар алады. Банк өз қызметінде БҰҰ-ның Тұрақты даму мақсаттарын және ESG қағидаттарын басшылыққа алады.

ЕҚБЖ – өндірістегі жазатайым оқиғалар мен кәсіптік аурулардың алдын алудың барлық қызметкерлерінің қауіпсіздігі мен денсаулығын қорғауды қамтамасыз ететін ұйымдағы/кәсіпорындағы еңбекті қорғауды басқару жүйесі.

ЕҚДБ – Еуропа қайта құру және даму банкі, жеке және кәсіпкерлік қызметтің нарықтық экономикасын, сондай-ақ Орталық Еуропадан Орталық Азияға дейінгі 34 елдегі демократияны қолдау үшін құрылған инвестициялық тетік.

ЕТҰ – «Самұрық-Энерго» АҚ Компаниялар тобының еншілес және тәуелді ұйымдары.

ЖЭК – жаңартылатын энергия көздері, тұтыну жылдамдығынан жоғары жылдамдықпен толықтырылатын табиғи көздерден алынатын салыстырмалы түрде тұрақты немесе циклдік энергия ағындары. Жаңартылатын энергия көздеріне мыналар жатады: күн (КЭС) және жел электр станциялары (ЖЭС), шағын СЭС, биогаз станциялары.

ЖЭС – жел электр станциясы, бір немесе бірнеше жерде жиналған және бір желіге біріктірілген бір немесе бірнеше жел электр станциялары. Ірі жел электр станциялары 100 немесе одан да көп жел генераторларынан тұруы мүмкін. Кейде жел электр станциялары жел парктері (жел парктері) деп аталады.

Квоталанатын қондырғы – экономиканың реттелетін секторларында парниктік газдардың квоталанатын шығарындыларының көлемі жылына жиырма мың тонна көмірқышқыл газынан асатын қондырғы.

ККК – күзгі-қысқы жылыту кезеңі, жылыту маусымы. Күзгі-қысқы жылыту кезеңінің басталу және аяқталу күндері жергілікті өзін-өзі басқару органдарының тиісті нормативтік құжаттарында белгіленеді.

КЭС – күн электр станциясы, күн радиациясын электр энергиясына айналдыратын инженерлік құрылым. Күн энергиясын түрлендіру әдістері әртүрлі және электр станциясының дизайнына байланысты.

Қолда бар қуат – өндіруші агрегат (электр станциясы) қуатының шектеулерін шегергенде белгіленген қуаты.

ҚР БЭЖ – Қазақстан Республикасының Бірыңғай электр энергетикалық жүйесі, Қазақстан Республикасының тұтынушыларын сенімді және сапалы энергиямен жабдықтауды қамтамасыз ететін электр станцияларының, электр беру желілері мен қосалқы станциялардың жиынтығы.

Қуат нарығы – қуат арнайы тауар болып табылады, оны сатып алу көтерме сауда нарығына қатысушыға қуат сатушылардан өндіруші жабдықты ээнергиясын өндіруге дайын күйде ұстауды талап ету құқығын береді.

МАЭС – мемлекеттік аудандық электр станциясы/конденсациялық электр станциясы (КЭС), жергілікті энергия ресурстарын (шымтезек, қоңыр көмір және т.б.) пайдалана отырып, көбінесе электр энергиясын өндіретін және нақты энергетикалық ауданның электрмен жабдықталуын есептейтін жылу электр станциясы.

Орнатылған қуат – бірдей типтегі электр машиналарының жалпы номиналды электр қуаты. Термин жекелеген ұйымдар мен кәсіпорындардың, сондай-ақ жалпы салалар мен географиялық аймақтардың электр жүйелерінің өндірілетін немесе тұтынылатын қуатын бағалау үшін қолданылады. Номиналды қуат ретінде ваттпен көрсетілген номиналды белсенді қуат немесе вольт-ампермен көрсетілген номиналды толық қуат қабылдануы мүмкін. Электр қондырғысының белгіленген қуаты энергетикасында ең үлкен белсенді электр қуаты деп те аталады, оның көмегімен электр қондырғысы жабдықтың техникалық құжаттамасына сәйкес ұзақ уақыт жұмыс істей алады.

«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» – Қазақстанның ұлттық әл-ауқатын арттыру және оның экономикасын жаңғырту жөніндегі жұмыстарды жүргізу үшін 2008 жылы құрылған қазақстандық инвестициялық холдинг. Жалғыз акционер – Қазақстан Үкіметі.

Станция шиналарынан электр энергиясын шығару – энергияны тасымалдаудың технологиялық процесін сипаттайтын тар кәсіби термин: энергия өндіруші (энергиямен жабдықтаушы) ұйымнан энергия таратушы ұйымға, содан кейін соңғы тұтынушыға.

СЭС – су электр станциясы, энергия көзі ретінде арналық су ағындары мен толысу қозғалыстардағы су масаларының қозғалысын пайдаланатын электр станциясы.

ТЭН – жобаның техникалық-экономикалық негіздемелері, өнімді немесе қызметті құрудың орындылығы/орынсыздығы туралы ақпаратты, сондай-ақ жобаның шығындары мен нәтижелерін талдауды ұсынатын құжат.

ЦАТ – өндірісті ұйымдастыру Тау-кен кәсіпорнының бірыңғай технологиялық ағынында жүзеге асырылатын көмірді өндіру мен тасымалдаудың кейбір процестер циклдік, басқалары үздіксіз режимдерде орындалатын циклдік-ағындық технологиясы.

Шелек дәлізі – Қытай шекарасына жақын Алматы облысының Еңбекшіқазақ ауданындағы географиялық аймақ/аумақ, бұл жер жел генераторларын орнату үшін ең қолайлы орын болып саналады – мұнда жел әрқашан соғып тұрады. Мамандар аймақты бірегей деп атайды – 50 метр биіктіктегі желдің орташа жылдық жылдамдығы – 7,8 м/с, ағынның тығыздығы – 310 Вт/м2.

Электр энергиясының ағынының сальдосы – берілген энергия жүйесінің басқа энергия жүйелерімен барлық жүйеаралық байланыстары бойынша ағындардың алгебралық қосындысы. Синхронды аймақ – электр тогының жалпы жүйелік жиілігі бар барлық параллель жұмыс істейтін электр жүйелерінің жиынтығы.

Энергия жүйесінің электр энергиясының балансы – энергия жүйесінде тұтынылатын электр энергиясының, оның өз қажеттіліктеріне жұмсалуының және электр желілеріндегі шығындардың электр энергиясының басқа энергия жүйелерімен ағындарын ескере отырып, энергия жүйесіндегі электр энергиясын өндіру көлеміне сәйкестігін сипаттайтын көрсеткіштер жүйесі.

Байланыс ақпараты

Тасболатов Ринат Ермекұлы

Баспасөз хатшасы

Телефоны: +7 (7172) 55-30-62

email: r.tasbulatov@samruk-energy.kz

Айсариева Мадина Бекайдарқызы

«Корпоративтік басқару және тұрақты даму» департаментінің директоры

Телефоны: +7 (7172) 55-30-20

e-mail: m.aisarieva@samruk-energy.kz

«Самұрық-Энерго» компаниялар тобы

Орталық басқару аппараты

010000, Астана қаласы

Қабанбай батыр даңғылы, 15 А, «Q» бизнес орталығы, Б блогы

Телефондар: +7 (7172) 55-30-00, + 7 (7172) 55-30-21

Факс: +7 (7172) 55-30-30

e-mail: info@samruk-energy.kz

«Самұрық-Энерго» АҚ аудиторы

«ПрайсуотерхаусКуперс» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі

Қазақстан Республикасы, Алматы қаласы, A25D5F6

Әл-Фараби даңғылы, 34, «А» корпусы, 4-қабат

Телефоны: +7 727 330 32 00

«Самұрық-Энерго» АҚ тіркеушісі

«Бағалы қағаздар орталық депозитарийі» акционерлік қоғамы

Қазақстан Республикасы, 050040/A15P5B5, Алматы қаласы, Сәтпаев көшесі, 30/8, 163 т.ү.

Телефондар: +7 (727) 262 08 46, 355 47 60

csd@kacd.kz, web@kacd.kz

SAMRUK ENERGY

Біріктірілген жылдық
есеп
2022

samruk-energy.kz